

นโยบายต่างประเทศไทย : การสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติ (1945-1946)

สารนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ภาควิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2562

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thailand's foreign policy : The application to United Nations membership (1945-1946)

Flt.Lt. Thanachai Nissayan

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in International Relations

Department of International Relations

FACULTY OF POLITICAL SCIENCE

Chulalongkorn University

Academic Year 2019

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อสารนิพนธ์

นโยบายต่างประเทศไทย : การสมัครเข้าเป็นสมาชิก

องค์การสหประชาชาติ (1945-1946)

โดย

ร.อ.ธนชัย นิสัยนัต

สาขาวิชา

ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

ศาสตราจารย์ ดร.สุรชาติ บำรุงสุข

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

คณะกรรมการสอบสารนิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภมิตร ปิติพัฒน์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก

(ศาสตราจารย์ ดร.สุรชาติ บำรุงสุข)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.พงศ์พิสุทธิ์ บุชบาร์ตัน)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

6180943724 : MAJOR INTERNATIONAL RELATIONS

KEYWORD: THAI FOREIGN POLICY, UNITED NATIONS

Thanachai Nissayan : Thailand's foreign policy : The application to United Nations membership (1945-1946). Advisor: Prof. SURACHART BAMRUNGSUK, Ph.D.

The thesis studies Thailand's application to the United Nations membership in 1946. The UN membership maintained the status of Thailand as an independent country in the post-war period. As a result, the country did not become the losers of World War 2, like Germany or Japan. Both countries were occupied by the Allies, but Thailand was not. Besides, the membership helped to change the image of the country as the close allies with Japan during wartime.

Field of Study: International Relations

Student's Signature .....

Academic Year: 2019

Advisor's Signature .....

กิตติกรรมประกาศ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยความช่วยเหลือ แนะนำและตรวจสอบแก้ไขเป็นอย่างดีของ ศาสตราจารย์ ดร.สุรชาติ บำรุงสุข อาจารย์ที่ปรึกษาหลักของสารนิพนธ์ฉบับนี้ กระผมขอขอบพระคุณในความกรุณาของท่านเป็นอย่างมาก

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.ศุภมิตร ปิติพัฒน์ และ อาจารย์ ดร.พงศ์พิสุทธิ์ บุษบา รัตน์ ที่กรุณาเป็นกรรมการสอบและช่วยตรวจสอบ ชี้แนะและแก้ไขให้สารนิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณคุณพ่อและคุณแม่และครอบครัวที่คอยเป็นกำลังใจในการทำสารนิพนธ์ฉบับนี้เสมอมา

ขอขอบคุณ พญ.จิตรลดา ช้องหลิม และ ดร.กุลนันท์ คันธิก ที่ได้ให้คำแนะนำในการทำสารนิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบคุณผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน เพื่อนนิสิตรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ รุ่นที่ 16 ตลอดจนทุก ๆ ท่านที่ไม่อาจกล่าวนามได้ทั้งหมด ณ ที่นี้ ซึ่งได้ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุนและให้กำลังใจมาโดยตลอด

ธนชัย นิสัยนต์

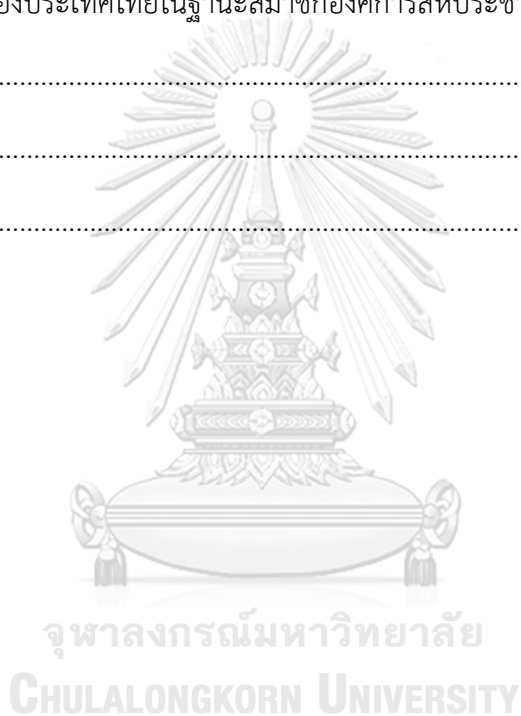
สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 คำถามการวิจัย.....	2
1.3 สมมติฐานการวิจัย	2
1.4 ทบทวนวรรณกรรม.....	2
1.5 กรอบแนวคิด	7
1.6 นิยามปฏิบัติการ.....	10
1.6.1 องค์การสหประชาชาติ.....	10
1.6.2 ความมั่นคง.....	11
1.6.3 รัฐ.....	12
1.7 วัตถุประสงค์การวิจัย.....	13
1.8 ขอบเขตการวิจัย	13
1.9 วิธีวิจัย.....	13
1.10 วิธีการนำเสนอ.....	14
บทที่ 2 ผลกระทบต่อประเทศไทยจากสงครามโลกครั้งที่ 2	15
2.1 จากองค์การสันนิบาตชาติสู่องค์การสหประชาชาติ.....	16
2.1.1 ความล้มเหลวขององค์การสันนิบาตชาติ	16

2.1.2	กำเนิดองค์การสหประชาชาติ	18
2.2	องค์การสหประชาชาติในการสนับสนุนความมั่นคงของรัฐ.....	21
2.2.1	องค์การระหว่างประเทศกับการเมืองโลก.....	21
2.2.2	ความมั่นคงของรัฐจากองค์การระหว่างประเทศ	23
2.2.3	องค์การสหประชาชาติกับความมั่นคงของรัฐ	25
2.2.4	องค์การสหประชาชาติกับความมั่นคงในเวทีโลก	27
2.3	วัตถุประสงค์และเป้าหมายของรัฐบาลไทยจากองค์การสหประชาชาติ	29
บทที่ 3	การเมืองไทยช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2	33
บทที่ 4	ประเทศไทยกับการเมืองหลังสงครามโลกครั้งที่ 2.....	39
4.1	ผลของสงครามโลกครั้งที่ 2 กับสถานะของประเทศไทย.....	39
4.2	ท่าทีของประเทมหาอำนาจฝ่ายสัมพันธมิตรที่มีต่อการประกาศสันติภาพของประเทศไทย .	42
4.2.1	สหรัฐอเมริกา.....	44
4.2.2	ประเทศอังกฤษ	48
4.2.3	ประเทศจีน	52
4.2.4	ประเทศฝรั่งเศส.....	54
4.2.5	สหภาพโซเวียต.....	57
4.3	การดำเนินการของรัฐบาลไทยกับท่าทีของประเทมหาอำนาจฝ่ายสัมพันธมิตร	58
4.3.1	สหรัฐอเมริกา.....	60
4.3.2	ประเทศอังกฤษ	63
4.3.3	ประเทศจีน	66
4.3.4	ประเทศฝรั่งเศส.....	67
4.3.5	สหภาพโซเวียต	70
4.4	ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น	72
4.4.1	การเมืองภายในประเทศ	72

4.4.2 กรณีสวรรคตของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล	73
บทที่ 5 ประเทศไทยกับสมาชิกองค์การสหประชาชาติ	75
5.1 สมาชิกขององค์การสหประชาชาติ	75
5.1.1 การรับสมาชิกใหม่ขององค์การสหประชาชาติ.....	76
5.1.2 การยับยั้งของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติ	78
5.2 การดำเนินการของรัฐบาลไทยในการสมัครเข้าเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติ.....	80
5.3 ผลประโยชน์ของประเทศไทยในฐานะสมาชิกองค์การสหประชาชาติ	91
บทที่ 6 บทสรุป.....	94
บรรณานุกรม.....	97
ประวัติผู้เขียน.....	104

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

หลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดลง ได้แสดงออกถึงความล้มเหลวขององค์การสันนิบาตชาติที่ก่อตั้งขึ้นมาเพื่อป้องกันสงครามและแก้ไขความขัดแย้งในอนาคต เนื่องจากการละลายและแตกแยกกันไปเอง¹ และหลังจากมีการลงนามในกฎบัตรสหประชาชาติเมื่อวันที่ 26 มิถุนายน 1945 ได้ก่อให้เกิดการจัดตั้งองค์การสหประชาชาติในวันที่ 24 ตุลาคม 1945 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อธำรงไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ เพื่อพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศโดยเคารพหลักแห่งความเท่าเทียม เพื่อบรรลุความร่วมมือระหว่างประเทศในการแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมหรือมนุษยธรรม ส่งเสริมการเคารพสิทธิมนุษยชน อิสรภาพและสุดท้ายเพื่อเป็นศูนย์กลางสำหรับประสานการดำเนินการของประชาชาติให้กลมกลืนกัน² นับเป็นช่วงเวลาที่ยุ่นวายซึ่งทำให้ประเทศไทยต้องปรับตัวเพื่อรับกับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วที่สืบเนื่องมาจากผลของสงครามที่ไม่เป็นไปตามความคาดหวังของรัฐบาลไทยในขณะนั้น โดยเฉพาะนโยบายจากประเทศมหาอำนาจ ทำให้ประเทศไทยตระหนักถึงท่าทีของฝ่ายสัมพันธมิตรในการดำเนินการกับประเทศไทย สาเหตุสืบเนื่องมาจากประเทศญี่ปุ่นยอมแพ้สงครามอย่างคาดไม่ถึง ในวันที่ 14 สิงหาคม 2488 ทำให้ประเทศไทยแสดงความต้องการที่จะฟื้นฟูสถานะที่เป็นอยู่ก่อนสงคราม และปฏิเสธข้อตกลงที่เกิดขึ้นทั้งหมด โดยอ้างความชอบธรรมและได้รับแรงกดดันจากภายนอกที่ครอบงำการตัดสินใจของรัฐบาลไทย แต่อีกสาเหตุหนึ่งที่แสดงให้ฝ่ายสัมพันธมิตรเห็นถึงความร่วมมือของประเทศไทยกับฝ่ายสัมพันธมิตรในการทำสงครามผ่านขบวนการเสรีไทย ทำให้บทบาทและสถานะของประเทศไทยไม่ชัดเจนในการทำสงคราม และจากสาเหตุที่ไม่ชัดเจนนี้เองทำให้ประเทศไทยต้องเจรจากับประเทศมหาอำนาจและทำให้ไทยต้องสูญเสียดินแดนบางส่วนเพื่อแลกกับการไม่ให้ลงคะแนนยับยั้งการขอสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติของประเทศไทย³ จากสถานการณ์ดังกล่าวที่เกิดขึ้นจึงเกิดคำถามว่าอะไรเป็นปัจจัยทำให้ประเทศไทยถึงสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติ ถึงทำให้ประเทศไทยตัดสินใจคืนดินแดนที่ได้มาจากช่วง

¹ หอจดหมายเหตุแห่งชาติ, *สุนทรพจน์และคำปราศรัยของบุคคลสำคัญ เนื่องด้วยการขอปรับปรุงเส้นเขตแดนระหว่างไทย - อินโดจีนฝรั่งเศส (พ.ศ.2483)*, 44.

² *CHARTER OF THE UNITED NATIONS and STATUTE OF THE INTERNATIONAL COURT OF JUSTICE*, (Sanfrancisco: THE UNITED NATIONS, 1945), 2.

³ เดวิด เค วัยอาจ, *ประวัติศาสตร์ไทยฉบับสังเขป*, trans. กาญจณี ละอองศรี และคนอื่น ๆ (กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2556), 471-475.

ก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 และช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 เพื่อเข้าเป็นสมาชิกขององค์การนี้ แต่จากการกระทำของรัฐบาลไทยดังกล่าวเชื่อว่าการสมัครเข้าเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ประเทศไทยไม่ตกอยู่ในสถานะประเทศผู้แพ้สงครามโลกครั้งที่ 2 จากผลของสงครามที่ไม่เป็นไปตามความคาดหวังของรัฐบาลไทยในขณะนั้น และการประกาศสันติภาพของประเทศไทยเพื่อประกาศว่าการประกาศสงครามต่อประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกาเป็นโมฆะและไม่ผูกพันต่อประชาชนชาวไทย อีกทั้งยังเรียกร้องที่จะกลับคืนสู่สถานะที่มีอยู่เดิมก่อนวันที่ 8 ธันวาคม 2548 และพร้อมที่ร่วมมือในการสถาปนาเสถียรภาพในโลกนี้⁴ แต่อย่างไรก็ตามท่าทีของประมุขแห่งรัฐของฝ่ายสัมพันธมิตรส่วนใหญ่กลับไม่ได้มีท่าทียอมรับการประกาศสันติภาพของประเทศไทย และยืนยันในสถานะการประกาศสงครามของประเทศไทย⁵ ทำให้ประเทศไทยต้องสมัครเข้าเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติเพื่อเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ประมุขแห่งรัฐยอมรับสถานะของประเทศไทยว่าไม่ได้เป็นประเทศผู้แพ้สงคราม และได้รับการยอมรับในการมีเอกราชและอธิปไตยอย่างสมบูรณ์

1.2 คำถามการวิจัย

อะไรเป็นปัจจัยที่ทำให้ประเทศไทยถึงสมัครเข้าเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติ

1.3 สมมติฐานการวิจัย

การสมัครเข้าเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ประเทศไทยไม่ตกอยู่ในสถานะประเทศผู้แพ้สงครามโลกครั้งที่ 2

1.4 ทบทวนวรรณกรรม

จากวิทยานิพนธ์ในหัวข้อ Thailand and the United Nations (1945-1957)⁶ ของ ดร.ประชา คุณะเกษม ที่ได้ศึกษามุมมองของประเทศไทยในฐานะรัฐสมาชิกขององค์การสหประชาชาติ โดยศึกษาจากการวิเคราะห์นโยบายและทัศนคติของประชาชนชาวไทยในความสัมพันธ์ของประเทศไทยกับองค์การสหประชาชาติ ซึ่งการเข้าเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติของประเทศไทยมีประเด็นที่น่าสนใจในหลายประการ ดังนี้ ประการแรกคือ การเข้าเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติของประเทศไทยยังไม่ได้ถูกตรวจสอบหรือถูกอภิปรายเกี่ยวกับรายละเอียดของกฎบัตรสหประชาชาติของสภาผู้แทนราษฎรไทยก่อนการอนุมัติจากรัฐบาลไทยในการให้สัตยาบันกับกฎบัตรสหประชาชาติ

⁴ ประกาศสันติภาพ. (2488, 16 สิงหาคม). "ราชกิจจานุเบกษา." เล่มที่ 62 หน้า 503-506.

⁵ ปรีดี พนมยงค์, *โมฆสงคราม : บันทึกลี้ลับจะประวัติศาสตร์ที่ยังไม่เคยเปิดเผยของรัฐบาลไทย* (กรุงเทพฯ: มูลนิธิปรีดี พนมยงค์, 2558), 251-265.

⁶ Pracha Guna-Kasem, "Thailand and the United Nations (1945-1957)" (Doctor of Philosophy, Yale University, 1960).

แต่อย่างไร ซึ่งในความเป็นจริงแล้วการเข้าเป็นสมาชิกองค์การระหว่างประเทศควรที่ควรได้รับการอภิปรายเกี่ยวกับข้อบังคับหรือข้อตกลงขององค์การระหว่างประเทศในสภาผู้แทนราษฎรไทย ก่อนการให้สัตยาบัน ประการที่สองคือ นโยบายและทัศนคติของประเทศไทยในช่วงก่อนที่ประเทศไทย จะสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติ ที่แสดงให้เห็นถึงความพยายามของประเทศไทย ในการเปลี่ยนแปลงสถานะหลังสงคราม และเป็นประเทศแรกในบรรดาอดีตศัตรูที่ได้รับยอมรับ เข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติ และถือว่าเป็นปัญหาเร่งด่วนของรัฐบาลไทยในการแยกตัว จากความร่วมมือกับฝ่ายอักษะและสร้างความร่วมมือกับฝ่ายสัมพันธมิตร เพื่อที่จะได้รับความไว้วางใจ และได้รับการยอมรับเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติ อีกทั้งยังถือเป็นการล้างบาปให้แก่ นโยบายที่ผิดพลาดของรัฐบาลไทยในอดีต ประการที่สามคือ ผู้นำของขบวนการเสรีไทย เห็นความล้มเหลวขององค์การสันนิบาตชาติ อีกทั้งด้วยฐานะประเทศเล็ก ๆ ที่มีภูมิศาสตร์ เป็นอันตรายจากภัยคุกคามของศัตรู ส่งผลให้ผู้นำของประเทศไทยตระหนักดีว่าหลังจากสงคราม สิ้นสุด จะมีการจัดตั้งองค์การระหว่างประเทศเพื่อรักษาสันติภาพและความยุติธรรมระหว่างประเทศ และถือได้ว่าเป็นวัตถุประสงค์ที่สำคัญของประเทศไทยในการเข้าเป็นสมาชิกองค์การระหว่างประเทศ ดังกล่าว⁷ แต่อย่างไรก็ตามวิธานิพนธ์ฉบับนี้ให้ความสำคัญกับการประเมินทัศนคติและปฏิกิริยา ตอบสนองของประชาชนที่มีอยู่ในสื่อสาธารณะในการนำเสนอมุมมองของประเทศไทยเกี่ยวกับ ปัญหาต่าง ๆ ขององค์การสหประชาชาติมากกว่า ซึ่งจะพบว่ารัฐบาลไทยเห็นถึงความสำคัญ และความจำเป็นเร่งด่วนในการเข้าเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติ ดังนั้นเพื่อเป็นการเติมเต็ม ช่องว่างในการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับองค์การสหประชาชาติให้มีความสมบูรณ์ มากยิ่งขึ้น ปัจจัยที่ทำให้ประเทศไทยสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติถือได้ว่าเป็นมีความสำคัญ ต่อการศึกษานโยบายต่างประเทศไทย เพื่อที่จะได้เข้าใจว่าการเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติ มีความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงสถานะหลังสงครามของประเทศไทยไม่ให้เกิดอยู่ในสถานะ ของประเทศผู้แพ้สงคราม อีกทั้งสามารถล้างบาปซึ่งไม่เพียงแต่การเข้าร่วมเป็นพันธมิตรกับประเทศ ญี่ปุ่นและประกาศสงครามกับประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกาเท่านั้น แต่ยังล้างบาปให้กับการดำเนินนโยบายต่างประเทศของประเทศไทยในการขยายอำนาจของรัฐตามแนวคิดเหตุผลของรัฐ นับตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบ ประชาธิปไตยภายใต้การนำของคณะราษฎรที่เป็นผู้นำในคณะรัฐบาลของประเทศไทยในขณะนั้น

จากกรอบแนวความคิดเหตุผลของรัฐที่ได้กล่าวถึงการขยายอำนาจของรัฐ ซึ่งพบว่า สอดคล้องกับการดำเนินนโยบายต่างประเทศไทยหลังจากการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ซึ่งเปลี่ยนแปลงจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตยในปี 1932

⁷ Pracha Guna-Kasem, "Thailand and the United Nations (1945-1957)," 1-14.

ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากคณะราษฎรมองว่าระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ขัดขวางความเจริญก้าวหน้าของประเทศไทย และยังจำกัดอำนาจในการบริหารประเทศอยู่กับพระมหากษัตริย์ โดยไม่เปิดโอกาสให้มีการเปลี่ยนแปลงผู้นำในการเข้ามาบริหารประเทศไทยเลย แต่อย่างไรก็ตามระบอบประชาธิปไตยที่เป็นเป้าหมายของคณะราษฎรยังขาดการสนับสนุนจากประชาชนชาวไทยและได้นำไปสู่การขาดเสถียรภาพทางการเมืองของประเทศไทยจนทำให้ผู้นำไทยหันไปสู่ลัทธิชาตินิยมและลัทธิทหาร เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการสนับสนุนอำนาจทางการเมืองของตนเอง⁸ ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากคณะราษฎรเป็นคนรุ่นใหม่ที่ไม่มีสมาชิก ไม่มีผู้สนับสนุน ไม่มีอำนาจในการควบคุมกองทัพไทย ดังนั้นคณะราษฎรจึงต้องการรวบรวมอำนาจของตนเองควบคู่ไปกับบริหารประเทศ⁹

ภายหลังจากมีการเปลี่ยนแปลงการปกครองได้เกิดความผันผวนทางการเมืองและความขัดแย้งของกลุ่มผู้นำในระบอบเก่าที่ยังคงประกอบด้วยอดีตนายทหารและข้าราชการชั้นสูงกับกลุ่มผู้นำในระบอบใหม่ที่ประกอบด้วยคณะราษฎรที่เป็นนายทหารและข้าราชการชั้นผู้น้อยจนทำให้คณะราษฎรได้ถูกวิพากษ์วิจารณ์ถึงอุดมการณ์ประชาธิปไตย อีกทั้งภัยคุกคามของลัทธิอาณานิคมและการตกอยู่ภายใต้อิทธิพลทางเศรษฐกิจของชาติตะวันตกได้กระตุ้นให้เกิดลัทธิชาตินิยมให้กับประชาชนชาวไทย ซึ่งกลุ่มผู้นำรุ่นใหม่ของคณะราษฎรมองเห็นว่าผู้นำระบอบเก่ายังคงได้รับอิทธิพลจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ทำให้ไม่สามารถแก้ไขปัญหาการปกครองและเศรษฐกิจของประเทศไทยได้ อีกทั้งยังอาจนำพาประเทศไทยไปสู่ความเสื่อมและล่มสลายจนนำไปสู่การตกเป็นดินแดนอาณานิคมของชาติตะวันตกได้¹⁰ นอกจากนี้การขยายอิทธิพลของลัทธิคอมมิวนิสต์ได้สร้างความขัดแย้งให้กับรัฐบาลไทย สาเหตุมาจากกรณีเค้าโครงการเศรษฐกิจของนายปรีดี พนมยงค์ ซึ่งถูกมองว่าเป็นการดำเนินนโยบายที่สอดคล้องกับลัทธิคอมมิวนิสต์ และถูกมองว่าเป็นภัยคุกคามต่อสันติภาพของประชาชนจนนำไปสู่การประกาศใช้พระราชบัญญัติว่าด้วยคอมมิวนิสต์ พ.ศ. 2476 และทำให้การเมืองไทยหันเหกลับเข้าหาระบอบเก่าและผลักดันสมาชิกของระบอบใหม่ของคณะราษฎรออกไปจากเวทีทางการเมืองไทย กลายเป็นจุดแตกหักของการเมืองไทยจนนำไปสู่การรัฐประหารจากฝ่ายทหาร จนทำให้ระบอบเก่าเริ่มหมดอำนาจไปจากการเมืองไทยในวันที่ 20 มิถุนายน 1933 และทำให้คณะราษฎรในระบอบใหม่ได้เริ่มเข้ามามีอำนาจทางการเมืองแทน

⁸ ชาญวิทย์ เกษตรศิริ, *ประวัติการเมืองไทย* (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ดอกหญ้า, 2538), 16-19.

⁹ เดวิด เค วัยอาจ, *ประวัติศาสตร์ไทยฉบับสังเขป*, 443.

¹⁰ ชาญวิทย์ เกษตรศิริ, *ประวัติการเมืองไทย*, 53-63.

แต่ก็ได้สร้างประเด็นปัญหาในการพิจารณาเลือกผู้นำที่เหมาะสมกับระบอบใหม่เพื่อให้เข้ามาบริหารประเทศเช่นกัน¹¹

การเข้ามาของคณะรัฐประหารเป็นผลให้พระยาพหลพลพยุหเสนาเข้าดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและได้มีการแต่งตั้งคณะรัฐมนตรีที่มีความสำคัญกับการเมืองของประเทศไทยในเวลาต่อมาได้แก่ พันเอก หลวงพิบูลสงคราม หรือ จอมพล ป. พิบูลสงคราม เข้าดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม และหลวงประดิษฐมนูธรรม หรือ นายปรีดี พนมยงค์ เข้าดำรงตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ¹² การก้าวเข้ามาของรัฐบาลนี้ทำให้ประเทศไทยประสบความสำเร็จจากการใช้การเจรจาทางการทูตเป็นเครื่องมือที่ทำให้ประเทศไทยได้รับอำนาจอธิปไตยในด้านการศาลและภาษีศุลกากรโดยสมบูรณ์ ซึ่งส่งผลให้ประเทศไทยมีสิทธิและฐานะเท่าเทียมกับประเทศต่าง ๆ ในประชาคมโลกและทำให้รัฐบาลไทยได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างมาก อีกทั้งยังเป็นการแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จของคณะราษฎรในการสร้างความเจริญก้าวหน้าให้กับประเทศไทยหลังจากมีการเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครอง¹³

แต่ภายหลังจากมีการยุบสภาและปฏิเสธรากกลับเข้ามาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของพระยาพหลพลพยุหเสนาเป็นการเปิดโอกาสให้ จอมพล ป. พิบูลสงคราม เข้ามาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีแทนและเป็นการเปลี่ยนแปลงการเมืองไทยไปสู่ยุคลัทธิชาตินิยมและลัทธิทหาร นอกจากนี้ยังทำให้คณะราษฎรได้เข้ามาดำรงตำแหน่งที่สำคัญในการบริหารประเทศอย่างแท้จริง โดยจอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้ใช้ลัทธิชาตินิยมในการสร้างฐานการสนับสนุนบทบาททางการเมืองของตนเอง จนกระทั่งเมื่อประเทศไทยได้ก้าวเข้าสู่สงคราม รัฐบาลของจอมพล ป. พิบูลสงคราม จึงได้นำเอาลัทธิทหารเข้ามาสนับสนุนฐานอำนาจของตนเอง แต่อย่างไรก็ตามการก้าวเข้ามาของจอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้ทำให้คณะราษฎรแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มอย่างชัดเจน โดยกลุ่มแรกของจอมพล ป. พิบูลสงคราม ที่ได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มทหาร ตำรวจและพลเรือนบางส่วน และกลุ่มที่สองของนายปรีดี พนมยงค์ ที่สนับสนุนแนวคิดเสรีนิยมและเริ่มไม่พอใจบทบาทการใช้ลัทธิทหารของจอมพล ป. พิบูลสงคราม แต่อย่างไรก็ตามนับตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองจนถึงก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 ได้แสดงให้เห็นว่าผู้นำใหม่ส่วนใหญ่ต้องการรักษาระบอบการปกครองใหม่และรวบอำนาจของตนเองไว้ให้มากที่สุด อีกทั้งยังเห็นว่ากองทัพและการใช้อำนาจที่เด็ดขาดเท่านั้นถึงจะมีประสิทธิภาพในการรักษาระบอบใหม่และผู้นำไว้ได้¹⁴

¹¹ ชาญวิทย์ เกษตรศิริ, *ประวัติการเมืองไทย*, 116-133.

¹² เดวิด เค. วยอจ, *ประวัติศาสตร์ไทยฉบับสังเขป*, 453.

¹³ เพ็ญศรี ตู่ก, *การต่างประเทศกับเอกราชและอธิปไตยของไทย* (กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน, 2542), 189-190.

¹⁴ ชาญวิทย์ เกษตรศิริ, *ประวัติการเมืองไทย*, 151-169.

จอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้ใช้การปลุกระดมทางทหารและประสบความสำเร็จ จนนำไปสู่สงครามระหว่างประเทศไทยกับอินโดจีนฝรั่งเศสที่ส่งผลทำให้ประเทศไทยได้รับดินแดนที่เสียให้ประเทศฝรั่งเศสนับตั้งแต่วิกฤตการณ์ ร.ศ. 112 คืบมา¹⁵ จะเห็นได้ว่าการเรียกร้องดินแดนคืนให้กับประเทศไทยก็ถือได้ว่าเป็นการขยายอำนาจรัฐอีกแนวทางหนึ่ง และส่งผลให้รัฐบาลของจอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้รับการสนับสนุนอย่างกว้างขวาง ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากฐานะของประเทศฝรั่งเศสตกต่ำลงอย่างมากและในขณะที่กองทัพไทยได้มีการพัฒนาจนเข้มแข็งมาโดยลำดับ ดังนั้นจึงทำให้จอมพล ป. พิบูลสงคราม ดำเนินนโยบายที่แข็งกร้าวและนำดินแดนกลับคืนมาสู่ประเทศไทย การดำเนินนโยบายดังกล่าวก็ถือได้ว่าเป็นประโยชน์กับสถานะของรัฐบาลและสอดคล้องกับความรู้สึกของประชาชนชาวไทยในการสนับสนุนผู้นำใหม่ของประเทศไทยให้ทำหน้าที่กอบกู้เกียรติภูมิของประเทศชาติกลับคืนมา และถือได้ว่าการเรียกร้องดินแดนอินโดจีนฝรั่งเศสเป็นเหตุการณ์ครั้งแรกที่ประเทศไทยเข้าไปมีความขัดแย้งกับชาติตะวันตกอย่างเปิดเผย และส่งผลกระทบต่อเกี่ยวกับอนาคตของนโยบายต่างประเทศไทยหลังสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ 2¹⁶ ความอึกเขิมของลัทธิทหารจากการเข้าสู่สงครามโลกครั้งที่ 2 ของประเทศไทยส่งผลให้กองทัพไทยได้เข้ายึดครองรัฐฉานและเมืองเชียงตุงในประเทศเมียนมาร์ซึ่งเป็นดินแดนอาณานิคมของประเทศอังกฤษในขณะนั้นด้วยเช่นกัน¹⁷

แต่อย่างไรก็ตามเมื่อผลของสงครามโลกครั้งที่ 2 ไม่ได้เป็นไปตามการคาดการณ์ของรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม จึงทำให้นายปรีดี พนมยงค์ ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการเมืองไทยที่เห็นต่างในการดำเนินนโยบายลัทธิทหารของจอมพล ป. พิบูลสงคราม เห็นถึงความจำเป็นในการเข้ามาครอบงำสถานะหลังสงครามของประเทศไทย และมีเป้าหมายหลักของนโยบายต่างประเทศไทยในการผลักดันให้ประเทศไทยเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติเพื่อครอบงำสถานะของประเทศไทยในเวทีระหว่างประเทศ¹⁸ โดยสอดคล้องกับความเห็นของนายดิเรก ชัยนาม ในฐานะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของประเทศไทยที่ได้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญขององค์การระหว่างประเทศที่มีบทบาทอย่างยิ่งในการรักษาสันติภาพที่จะถูกจัดตั้งขึ้นหลังสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ 2 และเห็นถึงความจำเป็นในการเข้าร่วมเป็นสมาชิกขององค์การระหว่างประเทศดังกล่าว หลังจากมองเห็นถึงความล้มเหลวขององค์การสันนิบาตชาติที่ไม่สามารถรักษาสันติภาพและความมั่นคงให้กับประชาคมโลกได้¹⁹

¹⁵ เดวิด เค. วย้อจ, *ประวัติศาสตร์ไทยฉบับสังเขป*, 461.

¹⁶ ชาญวิทย์ เกษตรศิริ, *ประวัติการเมืองไทย*, 211-227.

¹⁷ เดวิด เค. วย้อจ, *ประวัติศาสตร์ไทยฉบับสังเขป*, 466-467.

¹⁸ ชาญวิทย์ เกษตรศิริ, *ประวัติการเมืองไทย*, 216.

¹⁹ Pracha Guna-Kasem, "Thailand and the United Nations (1945-1957)," 14.

1.5 กรอบแนวคิด

เพื่อให้การศึกษานโยบายต่างประเทศไทยในกรณีศึกษาการเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น จึงได้ใช้กรอบแนวคิดเหตุผลแห่งรัฐ (Reason of state) ของ Maurizio Viroli ที่ได้อธิบายไว้ในบทความ The origin and the meaning of the reason of state²⁰ และของ Giovanni Botero ที่ได้อธิบายไว้ในหนังสือ *BOTERO THE REASON OF STATE*²¹ Edited by Robert Bireley มาประกอบการนำเสนอสารนิพนธ์ฉบับนี้

Viroli ได้เสนอว่าแนวความคิดเหตุผลของรัฐของ Botero ที่ได้รับการแพร่หลายในช่วงศตวรรษที่ 17 ซึ่งให้ความสำคัญกับคุณธรรมและความยุติธรรมในการดำเนินการทางการเมืองให้ประสบผลสำเร็จนั้น แต่ในความเป็นจริงแล้วการดำเนินการทางการเมืองไม่ได้เป็นเช่นนั้น ถึงแม้ว่าความยุติธรรมจะเป็นรากฐานในการสร้างกรอบและเป็นพื้นฐานของกฎหมายทางการเมือง แต่การดำเนินการทางการเมืองคือการใช้เหตุผลในการพิจารณาและออกกฎหมายเพื่อรักษาชุมชนทางการเมืองด้วยความยุติธรรม แต่อย่างไรก็ตามทุกรัฐยังคงมีความจำเป็นที่จะต้องทำทุกวิถีทางเพื่อที่จะรักษารัฐให้คงอยู่ต่อไปและคำนึงถึงผลประโยชน์ของรัฐเป็นสำคัญ ถึงแม้ว่าจะต้องใช้ความรุนแรง ความโหดร้ายหรือการละเมิดศีลธรรมก็ตาม แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าเหตุผลของรัฐจะอยู่เหนือเหตุผลของศีลธรรมเสมอไป ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากต้องพิจารณาที่เหตุผลและความจำเป็นของรัฐว่ามีความเหมาะสมที่จะใช้เป็นข้ออ้างอย่างน้อยเพียงใด²² จากเหตุผลทางการเมืองที่เกิดขึ้นทำให้รัฐจำเป็นจะต้องจัดหากองกำลังเพื่อปกป้องสิทธิส่วนบุคคลและสังคมของประชาชน อีกทั้งยังใช้เป็นเครื่องมือในการปกป้อง รักษาและบริหารงานของรัฐบาลในการรักษาสันติภาพ ความมั่นคงและศีลธรรมอันดีที่ถือได้ว่าเป็นความสำคัญต่อการดำรงชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน²³ ดังนั้นเมื่อต้องเผชิญกับภัยคุกคามที่กระทบต่อความมั่นคงของรัฐ อาจทำให้ผู้ปกครองของรัฐละเมิดบรรทัดฐานทางศีลธรรมและกฎหมาย เพื่อปกป้องผลประโยชน์และความมั่นคงของรัฐ อีกทั้งผู้ปกครองของรัฐมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องคำนึงถึงความปลอดภัยของประชาชน ด้วยสาเหตุนี้

²⁰ Maurizio Viroli, "The Origin and the Meaning of the Reason of State," in *History of Concepts*, ed. Iain Hami'Siier-Monk, Kaiun Tilmans, and Frank Van Vree, Comparative Perspectives (Amsterdam University Press, 1998), 67-73.

²¹ Giovanni Botero, *Botero: The Reason of State*, ed. Robert Bireley, Cambridge Texts in the History of Political Thought, (Cambridge: Cambridge University Press, 2017), 4-166.

²² Viroli, "The Origin and the Meaning of the Reason of State," 67-70.

²³ George H. Smith, "The Theory of the State," *Proceedings of the American Philosophical Society* 34, no. 148 (1895): 308-309, www.jstor.org/stable/983255.

เมื่อรัฐต้องเผชิญกับภัยคุกคามที่จะเกิดขึ้น ทำให้แนวคิดเหตุผลของรัฐสามารถที่จะคาดการณ์การกระทำของรัฐที่คำนึงถึงผลประโยชน์ของรัฐเพื่อที่จะดำรงรักษารัฐให้คงอยู่ต่อไปในอนาคตได้²⁴

แต่อย่างไรก็ตามแนวความคิดเหตุผลของรัฐของ Botero ก็ได้เสนอแนวความคิดที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของการดำเนินการทางการเมืองกับความสัมพันธ์ระหว่างรัฐไว้ด้วยเช่นกัน Botero ได้เสนอถึงขั้นตอนของรัฐ 3 ประการ คือ การก่อตั้งรัฐ การรักษารัฐและการขยายอำนาจรัฐ โดยพบว่ารัฐจะให้ความสำคัญกับการรักษารัฐมากกว่าการก่อตั้งและการขยายอำนาจรัฐ และรัฐจะใช้กองกำลังของตนเองเป็นเครื่องมือเพื่อให้มีอำนาจเหนือกว่ารัฐอื่น โดยอาจจะเป็นการใช้กำลังโดยตรงหรืออาจเป็นข้อตกลงที่เป็นไปตามความต้องการของรัฐที่เหนือกว่า ด้วยสาเหตุนี้ทำให้รัฐขนาดเล็กไม่สามารถอยู่อย่างมั่นคงได้โดยลำพัง จึงต้องการการป้องกันและการสนับสนุนจากรัฐอื่น ๆ²⁵

Botero ได้แบ่งรัฐออกเป็น 3 ระดับคือ 1. รัฐขนาดเล็กที่ไม่สามารถยืนหยัดอยู่ได้เพียงลำพังและต้องการการปกป้องและการช่วยเหลือจากรัฐอื่น ๆ 2. รัฐขนาดกลางที่มีกองกำลังและอำนาจเพียงพอที่จะสามารถป้องกันตนเองได้ 3. รัฐขนาดใหญ่ที่มีข้อได้เปรียบด้านกองกำลังและอำนาจเหนือกว่ารัฐอื่น ๆ แต่อย่างไรก็ตามไม่ว่ารัฐขนาดเล็ก รัฐขนาดกลาง หรือรัฐขนาดใหญ่ก็สามารถถูกทำลายให้ล่มสลายลงได้เช่นเดียวกัน ซึ่งอาจเกิดจากสาเหตุภายในของรัฐเอง โดยเฉพาะจากผู้นำหรือชนชั้นปกครองที่ประพฤติตนไม่เหมาะสม ผิดศีลธรรม ความดี้อริและการทำลายชื่อเสียงของตนเองจนนำไปสู่การต่อสู้กันระหว่างประชาชนภายในรัฐในรูปแบบของสงครามกลางเมืองหรือการต่อสู้กันระหว่างผู้นำรัฐกับประชาชนในรูปแบบของการจลาจลหรือการกบฏหรืออาจเกิดมาจากสาเหตุภายนอกที่มาจากภัยคุกคามของรัฐที่เป็นศัตรู ซึ่งจะพบว่าปัญหาภายในรัฐจะเป็นสาเหตุสำคัญที่นำภัยคุกคามจากภายนอกมาทำลายรัฐจนล่มสลายลงไปด้วยสาเหตุนี้ Botero จึงให้ความสำคัญกับคุณธรรมในการรักษาและปกครองรัฐ ซึ่งการเจริญเติบโตและมั่นคงของรัฐจะนำมาซึ่งกองกำลังที่เข้มแข็งเพียงพอที่จะสามารถปกป้องรัฐของตนเองจากภัยคุกคามทั้งจากภายในรัฐและภายนอกรัฐ แต่ก็จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียในคุณธรรมและความยุติธรรมของผู้นำรัฐด้วยเช่นกัน ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากประชาชนมีหน้าที่ที่จะต้องมอบอำนาจให้แก่ผู้นำรัฐเพื่อรักษาความยุติธรรมในหมู่ประชาชน และปกป้องประชาชนจากความรุนแรงของศัตรู ดังนั้นผู้นำรัฐจึงจำเป็นต้องรักษารัฐให้เกิดสันติภาพและสันติสุขแก่ประชาชน ตลอดจนปราศจากภัยคุกคามจากภายนอกที่จะกระทบต่อความไม่มั่นคงของประชาชน เช่น สงครามจากรัฐอื่น เป็นต้น²⁶ ถึงแม้ว่าแนวความคิด

²⁴ Thomas Poole, *Reason of State: Law, Prerogative and Empire*, Cambridge Studies in Constitutional Law, (Cambridge: Cambridge University Press, 2015), 1-4.

²⁵ Botero, *Botero: The Reason of State*, 4-5.

²⁶ Botero, *Botero: The Reason of State*, 5-20.

เหตุผลของรัฐของ Botero จะให้ความสำคัญกับความยุติธรรมและคุณธรรมในทางการเมือง แต่กลับไม่ได้แสดงให้เห็นถึงแนวความคิดเหตุผลของรัฐในด้านลบที่มีต่อคุณธรรมและความยุติธรรม ในการดำรงรักษารัฐ ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว Viroli ยังคงเห็นว่ารัฐไม่สามารถที่จะยึดแค่เพียง หลักคุณธรรมและความยุติธรรม เพราะรัฐมีความจำเป็นต้องใช้แนวคิดเหตุผลของรัฐที่ไม่ได้อยู่ใน หลักคุณธรรมและความยุติธรรมเพื่อที่จะสามารถดำรงรักษาความเป็นรัฐให้คงอยู่ต่อไปได้ และบางครั้งผู้นำรัฐก็จำเป็นที่จะต้องละเมิดบรรทัดฐานทางศีลธรรมและกฎหมายเพื่อปกป้องผลประโยชน์และความมั่นคงของรัฐ²⁷ เหตุผลของรัฐยังเป็นแนวทางของผู้นำหรือรัฐบาล ใช้ในการดำเนินการตามนโยบายที่บางครั้งอาจจะขัดกับข้อกำหนดหรือกฎหมายที่มีอยู่²⁸

แต่อย่างไรก็ตามแนวความคิดเหตุผลของรัฐของ Botero ยังคงเป็นการให้ความสำคัญกับผู้ปกครองของรัฐในการปกครองและรักษารัฐเป็นหลัก ซึ่งเป็นการดำเนินการก่อนจะถูกรุกราน จากศัตรู แต่เมื่อสงครามหรือการรุกรานจากศัตรูเกิดขึ้น Botero ก็ได้เสนอถึงแนวทางในการรักษารัฐ ที่ไม่ได้สอดคล้องกับหลักคุณธรรมและความยุติธรรม โดยจะทำทุกวิถีทางเพื่อที่จะทำให้ศัตรูอ่อนแอ ลงไป เช่น การใช้กลอุบาย การทำลายเสบียงอาหารของศัตรู เป็นต้น²⁹ สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นว่า เมื่อเกิดภาวะวิกฤตหรือภาวะฉุกเฉิน Botero ก็เห็นว่ารัฐบาลหรือผู้นำในฐานะผู้ปกครองรัฐจำเป็น จะต้องดำเนินการเพื่อรักษารัฐให้คงอยู่ต่อไป อีกทั้งหากผู้นำหรือรัฐบาลประเมินแล้วว่าไม่สามารถ ที่จะต้านทานภัยคุกคามที่เกิดขึ้นได้และเสี่ยงต่อการสูญเสียเอกราชและอธิปไตย ความร่วมมือระหว่าง รัฐพันธมิตรสามารถสร้างความมั่นคงและช่วยปกป้องรัฐมากกว่าการอยู่โดยลำพัง และก็ไม่ควรที่จะ ปฏิเสธความช่วยเหลือจากการตกอยู่ภายใต้ความคุ้มครองของรัฐขนาดใหญ่ อีกทั้งผู้นำของรัฐ ยังจะต้องคำนึงถึงความจำเป็นในการเสนอข้อตกลงหรือสนธิสัญญาที่เป็นประโยชน์ในการรักษา ความมั่นคงในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน³⁰

จะเห็นได้ว่าแนวความคิดเหตุผลของรัฐยังคงแสดงให้เห็นถึงความสำคัญในการดำรงรักษารัฐ ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากว่าทุกรัฐมีจุดเริ่มต้นมาจากความรุนแรงที่หมายถึงการใช้กองกำลัง เป็นเครื่องมือของรัฐในการจัดการปัญหาของรัฐจากสภาวะวิกฤตหรือสถานการณ์ฉุกเฉิน เพื่อดำรงรักษารัฐ ทำให้เหตุผลของรัฐมีความสำคัญมากกว่าเหตุผลทางศีลธรรมของมนุษย์ ที่อาจทำให้เกิดความโหดร้ายและความไม่ยุติธรรมในการดำเนินนโยบายของผู้นำหรือรัฐบาล ถึงแม้ว่าจะมีการเรียกร้องสิทธิหรืออ้างถึงเหตุผลต่าง ๆ แต่เหตุผลของผู้มีอำนาจสูงสุดหรือผู้ปกครองก็ยังคงเป็น

²⁷ Viroli, "The Origin and the Meaning of the Reason of State," 71.

²⁸ Poole, *Reason of State: Law, Prerogative and Empire*, 233.

²⁹ Botero, *Botero: The Reason of State*, 117-119.

³⁰ Botero, *Botero: The Reason of State*, 115-119.

เหตุผลที่สูงกว่าเสมอ ถึงแม้ว่าเหตุผลนั้นจะไม่เป็นธรรมต่อสาธารณชน เป็นการประณามผู้บริสุทธิ์ ทำลายพันธมิตร หลอกลวง อ้างเหตุผลที่ไร้เหตุผลเพียงเพื่อเหตุผลส่วนตัวของผู้ปกครองเอง และเป็นเครื่องมือทางการเมืองเพื่อแสดงให้เห็นถึงความถูกต้อง มีกฎเกณฑ์ และมีความชอบธรรม ในการปกป้องประชาชนทั้งในยามสงบและยามสงคราม ทั้งนี้ก็เพียงเพื่อจะพยายามรักษาอำนาจ ของตนเองให้คงอยู่ต่อไป³¹ จากแนวความคิดเหตุผลของรัฐที่แสดงให้เห็นถึงความพยายามของผู้นำ หรือรัฐบาลที่จะทำทุกวิถีทางเพื่อจะดำรงรักษารัฐ แม้ว่าจะต้องละเมิดกับหลักการของคุณธรรม ศีลธรรมหรือกฎหมายที่มีอยู่ การกระทำดังกล่าวจะนำมาใช้เป็นกรอบในการศึกษานโยบาย ต่างประเทศไทยในกรณีศึกษาการเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติในการดำเนินนโยบาย ของรัฐบาลไทยในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 จนกระทั่งประเทศไทยได้เข้าเป็นสมาชิกองค์การ สหประชาชาติ

1.6 นิยามปฏิบัติการ

1.6.1 องค์การสหประชาชาติ

องค์การสหประชาชาติ³² เกิดจากความร่วมมือกันจาก 26 ประเทศในการต่อต้าน ฝ่ายอักษะในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ดังนั้นเพื่อที่จะยุติสงครามแห่งความหายนะในปี 1945 ได้มีการประชุมร่วมกันของประเทศที่จะร่วมมือกันต่อต้านฝ่ายอักษะที่นครซานฟรานซิสโก เพื่อร่างกฎบัตรสหประชาชาติและได้ถูกลงนามในวันที่ 26 มิถุนายน 1945

กฎบัตรสหประชาชาติเป็นข้อบังคับและเป็นเครื่องมือขององค์การสหประชาชาติ ในการกำหนดสิทธิ หน้าที่ของรัฐสมาชิก ตลอดจนโครงสร้างขององค์การและขั้นตอนต่าง ๆ ที่เกิดจากกฎบัตรสหประชาชาติจำนวน 19 บท แบ่งออกเป็น 111 มาตรา โดยกล่าวถึงวัตถุประสงค์ และหลักการขององค์การสหประชาชาติ กำหนดกฎเกณฑ์สำหรับการเป็นสมาชิกขององค์การ สหประชาชาติ การทำงานขององค์การย่อยภายในองค์การสหประชาชาติ กฎหมายระหว่างประเทศ การแก้ไขและการให้สัตยาบันของกฎบัตรสหประชาชาติ³³

องค์การสหประชาชาติประกอบด้วย 6 องค์การหลัก³⁴ ดังนี้

1) สมัชชาใหญ่ มีหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและเป็นตัวแทนขององค์การสหประชาชาติ ในการตัดสินใจเกี่ยวกับเรื่องต่าง ๆ

³¹ Viroli, "The Origin and the Meaning of the Reason of State," 69-72.

³² United Nations, *Basic Facts about the United Nations*, 42nd Edition (2017), 3. <https://www.un-ilibrary.org/content/publication/2faf3279-en>.

³³ United Nations, *Basic Facts about the United Nations*, 42nd Edition, 3.

³⁴ United Nations, *Basic Facts about the United Nations*, 42nd Edition, 5-17.

- 2) คณะมนตรีความมั่นคง มีหน้าที่ในการรักษาสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ
- 3) คณะมนตรีเศรษฐกิจและสังคม เป็นหน่วยงานในการประสานงานทางด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคมซึ่งมีงานที่เกี่ยวข้องกับองค์การสหประชาชาติและหน่วยงานเฉพาะและองค์การอื่น ๆ
- 4) ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ เป็นองค์การด้านตุลาการหลักขององค์การสหประชาชาติ ในการให้ความยุติธรรมตามกฎหมายระหว่างประเทศ ข้อพิพาทและการให้คำแนะนำด้านกฎหมาย
- 5) คณะมนตรีภาวะทรัสตี มีหน้าที่ในการควบคุมและดูแลดินแดนทรัสตีให้สามารถปกครองตนเองหรือได้รับเอกราช
- 6) สำนักเลขาธิการ มีหน้าที่ให้คำปรึกษากับเจ้าหน้าที่ที่เป็นตัวแทนขององค์การต่าง ๆ โดยมีเลขาธิการสหประชาชาติเป็นผู้บริหารสูงสุด ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากการประชุมสมัชชาใหญ่ ตามคำแนะนำของคณะมนตรีความมั่นคง

1.6.2 ความมั่นคง

ความมั่นคง³⁵ คือวัตถุประสงค์ของแต่ละบุคคลที่พร้อมจะละทิ้งสิ่งต่าง ๆ เพื่อแลกกับความต้องการบางสิ่งบางอย่างและสามารถนำความรู้สึกเกี่ยวกับบางสิ่งนั้นมาทำให้เกิดขึ้นจริง ภายใต้การจัดการกับความเสี่ยงหรือนำไปวางแผนอนาคตได้ แสดงถึงความสงบ สันติสุขภายในจิตใจ เป็นอิสระจากความกังวล แต่อย่างไรก็ตามนิยามของความมั่นคงยังคงเป็นความเข้าใจที่หลากหลาย และมีการเปลี่ยนแปลงไปตามช่วงเวลาที่ยืดหยุ่นไป แต่ก็ยังคงมีเงื่อนไขที่เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล รัฐหรือสังคม ทั้งนี้ความมั่นคงของรัฐก็สามารถที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ได้จากการดำเนินการทางการทูตหรือนโยบายทางการทหารที่ปราศจากการโจมตีหรือความรุนแรงต่อบุคคล ทรัพย์สิน ความยุติธรรมหรือรัฐบาลได้เช่นกัน³⁶

“ไม่มีใครต้องการความประทับใจจากการพ่ายแพ้”³⁷ จะเห็นได้ว่าสงครามที่เคยเกิดขึ้นในอดีตมีทั้งการได้รับชัยชนะและความพ่ายแพ้ โดยเฉพาะการป้องกันทางทหาร ซึ่งจะพบว่ารัฐขนาดเล็กมีโอกาสที่จะประสบกับความพ่ายแพ้สูงกว่าและสอดคล้องกับความมั่นคงของรัฐที่คำนึงถึงการดำรงอยู่และขยายความมั่นคงของรัฐไปสู่ประชาชนภายในรัฐ ด้วยสาเหตุนี้จะพบว่าการทำสงคราม การถูกยึดครองและการปราบปรามจากฝ่ายตรงข้ามถือได้ว่าเป็นภัยคุกคามที่เลวร้ายที่สุดของรัฐ เพราะหมายถึงการทำลายทรัพย์สิน การโจมตีประชาชน การทำลายอธิปไตย และเสรีภาพของรัฐ³⁸ ดังนั้นรัฐย่อมจะทำทุกวิถีทางเพื่อให้ได้รับชัยชนะ เพราะการได้รับชัยชนะ

³⁵ Emma Rothschild, "What Is Security?," *Daedalus* 124, no. 3 (1995): 60, <http://www.jstor.org/stable/20027310>.

³⁶ Rothschild, "What Is Security?," 60-62.

³⁷ Håkan Wiberg, "The Security of Small Nations: Challenges and Defences," *Journal of Peace Research* 24, no. 4 (1987): 352, <http://www.jstor.org/stable/424427>.

³⁸ Wiberg, "The Security of Small Nations: Challenges and Defences," 340-352.

คือการแสดงให้เห็นว่ารัฐจะยังคงสามารถดำรงรักษาความเป็นรัฐให้คงอยู่ต่อไปและสามารถปกป้องประชาชนของตนเองได้

แนวคิดความมั่นคงของแต่ละคนจะเกิดขึ้นจากความรู้สึกที่เป็นอิสระจากความคาดหวัง ความกลัวและการละเมิดส่วนบุคคล ซึ่งมีความสำคัญต่อความคิดทางการเมืองแบบเสรีนิยมของสาธารณชนหลังยุคเรืองปัญญา ที่มองเห็นว่าความมั่นคงเป็นทั้งเรื่องส่วนบุคคลและส่วนรวม ถึงแม้จะเป็นวัตถุประสงค์ส่วนบุคคลก็ตาม แต่ก็สามารถทำให้บรรลุผลสำเร็จร่วมกันได้ ดังคำกล่าวที่ว่า “แนวคิดใหม่ของความมั่นคงคือการมีความมั่นคงร่วมกัน โดยการรับรองจากวิธีการทางทหารหรือทางการทูต ... บุคคลและรัฐก็ถูกมองเปรียบเทียบซึ่งกันและกัน ... ปัจเจกบุคคลก็เปรียบเสมือนรัฐ ซึ่งรัฐก็เปรียบเสมือนปัจเจกบุคคล”³⁹ แสดงให้เห็นว่าหากแต่ละคนต้องการความมั่นคงในชีวิตและเสรีภาพซึ่งเป็นปัญหาพื้นฐานของทุกคน ความต้องการดังกล่าวก็ย่อมเป็นความต้องการของรัฐด้วยเช่นกัน และรัฐก็มีหน้าที่ที่จะต้องเข้ามาบริหารจัดการกับปัญหาดังกล่าว เนื่องจากผู้ปกครองของรัฐก็ต้องตระหนักว่ารัฐก็สามารถเป็นได้ทั้งรัฐที่มีความมั่นคงหรือรัฐที่ไม่มีความมั่นคงได้เช่นกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการดำเนินการของรัฐเอง⁴⁰

1.6.3 รัฐ

รัฐได้รับการยอมรับว่าเป็นตัวแสดงของกฎหมายระหว่างประเทศกันมาอย่างยาวนาน แต่ก็ยังไม่มีคำนิยามที่ชัดเจนและแน่นอนเกี่ยวกับรัฐ แม้จะมีผู้เสนอเกี่ยวกับคำนิยามเกี่ยวกับรัฐโดย Robert Phillimore เสนอว่ารัฐหมายถึง “ผู้คนที่อยู่อย่างถาวรและครอบครองดินแดนที่กำหนด”⁴¹ แต่ก็ยังมีนักวิชาการส่วนหนึ่งอย่าง Jame Crawford และ Thomas Grant ก็ยังคงมีข้อถกเถียงว่าบางครั้งรัฐอาจจะไม่จำเป็นต้องมีดินแดนก็ได้⁴²

สนธิสัญญาเวสต์ฟาเลียในปี 1648 ได้แสดงให้เห็นเอกภาพของดินแดนและแบ่งทวีปยุโรปออกเป็นรัฐอาณาเขตต่าง ๆ แต่ก็ไม่ได้กำหนดว่ารัฐหรือดินแดนที่เกิดขึ้นครั้งนี้จะต้องประกอบด้วยอะไรบ้าง แต่อย่างไรก็ตามอนุสัญญามอนเตวิโอในปี 1933 ได้ระบุว่ารัฐควรประกอบด้วยคุณสมบัติ ดังนี้ 1. ประชากรถาวร 2. ดินแดน 3. รัฐบาล 4. ความสามารถในการติดต่อกับรัฐอื่น ถึงแม้ว่าสนธิสัญญานี้จะไม่ได้มีการลงนามและให้สัตยาบันกันอย่างกว้างขวาง แต่ก็ได้รับการยอมรับโดยทั่วไป นอกจากนี้ในปี 1991 คณะอนุญาโตตุลาการของการประชุมสันติภาพที่ประเทศยูโกสลาเวีย

³⁹ Rothschild, "What Is Security?," 64.

⁴⁰ Rothschild, "What Is Security?," 62-65.

⁴¹ Derek Wong, "Sovereignty sunk? The position of 'sinking states'," *Melbourne Journal of International Law* 14 (2013): 8, <https://search.informit.com.au/documentSummary;dn=117565232273849;res=IELHSS>.

⁴² Wong, "Sovereignty sunk? The position of 'sinking states'," 7-9.

ได้ประกาศว่า “รัฐถูกกำหนดโดยทั่วไปว่าเป็นชุมชนที่ประกอบด้วยดินแดน อาณาเขตที่มีประชากรอาศัยอยู่และมีอำนาจขององค์การทางการเมือง”⁴³ ซึ่งก็ไม่ได้มีการกำหนดว่ารัฐจะต้องมีขนาดของดินแดนมากน้อยเพียงใด มีประชากรขั้นต่ำเท่าใด และไม่จำเป็นเป็นเป็นว่าต้องมีอาณาเขตติดต่อกัน นอกจากนี้ยังได้กำหนดหน้าที่ของรัฐไว้พอสังเขป⁴⁴ ดังนี้

- 1) การสร้างพื้นที่ในการมีส่วนร่วมทางการเมืองและเปิดกว้างให้กับประชาชน
- 2) การให้ความมั่นคงจากการรุกรานภายใน ภายนอกและอาชญากรรม
- 3) การให้ความยุติธรรมทำให้ประชาชนได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกัน
- 4) การให้บริการของสังคมขั้นพื้นฐานที่ทำให้ประชาชนสามารถดำรงชีวิตได้อย่างเสรี
- 5) การสร้างโครงสร้างพื้นฐานเพื่ออำนวยความสะดวกในการดำรงชีวิต

1.7 วัตถุประสงค์การวิจัย

ศึกษสาเหตุและปัจจัยที่รัฐบาลไทยตัดสินใจสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติ

1.8 ขอบเขตการวิจัย

สารนิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษานโยบายต่างประเทศของประเทศไทยในช่วงการเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติ ดังนั้นระยะเวลาในการศึกษาจึงเริ่มต้นตั้งแต่การยอมแพ้อย่างไม่มีเงื่อนไขของประเทศญี่ปุ่นต่อฝ่ายสัมพันธมิตรในวันที่ 14 สิงหาคม 1945 ซึ่งเป็นช่วงที่สงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดลง จนกระทั่งสิ้นสุดในวันที่ 16 ธันวาคม 1946 เมื่อประเทศไทยได้ลงนามภาคยานุวัติเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติอย่างเป็นทางการ

1.9 วิธีวิจัย

สารนิพนธ์นี้เป็นการศึกษาแบบเชิงคุณภาพโดยการนำข้อมูลที่ได้จากเอกสารชั้นปฐมภูมิ และทุติยภูมิมาศึกษา ได้แก่

- 1) เอกสารชั้นต้นเกี่ยวกับนโยบายต่างประเทศของประเทศไทย
- 2) หนังสือวิชาการต่าง ๆ เกี่ยวกับสงครามโลกครั้งที่ 2 และการดำเนินนโยบายต่างประเทศของประเทศไทย

⁴³ Wong, "Sovereignty sunk? The position of 'sinking states'," 10.

⁴⁴ René Grotenhuis, "Nation and state," in *Nation-Building as Necessary Effort in Fragile States* (Amsterdam University Press, 2016), 25-26.

1.10 วิธีการนำเสนอ

บทที่ 1 บทนำ จะกล่าวถึงที่มาและความสำคัญของปัญหา คำถามการวิจัย สมมติฐาน การวิจัย ทบทวนวรรณกรรม กรอบแนวคิด นิยามปฏิบัติการ วัตถุประสงค์การวิจัย ขอบเขตการวิจัย วิธีวิจัย และวิธีการนำเสนอ

บทที่ 2 ผลกระทบต่อประเทศไทยจากสงครามโลกครั้งที่ 2 จะกล่าวถึงความเป็นมาขององค์การสันนิบาตชาติ สหประชาชาติ องค์การสหประชาชาติ ในการสนับสนุนความมั่นคงของรัฐ วัตถุประสงค์และเป้าหมายของรัฐบาลไทยจากองค์การสหประชาชาติ

บทที่ 3 การเมืองไทยช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 จะกล่าวถึงการเมืองภายในของประเทศไทย นับตั้งแต่การรุกรานของกองทัพญี่ปุ่นจนกระทั่งการยอมแพ้อย่างไม่มีเงื่อนไขของประเทศไทย

บทที่ 4 ประเทศไทยกับการเมืองหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 จะกล่าวถึงผลของสงครามโลกครั้งที่ 2 กับสถานะของประเทศไทย ท่าทีของประเทมหาอำนาจฝ่ายสัมพันธมิตรต่อการดำเนินการของประเทศไทยและนำไปสู่การดำเนินการของรัฐบาลไทยกับท่าทีของประเทมหาอำนาจฝ่ายสัมพันธมิตร และสุดท้ายคือปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้นในหลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดลง

บทที่ 5 ประเทศไทยกับการเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติ จะกล่าวถึงสมาชิกขององค์การสหประชาชาติ การดำเนินการของรัฐบาลไทยในการเข้าเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติ และผลประโยชน์ของประเทศไทยในฐานะสมาชิกองค์การสหประชาชาติ

บทที่ 6 บทสรุป

บทที่ 2

ผลกระทบต่อประเทศไทยจากสงครามโลกครั้งที่ 2

สงครามโลกครั้งที่ 2 ทำให้ประเทศมหาอำนาจตระหนักถึงความจำเป็นในการจัดตั้งองค์การระหว่างประเทศที่มีหลักการของอำนาจอธิปไตยที่เท่าเทียมกันของรัฐสมาชิกทุกรัฐเพื่อรักษาสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของกลุ่มผู้นำไทยบางส่วนที่มองเห็นความล้มเหลวขององค์การสันนิบาตชาติและเห็นถึงความจำเป็นของการก่อตั้งองค์การเพื่อรักษาความสงบสุขและสันติภาพของโลก ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากสงครามที่เกิดขึ้นได้แสดงให้เห็นถึงการละเมิดสิทธิของประชาชนและความโหดร้ายของสงคราม นอกจากนี้สงครามยังส่งผลทำให้เศรษฐกิจตกต่ำและเกิดภาวะเงินเฟ้ออย่างรุนแรง อีกทั้งการเป็นสมาชิกขององค์การสันนิบาตชาติอย่างน้อยก็ช่วยให้ประเทศไทยได้รับประโยชน์ทั้งในด้านการเมือง ด้านเศรษฐกิจ ด้านสวัสดิการ และด้านการต่างประเทศเป็นอย่างมาก ถึงแม้ว่าประเทศไทยจะไม่สามารถเข้าร่วมการประชุมในฐานะสมาชิกผู้ร่วมก่อตั้งขององค์การสหประชาชาติได้ เนื่องจากเหตุผลทางการเมืองและความปลอดภัยจากการยึดครองประเทศไทยของกองทัพญี่ปุ่น แต่ประเทศไทยก็พยายามอย่างเต็มความสามารถเพื่อให้สามารถเข้าเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติได้โดยเร็วที่สุด⁴⁵ และแนวความคิดใหม่ในการสร้างความมั่นคงร่วมกันจากการดำเนินการผ่านวิธีการทูตหรือการทหารยิ่งทำให้เป็นแรงผลักดันในการเข้าเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติได้อีกทางหนึ่ง⁴⁶ ดังนั้นเพื่อแสดงให้เห็นถึงผลกระทบต่อประเทศไทยจากสงครามโลกครั้งที่ 2 ชัดเจนมากยิ่งขึ้น จะได้นำเสนอความสัมพันธ์ของประเทศไทยกับองค์การระหว่างประเทศโดยแบ่งออกเป็น 3 ประการคือ ประการแรกจะเสนอถึงการเปลี่ยนผ่านจากองค์การสันนิบาตชาติสู่องค์การสหประชาชาติ ที่กล่าวถึงความล้มเหลวขององค์การสันนิบาตชาติจนนำไปสู่การก่อตั้งองค์การสหประชาชาติในเวลาต่อมา ประการที่สองจะเสนอถึงบทบาทขององค์การสหประชาชาติในการสนับสนุนความมั่นคงของรัฐ เพื่อแสดงให้เห็นว่าองค์การสหประชาชาติในฐานะองค์การระหว่างประเทศสามารถสนับสนุนความมั่นคงให้กับรัฐได้อย่างไร และองค์การสหประชาชาติสามารถสนับสนุนรัฐให้มีบทบาทในเวทีระหว่างประเทศได้อย่างไร และประการที่สามจะเสนอถึงวัตถุประสงค์และเป้าหมายของรัฐบาลไทยจากองค์การสหประชาชาติที่กล่าวถึงเหตุผลของประเทศไทยที่ต้องการเข้าเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติที่ถือได้ว่ามีความสำคัญต่อการดำเนินนโยบายต่างประเทศไทยและสถานะของประเทศไทยในช่วงหลังจากสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นอย่างมาก

⁴⁵ Pracha Guna-Kasem, "Thailand and the United Nations (1945-1957)," 14-16.

⁴⁶ Rothschild, "What Is Security?," 64.

2.1 จากองค์การสันนิบาตชาติสู่องค์การสหประชาชาติ

การประชุมสมัชชาใหญ่ขององค์การสันนิบาตชาติถูกเลื่อนออกไปในวันที่ 18 เมษายน 1946 เพื่อเตรียมความพร้อมในการโอนทรัพย์สินให้แก่องค์การสหประชาชาติในเวลาต่อไป ความล้มเหลวขององค์การสันนิบาตชาติเป็นเหตุผลสำคัญที่องค์การสหประชาชาติจะต้องตระหนักถึงการแก้ไขปัญหาสันติภาพและความมั่นคงของโลกในแนวทางใหม่ ถึงแม้ว่าโดยหลักการพื้นฐานแล้วองค์การสันนิบาตชาติจะแสดงออกถึงความเสมอภาคและความยุติธรรมของสมาชิกมากกว่าองค์การสหประชาชาติ แต่ก็ต้องยอมรับว่าองค์การสหประชาชาติได้ประยุกต์และนำแนวทางขององค์การสันนิบาตชาติในอดีตเพื่อให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป อีกทั้งพัฒนาแบบค่อยเป็นค่อยไปให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมและสอดคล้องกับความต้องการของประชาคมโลก⁴⁷ ดังนั้นในส่วนต่อไปจะกล่าวถึงความล้มเหลวขององค์การสันนิบาตชาติจนกระทั่งได้มีการสถาปนาองค์การสหประชาชาติอย่างเป็นทางการ

2.1.1 ความล้มเหลวขององค์การสันนิบาตชาติ

สงครามโลกครั้งที่ 2 ที่เกิดขึ้นนั้น ส่วนหนึ่งก็มีสาเหตุมาจากความล้มเหลวขององค์การสันนิบาตชาติที่ไม่สามารถระงับข้อพิพาทของความขัดแย้งที่เกิดขึ้นได้ ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากขาดความเป็นเอกภาพของประเทศสมาชิกและไม่มีกองกำลังทางทหารของตนเองในการเข้าไปแก้ไขข้อพิพาทที่เกิดขึ้น แต่อย่างไรก็ตามการก่อตั้งองค์การสันนิบาตชาติเกิดขึ้นภายหลังจากความสูญเสียอย่างมหาศาลในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 1 โดยได้รับการเสนอจากประธานาธิบดีวูดโรว์ วิลสันของสหรัฐอเมริกา ภายใต้แนวคิดความมั่นคงร่วมกัน (Collective Security) เพื่อลดความขัดแย้งและป้องกันไม่ให้เกิดสงครามขึ้นอีก แต่สุดท้ายสหรัฐอเมริกาก็ไม่ได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกขององค์การสันนิบาตชาติ เนื่องจากมีความกังวลว่าจะต้องเกี่ยวข้องกับการเมืองในทวีปยุโรปและอาจทำให้สหรัฐอเมริกาต้องเข้าสู่สงครามที่อาจจะเกิดขึ้นได้ในอนาคต⁴⁸

องค์การสันนิบาตชาติเริ่มประสบความล้มเหลวนับตั้งแต่ต้นทศวรรษ 1930 จากกรณีในประเทศญี่ปุ่นรุกรานและครอบครองดินแดนแมนจูเรีย แต่ความล้มเหลวสำคัญที่สุดคือองค์การสันนิบาตชาติไม่สามารถยับยั้งการรุกรานประเทศโปแลนด์จากประเทศเยอรมนีได้และเป็นชนวนของสงครามโลกครั้งที่ 2 สาเหตุก็เนื่องมาจากระบบความมั่นคงที่ไม่เข้มแข็ง เนื่องจากประเทศสมาชิกคำนึงถึงประโยชน์ของตนเองมากกว่าส่วนรวม บทบัญญัติในกติกาที่ไม่ชัดเจน การใช้มติเอกฉันท์

⁴⁷ Leland M. Goodrich, "From League of Nations to United Nations," *International Organization*, no. 1 (1947): 4-6, <http://www.jstor.org/stable/2703515>.

⁴⁸ จุลชีพ ชินวรรโณ, *โลกในศตวรรษที่ 21 : กรอบการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ* (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2557), 241-243.

ในการพิจารณา จึงเป็นสาเหตุให้การดำเนินการต่าง ๆ เป็นไปด้วยความล่าช้าและส่งผลกระทบต่อสมาชิกจำนวนมากลาออกจากรองการสันนิบาตชาติเนื่องจากเห็นว่าไม่สามารถแก้ไขและจัดการปัญหาการรุกรานจากประเทศมหาอำนาจได้⁴⁹ อีกทั้งความไม่ยุติธรรมของสนธิสัญญาแวร์ซายกับประเทศผู้แพ้สงคราม เนื่องจากหลักการพื้นฐานไม่ได้ถูกนำมาใช้และมีความประนีประนอมมากเกินไป จนเป็นสาเหตุทำให้องค์การสันนิบาตชาติไม่สามารถสร้างความเชื่อมั่นให้กับประเทศสมาชิกได้ว่าจะยินดีปฏิบัติตามข้อตกลงที่มีร่วมกัน นอกจากนี้ความสำเร็จขององค์การสันนิบาตชาติถูกมองว่าเป็นองค์การระหว่างรัฐบาลที่เกิดขึ้นมาจากความต้องการของรัฐบาลหลายประเทศ แต่ไม่ได้เกิดจากความต้องการของประชาชน เนื่องจากมองว่าองค์การสันนิบาตชาติไม่ได้เป็นองค์การที่ป้องกันหรือช่วยจำกัดสงครามเท่าที่จะทำได้ แต่กลับกลายเป็นองค์การที่เพิ่มความรุนแรงและขยายขอบเขตของสงครามให้กว้างขวางกว่าเดิม นอกจากนี้จากประวัติศาสตร์ในอดีตของประเทศสมาชิกยากต่อการสร้างความร่วมมือระหว่างกัน จึงส่งผลทำให้การเป็นพันธมิตรทางการเมืองเป็นไปด้วยความยากลำบากและล่าช้า และเมื่อองค์การสันนิบาตชาติไม่สามารถยุติความขัดแย้งทางการเมืองระหว่างประเทศที่เกิดขึ้นได้ ทำให้ประเทศต่าง ๆ หันไปใช้สงครามในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นแทน⁵⁰

ประเทศไทยมีส่วนร่วมต่อความล้มเหลวในฐานะประเทศผู้ก่อตั้งขององค์การสันนิบาตชาติ เนื่องจากประเทศไทยตระหนักถึงผลประโยชน์ที่ได้รับจากการเข้าเป็นสมาชิกที่จะได้รับการปกป้องจากประเทศมหาอำนาจ แต่ในอีกด้านหนึ่งประเทศไทยก็ไม่ต้องการสร้าง ความขัดแย้งระหว่างประเทศสมาชิก จึงพยายามรักษาความเป็นกลาง แต่อย่างไรก็ตามประเทศไทยก็ถูกดึงเข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในกรณีประเทศญี่ปุ่นรุกรานและครอบครองดินแดนแมนจูเรีย ซึ่งประเทศไทยงดออกเสียงในการประณามการกระทำของประเทศญี่ปุ่น เนื่องจากไม่ต้องการมีส่วนเกี่ยวข้องกับข้อพิพาทของประเทศมหาอำนาจทั้งสองของทวีปเอเชีย ซึ่งในขณะนั้นประเทศไทยยังไม่มีความสัมพันธ์ทางการทูตกับประเทศจีน และคำนึงถึงผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจในการส่งออกข้าวไปสู่ประเทศญี่ปุ่น จนนำมาซึ่งการเพิ่มมูลค่าทางการค้าระหว่างประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่นในเวลาต่อมา แต่หากประเทศไทยเลือกลงคะแนนคัดค้านก็จะทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับชาติตะวันตกแย่งลง แต่อย่างไรก็ตามยังไม่มีข้อสรุปว่าการงดออกเสียงของประเทศไทยมีสาเหตุมาจากความต้องการของประเทศญี่ปุ่น ถึงแม้ประเทศญี่ปุ่นจะแสดงออกถึงความพอใจในการตัดสินใจของรัฐบาลไทยและโฆษณาชวนเชื่อให้ประชาชนชาวญี่ปุ่นได้ทราบ ในขณะที่ประเทศไทยยังคง

⁴⁹ ขจิต จิตตเสวี, *องค์การระหว่างประเทศ : องค์การระหว่างประเทศในกระแสโลกาภิวัตน์และภูมิภาคาภิวัตน์* (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2557), 144.

⁵⁰ "The Failure of the League of Nations," in *Power and the Pursuit of Peace: Theory and Practice in the History of Relations Between States*, ed. F. H. Hinsley (Cambridge: Cambridge University Press, 1962), 310-318.

ยืนยันว่าการตัดสินใจดังกล่าวเป็นเพียงการแสดงออกถึงการวางตัวเป็นกลางของประเทศไทย⁵¹ หลายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการที่ล้มเหลวขององค์การสันนิบาตชาติทำให้คณะรัฐมนตรีของประเทศไทยสนับสนุนการถอนตัวจากการเป็นสมาชิกขององค์การสันนิบาตชาติ เนื่องจากมองว่า องค์การสันนิบาตชาติไม่ได้มีอำนาจในการป้องกันสงครามอีกต่อไป และรัฐสมาชิกในองค์การสันนิบาตชาติ จะต้องแสวงหาความอยู่รอดด้วยกำลังทหารของตนเอง แต่สุดท้ายประเทศไทยก็ยังคงเป็นสมาชิกอยู่ต่อไป เนื่องจากเห็นว่าถึงแม้้องค์การสันนิบาตชาติจะล้มเหลวในการระงับข้อพิพาทระหว่างประเทศ หรือไม่สามารถดำเนินการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนของประเทศขนาดเล็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่องค์การสันนิบาตชาติยังมีส่วนสำคัญในการแก้ไขปัญหาเสียดินและการค้ามนุษย์ และการเป็นสมาชิกขององค์การสันนิบาตชาติยังช่วยสร้างความมั่นคงให้กับประเทศไทยไม่ให้ถูกเอารัดเอาเปรียบ ในอีกทางหนึ่งด้วย⁵² จากตัวอย่างของประเทศไทยก็เป็นตัวอย่างหนึ่งที่เป็นสาเหตุทำให้การดำเนินการขององค์การสันนิบาตชาติไม่มีประสิทธิภาพ ซึ่งในภายหลังจากมีการก่อตั้งองค์การสหประชาชาติ จึงได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการสำหรับการโอนทรัพย์สินขององค์การสันนิบาตชาติไปยังองค์การสหประชาชาติ⁵³ จนกระทั่งในวันที่ 1 สิงหาคม 1946 องค์การสันนิบาตชาติได้ยุติการทำงาน และโอนทรัพย์สินให้กับองค์การสหประชาชาติ จึงถือได้ว่าเป็นการสิ้นสุดการทำหน้าที่ขององค์การสันนิบาตชาติอย่างเป็นทางการ⁵⁴

2.1.2 กำเนิดองค์การสหประชาชาติ

สงครามโลกครั้งที่ 2 ทำให้ประชาชนรู้สึกเบื่อหน่ายกับสงคราม ต้องการความสงบสุข และตระหนักถึงองค์การระหว่างประเทศที่สามารถรักษาสันติภาพได้อย่างถาวร จึงทำให้องค์การสหประชาชาติถูกก่อตั้งขึ้นมาในฐานะองค์การของรัฐอธิปไตยที่ได้ตกลงเข้าร่วมมือกันและพยายามรักษาสันติภาพระหว่างประเทศ อีกทั้งยังร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมที่มีความสำคัญในระดับนานาชาติ⁵⁵ โดยมีวัตถุประสงค์ในการธำรงไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ ป้องกันและแก้ไขข้อพิพาทที่คุกคามต่อสันติภาพภายใต้หลักการของความยุติธรรม

⁵¹ Stefan Hell, *Siam and the League of Nations: Modernisation, Sovereignty and Multilateral Diplomacy, 1920-1940* (Bangkok: River Books, 2010), 193-206.

⁵² Hell, *Siam and the League of Nations: Modernisation, Sovereignty and Multilateral Diplomacy, 1920-1940*, 227.

⁵³ United Nations, *Yearbook of the United Nations 1946-47* (New York: United Nations, Department of Public Information, 1947), 42-43.

⁵⁴ Goodrich, "From League of Nations to United Nations," 3.

⁵⁵ Louis Dolivet, *The United Nations; a Handbook on the New World Organization ; Preface by Trygve Lie* (London: Phoenix House, 1946), 11-12.

และกฎหมายระหว่างประเทศ เคารพต่อสิทธิมนุษยชน ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีและความร่วมมือระหว่างประเทศในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม⁵⁶

ถึงแม้ว่าองค์การสหประชาชาติจะถูกก่อตั้งมาภายหลังการสิ้นสุดของสงครามโลกครั้งที่ 2 แต่ในความเป็นจริงแล้วแนวความคิดในการก่อตั้งองค์การแห่งนี้เกิดขึ้นในวันที่ 12 มิถุนายน 1941 จากการประชุมร่วมกันของผู้แทนประเทศฝ่ายสัมพันธมิตรที่พระราชวังเซนต์เจมส์ กรุงลอนดอน และได้มีการลงนามในปฏิญญาระหว่างประเทศพันธมิตร (Inter-Allied Declaration) ในขณะที่ยังคงดำเนินอยู่อย่างต่อเนื่อง จนกระทั่งต่อมาในวันที่ 14 สิงหาคม 1941 ประธานาธิบดีแฟรงคลิน รูสเวลท์ ของสหรัฐอเมริกาและนายกรัฐมนตรีวินสตัน เชอร์ชิล ของประเทศอังกฤษ ได้ออกแถลงการณ์ร่วมกฏบัตรแอตแลนติก (Atlantic Charter) โดยมุ่งหวังว่าหลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดแล้ว จะได้เห็นสันติสุขที่ทำให้ทุกประเทศได้อยู่กันอย่างปลอดภัย ประชาชนสามารถใช้ชีวิตได้อย่างอิสระ และปรารถนาที่จะหาวิธีการในการรักษาความมั่นคงให้กว้างขวางและถาวร โดยจะสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือเพื่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างประเทศในด้านเศรษฐกิจและการพัฒนามาตรฐานของชนชั้นแรงงานทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยมีเป้าหมายเพื่อรักษาความมั่นคงและการรักษาสันติภาพ⁵⁷

หลังการประกาศสงครามของสหรัฐอเมริกาต่อฝ่ายอักษะในวันที่ 1 มกราคม 1942 ได้มีการประกาศสนับสนุนกฏบัตรแอตแลนติกจากตัวแทนสมาชิก 26 ประเทศภายใต้ชื่อ “ปฏิญญาสหประชาชาติ”⁵⁸ (United Nations Declaration) และถือว่าเป็นเอกสารฉบับแรกที่ใช้คำว่าสหประชาชาติอย่างเป็นทางการ โดยให้รัฐบาลของแต่ละประเทศมุ่งมั่นและร่วมมือกันในการทำสงครามต่อต้านฝ่ายอักษะ ซึ่งจะไม่แยกทำสงครามหรือประกาศสันติภาพกับฝ่ายอักษะเพียงลำพัง ทั้งนี้ก็เพื่อช่วยเหลือและสนับสนุนในการต่อสู้เพื่อชัยชนะ⁵⁹ ต่อมาในวันที่ 30 ตุลาคม 1943 รัฐมนตรีต่างประเทศของฝ่ายสัมพันธมิตรได้มีการลงนามในปฏิญญามอสโก (Moscow Declaration) เนื่องจากตระหนักถึงความจำเป็นในการจัดตั้งองค์การระหว่างประเทศที่ยึดหลักของความเท่าเทียมกันเพื่อธำรงไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงอย่างเร่งด่วนที่สุดเท่าที่สามารถกระทำได้⁶⁰ หลังจากนั้น

⁵⁶ กรมองค์การระหว่างประเทศ, *กฏบัตรสหประชาชาติ* (กรุงเทพฯ ฯ: กระทรวงการต่างประเทศ, 2537), 2. <https://www.law.cmu.ac.th/law2011/journal/e1378954256.pdf>.

⁵⁷ Office of Public Information United Nations, *Everyman's United Nations: A Complete Handbook of the Activities and Evolution of the United Nations During Its First Twenty Years, 1945-1965* (New York: United Nations, Office of Public Information, 1968), 4-5.

⁵⁸ ขจิต จิตตเสวี, *องค์การระหว่างประเทศ : องค์การระหว่างประเทศในกระแสโลกาภิวัตน์และภูมิภาคภิวัตน์*, 146.

⁵⁹ United Nations, *Yearbook of the United Nations 1946-47*, 1.

⁶⁰ จุลชีพ ชินวรรณโณ, *โลกในศตวรรษที่ 21 : กรอบการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ*, 244.

ในวันที่ 1 ธันวาคม 1943 ได้มีการประชุมของผู้นำซึ่งประกอบด้วยสหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษ และสหภาพโซเวียตที่กรุงเตหะราน โดยได้ประกาศถึงความรับผิดชอบของทุกประเทศที่ได้ประกาศ สนับสนุนปฏิญญาสหประชาชาติว่าจะต้องดำเนินการเพื่อรักษาสันติภาพ ขับไล่ความหยวนะ และความหวาดกลัวจากสงคราม⁶¹

จากการจัดการประชุมที่คฤหาสน์ดัมบาร์ตัน โอ๊คส์ (Dumbarton Oaks Conference) ในสหรัฐอเมริกา ทำให้ประเทศมหาอำนาจบรรลุข้อตกลงในการจัดตั้งองค์การระหว่างประเทศที่กำลังจะเกิดขึ้นในอนาคตอันใกล้⁶² ซึ่งจะเป็นองค์การหลักในการจัดการเพื่อรักษาสันติภาพ และความมั่นคงระหว่างประเทศภายใต้ความร่วมมือทางเศรษฐกิจและสังคม ต่อมาได้เสนอร่างสมาชิก ของคณะมนตรีความมั่นคงที่จะประกอบด้วย สหรัฐอเมริกา ประเทศจีน ประเทศฝรั่งเศส ประเทศอังกฤษและสหภาพโซเวียต⁶³ หลังจากนั้นมีการจัดการประชุมของผู้นำจาก 3 ประเทศ ได้แก่ สหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษและสหภาพโซเวียตที่เมืองยัลตา (Yalta) ของสหภาพโซเวียต โดยในการประชุมครั้งนี้สามารถประนีประนอมในขั้นตอนการลงคะแนนของคณะมนตรีความมั่นคง แห่งองค์การสหประชาชาติได้ และได้กำหนดการประชุมใหญ่ของสหประชาชาติเป็นครั้งแรก ที่เมืองซานฟรานซิสโกของสหรัฐอเมริกาในเดือนเมษายน 1945⁶⁴ ซึ่งได้ปรึกษารื้อเพิ่มเติม กับประเทศจีนและประเทศฝรั่งเศสเกี่ยวกับขั้นตอนการลงคะแนนของคณะมนตรีความมั่นคง แห่งองค์การสหประชาชาติก่อนที่จะแจ้งให้ทราบโดยทั่วกัน หลังจากที่กำหนดการประชุมเรียบร้อยแล้ว ได้มีการแยกกันเพื่อหารือกันภายในของสหรัฐอเมริกา เครือจักรภพอังกฤษและประเทศจีนเกี่ยวกับ ข้อตกลงคฤหาสน์ดัมบาร์ตัน โอ๊คส์ เพื่อนำไปแก้ไขปรับปรุงในการประชุมที่จะเกิดขึ้น⁶⁵

การประชุมที่เมืองซานฟรานซิสโกเริ่มต้นในวันที่ 25 เมษายน 1945 เพื่อร่างกฎบัตร จำนวน 111 มาตราและได้มีการลงนามกฎบัตรสหประชาชาติในวันที่ 25 มิถุนายน 1945 จนกระทั่ง ในวันที่ 24 ตุลาคม 1945 ประเทศส่วนใหญ่ของสมาชิกโดยเฉพาะประเทศมหาอำนาจทั้ง 5 ประเทศ ได้ลงนามในกฎบัตรสหประชาชาติ และเป็นผลให้กฎบัตรสหประชาชาติถูกบังคับใช้ จึงถือได้ว่า องค์การสหประชาชาติได้รับการสถาปนาอย่างเป็นทางการ⁶⁶ จากความมุ่งประสงค์ขององค์การ

⁶¹ United Nations, *Everyman's United Nations: A Complete Handbook of the Activities and Evolution of the United Nations During Its First Twenty Years, 1945-1965*, 7.

⁶² ขจิต จิตตเสวี, *องค์การระหว่างประเทศ : องค์การระหว่างประเทศในกระแสโลกาภิวัตน์และภูมิภาคภิวัตน์*, 146.

⁶³ United Nations, *Everyman's United Nations: A Complete Handbook of the Activities and Evolution of the United Nations During Its First Twenty Years, 1945-1965*, 7.

⁶⁴ จุลชีพ ชินวรรณโณ, *โลกในศตวรรษที่ 21 : กรอบการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ*, 245.

⁶⁵ United Nations, *Yearbook of the United Nations 1946-47*, 9-12.

⁶⁶ ขจิต จิตตเสวี, *องค์การระหว่างประเทศ : องค์การระหว่างประเทศในกระแสโลกาภิวัตน์และภูมิภาคภิวัตน์*, 147.

สหประชาชาติที่ต้องการดำรงไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศในการดำเนินการเพื่อป้องกันและกำจัดภัยคุกคามที่เกิดขึ้น โดยการแก้ไขหรือระงับข้อพิพาทโดยสันติวิธีตามแนวทางที่สอดคล้องกับหลักการยุติธรรมและกฎหมายระหว่างประเทศ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่ยึดหลักความเท่าเทียมกันและร่วมมือกันทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและสิทธิมนุษยชน โดยไม่เลือกปฏิบัติและเป็นศูนย์กลางในการประสานการดำเนินการของประชาคมโลก⁶⁷ ซึ่งจากความมุ่งประสงค์ดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงการดำเนินการตามแนวคิดเหตุผลของรัฐขององค์การสหประชาชาติได้เป็นอย่างดี⁶⁸ ทั้งนี้ก็จะเห็นได้ว่าองค์การสหประชาชาติยังคงให้ความสำคัญต่อการรักษาสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศที่ปราศจากภัยคุกคาม อันเป็นสาเหตุจะบ่อนทำลายรัฐให้เสื่อมลงไป ซึ่งนับได้ว่าความมุ่งประสงค์ดังกล่าวมีความสำคัญต่อการดำรงรักษารัฐให้คงอยู่ต่อไปเป็นอย่างมาก

อย่างไรก็ตามความเป็นมาของการก่อตั้งองค์การสหประชาชาติมีรายละเอียดจำนวนมากเกี่ยวกับการร่างและข้อตกลงที่ได้การประชุมมาโดยลำดับที่ตั้งที่ได้กล่าวไปแล้วนั้น โดยในส่วนถัดไปจะได้อธิบายให้เห็นว่าองค์การสหประชาชาติมีบทบาทในการสนับสนุนความมั่นคงของรัฐได้อย่างไรเพื่อจะได้เข้าใจวัตถุประสงค์และเป้าหมายของรัฐบาลไทยในการเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติ

2.2 องค์การสหประชาชาติในการสนับสนุนความมั่นคงของรัฐ

การเข้าเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติมีความสำคัญกับความมั่นคงของประเทศไทยอย่างไร คงเป็นคำถามที่ทำให้หลายคนสงสัยในบทบาทและความสำคัญขององค์การระหว่างประเทศเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากการเข้าเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติได้สร้างความมั่นคงให้กับประเทศไทยในขณะนั้น และสามารถทำให้ประเทศไทยรอดพ้นจากวิกฤตการณ์ที่สำคัญขณะนั้นได้ ดังนั้นเพื่อที่จะได้เข้าใจในถึงความมั่นคงที่เกิดขึ้นจากการเข้าเป็นสมาชิกองค์การระหว่างประเทศจะขออธิบายลำดับและความเชื่อมโยงออกเป็น 4 ส่วนคือ องค์การระหว่างประเทศกับการเมืองโลก ความมั่นคงของรัฐจากองค์การระหว่างประเทศ องค์การสหประชาชาติกับความมั่นคงของรัฐ และองค์การสหประชาชาติกับความมั่นคงในเวทีโลก

2.2.1 องค์การระหว่างประเทศกับการเมืองโลก

ในส่วนแรกจะอธิบายว่าองค์การระหว่างประเทศเกี่ยวข้องกับการเมืองโลกได้อย่างไร ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากองค์การระหว่างประเทศมีอิทธิพลต่อบทบาททางการเมืองโลกผ่านกิจกรรมต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น เป็นศูนย์กลางในการแสดงความคิดเห็นของรัฐสมาชิกและทำหน้าที่เผชิญหน้ากับอำนาจทางการเมืองด้วยวิธีการที่ถูกต้องและได้รับการสนับสนุน จึงส่งผลให้อิทธิพลขององค์การ

⁶⁷ กรมองค์การระหว่างประเทศ, *กฎบัตรสหประชาชาติ*, 2.

⁶⁸ United Nations, *Yearbook of the United Nations 1946-47*, 18.

ระหว่างประเทศแสดงออกผ่านทางเศรษฐกิจและพลังทางการเมืองของรัฐสมาชิก โดยนโยบายของรัฐสมาชิกก็เป็นปัจจัยสำคัญในการแสดงออกถึงอำนาจของแต่ละรัฐภายในองค์การระหว่างประเทศ และอาจส่งผลกระทบต่อนโยบายขององค์การระหว่างประเทศในการดำเนินการผ่านช่องทางต่าง ๆ ในระดับนานาชาติ⁶⁹

ในส่วนที่สองจะอธิบายเกี่ยวกับการจัดตั้งองค์การระหว่างประเทศที่เกิดขึ้นจากคำกล่าวที่ว่า “องค์การระหว่างประเทศเกิดจากการรวมตัวของรัฐที่ยอมรับและพร้อมที่จะทำบางสิ่งบางอย่างที่มีความต้องการร่วมกัน และจะบรรลุผลสำเร็จได้ดีที่สุดหากเกิดจากความร่วมมือแบบพหุภาคี”⁷⁰ จะเห็นได้ว่ารัฐมีความเต็มใจที่จะมอบหน้าที่และความรับผิดชอบให้องค์การระหว่างประเทศในการดำเนินการเรื่องต่าง ๆ แต่รัฐก็ไม่ได้มอบอำนาจและยังคงมองว่าองค์การระหว่างประเทศเป็นหน่วยงานที่รัฐสร้างขึ้นและไม่มีอำนาจในการผูกพันรัฐสมาชิก โดยมีสิ่งสำคัญคือความต้องการร่วมกันของรัฐสมาชิกในการดำเนินการบางอย่างที่มีวัตถุประสงค์แตกต่างกันออกไปของแต่ละองค์การ เช่น ความมั่นคง สุขภาพ เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม เป็นต้น แต่มีพื้นฐานเหมือนกันคือเป็นเครื่องมือของรัฐไม่ว่าจะเป็นรัฐขนาดเล็กหรือรัฐขนาดใหญ่ ในการส่งเสริมผลประโยชน์แห่งรัฐให้กับตนเอง และแต่ละรัฐก็จะสนับสนุนองค์การระหว่างประเทศเท่าที่รัฐของตนจะได้รับผลประโยชน์ของแต่ละรัฐซึ่งก็ขึ้นอยู่กับอำนาจ ที่ตั้งของรัฐ และมองเห็นถึงความสามารถที่จะบรรลุผลสำเร็จที่เป็นประโยชน์แก่รัฐ แต่บางครั้งก็เกิดความล่าช้า เนื่องจากข้อจำกัดของรัฐที่จะต้องสร้างความเข้าใจ สร้างการยอมรับและมีข้อกำหนดในการดำเนินการมากกว่า ทำให้องค์การระหว่างประเทศส่วนใหญ่เกิดจากบุคคลหรือสมาคมทั้งในระดับประเทศและระดับนานาชาติ ที่มีความต้องการร่วมกันก่อนที่จะขยายเป็นความร่วมมือระหว่างรัฐ และหลายเหตุการณ์ในอดีตได้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการจัดตั้งองค์การระหว่างประเทศในการเอาตัวรอดจากสงคราม การขยายตัวของลัทธิฟาสซิสต์ สภาพความเป็นอยู่ที่เลวร้ายและเศรษฐกิจที่ตกต่ำ ถึงแม้ในช่วงของสงครามที่เราอาจจะเห็นบทบาทขององค์การระหว่างประเทศลดน้อยลงไปบ้าง แต่ทันทีที่สงครามยุติจะเห็นได้ว่าองค์การระหว่างประเทศมีส่วนสำคัญในการผลักดันและสร้างความเข้มแข็งในการพัฒนาและจัดระเบียบโลกให้ดีขึ้น แสดงให้เห็นได้จากการให้สัตยาบันที่ถือเป็นสิ่งสำคัญของรัฐสมาชิกในการเข้าเป็นสมาชิกขององค์การระหว่างประเทศ เพราะถือว่าเป็นการเข้าเป็นสมาชิกขององค์การ

⁶⁹ Charles Easton Rothwell, "International Organization and World Politics," *International Organization* 3, no. 4 (1949): 612-615, <http://www.jstor.org/stable/2703616>.

⁷⁰ Rothwell, "International Organization and World Politics," 609.

ระหว่างประเทศอย่างสมบูรณ์และยอมรับในข้อตกลงร่วมกัน โดยในสารนิพนธ์ฉบับนี้ก็จะได้กล่าวถึงการเข้าเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติในลำดับต่อไป⁷¹

นอกจากนี้การที่ประเทศต่าง ๆ แสวงหาพันธมิตรและรวมถึงการเข้าเป็นสมาชิกขององค์การระหว่างประเทศมากยิ่งขึ้นก็เนื่องจากแนวโน้มของสงครามที่เพิ่มขึ้น แต่ก็ไม่ใช่ว่าประเทศเหล่านี้ต้องการเข้าร่วมในสงคราม แต่ก็เพราะประเทศเหล่านี้หวังเพียงว่าจะได้รับความช่วยเหลือหากมีสงครามเกิดขึ้น และถึงแม้การมีพันธมิตรเพิ่มมากขึ้นจะเสี่ยงต่อการถูกนำพาเข้าสู่สงครามมากกว่า แต่การมีพันธมิตรก็ลดโอกาสที่จะทำให้เกิดสงครามขนาดใหญ่ขึ้นได้⁷² จะเห็นได้ว่าการจัดตั้งองค์การระหว่างประเทศมีส่วนสำคัญกับรัฐในการแสวงหาพันธมิตร โดยมีเป้าหมายที่สำคัญคือการได้รับความช่วยเหลือหากมีภัยคุกคามเกิดขึ้น และหวังว่าจะรัฐจะสามารถเอาตัวรอดจากภัยคุกคามและดำรงความเป็นรัฐให้คงอยู่ต่อไปได้

จากที่ได้กล่าวมาจะเห็นได้ว่าบทบาทขององค์การระหว่างประเทศกับการเมืองโลกที่รัฐใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินการเพื่อผลประโยชน์ของรัฐผ่านความร่วมมือในด้านต่าง ๆ ในระดับนานาชาติ ซึ่งมีส่วนสำคัญในการเป็นแรงผลักดันและสร้างความเข้มแข็งในการจัดการกับระเบียบโลกหลังเกิดวิกฤตการณ์ด้านต่าง ๆ

2.2.2 ความมั่นคงของรัฐจากองค์การระหว่างประเทศ

จากที่ได้กล่าวไปแสดงให้เห็นบทบาทขององค์การระหว่างประเทศกับการเมืองโลกแล้ว ในลำดับถัดไปจะแสดงให้เห็นว่าองค์การระหว่างประเทศสร้างความมั่นคงให้แก่รัฐได้อย่างไร เนื่องจากองค์การระหว่างประเทศเกิดจากความร่วมมือของรัฐสมาชิกในการทำหน้าที่เผชิญหน้ากับอำนาจทางการเมืองโดยได้รับการสนับสนุนและอิทธิพลจากรัฐสมาชิกดังที่ได้กล่าวไปแล้วนั้น จะเห็นได้ว่าเมื่อเกิดความร่วมมือและมีการช่วยเหลือระหว่างกัน ย่อมทำให้รัฐมีความเข้มแข็งที่เกิดขึ้นจากความร่วมมือและการช่วยเหลือกัน ยิ่งรัฐมีการรวมตัวและร่วมมือกันได้มากก็จะส่งผลให้รัฐมีพลังและอำนาจมากกว่าการอยู่โดยลำพัง ทั้งนี้ก็เพื่อให้รัฐปราศจากการรุกรานหรือภัยคุกคามทั้งจากภายในและภายนอกรัฐ⁷³ ความร่วมมือที่เกิดขึ้นก็ไม่ได้จำกัดเพียงแต่ด้านการทหารหรือทางการเมืองเท่านั้น แต่ก็ได้รวมถึงการช่วยเหลือด้านอื่น ๆ ด้วย เช่น เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม เป็นต้น โดยเฉพาะรัฐขนาดเล็กจะหลีกเลี่ยงการตกเป็นกับดักของความมั่นคง ซึ่งเป็น

⁷¹ Rothwell, "International Organization and World Politics," 608-614.

⁷² Wiberg, "The Security of Small Nations: Challenges and Defences," 344-345.

⁷³ Botero, *Botero: The Reason of State*, 12.

ภัยคุกคามที่เกิดขึ้นและมีแนวทางในการดำเนินนโยบายแตกต่างจากประเทศมหาอำนาจ ผ่านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างรัฐทั้งทางด้านการทหาร สังคมและวัฒนธรรม⁷⁴

ความมั่นคงเป็นสัจพจน์แห่งการอยู่รอดของสิ่งมีชีวิต ความมั่นคงของรัฐในระบบระหว่างประเทศก็มีลักษณะเช่นเดียวกัน โดยเฉพาะยุคโลกาภิวัตน์ในการสร้างสัมพันธ์หรือก่อให้เกิดความขัดแย้งใหม่ที่เกิดจากการแบ่งเส้นเขตแดนตามสนธิสัญญาเวสต์ฟาเลียที่เป็นมาตรฐานของความสัมพันธ์ระหว่างประเทศสมัยใหม่และเป็นหลักสำคัญของการทูตระหว่างรัฐ ดังนั้นความมั่นคงก็เป็นการบำรุงรักษาอาณาเขตของรัฐให้ดำรงอยู่ต่อไป⁷⁵ ด้วยสาเหตุนี้รัฐจึงต้องแสวงหาความมั่นคงเพื่อสามารถดำรงความเป็นรัฐให้คงอยู่ต่อไป โดยองค์การระหว่างประเทศก็เป็นอีกแนวทางหนึ่งที่ใช้ความร่วมมือระหว่างรัฐเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงให้แก่รัฐได้ และการเข้าร่วมกับองค์การระหว่างประเทศที่มีประเทศมหาอำนาจเป็นสมาชิกจะส่งผลให้รัฐขนาดเล็กสามารถรักษาเสถียรภาพและเสรีภาพได้มากกว่าการอยู่โดยลำพัง ถึงแม้ว่าองค์การระหว่างประเทศในระดับภูมิภาคดูเหมือนจะไม่ค่อยมีประสิทธิภาพในการยับยั้งหรือป้องกันการรุกรานจากประเทศมหาอำนาจ แต่อย่างไรก็ตามไม่ได้หมายความว่าความเป็นพันธมิตรของรัฐขนาดเล็กที่ปราศจากประเทศมหาอำนาจจะไม่มีจุดหมาย เพราะอย่างน้อยก็จะสร้างความยุ่งยากให้กับประเทศมหาอำนาจในการเข้ามารุกรานหรือควบคุมดินแดนได้ทั้งหมด และสิ่งสำคัญที่รัฐขนาดเล็กจะได้รับจากการเข้าร่วมเป็นพันธมิตรกับประเทศมหาอำนาจคือสามารถจัดหาหรือได้รับการถ่ายทอดทางเทคโนโลยีที่ทันสมัย เนื่องจากความสามารถทางการทหารมาพร้อมกับค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้นตามไปด้วย และประเทศมหาอำนาจก็พร้อมลงทุนเพื่อพัฒนาความสามารถทางการทหารมากกว่าที่จะตกเป็นเหยื่อของการรุกราน แต่รัฐขนาดเล็กมีหนทางที่จำกัดในการป้องปรามภัยคุกคามที่อาจจะเกิดขึ้น จึงจำเป็นต้องขอรับความช่วยเหลือจากประเทศมหาอำนาจ เพราะภัยคุกคามที่อาจจะเกิดขึ้นไม่ได้จำกัดอยู่เพียงเฉพาะประเทศมหาอำนาจเท่านั้น แต่รัฐขนาดเล็กก็ต้องเตรียมพร้อมทั้งภัยคุกคามที่อาจจะเกิดขึ้น โดยการจัดหาความสามารถทางการทหารในการปกป้องรัฐและประชาชนของตนเองด้วยเช่นกัน และจะพบว่ารัฐขนาดเล็กจะมีแนวทางในการดำเนินการ⁷⁶ ดังนี้

- 1) เป็นพันธมิตรแบบทวิภาคีกับประเทศมหาอำนาจ
- 2) เป็นพันธมิตรกับรัฐขนาดเล็กอื่น ๆ ตั้งแต่ 2 รัฐขึ้นไป

⁷⁴ Wiberg, "The Security of Small Nations: Challenges and Defences," 339.

⁷⁵ "National Security and the International System," in *Western Realism and International Relations: A Non-Western View*, ed. Aswini K. Ray (Foundation Books, 2004), 1-2.

⁷⁶ Wiberg, "The Security of Small Nations: Challenges and Defences," 343.

3) เป็นสมาชิกของพันธมิตรพหุภาคีที่ประกอบด้วยการเป็นสมาชิกของประเทศมหาอำนาจอย่างน้อย 1 ประเทศ

4) การวางตัวเป็นกลางโดยมุ่งเน้นไปที่ความเป็นกลางจากสงคราม

5) การวางตัวเป็นกลางโดยปราศจากจุดประสงค์ใด ๆ

ในส่วนนี้จะเห็นว่าความมั่นคงของรัฐเกิดจากองค์การระหว่างประเทศได้อย่างไร และในต่อไปจะแสดงให้เห็นว่าองค์การสหประชาชาติซึ่งเป็นองค์การระหว่างประเทศมีส่วนสำคัญกับความมั่นคงของรัฐอย่างไร

2.2.3 องค์การสหประชาชาติกับความมั่นคงของรัฐ

เพื่อที่จะทำให้เข้าใจความเกี่ยวข้องระหว่างองค์การระหว่างประเทศกับความมั่นคงของรัฐชัดเจนขึ้น จะได้นำองค์การสหประชาชาติซึ่งเป็นองค์การระหว่างประเทศที่สำคัญขององค์การหนึ่งในการอธิบายครั้งนี้

องค์การสหประชาชาติเป็นช่องทางในการดำเนินนโยบายความร่วมมือระหว่างประเทศในการรักษาอำนาจอธิปไตยและป้องกันผลประโยชน์แห่งชาติผ่านกลไกที่เป็นเครื่องมือในการดำเนินนโยบายป้องกันและขยายผลประโยชน์ของรัฐสมาชิก ซึ่งความจริงแล้วรัฐสมาชิกลงกล่าวเป็นชาติพันธมิตรที่ร่วมมือกันและได้รับชัยชนะในสงครามโลกครั้งที่ 2 ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความเคารพต่อรัฐขนาดเล็กให้ได้รับผลประโยชน์จากการมีส่วนร่วมในการสนับสนุนและต่อสู้ในสงครามที่เกิดขึ้น⁷⁷ โดยมีวัตถุประสงค์หลักในการสร้างความมั่นคงให้กับประเทศสมาชิก สาเหตุก็เนื่องมาจากหลังสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ 2 ได้เกิดความขัดแย้งทางผลประโยชน์จากลัทธิคอมมิวนิสต์กับโลกเสรี แต่ก็ไม่สามารถกล่าวอ้างได้ว่าผลกระทบที่เกิดขึ้นเกิดจากการขยายตัวของลัทธิคอมมิวนิสต์⁷⁸

สันติภาพและความยุติธรรมถูกนำมาใช้เป็นรูปแบบในการดำเนินการเพื่อผลประโยชน์แห่งรัฐที่จัดทำเป็นนโยบายของรัฐและนโยบายสาธารณะ การนำสันติภาพและความยุติธรรมมาใช้นั้นก็เพื่อสร้างความชอบธรรมในการดำเนินการของรัฐในระบบระหว่างประเทศ และไม่เป็นภัยคุกคามให้แก่รัฐอื่น ๆ และสร้างความมั่นคงจากความชอบธรรมในการแสดงออกของรัฐที่ยอมรับในอธิปไตยของตนเองและรัฐอื่น ๆ เคารพต่อรัฐ องค์การ หน่วยงานหรือแม้กระทั่งสมาคมของระบบ

⁷⁷ Alfred J. Hotz, "The United Nations Since 1945: An Appraisal," *The Annals of the American Academy of Political and Social Science* 336 (1961): 127-128, <http://www.jstor.org/stable/1032810>.

⁷⁸ Lincoln P. Bloomfield, "The U.N. and National Security," *Foreign Affairs* 36, no. 4 (1958): 597, <https://doi.org/10.2307/20029314>, <http://www.jstor.org/stable/20029314>.

ระหว่างประเทศ⁷⁹ อย่างไรก็ตามหลังจากที่ก่อตั้งองค์การสหประชาชาติขึ้นได้เกิดมุมมองที่สนับสนุนให้เห็นว่าองค์การสหประชาชาติมีส่วนสนับสนุนความมั่นคงของรัฐออกเป็น 4 อย่าง ดังนี้⁸⁰

1) การผ่อนคลายโครงสร้างพันธมิตรของลัทธิคอมมิวนิสต์และโลกเสรี เนื่องจากการดำเนินการขององค์การสหประชาชาติที่เกิดจากการดำเนินการของรัฐสมาชิกต้องการที่จะดำเนินการด้วยตนเองหรือยินดีที่จะทำในการจัดระเบียบโลกใหม่ จากความขัดแย้งที่เกิดขึ้นระหว่างลัทธิคอมมิวนิสต์และโลกเสรีที่ได้ส่งผลกระทบต่อทางการเมืองให้ถูกแบ่งออกเป็น 2 ขั้วอำนาจและเป็นการทดสอบความสามัคคีของโลกเสรีในการเผชิญหน้ากับลัทธิคอมมิวนิสต์ แต่การดำเนินการนั้นเปลี่ยนแปลงจากการทำสงครามเป็นการเจรจาหรือการลงคะแนนต่อหน้าศัตรู ทำให้สามารถผ่อนคลายสถานการณ์เพื่อหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าโดยตรงระหว่างกันลงได้มาก

2) ความสำเร็จของชาติตะวันตกในการร่วมมือกันสนับสนุนผ่านองค์การสหประชาชาติในการแก้ไขปัญหาของประชาชนในโลกที่สาม ถึงแม้ว่าประชาชนดังกล่าวจะไม่ได้เกิดมาจากการขยายอิทธิพลของลัทธิคอมมิวนิสต์ แต่เกิดมาจากลัทธิอาณานิคม ดังนั้นองค์การสหประชาชาติจึงมีส่วนสำคัญในการสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจ ความแตกต่างของชาติพันธุ์และเชื้อชาติให้ดีขึ้น เนื่องจาก “ประชาชนในทวีปเอเชีย ทวีปแอฟริกาและดินแดนตะวันออกกลางไม่เห็นด้วยและไม่ยอมรับว่าเสรีภาพแบบชาติตะวันตกจะดีกว่าลัทธิคอมมิวนิสต์ แต่พวกเขาให้ความสนใจกับอิสระภาพของประเทศและชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีกว่ามากกว่าจะสนใจการต่อต้านลัทธิคอมมิวนิสต์”⁸¹

3) ความร่วมมือกันด้านการทหารในการทำให้ทุกรัฐมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาความมั่นคงที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง และหลีกเลี่ยงการใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหาข้อพิพาทเพื่อบรรลุผลในการต่อต้านการขยายตัวของลัทธิคอมมิวนิสต์ได้อย่างเป็นที่น่าพอใจ สามารถเปลี่ยนรูปแบบของสงครามที่เกิดขึ้น ทศนคติด้านการสงครามของประเทศมหาอำนาจ สภาพการเมืองของชาติตะวันตกที่ได้รับอิทธิพลจากลัทธิคอมมิวนิสต์ได้เป็นอย่างดี

4) การแก้ไขข้อพิพาทที่เกิดขึ้นภายในโลกเสรี เนื่องจากเมื่อเกิดปัญหาข้อพิพาทรัฐสมาชิกก็หวังว่าองค์การสหประชาชาติจะสามารถยุติปัญหาที่เกิดขึ้นได้ ถึงแม้จะเป็นเพียงการใช้พลังทางศีลธรรมหรือการกดดันกันระหว่างรัฐสมาชิก แต่ก็แสดงให้เห็นคุณค่าที่ยิ่งใหญ่ขององค์การสหประชาชาติในการทำให้คู่กรณีได้มีโอกาสใช้การเจรจาเพื่อไกล่เกลี่ยและประนีประนอมระหว่างกัน

⁷⁹ Hotz, "The United Nations Since 1945: An Appraisal," 128.

⁸⁰ Bloomfield, "The U.N. and National Security," 598-603.

⁸¹ Hotz, "The United Nations Since 1945: An Appraisal," 134.

อย่างไรก็ตาม ในทางทฤษฎีจะพบว่าองค์การสหประชาชาติเป็นเครื่องมือทางการทหารที่สำคัญในการต่อต้านการรุกรานและขัดขวางจากการกระทำของประเทศมหาอำนาจอีกทางหนึ่ง โดยการใช้สิทธิการยับยั้ง (Veto) ของประเทศสมาชิกประจำของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติมีส่วนสำคัญในการยับยั้งการกระทำใด ๆ ที่ก้าวร้าวของประเทศมหาอำนาจและประเทศพันธมิตร แต่ในอีกด้านหนึ่งก็พบว่าองค์การสหประชาชาติก็ยังคงมีบทบาทในการแทรกแซงและทำสงครามอย่างเปิดเผยด้วยความชอบธรรม แทนที่จะสร้างบรรทัดฐานในการส่งเสริมสันติภาพและความมั่นคงเพื่อต่อต้านการทำสงคราม⁸²

ในส่วนนี้ได้แสดงให้เห็นถึงบทบาทขององค์การสหประชาชาติที่ส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของรัฐในอีกรูปแบบหนึ่ง ที่เกิดขึ้นหลังจากองค์การระหว่างประเทศแห่งนี้ถูกก่อตั้งขึ้นมาโดยมีวัตถุประสงค์ในการสร้างความมั่นคงร่วมกัน ซึ่งจะแสดงให้เห็นภาพกว้างเกี่ยวกับประโยชน์ขององค์การสหประชาชาติที่มีผลต่อความมั่นคงของรัฐ และในที่สุดท้ายที่จะกล่าวต่อไปคือการแสดงให้เห็นว่าองค์การสหประชาชาติมีบทบาทกับความมั่นคงในเวทีโลกอย่างไร

2.2.4 องค์การสหประชาชาติกับความมั่นคงในเวทีโลก

ในส่วนนี้จะขอนำสหรัฐอเมริกาเป็นตัวอย่างเป็นตัวอย่างของรัฐในการใช้ประโยชน์จากความมั่นคงที่เกิดจากองค์การสหประชาชาติ ซึ่งประชาชนชาวอเมริกันได้สนับสนุนให้รัฐบาลของตนส่งเสริมและมีส่วนร่วมกับองค์การสหประชาชาติอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากมองเห็นว่าองค์การสหประชาชาติจะเป็นเครื่องมือในการระงับข้อพิพาทที่เกิดขึ้นได้ และกิจกรรมที่เกิดจากการสนับสนุนของสหรัฐอเมริกาจะเป็นกลไกสำคัญในการรักษาความเป็นสมาชิกภาพของสหรัฐอเมริกาได้⁸³ อีกทั้งวัตถุประสงค์หลักที่ชัดเจนด้านความมั่นคงของสหรัฐอเมริกาในการสร้างระเบียบให้กับโลกผ่านการปลูกฝังแนวคิดในการยุติภัยคุกคามจากภายนอกรัฐ ถึงแม้จะเป็นแนวทางและวัตถุประสงค์ด้านการเมืองและการปกครองแต่ก็ยังมีส่วนประกอบในด้านเศรษฐกิจ สังคม มนุษยธรรม และวัฒนธรรมรวมอยู่ด้วย ซึ่งจากการดำเนินนโยบายของสหรัฐอเมริกาผ่านองค์การสหประชาชาติแสดงให้เห็นถึงจุดมุ่งหมายด้านความมั่นคง 4 ด้าน⁸⁴ ดังนี้

2.2.4.1 การลดความน่ากลัวของภัยคุกคามที่เกิดจากอิทธิพลของลัทธิคอมมิวนิสต์

สหรัฐอเมริกาและชาติตะวันตกมีเป้าหมายที่เกิดจากการใช้องค์การสหประชาชาติเป็นเครื่องมือที่สำคัญ 3 ประการ ดังนี้ ประการแรกคือ การลดขีดความสามารถของสหภาพโซเวียตผ่านการเจรจาที่เกี่ยวข้องกับข้อจำกัด กฎเกณฑ์ของอาวุธ พื้นที่และขอบเขตในการดำเนินการที่ไม่ใช่

⁸² Wiberg, "The Security of Small Nations: Challenges and Defences," 357.

⁸³ Bloomfield, "The U.N. and National Security," 597.

⁸⁴ Bloomfield, "The U.N. and National Security," 604-609.

วัตถุประสงค์เพื่อการสงคราม ประการที่สองคือ การปรับเปลี่ยนความตั้งใจและเจตนาของสหภาพโซเวียต ในการดำเนินนโยบายด้านการทหาร จากการใช้กำลังทหารที่ก่อให้เกิดภัยคุกคามอย่างไม่ถูกต้อง และไม่ชอบธรรม ประการที่สามคือ จำกัดการสนับสนุนของสหภาพโซเวียต โดยสหภาพโซเวียต จะให้การสนับสนุนประเทศกำลังพัฒนา ประเทศที่เป็นกลางหรือดินแดนที่ต่อต้านลัทธิอาณานิคม ดังนั้นเพื่อที่จะจำกัดการสนับสนุนของสหภาพโซเวียต จึงต้องเบี่ยงเบนความสนใจของดินแดนต่าง ๆ ในการสร้างแรงจูงใจให้กับผู้นำของแต่ละประเทศผ่านเครื่องมือทางเศรษฐกิจ โดยองค์การสหประชาชาติจะดำเนินการจัดหาเงินทุน เงินช่วยเหลือต่าง ๆ เพื่อพัฒนาประเทศเหล่านั้น แต่ก็แอบแฝงมาด้วยปัจจัยทางจิตวิทยาเพื่อลดแรงจูงใจในการเข้าร่วมกับลัทธิคอมมิวนิสต์

2.2.4.2 การหาทางจำกัดสงครามที่เกิดขึ้น

ทั้งนี้เพื่อหลีกเลี่ยงการใช้กำลังทางทหารโดยตรงระหว่างสหรัฐอเมริกาและสหภาพโซเวียต หากสงครามเกิดขึ้นก็ยังสามารถรักษาการเจรจาระหว่างสองประเทศไว้ได้ อีกทั้งยังช่วยให้สามารถรักษาขอบเขตและจำกัดสงครามที่เกิดขึ้นไม่ให้ขยายวงกว้างออกไป

2.2.4.3 การสนับสนุนพันธมิตรทางการเมือง

หากสงครามเกิดขึ้นก็จะเห็นได้ว่าองค์การสหประชาชาติพร้อมที่จะให้การสนับสนุนพันธมิตรทางการเมือง อีกทั้งถือว่าเป็นความชอบธรรมและคุณธรรมที่ทุกคนเห็นพ้องต้องกัน ในการสนับสนุนความมั่นคง โดยรัฐสมาชิกขององค์การสหประชาชาติจะช่วยเหลือองค์การสหประชาชาติในการดำเนินการตามกฎหมายบัตรสหประชาชาติได้กำหนดไว้ และคงมีเพียงองค์การสหประชาชาติเท่านั้นที่จะสามารถขัดขวางหรือจัดการกับสถานการณ์ที่เป็นอันตรายต่อสันติภาพ และความมั่นคงของโลก ซึ่งอาจจะเป็นผลทำให้สามารถยุติสงครามได้โดยเร็วและเป็นที่น่าพอใจให้กับทุกฝ่าย

2.2.4.4 การลดความเป็นไปได้ที่จะก่อให้เกิดสงครามโดยไม่ตั้งใจ

เนื่องจากสงครามเกิดจากการตัดสินใจโดยเจตนาของแต่ละประเทศ ดังนั้นองค์การสหประชาชาติจึงมีภารกิจสำคัญในการดูแลความมั่นคงของรัฐ และสหรัฐอเมริกาได้เสนอแนวทางที่สำคัญในการแก้ไขข้อพิพาทได้อย่างสันติวิธี โดยการใช้ประโยชน์จากศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ ทั้งนี้ก็ไม่ได้จำกัดอยู่เพียงแค่ภัยคุกคามจากลัทธิคอมมิวนิสต์เท่านั้น แต่ยังสามารถขยายการใช้ประโยชน์ดังกล่าวไปในเรื่องอื่น ๆ ด้วย

จะพบว่าจากการดำเนินนโยบายของสหรัฐอเมริกาผ่านองค์การสหประชาชาติ ที่มีจุดมุ่งหมายด้านความมั่นคงทั้ง 4 ด้าน เป็นตัวอย่างในการใช้อำนาจของสหประชาชาติ เพื่อเป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างความมั่นคงให้กับตนเอง อีกทั้งประชาชนชาวอเมริกันยังเข้าใจ และสนับสนุนในการดำเนินการดังกล่าว อันเป็นผลทำให้การดำเนินนโยบายของสหรัฐอเมริกา

มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และจากสารนิพนธ์นี้ก็แสดงให้เห็นว่าการเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติของประเทศไทย ทำให้ประเทศไทยได้รับประโยชน์จากการสนับสนุนความมั่นคงขององค์การสหประชาชาติ จนส่งผลให้ประเทศไทยรอดจากสถานะของประเทศผู้แพ้สงครามได้อย่างไร

2.3 วัตถุประสงค์และเป้าหมายของรัฐบาลไทยจากองค์การสหประชาชาติ

จากสถานะของประเทศไทยการเป็นพันธมิตรกับประเทศญี่ปุ่น ซึ่งต่อมาประเทศญี่ปุ่นได้ยอมแพ้ต่อฝ่ายสัมพันธมิตรอย่างไม่มีเงื่อนไข และส่งผลต่อสถานะหลังสงครามของประเทศไทยเป็นอย่างมาก ตลอดระยะเวลาช่วงสงครามนั้นฝ่ายสัมพันธมิตรได้แสดงเจตจำนงที่จะร่วมมือกันต่อต้านฝ่ายอักษะ ประเทศไทยก็ได้แสดงเจตจำนงที่จะเข้าร่วมกับองค์การสหประชาชาติมาโดยตลอด แต่ก็ได้รับการคัดค้านจากฝ่ายสัมพันธมิตร เพราะอาจจะส่งผลทำให้ประเทศญี่ปุ่นเปลี่ยนท่าทีจากการเป็นพันธมิตรของประเทศไทย มาเป็นการยึดครองประเทศไทยแทนอย่างที่เกิดขึ้นในดินแดนอินโดจีนฝรั่งเศส⁸⁵ ดังนั้นรัฐบาลไทยจำเห็นถึงความจำเป็นที่จะต้อง “สถาปนาเกียรติภูมิของประเทศด้วยการเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติ”⁸⁶ เพราะเป็นทางเดียวที่จะกอบกู้สถานะของประเทศไทยจากประเทศผู้แพ้สงครามให้ได้รับการยอมรับว่าไม่ได้เป็นประเทศผู้แพ้สงคราม ซึ่งก็นับว่าเพียงพอแล้วที่จะรักษาเอกราชและอธิปไตยของประเทศไทยให้คงอยู่ต่อไป

กฎบัตรสหประชาชาติได้ระบุเกี่ยวกับสมาชิกขององค์การสหประชาชาติว่าต้องเป็นรัฐที่รักสันติภาพและยอมรับข้อผูกพันของกฎบัตรสหประชาชาติได้⁸⁷ ดังนั้นการที่กฎบัตรสหประชาชาติระบุชัดเจนว่าสมาชิกจะต้องเป็นรัฐที่รักสันติภาพนั้นเท่ากับเป็นการยอมรับว่าสมาชิกที่สมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติจะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบพื้นฐานของรัฐโดยสมบูรณ์⁸⁸ ซึ่งในอนุสัญญามอนเตวิโอ (The Montevideo) ก็ได้กำหนดองค์ประกอบของรัฐไว้ 4 ประการ คือ ประชากร ดินแดน รัฐบาลและเสรีภาพในการมีปฏิสัมพันธ์กับรัฐอื่น⁸⁹ ซึ่งการมีเสรีภาพในการปฏิสัมพันธ์กับรัฐอื่นอีกนัยหนึ่งหมายถึงการมีเอกราชและอธิปไตย ที่มีอิสระในการปกครองตนเองโดยไม่ถูกควบคุมทางการเมืองหรือตกเป็นอาณานิคมของประเทศอื่น ๆ ดังนั้นการได้รับการรับรองในการเข้าเป็นสมาชิกจากองค์การสหประชาชาติซึ่งเป็นองค์กรระหว่างประเทศ

⁸⁵ วิจิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร, *ตำนานเสรีไทย* (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แสงดาว, 2546), 127-128.

⁸⁶ ชาญวิทย์ เกษตรศิริ, *ประวัติศาสตร์การเมืองไทย*, 347-348.

⁸⁷ กรมองค์การระหว่างประเทศ, *กฎบัตรสหประชาชาติ*, 3.

⁸⁸ ประสิทธิ์ ปิวาวัฒนาพานิช, *คำบรรยายเบื้องต้นกฎหมายองค์การระหว่างประเทศ* (ปทุมธานี: โครงการตำราและเอกสารประกอบการสอน คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2561), 37-38.

⁸⁹ Grotenhuis, "Nation and state," 25.

ที่มีวัตถุประสงค์ในการรักษาสันติภาพโลก ก็ถือว่าประเทศไทยได้รับการยอมรับในเอกราชและอธิปไตยอย่างกว้างขวางในเวทีโลกด้วยเช่นกัน

ในช่วงแรกของการก่อตั้งองค์การสหประชาชาติจะพบว่าองค์การสหประชาชาติประกอบด้วยสมาชิกที่ประกาศสงครามกับฝ่ายอักษะทั้งสิ้น ดังนั้นองค์การสหประชาชาติจึงกล่าวได้ว่าเปรียบเป็น “สโมสรของผู้ชนะสงคราม”⁹⁰ ถึงแม้เป้าหมายของประเทศไทยจะไม่ได้หวังว่าจะได้รับการยอมรับว่าเป็นประเทศผู้ชนะสงคราม แต่อย่างน้อยการเข้าเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติก็แสดงให้เห็นว่าประเทศไทยสามารถรอดพ้นจากการสูญเสียเอกราชและอธิปไตยดังเช่นที่เกิดขึ้นในประเทศผู้แพ้สงครามและตกอยู่ภายใต้การดูแลของฝ่ายสัมพันธมิตร เช่น ประเทศญี่ปุ่นและประเทศเยอรมนี

นอกจากนี้ในระหว่างที่ประเทศไทยมีกรณีพิพาทดินแดนอินโดจีนฝรั่งเศส ประเทศไทยก็เป็นประเทศแรกที่ไม่ใช่สมาชิกขององค์การสหประชาชาติซึ่งได้ยื่นคำร้องขอให้องค์การสหประชาชาติโดยคณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติเข้ามามีหน้าที่เข้ามาจัดการปัญหาข้อพิพาทที่เกิดขึ้น และพิสูจน์ได้ว่าองค์การสหประชาชาติยังเป็นเครื่องมือที่สำคัญของประเทศเล็ก ๆ ในการแก้ไขข้อพิพาทกับประเทศมหาอำนาจได้อีกทางหนึ่ง⁹¹ ดังนั้นในช่วงปลายปี 1946 ได้ทำให้ประเทศไทยรอดพ้นจากการถูกกล่าวหาว่าเป็นประเทศฝ่ายอักษะ และทำให้ประเทศไทยสามารถบรรลุข้อตกลงกับประเทศฝ่ายสัมพันธมิตร จนกระทั่งสามารถกลับมาสถาปนาความสัมพันธ์อันดีระหว่างกัน และได้รับการสนับสนุนในการสมัครเข้าเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติ⁹²

นอกจากนี้ นายดิเรก ชัยนาม อดีตรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของประเทศไทย ในฐานะเป็นผู้รับผิดชอบและเกี่ยวข้องกับนโยบายต่างประเทศไทยได้ชี้แจงเหตุผลของประเทศไทยที่ต้องการเข้าเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติ 4 ประการ⁹³ ดังนี้

1) เพื่อความมั่นคงของประเทศไทย เนื่องจากสถานะหลังสงครามทำให้ประเทศไทยตระหนักถึงภัยคุกคามที่สำคัญ 2 ประการ ดังนี้ ประการแรกคือ ภัยคุกคามจากชาติตะวันตกที่เกิดจากแนวคิดจักรวรรดินิยม ซึ่งยังคงคิดว่าประเทศไทยอยู่ในสถานะของประเทศผู้แพ้สงคราม

⁹⁰ นรนิติ เศรษฐบุตร, "ไทยกับสหภาพโซเวียตสถาปนาการทูตกันก่อนหรือหลังสงครามโลก?", *ศิลปวัฒนธรรม*, 10 สิงหาคม, 2550, 98.

⁹¹ กนต์ธีร์ ศุภมงคล, *การวิเทศนโยบายของไทย: ระหว่างปี พุทธศักราช 2483 ถึง 2495* (กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์, 2555), 271.

⁹² Charivat Santaputra, *Thai Foreign Policy 1932-1946* (Bangkok: Committees on the project for the National Celebration on the Occasion of the Centennial Anniversary of Pridi Banomyong , Senior Statesman, 2000), 290.

⁹³ ดิเรก ชัยนาม, *ไทยกับสงครามโลกครั้งที่ 2* (นนทบุรี: สำนักพิมพ์ศรีปัญญา, 2560), 477-478.

และประการที่สองคือ ภัยคุกคามจากลัทธิคอมมิวนิสต์ที่ขยายอิทธิพลอย่างกว้างขวางมาสู่ภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ถึงแม้ว่าสหรัฐอเมริกาจะเป็นมิตรที่ดีกับประเทศไทย แต่ก็ไม่สามารถมั่นใจได้ว่า หากประเทศไทยเกิดความขัดแย้งกับชาติตะวันตกที่เป็นพันธมิตรของสหรัฐอเมริกาเช่นกัน ก็ไม่อาจคาดการณ์ท่าทีของสหรัฐอเมริกาได้ ดังนั้นประเทศไทยจึงเห็นความจำเป็นที่จะต้องเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติ ซึ่งเป็นองค์การระหว่างประเทศที่มีอิทธิพลอย่างมากในการรักษา สันติภาพ ความมั่นคงและสามารถให้ความยุติธรรมกับประเทศเล็ก ๆ อย่างประเทศไทยได้ อีกทั้งประเทศไทยก็เคยได้อาศัยอิทธิพลขององค์การสหประชาชาติในการจัดการข้อพิพาท กับประเทศฝรั่งเศสมาแล้ว ถึงแม้กระบวนการขั้นตอนจะยังไม่เป็นที่สิ้นสุด และประเทศไทยสามารถ จัดการระงับข้อพิพาทโดยตรงกับประเทศฝรั่งเศสได้ จนในที่สุดประเทศไทยได้ยื่นขอถอนคำร้อง จากคณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติ แต่ก็เห็นได้ว่าการยื่นคำร้องที่เกิดขึ้นได้ส่งผล ต่อท่าทีของประเทศฝรั่งเศสในการบายเบี่ยงที่จะใช้กลไกของกฎบัตรสหประชาชาติในการระงับ ข้อพิพาทกับประเทศไทยได้อย่างมีนัยสำคัญ ถึงแม้ประเทศฝรั่งเศสจะเป็นประเทศมหาอำนาจ ยังไม่อาจมั่นใจได้ว่าจะสามารถใช้อิทธิพลในการจัดการกลไกของกฎบัตรสหประชาชาติ เพื่อให้ผลลัพธ์ ออกมาตามที่ประเทศฝรั่งเศสต้องการได้ จากสิ่งนี้ก็แสดงออกได้เป็นอย่างดีว่าความยุติธรรม ขององค์การสหประชาชาติจะเป็นหลักประกันในการรักษาสันติภาพและความมั่นคงให้กับ ประเทศเล็ก ๆ อย่างประเทศไทยได้

2) เพื่อแสดงให้เห็นว่าประเทศไทยเป็นประเทศเก่าแก่ชาติหนึ่ง ซึ่งในอดีตประเทศไทย ก็เคยเป็นสมาชิกผู้ก่อตั้งขององค์การสันนิบาตชาติ ย่อมแสดงให้เห็นว่าประเทศไทยมีเอกราช และอธิปไตยมาเป็นเวลานานแล้ว ดังนั้นการเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติก็ถือได้ว่าประเทศไทย ได้รับการยืนยันและรับรองฐานะของประเทศเอกราชอีกครั้งหนึ่ง

3) ประเทศไทยหวังว่าจะได้รับความช่วยเหลือจากองค์การสหประชาชาติ ในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม โดยจะเห็นได้ว่าประเทศไทยได้แสดงความต้องการเข้าเป็น สมาชิกของหน่วยงานบรรเทาทุกข์และฟื้นฟูบูรณะแห่งสหประชาชาติ (United Nations Relief and Rehabilitation Administration หรือ UNRRA)⁹⁴ ซึ่งเป็นหน่วยงานหนึ่งขององค์การสหประชาชาติ มาตั้งแต่ก่อนสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ 2 อีกทั้งในกฎบัตรสหประชาชาติยังได้มุ่งให้ความช่วยเหลือ ประเทศกำลังพัฒนาในด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมผ่านกลไกขององค์การสหประชาชาติ นอกจากนี้ยังมีทบวงการชำนัญพิเศษจำนวนมากในการสร้างร่วมมือด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ภายใต้การดำเนินการขององค์การสหประชาชาติ ซึ่งนับได้ว่าจะเป็นประโยชน์กับประเทศไทยอย่างมาก

⁹⁴ Alan Palmer, *The Penguin Dictionary of Twentieth - Century History 1900-1991*, 4 ed. (London: Penguin Books, 1992), 407.

4) เพื่อแสดงให้เห็นว่าประเทศไทยอยากร่วมมือในการสร้างสันติภาพและความมั่นคงของโลกด้วยความเต็มใจ ดังจะเห็นได้จากที่ประเทศไทยได้ร่วมเป็นส่วนหนึ่งของกองกำลังสหประชาชาติในสงครามเกาหลี⁹⁵

จากที่ได้กล่าวมาก็จะเห็นได้ว่าวัตถุประสงค์และเป้าหมายของรัฐบาลไทยในการเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติ ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากการเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติจะเป็นเครื่องมือในการสร้างการยอมรับในเอกราชและอธิปไตยของประเทศไทยอย่างกว้างขวางในเวทีระหว่างประเทศ นอกจากนี้การเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติยังสามารถรับประกันความมั่นคง ให้ความยุติธรรมและเป็นประโยชน์กับประเทศไทยในการขอรับความช่วยเหลือในด้านต่าง ๆ อีกทั้งยังเป็นเวทีในการสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศให้กับประเทศไทยได้ในอีกหนทางหนึ่ง

⁹⁵ Allan R. Millett, "The Korean War: A 50-year critical historiography," *Journal of Strategic Studies* 24, no. 1 (2001/03/01 2001): 188, <https://doi.org/10.1080/01402390108437827>.

บทที่ 3

การเมืองไทยช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2

ก่อนเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2 ในทวีปยุโรป อัครราชทูตฝรั่งเศสได้ติดต่อรัฐบาลไทย เพื่อขอทำกติกาสัญญาไม่รุกรานกัน ซึ่งรัฐบาลไทยก็ไม่ขัดข้องและเห็นว่าควรมีการแก้ไขปัญหาเส้นเขตแดนให้เป็นไปตามหลักกฎหมายระหว่างประเทศ อีกทั้งยังเห็นว่ารัฐบาลไทยควรจะหาวิธีการในการเจรจาปัญหาเส้นเขตแดนกับประเทศอังกฤษและประเทศญี่ปุ่นด้วยเช่นกัน จนกระทั่งในวันที่ 12 มิถุนายน 1940 ได้มีการลงนามในกติกาสัญญาไม่รุกรานระหว่างประเทศไทยกับประเทศฝรั่งเศสและประเทศอังกฤษที่ประเทศไทย ในขณะที่เดียวกันก็ได้มีการลงนามในสนธิสัญญาว่าด้วยการเจริญสัมพันธไมตรีระหว่างประเทศไทยกับประเทศญี่ปุ่นที่กรุงโตเกียว โดยทั้งการลงนามในกติกาสัญญาไม่รุกรานกันและสนธิสัญญาว่าด้วยการเจริญสัมพันธไมตรีต่างก็มีสาระสำคัญกล่าวว่าแต่ละฝ่ายจะไม่ทำสงครามระหว่างกันและจะเคารพบูรณภาพอาณาเขตอธิปไตยของแต่ละฝ่าย⁹⁶ แต่อย่างไรก็ตามการแก้ไขปัญหาเส้นเขตแดนไม่อาจบรรลุวัตถุประสงค์อย่างที่ได้คาดการณ์ไว้ จนกระทั่งเครื่องบินทิ้งระเบิดของประเทศฝรั่งเศสจากดินแดนอินโดจีนฝรั่งเศสได้บินล่องลำเข้ามาในเขตจังหวัดนครพนม และได้ทำการทิ้งระเบิดที่เมืองนครพนมจนมีผู้บาดเจ็บ 6 คน จากเหตุการณ์ดังกล่าวทำให้จอมพล ป. พิบูลสงคราม ในฐานะนายกรัฐมนตรีได้สั่งการให้นายดิเรก ชัยนาม เชิญอัครราชทูตสหรัฐอเมริกา อัครราชทูตอังกฤษ อัครราชทูตเยอรมัน อัครราชทูตอิตาลี และอุปทูตญี่ปุ่นมาพบ เพื่อแจ้งให้ทราบเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และกองทัพไทยได้ทำการทิ้งระเบิดและตอบโต้จนสามารถเข้ายึดครองดินแดนอินโดจีนฝรั่งเศสบางส่วน เช่น เมืองศรีโสภณ เมืองเสียมราฐ เมืองจัมปาศักดิ์ เมืองหลวงพระบาง เป็นต้น ถึงแม้ว่าจะไม่มีการประกาศสถานะสงครามอย่างเป็นทางการระหว่างประเทศฝรั่งเศสกับประเทศไทย แต่รัฐบาลฝรั่งเศสยึดถือว่าประเทศไทยเป็นศัตรูของประเทศฝรั่งเศสนับตั้งแต่กองทัพอากาศไทยได้ทำการตอบโต้และทำการทิ้งระเบิดในดินแดนอินโดจีนฝรั่งเศสในวันที่ 27 พฤศจิกายน 1940⁹⁷ จนกระทั่งรัฐบาลไทยและรัฐบาลฝรั่งเศสได้ตอบตกลงให้ประเทศญี่ปุ่นเข้ามาเป็นผู้ไกล่เกลี่ยข้อพิพาทที่เกิดขึ้นและสิ้นสุดลงด้วยการลงนามในอนุสัญญาสันติภาพระหว่างประเทศไทยกับฝรั่งเศสในวันที่ 9 พฤษภาคม 1941 ณ กรุงโตเกียว ประเทศญี่ปุ่น⁹⁸ แต่รัฐบาลฝรั่งเศสที่ตั้งขึ้นในภายหลังจากการขับไล่กองทัพเยอรมันออกจากประเทศฝรั่งเศสกลับไม่ยอมรับในอนุสัญญาสันติภาพระหว่างประเทศไทยกับฝรั่งเศสที่ได้มีการลงนามระหว่างกัน และถือว่าประเทศไทยกับประเทศฝรั่งเศสยังคงดำรงอยู่ในสถานะ

⁹⁶ ดิเรก ชัยนาม, *ไทยกับสงครามโลกครั้งที่ 2*, 58-64.

⁹⁷ ปรีดี พนมยงค์, *โมฆสงคราม : บันทึกถึงจะประวัติศาสตร์ที่ยังไม่เคยเปิดเผยของรัฐบุรุษอาวุโสปรีดี พนมยงค์*, 263.

⁹⁸ ดิเรก ชัยนาม, *ไทยกับสงครามโลกครั้งที่ 2*, 98-116.

สงครามระหว่างกัน⁹⁹ แต่อย่างไรก็ตามความสำเร็จในการเข้ามาเจรจาไกล่เกลี่ยของประเทศญี่ปุ่นก็ถือได้ว่าเป็นชัยชนะทางการทูตครั้งสำคัญของประเทศญี่ปุ่นที่สามารถยุติความขัดแย้งที่เกิดขึ้นได้ และสามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีกับประเทศไทยและอินโดจีนฝรั่งเศสได้เป็นอย่างดี อีกทั้งยังเป็นการสร้างอิทธิพลทางการทูตให้กับประเทศญี่ปุ่น นอกจากนี้ยังทำให้ประเทศฝ่ายสัมพันธมิตรเข้าใจถึงเจตนาธรรมณ์ในการดำเนินนโยบายของประเทศญี่ปุ่นและไม่ไว้วางใจในการประกาศวางตัวเป็นกลางของประเทศไทย¹⁰⁰

ความแตกแยกในการดำเนินนโยบายของรัฐบาลไทยนับตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองระหว่างระบอบเก่าและระบอบใหม่จนนำมาสู่ความแตกต่างในการดำเนินนโยบายของประเทศไทยผ่านการขยายอำนาจของประเทศไทยตามแนวทางเหตุผลของรัฐและสร้างค่านิยมชมชอบจากประชาชนชาวไทยที่มีต่อรัฐบาลไทย โดยจอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้ใช้ลัทธิชาตินิยมและลัทธิทหารในการขยายอำนาจทางการเมือง ในขณะที่นายปรีดี พนมยงค์ ได้ใช้การเจรจาและความสัมพันธ์ทางการทูต แต่อย่างไรก็ตามเมื่อจอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้เข้ามาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ซึ่งหมายถึงการเป็นผู้นำของคณะรัฐบาลไทยในการตัดสินใจเลือกนโยบายด้านการทหารในการบริหารประเทศ การดำเนินนโยบายดังกล่าวได้สร้างความไม่พอใจให้กับอีกฝ่ายหนึ่งเป็นอย่างมาก¹⁰¹ ความขัดแย้งในการดำเนินนโยบายต่างประเทศไทยปรากฏชัดเจนอีกครั้งระหว่างการตัดสินใจของรัฐบาลไทยในการประชุมคณะรัฐมนตรีของประเทศไทยภายหลังจากการรุกรานของกองทัพญี่ปุ่นเข้าสู่พื้นที่ประเทศไทยในวันที่ 8 ธันวาคม 1941 ซึ่งจอมพล ป. พิบูลสงคราม มองเห็นว่ารัฐบาลไทยควรยินยอมทำตามข้อเรียกร้องของประเทศญี่ปุ่นเนื่องจากกังวลว่าหากไม่ยินยอมทำตามข้อเรียกร้องของประเทศญี่ปุ่น ก็อาจจะทำให้เกิดการต่อสู้กันและทำให้ประเทศไทยอาจตกอยู่ภายใต้การยึดครองของกองทัพญี่ปุ่น แต่นายปรีดี พนมยงค์ไม่เห็นด้วยกับแนวทางของจอมพล ป. พิบูลสงคราม เนื่องจากเห็นว่าหากประเทศไทยยินยอมทำตามข้อเรียกร้องของประเทศญี่ปุ่นก็อาจจะทำให้ประเทศไทยต้องกลายมาเป็นศัตรูกับฝ่ายสัมพันธมิตร¹⁰²

การตัดสินใจในการดำเนินนโยบายของประเทศไทยนับตั้งแต่มีการรุกรานจากประเทศญี่ปุ่นก็หวังเพียงเพื่อจะรักษาชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนชาวไทย ตลอดจนเอกราชและอธิปไตยของประเทศไทยให้คงอยู่ต่อไป ถึงแม้จะถูกมองว่าเป็นเอกราชและอธิปไตยที่ไม่สมบูรณ์ก็ตาม¹⁰³

⁹⁹ ปรีดี พนมยงค์, *โมฆสงคราม : บันทึกถึงจะประวัติศาสตร์ที่ยังไม่เคยเปิดเผยของรัฐบุรุษอาวุโสปรีดี พนมยงค์*, 263.

¹⁰⁰ วิเทศกรณีย์ (นามปากกา), *ไทยกับสถานะการณ์สงครามโลกครั้งที่ 2* (กรุงเทพฯ: ศิลปาบรรณาการ, 2511), 333-334.

¹⁰¹ เดวิด เค วัยอาจ, *ประวัติศาสตร์ไทยฉบับสังเขป*, 453.

¹⁰² Charivat Santaputra, *Thai Foreign Policy 1932-1946*, 226.

¹⁰³ วิเทศกรณีย์ (นามปากกา), *ไทยกับสถานะการณ์สงครามโลกครั้งที่ 2*, 468.

นายปรีดี พนมยงค์ ได้กล่าวในระหว่างการประชุมคณะรัฐมนตรีว่าประเทศไทยควรรักษาความเป็นกลาง และควรต่อสู้เพื่ออำนาจอธิปไตยแห่งชาติและเกียรติยศของประเทศไทยไว้ แต่ในขณะที่มุมมองของจอมพล ป. พิบูลสงคราม ในฐานะนายกรัฐมนตรีของประเทศไทยต่างตระหนักดีในความสามารถและอำนาจทางทหารของประเทศญี่ปุ่นดังที่ได้กล่าวตอบโต้ นายปรีดี พนมยงค์ ว่า “No สู้มันไม่ไหว หรอกอาจารย์ อย่าว่าแต่ประเทศไทยอันเป็นประเทศเล็ก ๆ เลย แม้แต่รัสเซียอันเป็นประเทศมหาอำนาจ เคยขับไล่โนโปลีเยน โปนาปาร์ตและจอมพลเนยีให้ออกจากรัสเซียแทบไม่ทัน แต่แล้วก็ยังแพ้ไปอย่างยับเยิน จีนก็รุ่งโรจน์มานานหนักหนาแล้วในตะวันออกก็ถูกญี่ปุ่นไล่เลี้ยพะ จนต้องมีสัญญาโลคาร์โนตะวันออก”¹⁰⁴ ซึ่งในความเป็นจริงแล้วจอมพล ป. พิบูลสงคราม ก็ไม่ได้อยากได้ดินแดนที่ได้รับมอบมาจากประเทศญี่ปุ่น ทั้งนี้ก็เพราะรู้ว่าประเทศไทยไม่ได้มีกองกำลังทหารมากเพียงพอที่จะไปรักษาดินแดนเหล่านั้น ความร่วมมือกับประเทศญี่ปุ่นก็หวังเพียงต้องการสร้างความไว้วางใจจากประเทศญี่ปุ่น และต้องการให้ประเทศญี่ปุ่นถอนทหารออกจากประเทศไทย แต่ดินแดนที่ได้รับมอบมาจากประเทศญี่ปุ่นก็เนื่องมาจากการดำเนินนโยบายของหลวงวิจิตรวาทการ ในฐานะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของประเทศไทยในขณะนั้น ที่มองเห็นว่าไม่ว่าฝ่ายสัมพันธมิตรหรือฝ่ายอักษะจะเป็นฝ่ายชนะ อยากรู้ก็ตามดินแดนที่ได้รับมอบมาจากประเทศญี่ปุ่นก็จะยังคงเป็นของประเทศไทยต่อไป¹⁰⁵ ซึ่งในความเป็นจริงแล้วจอมพล ป. พิบูลสงคราม ก็ไม่สามารถคาดการณ์ผลลัพธ์ของสงครามที่กำลังดำเนินอยู่ได้ ดังนั้นความร่วมมือกับประเทศญี่ปุ่น รวมถึงการประกาศสงครามต่อประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกา ก็หวังเพียงเพื่อจะสามารถรักษากองทัพไทยเพื่อเป็นหลักประกันในการป้องกันเอกราชและอธิปไตยของประเทศไทย และเมื่อรัฐบาลไทยตระหนักถึงสถานการณ์การเริ่มพ่ายแพ้ของฝ่ายอักษะในทวีปยุโรป ก็ได้ทำให้จอมพล ป. พิบูลสงคราม เริ่มทำการติดต่อกับกองทัพจีนและวางแผนย้ายเมืองหลวงไปยังจังหวัดเพชรบูรณ์เพื่อเป็นฐานที่มั่นในการต่อสู้กับกองทัพญี่ปุ่น อีกทั้งยังเป็นการเปิดทางให้กองทัพฝ่ายสัมพันธมิตรมาช่วยปลดปล่อยประเทศไทย แต่อย่างไรก็ตามการย้ายเมืองหลวงดังกล่าวได้กลายมาเป็นจุดอ่อนให้ถูกโจมตีทางการเมืองจนกระทั่งทำให้จอมพล ป. พิบูลสงคราม ตัดสินใจลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี¹⁰⁶

จากที่ได้กล่าวมาจะเห็นถึงความพยายามของผู้นำหรือรัฐบาลไทยในการดำเนินนโยบายทุกวิถีทางเพื่อที่จะรักษาเอกราชและอธิปไตยของประเทศไทย สิ่งสำคัญที่สุดในการดำเนินนโยบาย

¹⁰⁴ วิเทศกรณีย์ (นามปากกา), *ไทยกับสถานการณ์สงครามโลกครั้งที่ 2*, 473.

¹⁰⁵ กนต์ธีร์ ศุภมงคล, *การวิเทศบายของไทย: ระหว่างปี พุทธศักราช 2483 ถึง 2495*, 113-121.

¹⁰⁶ สิริ เปรมจิตต์, *ชีวิตและงานของ พลเรือตรี ถวัลย์ อารังนาวาสวัสดิ์ อดีตนายกรัฐมนตรี "ลิ้นทอง" หัวหน้าคณะรัฐบาลประชาธิปไตยสมบูรณ์ชุดแรกของเมืองไทย บันทึกประวัติศาสตร์การเมืองของไทยในระบอบประชาธิปไตย 45 ปี* (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แสงธรรม, 2520), 424-433.

ของประเทศไทยคือ “การไหลไปตามกระแส”¹⁰⁷ ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากได้ตระหนักถึงความสามารถของตนเอง ทำให้ต้องโอนอ่อนไปตามนโยบายของประเทศมหาอำนาจ และไม่เสี่ยงที่จะตัดสินใจดำเนินนโยบายที่จะกระทบต่อผลประโยชน์แห่งชาติ ทั้งนี้ก็เพราะให้ความสำคัญกับการรักษาเอกราช โดยคำนึงถึงการป้องกันชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนชาวไทย ถึงแม้ว่าการขยายอำนาจของรัฐ จะสร้างความนิยมให้กับรัฐบาลหรือผู้นำประเทศ แต่เมื่อเกิดภาวะวิกฤตการณ์แล้ว รัฐบาลหรือผู้นำ ก็ให้ความสำคัญกับการรักษารัฐมากกว่า ซึ่งจะเห็นได้ว่าสอดคล้องกับแนวทางเหตุผลของรัฐ ที่ให้ความสำคัญกับการรักษารัฐของตนมากกว่าการขยายอำนาจของรัฐ และจะทำทุกวิถีทาง เพื่อให้สามารถดำรงความเป็นรัฐต่อไปได้¹⁰⁸

หลังจากการเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตยก็ให้เห็นถึงความพยายามของผู้นำไทยในการสร้างอิทธิพลทางการเมือง และพิสูจน์ให้เห็นว่าระบอบประชาธิปไตยสามารถสร้างความเจริญก้าวหน้าให้กับประเทศไทยได้มากกว่า และใช้การขยายอำนาจของรัฐเพื่อให้ได้รับการสนับสนุนจากประชาชน อีกทั้งยังเป็นการสร้างความชอบธรรมในการบริหารประเทศและรักษาสถานะทางการเมืองของตนเอง ซึ่งจะพบว่า ในช่วงเวลาสงครามโลกครั้งที่ 2 ประเทศไทยได้มีนโยบายที่สำคัญ 2 ประการ คือ ประการแรกเป็นการใช้ลัทธิชาตินิยมและลัทธิทหารในการขยายดินแดนที่เคยเป็นของประเทศไทยในอดีตให้กลับมาอยู่ในการครอบครองของประเทศไทย และประการที่สองเป็นการใช้นโยบายต่างประเทศในการสร้างความสัมพันธ์อันดีกับประเทศญี่ปุ่นที่เป็นประเทศมหาอำนาจของทวีปเอเชีย จนกระทั่งประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นพันธมิตรกับประเทศญี่ปุ่น และได้ประกาศสงครามกับประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกา แต่การดำเนินนโยบายดังกล่าวก็ได้สร้างความแตกแยกให้กับคณะราษฎรบางส่วนที่ไม่เห็นด้วยกับการดำเนินนโยบายของรัฐบาลไทย จนนำไปสู่การก่อตั้งขบวนการเสรีไทยในการให้ความช่วยเหลือฝ่ายสัมพันธมิตรทำการต่อต้านกองทัพญี่ปุ่น¹⁰⁹ จากการเข้าร่วมเป็นพันธมิตรกับประเทศญี่ปุ่นจนเป็นผลทำให้ประเทศไทยได้รับมอบดินแดนมลายูซึ่งเป็นอาณานิคมของประเทศอังกฤษมาจากประเทศญี่ปุ่น¹¹⁰ อีกทั้งกองทัพไทยได้รุกรานเข้าไปในเมืองเชียงตุงและเมืองพานของประเทศไทยจนเป็นดินแดนอาณานิคมของประเทศอังกฤษและยังได้ส่งเครื่องบินไปทิ้งระเบิดบริเวณชายแดนประเทศจีน จากการกระทำดังกล่าวได้แสดงให้เห็นว่าประเทศไทย

¹⁰⁷ เดวิด เค วัยอาจ, *ประวัติศาสตร์ไทยฉบับสังเขป*, 465.

¹⁰⁸ Botero, *Botero: The Reason of State*, 4.

¹⁰⁹ ชาญวิทย์ เกษตรศิริ, *ประวัติการเมืองไทย*, 16-19.

¹¹⁰ กนต์ธีร์ ศุภมงคล, *การวิเทศบายของไทย: ระหว่างปี พุทธศักราช 2483 ถึง 2495*, 113.

ได้เป็นศัตรูของฝ่ายสัมพันธมิตรอย่างเปิดเผย¹¹¹ ซึ่งจะเห็นได้ว่าการดำเนินนโยบายทั้งสองประการก็นับได้ว่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการขยายอำนาจรัฐของประเทศไทยให้กว้างขวางออกไปได้เป็นอย่างดี

แต่อย่างไรก็ตามเมื่อผลของสงครามไม่ได้สิ้นสุดลงด้วยชัยชนะของฝ่ายอักษะตามที่รัฐบาลไทยคาดหวัง และเสี่ยงต่อการสูญเสียเอกราชและอธิปไตยของประเทศไทย ทำให้รัฐบาลไทยจึงจำเป็นต้องทำทุกวิถีทางเพื่อที่จะรักษาเอกราชและอธิปไตยของประเทศไทยให้คงอยู่ต่อไป และได้อธิบายถึงการตัดสินใจเข้าร่วมเป็นพันธมิตรกับประเทศญี่ปุ่น โดยอ้างว่ามีสาเหตุเนื่องมาจากรัฐบาลไทยตระหนักดีว่าไม่สามารถต้านทานกองทัพญี่ปุ่นได้ ดังนั้นรัฐบาลไทยจึงจำเป็นต้องร่วมเป็นพันธมิตรกับประเทศญี่ปุ่นและประกาศสงครามกับฝ่ายสัมพันธมิตร หากประเทศไทยไม่ประกาศสงครามดังกล่าวก็อาจจะเป็นสาเหตุทำให้กองทัพญี่ปุ่นเข้ายึดครองประเทศไทยอย่างสมบูรณ์ ซึ่งรวมถึงทรัพย์สินของฝ่ายสัมพันธมิตรที่อยู่ในประเทศไทยด้วย การกระทำของรัฐบาลไทยจึงเป็นการกระทำเพื่อรักษาผลประโยชน์แห่งชาติและสามารถปกป้องการสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนชาวไทยรวมถึงฝ่ายสัมพันธมิตรที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยได้อีกด้วย¹¹² ซึ่งสถานการณ์ในขณะนั้นรัฐบาลไทยกังวลว่าจะถูกยึดครองจากกองทัพญี่ปุ่น และหนทางเดียวที่สามารถกระทำได้คือการเข้าร่วมเป็นพันธมิตรกับประเทศญี่ปุ่น เพราะอย่างน้อยก็ทำให้ประเทศไทยไม่ถูกยึดครองนับตั้งแต่กองทัพญี่ปุ่นรุกรานเข้ามาในประเทศไทยในวันที่ 8 ธันวาคม 1941 และทำให้รัฐบาลไทยยังสามารถหาหนทางในอนาคตที่จะแก้ไขสถานการณ์ได้¹¹³

จากผลของสงครามโลกครั้งที่ 2 จะเห็นได้ว่าการรักษาเอกราชและอธิปไตยของประเทศไทยให้คงอยู่ต่อไป โดยไม่ได้ตกอยู่ภายใต้การยึดครองของฝ่ายสัมพันธมิตรอันหมายถึงการรักษารัฐในแนวคิดเหตุผลของรัฐ จึงมีความสำคัญมากกว่าการขยายอำนาจรัฐให้กว้างขวางออกไป อีกทั้งในขณะนั้นรัฐบาลไทยได้เริ่มเห็นความพยายามของประเทศฝ่ายสัมพันธมิตรในการจัดตั้งองค์การระหว่างประเทศเพื่ออารังไว้ซึ่งสันติภาพและความมั่นคงของโลก¹¹⁴ ดังนั้นผู้นำไทยจึงมองเห็นหนทางในการแก้ไขวิกฤตการณ์จากการดำเนินนโยบายที่ผิดพลาดของประเทศไทยในอดีตโดยการเข้าเป็นสมาชิกองค์การระหว่างประเทศดังกล่าว เพื่อที่อย่างน้อยก็อาจจะมีโอกาสในการปกป้องเอกราช

¹¹¹ ปรีดี พนมยงค์, *โมฆสงคราม : บันทึกลี้ลับจะประวัติศาสตร์ที่ยังไม่เคยเปิดเผยของรัฐบุรุษอาวุโส* ปรีดี พนมยงค์, 233-234.

¹¹² วิจิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร, *ตำนานเสรีไทย*, 522-523.

¹¹³ สิริ เปรมจิตต์, *ชีวิตและงานของ พลเรือตรี ถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ อดีตนายกรัฐมนตรี "ลิ้นทอง"* หัวหน้าคณะรัฐบาลประชาธิปไตยสมบูรณ์ชุดแรกของเมืองไทย บันทึกประวัติศาสตร์การเมืองของไทยในระบอบประชาธิปไตย 45 ปี, 412-413.

¹¹⁴ จุลชีพ ชินวรรณ, *โลกในศตวรรษที่ 21 : กรอบการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ*, 244.

และอธิปไตยของประเทศไทยให้ได้รับการยอมรับจากองค์การระหว่างประเทศที่มีบทบาทในการรักษา สันติภาพและความมั่นคงของโลก และอาจเป็นประโยชน์ต่อการกอบกู้สถานะของประเทศไทย จากการเป็นพันธมิตรกับประเทศญี่ปุ่น โดยการเข้าเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติจำเป็นอย่างยิ่ง ที่จะต้องได้รับการสนับสนุนจากประเทศอังกฤษ ประเทศฝรั่งเศส ประเทศจีน สหรัฐอเมริกา และสหภาพโซเวียต ในฐานะสมาชิกประจำของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติ ที่มีบทบาทสำคัญในการรับสมัครสมาชิกใหม่ขององค์การสหประชาชาติ¹¹⁵

---

¹¹⁵ ชาญวิทย์ เกษตรศิริ, *ประวัติศาสตร์การเมืองไทย*, 346-347.

บทที่ 4

ประเทศไทยกับการเมืองหลังสงครามโลกครั้งที่ 2

4.1 ผลของสงครามโลกครั้งที่ 2 กับสถานะของประเทศไทย

การทิ้งระเบิดปรมาณูของสหรัฐอเมริกาที่เมืองฮิโรชิมาและเมืองนางาซากิของประเทศญี่ปุ่น จนกระทั่งนำไปสู่การยอมแพ้อย่างไม่มีเงื่อนไขของประเทศญี่ปุ่นในวันที่ 14 สิงหาคม 1945¹¹⁶ และประเทศญี่ปุ่นได้ออกประกาศอย่างเป็นทางการในวันที่ 15 สิงหาคม 1946¹¹⁷ การประกาศดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อประเทศไทยในฐานะพันธมิตรที่สำคัญของประเทศญี่ปุ่น ซึ่งการเป็นพันธมิตรดังกล่าวเกิดจากการลงนามในกติกาสัญญาพันธมิตรระหว่างประเทศไทยกับประเทศญี่ปุ่น ตั้งแต่วันที่ 21 ธันวาคม 1941 ต่อมาประเทศไทยยังได้ประกาศสงครามต่อประเทศอังกฤษ และสหรัฐอเมริกาในวันที่ 25 มกราคม 1942¹¹⁸ ซึ่งหากพิจารณาตามหลักกติกาสัญญาแล้ว ประเทศไทยย่อมตกอยู่ในสถานะประเทศผู้แพ้สงครามเช่นเดียวกับประเทศญี่ปุ่น และยิ่งหมายถึงการเป็นศัตรูกับองค์การสหประชาชาติอีกด้วย

แต่อย่างไรก็ตามประเทศไทยได้รับการยอมรับให้เข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติ จากการประชุมของสมัชชาใหญ่แห่งองค์การสหประชาชาติในวันที่ 15 ธันวาคม 1945 ซึ่งนับได้ว่ารวดเร็วกว่าหลายประเทศที่มีส่วนร่วมกับฝ่ายสัมพันธมิตรในการทำสงครามต่อต้านประเทศญี่ปุ่น¹¹⁹ โดยความสำเร็จดังกล่าวเกิดจากการดำเนินนโยบายของประเทศไทยและการดำเนินการของขบวนการเสรีไทยในการให้ความช่วยเหลือฝ่ายสัมพันธมิตรเพื่อต่อต้านการรุกรานของประเทศญี่ปุ่น จนทำให้ประเทศไทยไม่ต้องตกอยู่ในสถานะของประเทศผู้แพ้สงคราม¹²⁰ และหลังการประกาศยอมแพ้ของประเทศญี่ปุ่นในวันที่ 15 สิงหาคม 1945 ทำให้จอมพลเรือ ฮอร์ด หลุยส์ เมาน์แบทแตน ในฐานะผู้บัญชาการทหารสูงสุดฝ่ายสัมพันธมิตรในภาคพื้นทวีปเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ได้ส่งโทรเลขถึงนายปรีดี พนมยงค์ ในฐานะผู้สำเร็จราชการของประเทศไทยว่าตนเองได้รับการเห็นชอบจากรัฐบาลอังกฤษและได้ประสานกับรัฐบาลสหรัฐอเมริกาแล้ว มีความประทับใจในการปฏิบัติงานของนายปรีดี พนมยงค์และขบวนการเสรีไทยเป็นอย่างมากในการสนับสนุนที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อฝ่ายสัมพันธมิตรในการร่วมต่อต้านการรุกรานของประเทศญี่ปุ่น และจะไม่ถือว่าประเทศไทย

¹¹⁶ ดิเรก ชัยนาม, *ไทยกับสงครามโลกครั้งที่ 2*, 252-253.

¹¹⁷ "Imperial Rescript of the Termination of the War, August 14, 1945," National Archives of Japan, 1945, <https://www.ndl.go.jp/constitution/e/shiryo/01/017shoshi.html>.

¹¹⁸ ชาญวิทย์ เกษตรศิริ, *ประวัติศาสตร์การเมืองไทย*, 227.

¹¹⁹ วิจิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร, *ตำนานเสรีไทย*, 384-385.

¹²⁰ วิจิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร, *ตำนานเสรีไทย*, 99.

อยู่ในสถานะของประเทศผู้แพ้สงคราม จึงขอให้นายปรีดี พนมยงค์ ประกาศสันติภาพ¹²¹ ที่ได้ทำการประกาศสงครามต่อประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกา รวมถึงการยกเลิกข้อตกลงที่ประเทศไทยได้ทำไว้กับประเทศญี่ปุ่นทั้งหมด แต่อย่างไรก็ตามสถานะสงครามระหว่างประเทศไทยกับประเทศอังกฤษและประเทศในเครือจักรภพยังคงอยู่ จึงขอให้ประเทศไทยไปทำความตกลงเพื่อยกเลิกสถานะสงครามระหว่างกัน ซึ่งประเทศไทยอาจจะต้องชดใช้ค่าเสียหายให้กับประเทศอังกฤษ แต่หลังจากนั้นก็จะได้ร่วมมือกันต่อไป¹²² ดังนั้นประเทศไทยจึงได้ประกาศสันติภาพเกี่ยวกับเรื่องการประกาศสงครามเป็นโมฆะและไม่ผูกพันกับประชาชนชาวไทย โดยกลับคืนสู่ความสัมพันธ์อันดีกับองค์การสหประชาชาติ และประเทศไทยพร้อมที่จะร่วมมือกับองค์การสหประชาชาติในการสถาปนาเสถียรภาพของโลก¹²³ นอกจากนี้ประเทศไทยยังได้ประกาศคืนดินแดนในตอนเหนือของดินแดนมลายู 4 จังหวัด รวมถึงเมืองเชียงตุงและเมืองพานที่ได้รับมอบมาระหว่างการเยือนประเทศไทยของพลเอกฮิดะกิ โตโจ นายกรัฐมนตรีของประเทศญี่ปุ่นกลับคืนให้กับประเทศอังกฤษ¹²⁴

การประกาศสันติภาพของประเทศไทยทำให้นักการเมืองไทยต่างพากันวิพากษ์วิจารณ์การกระทำของนายปรีดี พนมยงค์ ว่าเป็นการทำลายศักดิ์ศรีของชาติไทย เนื่องจากนักการเมืองไทยต่างก็ไม่ทราบความเป็นจริงและเบื้องหลังของการตัดสินใจในการประกาศสันติภาพดังกล่าว¹²⁵ ซึ่งในความเป็นจริงแล้วจะเห็นได้ว่าตลอดระยะเวลาที่ผ่านมารัฐบาลไทยตระหนักดีว่ากองทัพไทยไม่สามารถที่จะต้านทานการรุกรานของกองทัพญี่ปุ่นได้ ถึงแม้จะรู้ดีว่าประเทศไทยอาจจะตกอยู่ในสภาพที่เปรียบเสมือนตกเป็นดินแดนอาณานิคมของประเทศญี่ปุ่นและอาจจะต้องกลายเป็นศัตรูกับฝ่ายสัมพันธมิตรก็ตาม¹²⁶ แต่การประกาศสันติภาพก็เป็นการแสดงให้เห็นว่ารัฐบาลไทย พร้อมทั้งจะถูกวิพากษ์วิจารณ์และทำทุกวิถีทางที่แม้จะเกิดผลกระทบกับศีลธรรมและกฎหมายที่มีอยู่ก็ตาม ทั้งนี้ก็เพื่อจัดการกับวิกฤตการณ์ของรัฐที่อาจจะทำให้ประเทศไทยต้องสูญเสียเอกราชและอธิปไตย ในฐานะของประเทศผู้แพ้สงคราม¹²⁷ แต่อย่างไรก็ตามประเทศไทยก็ยังไม่อาจคาดการณ์ได้ว่าประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกา ซึ่งได้รับผลกระทบโดยตรงต่อการประกาศสงครามของประเทศไทย จะมีท่าทีกับการประกาศสันติภาพของประเทศไทยอย่างไร แต่รัฐบาลไทยก็ทำทุกอย่างเพื่อที่จะได้รับความเห็นอกเห็นใจในความพยายามของประเทศไทยที่ได้ให้การช่วยเหลือฝ่ายสัมพันธมิตร

¹²¹ ประกาศสันติภาพ. (2488, 16 สิงหาคม). "ราชกิจจานุเบกษา." หน้า 503-506.

¹²² วิจิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร, *ตำนานเสรีไทย*, 133.

¹²³ ปรีดี พนมยงค์, *โมฆสงคราม : บันทึกลี้ลับประวัติศาสตร์ที่ยังไม่เคยเปิดเผยของรัฐบาลไทย*, 26-30.

¹²⁴ กนต์ธีร์ ศุภมงคล, *การวิเทศนโยบายของไทย: ระหว่างปี พุทธศักราช 2483 ถึง 2495*, 117.

¹²⁵ กนต์ธีร์ ศุภมงคล, *การวิเทศนโยบายของไทย: ระหว่างปี พุทธศักราช 2483 ถึง 2495*, 192.

¹²⁶ Charivat Santaputra, *Thai Foreign Policy 1932-1946*, 226.

¹²⁷ Poole, *Reason of State: Law, Prerogative and Empire*, 3-4.

มาโดยตลอด และปรารถนาจะคืนดินแดนที่ได้รับมอบมาจากประเทศญี่ปุ่นให้กับประเทศอังกฤษ รวมถึงแสดงความเต็มใจที่จะให้การช่วยเหลือในการสร้างสันติภาพและความมั่นคงของประชาคมโลก แต่อย่างไรก็ตามรัฐบาลไทยก็ยังคงวิตกกังวลกับสถานะหลังสงครามของประเทศไทยอยู่ ถึงแม้จะรับรู้ อยู่แล้วว่าฝ่ายสัมพันธมิตรเป็นฝ่ายที่แนะนำให้ประเทศไทยออกประกาศสันติภาพก็ตาม¹²⁸

อย่างไรก็ตามถึงแม้ประเทศไทยจะอ้างว่าความร่วมมือกับประเทศญี่ปุ่นที่เกิดขึ้น ก็เนื่องมาจากถูกบีบบังคับ และการประกาศสงครามต่อประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกาไม่ได้เกิด จากเจตนากรณีเท็จจริงของประชาชนชาวไทย อีกทั้งยังช่วยให้ประเทศไทยสามารถปกป้องทรัพย์สิน ของฝ่ายสัมพันธมิตรจากการยึดครองของกองทัพญี่ปุ่นได้ สิ่งเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงความจำเป็น ที่จะต้องรักษาเอกราชและอธิปไตยของประเทศไทยไว้ ซึ่งถือได้ว่าเป็นผลประโยชน์แห่งชาติที่สำคัญ เป็นอย่างมาก¹²⁹ จะพบว่าการดำเนินการของขบวนการเสรีไทยไม่ใช่เพียงการต่อสู้กับกองทัพญี่ปุ่น เท่านั้น แต่ยังคงดำเนินการทางการเมืองเพื่อให้ฝ่ายสัมพันธมิตรยอมรับและรับรองขบวนการเสรีไทย ว่าเป็นองค์กรตัวแทนของประชาชนชาวไทย เพื่อนำไปสู่การยินยอมให้ประเทศไทยกลับคืนสู่สถานะเดิม ก่อนการรุกรานของประเทศญี่ปุ่น¹³⁰ ถึงแม้ว่าขบวนการเสรีไทยจะยังไม่มีโอกาสทำการต่อต้าน กองทัพญี่ปุ่นอย่างเปิดเผย ทั้งนี้ก็เนื่องจากฝ่ายสัมพันธมิตรกังวลว่าหากขบวนการเสรีไทย ทำการต่อต้านกองทัพญี่ปุ่นในเวลาที่ไม่เหมาะสมอาจส่งผลทำให้ประเทศไทยถูกทำลายเหมือนกับ ประเทศโปแลนด์ได้ จึงจำเป็นต้องรอเวลาในการดำเนินการที่เหมาะสมของขบวนการเสรีไทย ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของฝ่ายสัมพันธมิตร¹³¹ แต่ก็ทำให้ประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกา เห็นถึงความมุ่งมั่นและความตั้งใจต่อสู้ของขบวนการเสรีไทยจนนำไปสู่การหารือเกี่ยวกับสถานะหลัง สงครามของประเทศไทย¹³² ดังนั้นสถานะหลังสงครามของประเทศไทยจึงถือได้ว่าเป็นมีความสำคัญ ต่อเอกราชและอธิปไตยของประเทศไทยเป็นอย่างมาก ถึงแม้ว่ารัฐบาลจะอ้างถึงความจำเป็น ที่ต้องร่วมมือเป็นพันธมิตรกับประเทศญี่ปุ่น การดำเนินนโยบายของรัฐบาลและขบวนการเสรีไทย ก็นับได้ว่าเป็นประโยชน์ต่อฝ่ายสัมพันธมิตรจนที่ได้รับคำแนะนำจากฝ่ายสัมพันธมิตรให้รัฐบาลไทย ประกาศสันติภาพ ทั้งนี้ก็ไม่ได้หมายความว่าฝ่ายสัมพันธมิตรจะยอมรับการประกาศสันติภาพ ของประเทศไทยสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน แต่กลับมีท่าทีต่อการประกาศสันติภาพของประเทศไทย แตกต่างกันไป โดยในส่วนต่อไปจะได้เสนอถึงท่าทีของประเทศมหาอำนาจฝ่ายสัมพันธมิตรที่สำคัญ

¹²⁸ ดิเรก ชัยนาม, *ไทยกับสงครามโลกครั้งที่ 2*, 353.

¹²⁹ วิจิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร์, *ตำนานเสรีไทย*, 522-523.

¹³⁰ วิจิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร์, *ตำนานเสรีไทย*, 382.

¹³¹ สุพจน์ ด่านตระกูล, *ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับขบวนการเสรีไทยและการต่อต้านญี่ปุ่น* (นนทบุรี: สถาบันวิทยาศาสตร์ สังคม, 2533), 102.

¹³² วิจิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร์, *ตำนานเสรีไทย*, 524-525.

ซึ่งเป็นสมาชิกประจำของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติอันได้แก่ สหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษ ประเทศจีน ประเทศฝรั่งเศสและสหภาพโซเวียตที่มีบทบาทสำคัญต่อการสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติของประเทศไทย

4.2 ท่าทีของประเทมหาอำนาจฝ่ายสัมพันธมิตรที่มีต่อการประกาศสันติภาพของประเทศไทย

ในปี 1945 ประเทศไทยได้แสดงความความต้องการที่จะเข้าร่วมเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาตินับตั้งแต่ได้มีการจัดการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยองค์การระหว่างประเทศที่นครซานฟรานซิสโก สหรัฐอเมริกา¹³³ ซึ่งการสนับสนุนของประเทมหาอำนาจที่เป็นสมาชิกประจำของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติมีบทบาทสำคัญในการให้คำแนะนำการรับสมัครสมาชิกใหม่ขององค์การสหประชาชาติเป็นอย่างมาก¹³⁴ ดังนั้นท่าทีในการสนับสนุนของประเทมหาอำนาจดังกล่าวจึงมีความสำคัญต่อการสมัครเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติของประเทศไทยด้วยเช่นกัน โดยเฉพาะภายหลังจากการประกาศสันติภาพของประเทศไทยได้ส่งผลต่อท่าทีของฝ่ายสัมพันธมิตรแต่ละประเทศแตกต่างกันออกไป ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากฝ่ายสัมพันธมิตรไม่ได้มีมติเอกฉันท์กับสถานะของประเทศไทยตั้งแต่ช่วงต้นของสงครามโลกครั้งที่ 2 และได้สร้างปัญหาภายในของฝ่ายสัมพันธมิตรที่มีท่าทีต่อประเทศไทยตลอดช่วงสงครามและหลังจากสงครามสิ้นสุดลงแต่อย่างไรก็ตามฝ่ายสัมพันธมิตรยังคงมีเป้าหมายร่วมกันคือการขับไล่กองทัพญี่ปุ่นออกจากประเทศไทย¹³⁵

นอกจากนี้ นับตั้งแต่ช่วงเริ่มต้นของสงครามโลกครั้งที่ 2 ประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกา ก็คาดการณ์ล่วงหน้าไว้แล้วว่ามีโอกาสที่ประเทศไทยอาจจะตัดสินใจเปลี่ยนจากนโยบายเป็นกลางไปร่วมมือกับประเทศญี่ปุ่น และการยินยอมให้กองทัพญี่ปุ่นผ่านดินแดนของประเทศไทยก็มีสาเหตุเนื่องมาจากรัฐบาลไทยอาจถูกบังคับจากประเทศญี่ปุ่น แต่ภายหลังจะเห็นได้ว่านโยบายของประเทศไทยได้ให้การสนับสนุนกองทัพญี่ปุ่นอย่างแข็งขันและเต็มใจที่จะเข้าร่วมสงครามในการเป็นพันธมิตรกับประเทศญี่ปุ่นจนถึงขยายไปถึงขั้นประกาศสงครามกับประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกา¹³⁶ แต่หลังจากการรุกรานของฝ่ายสัมพันธมิตรนับตั้งแต่ปี 1943 จนนำไปสู่การจัดตั้งกองบัญชาการเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (South-East Asia Command) โดยมีจอมพลเรือ ลอร์ด หลุยส์ เมาน์แบทเตน จากกองทัพอังกฤษดำรงตำแหน่งผู้บัญชาการทหารสูงสุด¹³⁷ ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการต่อต้าน

¹³³ วิจิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร, *ตำนานเสรีไทย*, 127-128.

¹³⁴ United Nations, *Yearbook of the United Nations* 1946-47, 20-21.

¹³⁵ Charivat Santaputra, *Thai Foreign Policy 1932-1946*, 249.

¹³⁶ กนต์ธีร์ ศุภมงคล, *การวิเทศนโยบายของไทย: ระหว่างปี พุทธศักราช 2483 ถึง 2495*, 69.

¹³⁷ ชาญวิทย์ เกษตรศิริ, *ประวัติการเมืองไทย*, 296.

การรุกรานของกองทัพญี่ปุ่นในดินแดนเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ก็ได้ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงการดำเนินนโยบายของรัฐบาลไทยอย่างมีนัยสำคัญ

การประชุมที่กรุงไคโรของประเทศอียิปต์ในวันที่ 23 พฤศจิกายน 1943 ประเทศจีนและสหรัฐอเมริกาต่างยืนยันสถานะของประเทศไทยภายหลังจากสงครามสิ้นสุดลงว่าจะยังคงมีเอกราชและอธิปไตย ซึ่งสหรัฐอเมริกาได้หารือกับสหภาพโซเวียตในภายหลัง และสหภาพโซเวียตก็เห็นพ้องต้องกันกับการมีเอกราชและอธิปไตยของประเทศไทย แต่ในอีกด้านหนึ่งนั้นประเทศอังกฤษกลับมีท่าทีที่แตกต่างออกไปในการยืนยันสถานะหลังสงครามของประเทศไทย ทั้งนี้สาเหตุก็เนื่องมาจากผลประโยชน์ของประเทศอังกฤษในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีมากกว่าประเทศฝ่ายสัมพันธมิตรอื่น ๆ และยังกังวลว่าแรงบันดาลใจของประเทศไทยจะนำมาซึ่งการเรียกร้องเอกราชในดินแดนอาณานิคมของประเทศอังกฤษ¹³⁸ จนกระทั่งมีการประชุมที่เมืองยาลต้าในเดือนมกราคม 1945 ได้มีการบันทึกเกี่ยวกับสถานะของประเทศไทยโดยมีสาระสำคัญดังนี้

- 1) ประเทศไทยสมควรจะได้รับการยอมรับในความมีเสถียรภาพ ภายใต้การจัดการความมั่นคง เศรษฐกิจและการค้าระหว่างประเทศภายหลังจากสงครามสิ้นสุด
- 2) ประเทศไทยเป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์ที่สำคัญซึ่งจะต้องร่วมมือกันในการป้องกัน
- 3) ไม่จำเป็นที่จะต้องจัดตั้งรัฐบาลทหารขึ้นมาบริหารประเทศไทย
- 4) ไม่ถือว่าประเทศไทยเป็นศัตรูกับฝ่ายสัมพันธมิตร แต่ถือว่าประเทศไทยเป็นดินแดนที่อยู่ภายใต้การยึดครองของศัตรู¹³⁹

สถานะหลังสงครามของประเทศไทยจากการประชุมดังกล่าวก็เนื่องมาจากประเทศไทยได้แสดงให้เห็นถึงความตั้งใจที่จะเข้าร่วมสงครามและต่อสู้เคียงข้างฝ่ายสัมพันธมิตรในการต่อต้านการรุกรานของกองทัพญี่ปุ่น แต่อย่างไรก็ตามในความเป็นจริงแล้วประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกาได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบสมรภูมิในประเทศไทย¹⁴⁰ แต่เนื่องจากท่าทีที่แตกต่างกันออกไปของประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกาที่มีต่อสถานะหลังสงครามของประเทศไทยตั้งแต่ช่วงต้นสงครามได้ ส่งผลที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งกับสถานะของประเทศไทยภายหลังจากสงครามสิ้นสุดลง¹⁴¹ โดยเฉพาะการยอมรับในเอกราชและอธิปไตยของประเทศไทยที่มีความสำคัญต่อสถานะ

¹³⁸ Songsri Foran, *Thai-British-American Relations During World War II and the Immediate Postwar Period, 1940-1946: A Research Paper Presented to the American Studies Program, the American Council of Learned Societies* (Bangkok: Thai Khadi Research Institute, Thammasat University, 1981), 179-181.

¹³⁹ ปรีดี พนมยงค์, *โมฆสงคราม : บันทึกสังขจะประวัติศาสตร์ที่ยังไม่เคยเปิดเผยของรัฐบาลไทย* ปรีดี พนมยงค์, 253-255.

¹⁴⁰ วิจิตวงศ์ ณ ป้อมเพ็ชร, *ตำนานเสรีไทย*, 138.

¹⁴¹ ชาญวิทย์ เกษตรศิริ, *ประวัติการเมืองไทย*, 356.

ของรัฐ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการเหตุผลของรัฐในการดำรงรักษาความเป็นรัฐของประเทศไทย ดังนั้นท่าทีของประเทศมหาอำนาจฝ่ายสัมพันธมิตรในฐานะของสมาชิกประจำของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติจึงมีบทบาทสำคัญอย่างมากต่อการสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติของประเทศไทย โดยในส่วนต่อไปจะได้อธิบายถึงท่าทีของประเทศมหาอำนาจอันได้แก่ สหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษ ประเทศจีน ประเทศฝรั่งเศสและสหภาพโซเวียต

4.2.1 สหรัฐอเมริกา

หลังการประกาศสันติภาพ รัฐบาลไทยได้ส่งโทรเลขถึง ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช อัครราชทูตไทยประจำกรุงวอชิงตัน เพื่อนำความไปแจ้งต่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของสหรัฐอเมริกา จนกระทั่งวันที่ 19 สิงหาคม 1945 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของสหรัฐอเมริกาได้ออกแถลงการณ์ต่อหนังสือพิมพ์ว่าตามที่รัฐบาลไทยแจ้งว่าการประกาศสงครามต่อสหรัฐอเมริกา เมื่อวันที่ 25 มกราคม 1942 เป็นโมฆะเพราะขัดต่อรัฐธรรมนูญและเจตนารมณ์ของประชาชนชาวไทย อีกทั้งยังแสดงความต้องการกลับมา มีความสัมพันธ์และให้ความร่วมมือในการรักษาเสถียรภาพร่วมกับองค์การสหประชาชาติ นอกจากนี้ยังยินดีที่จะชดเชยค่าเสียหายที่เกิดขึ้นจากการประกาศสงครามดังกล่าว ในช่วงเวลาที่ผ่านมา รัฐบาลสหรัฐอเมริกาเชื่ออยู่เสมอว่าการประกาศสงครามดังกล่าวไม่ได้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของประชาชนชาวไทย และรัฐบาลไทยในสมัยนั้นตกอยู่ภายใต้การควบคุมของประเทศญี่ปุ่น จึงตัดสินใจที่จะไม่ประกาศสงครามตอบกลับประเทศไทย และยังคงรับรองฐานะทูตของประเทศไทยว่ายังคงดำรงอยู่ในสถานะทูตของประเทศไทยตลอดมา แต่กลับไม่ยอมรับสถานะของรัฐบาลไทยที่ตกอยู่ภายใต้การควบคุมของประเทศญี่ปุ่น อีกทั้งรัฐบาลสหรัฐอเมริกายังรับรองการจัดตั้งขบวนการเสรีไทยที่ให้การสนับสนุนและช่วยเหลือฝ่ายสัมพันธมิตร ซึ่งแสดงความตั้งใจที่จะต่อสู้กับกองทัพญี่ปุ่นอย่างเปิดเผยแต่ได้รับการคัดค้านจากฝ่ายสัมพันธมิตร ตลอดระยะเวลาช่วงสงคราม รัฐบาลสหรัฐอเมริกาไม่เคยถือว่าประเทศไทยเป็นศัตรู แต่เป็นประเทศที่อยู่ภายใต้การยึดครองของศัตรู บัดนี้เมื่อประเทศไทยได้รับการปลดปล่อยจากศัตรูแล้ว รัฐบาลสหรัฐอเมริการ่วมที่จะสนับสนุนประเทศไทยให้กลับสู่สถานะเดิม โดยยังคงมีเอกราชและอธิปไตยดังที่เคยมีมาตั้งแต่ก่อนการประกาศสงคราม อีกทั้งหวังว่าจะพัฒนามิตรภาพระหว่างกันให้ใกล้ชิดสนิทสนมกันมากยิ่งขึ้น¹⁴² ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากตั้งแต่ช่วงแรกของสงคราม ประธานาธิบดีและรัฐบาลสหรัฐอเมริกาได้ตัดสินใจแล้วว่าไม่ควรประกาศสงครามตอบกลับประเทศไทยและยังคงให้การยอมรับสถานะทางการทูตของอัครราชทูตไทย การตัดสินใจดังกล่าว นับได้ว่าเป็นประโยชน์ต่อสหรัฐอเมริกาเป็นอย่างมาก เนื่องจากทำให้กลุ่มคนไทยประทับใจและเป็นมิตรกับสหรัฐอเมริกา และแสดงให้เห็นได้อย่างชัดเจนว่าสหรัฐอเมริกามีนโยบายที่เพิกเฉยต่อดินแดนในเอเชียที่ตกอยู่ภายใต้

¹⁴² กนต์ธีร์ ศุภมงคล, *การวิเทศนโยบายของไทย: ระหว่างปี พุทธศักราช 2483 ถึง 2495*, 194-195.

การยึดครองของศัตรู อีกทั้งยังไม่ต้องวิตกกังวลต่อท่าทีการรวมตัวของกลุ่มคนไทยในสหรัฐอเมริกา นอกจากนี้ยังทำให้สามารถที่จะปฏิบัติต่อประเทศไทยในฐานะประเทศที่มีสงครามทางเศรษฐกิจระหว่างกัน และได้แจ้งความตั้งใจให้ประเทศอังกฤษและประเทศจีนได้รับทราบด้วย¹⁴³

จากท่าทีของสหรัฐอเมริกาในระหว่างช่วงสงครามก็แสดงออกให้เห็นมาตลอดว่า สหรัฐอเมริกายินดีที่จะช่วยเหลือและสนับสนุนการดำเนินการของขบวนการเสรีไทย อีกทั้งยังสนับสนุนสถานะของประเทศไทยเพื่อไม่ให้ตกอยู่ในสถานะของประเทศผู้แพ้สงคราม และเมื่อถึงเวลาที่เหมาะสมก็พร้อมที่จะประกาศรับรองสถานะของประเทศไทย¹⁴⁴ อีกทั้งยังเห็นว่า ประเทศไทยควรจะได้รับการยอมรับจากองค์การสหประชาชาติในความมุ่งมั่นและความร่วมมืออย่างเต็มที่ในฐานะรัฐอธิปไตย รวมถึงประเทศไทยควรได้รับการยอมรับสำหรับการเข้าร่วมในเวทีระหว่างประเทศโดยปราศจากเงื่อนไขทางการเมืองระหว่างประเทศ และสนับสนุนให้ประเทศไทยสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติโดยทันทีที่ประเทศไทยสามารถเจรจาเพื่อยุติสถานะสงครามกับประเทศอังกฤษได้¹⁴⁵ จากท่าทีในการสนับสนุนของสหรัฐอเมริกาได้มีส่วนสำคัญต่อการสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติของประเทศไทยเป็นอย่างมาก สาเหตุที่ทำให้รัฐบาลสหรัฐอเมริกาดัดสใจเช่นนั้นก็เนื่องมาจากการประกาศสงครามของจอมพล ป. พิบูลสงคราม ไม่ได้กระทบต่อผลประโยชน์และเกียรติภูมิของสหรัฐอเมริกา อีกทั้งผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจในประเทศไทยของสหรัฐอเมริกาแตกต่างจากผลประโยชน์ของประเทศอังกฤษ¹⁴⁶ ดังนั้นเมื่อเทียบกับประเทศอังกฤษแล้ว จะพบว่าสหรัฐอเมริกามีผลประโยชน์ในประเทศไทยน้อยกว่า ดังจะเห็นได้จากสหรัฐอเมริกาไม่มีธนาคารของสหรัฐอเมริกที่ตั้งอยู่ในประเทศไทยเลย¹⁴⁷ อีกทั้งยังปรารถนาให้เศรษฐกิจของประเทศไทยมีความมั่นคงเพื่อส่งผลให้ประชาชนชาวไทยมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการค้าขายระหว่างประเทศไทยกับสหรัฐอเมริกา¹⁴⁸ นอกจากนี้ประเทศไทยยังตั้งอยู่ในจุดยุทธศาสตร์ที่สำคัญของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่ปกครองโดยระบอบประชาธิปไตย และหวังว่าประเทศไทย

¹⁴³ Songsri Foran, *Thai-British-American Relations During World War II and the Immediate Postwar Period, 1940-1946: A Research Paper Presented to the American Studies Program, the American Council of Learned Societies*, 62-65.

¹⁴⁴ วิจิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร์, *ตำนานเสรีไทย*, 121-129.

¹⁴⁵ Songsri Foran, *Thai-British-American Relations During World War II and the Immediate Postwar Period, 1940-1946: A Research Paper Presented to the American Studies Program, the American Council of Learned Societies*, 173.

¹⁴⁶ ชาญวิทย์ เกษตรศิริ, *ประวัติศาสตร์เมืองไทย*, 357-359.

¹⁴⁷ สุพจน์ ตำนานตระกูล, *ชำระประวัติศาสตร์ฉบับหลักไท* (สำนักพิมพ์จักรวรรดินุสรณ์, 2526), 14.

¹⁴⁸ ดิเรก ชัยนาม, *ไทยกับสงครามโลกครั้งที่ 2*, 246.

จะเป็นตัวอย่างที่ดีให้แก่ประเทศอื่น ๆ¹⁴⁹ ดังนั้นการมีเอกราชของประเทศไทยจะช่วยให้การสนับสนุนนโยบายการสกัดกั้นการแพร่ขยายของลัทธิคอมมิวนิสต์สู่ภูมิภาคนี้ได้¹⁵⁰ และอีกประการที่สำคัญก็เพื่อป้องกันไม่ให้ประเทศไทยตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของประเทศอังกฤษ¹⁵¹ ทำให้การดำเนินนโยบายของสหรัฐอเมริกาที่ยึดมั่นในอุดมการณ์ส่งเสริมเอกราชและอธิปไตยจึงมีบทบาทสำคัญต่อการช่วยเหลือประเทศไทยในการเจรจาเพื่อยุติสถานะสงครามกับประเทศอังกฤษ เพราะจะเป็นการสร้างความประทับใจให้กับประชาชนชาวไทยที่จะช่วยให้สหรัฐอเมริกาสามารถเข้ามาลงทุนและค้าขายกับประเทศไทยได้อย่างเสรี¹⁵²

ในความเป็นจริงแล้วสหรัฐอเมริกาได้ตัดสินใจจะส่งทูตกลับเข้ามาประจำการในสถานทูตสหรัฐอเมริกาที่กรุงเทพมหานครอีกครั้งหลังการประกาศสันติภาพของประเทศไทย แต่ประเทศอังกฤษขอให้ระงับการส่งทูตไว้ก่อนจนกว่าประเทศอังกฤษจะสามารถเจรจาตกลงเพื่อยุติสถานะสงครามกับประเทศไทยได้ ด้วยสาเหตุนี้ทำให้สหรัฐอเมริกาเลื่อนการส่งทูตกลับเข้ามาประจำการในประเทศไทยออกไปก่อน แต่ในภายหลังสหรัฐอเมริกาก็ไม่พอใจการกระทำของประเทศอังกฤษที่ดำเนินการเจรจาข้อตกลงเพื่อยุติสถานะสงครามกับประเทศไทยโดยไม่แจ้งรายละเอียดให้สหรัฐอเมริกาทราบ ทั้งที่สหรัฐอเมริกามีบทบาทสำคัญในสงครามที่เกิดขึ้น¹⁵³ จึงทำให้สหรัฐอเมริกาแจ้งให้ประเทศอังกฤษทราบว่าหากประเทศอังกฤษไม่ยอมรับข้อเสนอแนะของสหรัฐอเมริกาในการเจรจาข้อตกลงกับประเทศไทยแล้ว สหรัฐอเมริกาจะฟื้นฟูความสัมพันธ์ทางการทูตกับประเทศไทยโดยทันทีและจะวิพากษ์วิจารณ์ข้อตกลงที่เกิดขึ้นจากการเจรจาระหว่างประเทศอังกฤษกับประเทศไทยอย่างเปิดเผย¹⁵⁴

ถึงแม้ว่าสหรัฐอเมริกาสันับสนุนการมีเอกราชและอธิปไตยของประเทศไทย แต่สหรัฐอเมริกาก็ไม่เห็นด้วยกับการได้รับมรดกดินแดนมาจากประเทศญี่ปุ่น และสนับสนุนให้มีการพิจารณาปรับปรุงเส้นเขตแดนหลังจากสงครามสิ้นสุดโดยสันติวิธีกับประเทศอังกฤษ

¹⁴⁹ เพ็ญศรี ติ๊ก, การต่างประเทศกับเอกราชและอธิปไตยของไทย, 203.

¹⁵⁰ สิริ เปรมจิตต์, ชีวิตและงานของ พลเรือตรี ถวัลย์ ชำรงนาวาสวัสดิ์ อดีตนายกรัฐมนตรี "ลิ้นทอง" หัวหน้าคณะรัฐบาลประชาธิปไตยสมบูรณ์ชุดแรกของเมืองไทย บันทึกประวัติศาสตร์การเมืองของไทยในระบอบประชาธิปไตย 45 ปี, 455.

¹⁵¹ วิจิตวงศ์ ณ ป้อมเพ็ชร, ดำเนินเสรีไทย, 169.

¹⁵² เพ็ญศรี ติ๊ก, การต่างประเทศกับเอกราชและอธิปไตยของไทย, 211.

¹⁵³ กนต์ธีร์ ศุภมงคล, การวิเทศব্যของไทย: ระหว่างปี พุทธศักราช 2483 ถึง 2495, 227.

¹⁵⁴ วิจิตวงศ์ ณ ป้อมเพ็ชร, ดำเนินเสรีไทย, 547.

และประเทศฝรั่งเศส¹⁵⁵ อีกทั้งยังเสนอแนะให้ประเทศฝรั่งเศสควรแสดงออกถึงท่าทีที่มีต่อข้อพิพาทดินแดนอินโดจีนฝรั่งเศสกับประเทศไทยอย่างเปิดเผย¹⁵⁶

นอกจากนี้สหรัฐอเมริกายังมีส่วนสำคัญในการสนับสนุนบทบาทของประเทศไทยในเวทีระหว่างประเทศ โดยในปี 1943 สหรัฐอเมริกาได้เชิญ ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช เข้าร่วมการประชุม Institute of Pacific Relation ซึ่งผู้เข้าร่วมประชุมดังกล่าวเป็นสมาชิกจากฝ่ายสัมพันธมิตร ในขณะที่ประเทศไทยยังคงอยู่ในสถานะประกาศสงครามกับฝ่ายสัมพันธมิตร โดยการประชุมครั้งนี้ถือได้ว่าเป็นเวทีที่ทำให้ประเทศไทยซึ่งได้รับการสนับสนุนจากสหรัฐอเมริกามีโอกาสอธิบายและทำความเข้าใจกับฝ่ายสัมพันธมิตร จนทำให้ฝ่ายสัมพันธมิตรยอมรับว่าประเทศไทยควรได้รับการยอมรับในการดำรงเอกราชและอธิปไตยต่อไป¹⁵⁷ และต่อมาในปี 1944 สหรัฐอเมริกาได้เชิญ ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช ในฐานะของผู้แทนของประเทศไทยเข้าร่วมการประชุมนานาชาติเกี่ยวกับการบินพลเรือนหลังสงครามสิ้นสุดลง และสนับสนุนให้ประเทศไทยร่วมลงนามเป็นภาคีในสัญญาการบิน ซึ่งการลงนามดังกล่าวได้สร้างความไม่พอใจให้กับประเทศอังกฤษเป็นอย่างมาก เพราะประเทศอังกฤษยังคงถือว่าอยู่ในสถานะสงครามกับประเทศไทยและเรียกร้องขอให้สหรัฐอเมริกาถอนชื่อของประเทศไทยออกจากสัญญาที่ได้ลงนาม แต่สหรัฐอเมริกาไม่ยินยอมและอ้างเหตุผลว่าสหรัฐอเมริกาไม่ได้อยู่ในสถานะสงครามกับประเทศไทย สาเหตุที่สหรัฐอเมริกาตัดสินใจสนับสนุนการลงนามเป็นภาคีของประเทศไทยก็เนื่องมาจากการเป็นภาคีของประเทศไทยจะทำให้สหรัฐอเมริกาได้รับสิทธิเท่าเทียมกับประเทศอังกฤษในการใช้สนามบินของประเทศไทย¹⁵⁸

จากความพยายามของประเทศไทยนับตั้งแต่การรุกรานของญี่ปุ่น จนกระทั่งมีการประกาศสันติภาพ โดยเฉพาะการดำเนินการของขบวนการเสรีไทยก็แสดงให้เห็นว่ามีส่วนสำคัญต่อท่าทีของสหรัฐอเมริกาในการยอมรับความเป็นเอกราชและอธิปไตยของประเทศไทย และไม่ถือว่าประเทศไทยเป็นศัตรู แต่กลับถือว่าประเทศไทยเป็นเพียงดินแดนที่ตกอยู่ภายใต้การยึดครองของศัตรู อีกทั้งยังสนับสนุนการสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติของประเทศไทย แต่อย่างไรก็ตามสหรัฐอเมริกาก็ไม่สามารถประกาศให้สมาชิกองค์การสหประชาชาติแสดงการยอมรับและรับรองสถานะของประเทศไทยเหมือนดังเช่นก่อนการรุกรานของญี่ปุ่นตามที่สหรัฐอเมริกาต้องการได้ แต่ก็ต้องยอมรับว่าความช่วยเหลือของสหรัฐอเมริกามีส่วนสำคัญต่อสถานะหลังสงคราม

¹⁵⁵ กนต์ธีร์ ศุภมงคล, *การวิเทโศบายของไทย: ระหว่างปี พุทธศักราช 2483 ถึง 2495*, 142.

¹⁵⁶ กนต์ธีร์ ศุภมงคล, *การวิเทโศบายของไทย: ระหว่างปี พุทธศักราช 2483 ถึง 2495*, 286.

¹⁵⁷ แสงประทีป (นามปากกา), *ขบวนการเสรีไทย* (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บันดลสาส์น, 2516), 53-55.

¹⁵⁸ เสนีย์ ปราโมช, *ชีวลิขิต* (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช), 53.

ของประเทศไทยเป็นอย่างมาก และทำให้ประเทศไทยได้รับคำชื่นชมจากฝ่ายสัมพันธมิตรจากการแสดงให้เห็นถึงความพยายามในการดำเนินการต่าง ๆ ของประเทศไทย¹⁵⁹

4.2.2 ประเทศอังกฤษ

หลังจากสหรัฐอเมริกาออกแถลงการณ์ในการแสดงความต้องการฟื้นฟูความสัมพันธ์กับประเทศไทยภายหลังการประกาศสันติภาพของประเทศไทย โดยไม่ได้ปรึกษาหารือกับประเทศอังกฤษก่อนได้สร้างความไม่พอใจให้แก่ประเทศอังกฤษ และทำให้ประเทศอังกฤษเห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องแถลงท่าทีที่มีต่อประเทศไทยด้วยเช่นกัน จนกระทั่งวันที่ 20 สิงหาคม 1945 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของประเทศไทยได้แถลงต่อสภาสามัญของอังกฤษว่า การประกาศสงครามต่ออังกฤษและความร่วมมือจนกระทั่งประเทศไทยได้รับมอบดินแดนมาจากประเทศญี่ปุ่นทำให้ประเทศอังกฤษได้รับความกระทบกระเทือนต่อความสัมพันธ์อันดีในอดีตที่มีต่อกัน แต่อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากการสิ้นสุดลงของรัฐบาลจอมพล ป.พิบูลสงคราม และความพยายามขบวนการเสรีไทยที่ได้ช่วยเหลือประเทศอังกฤษเป็นอย่างดี ถึงแม้ว่าขบวนการเสรีไทยจะไม่ได้ทำการต่อต้านกองทัพญี่ปุ่นอย่างเปิดเผยก็ตาม ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากฝ่ายสัมพันธมิตรขอให้เลื่อนการปฏิบัติเพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของฝ่ายสัมพันธมิตร จนกระทั่งวันที่ 16 สิงหาคม 1945 ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ได้ออกประกาศสันติภาพโดยแจ้งว่าการประกาศสงครามต่ออังกฤษเป็นโมฆะ และประเทศไทยพร้อมที่จะยกเลิกความร่วมมือกับประเทศญี่ปุ่น อีกทั้งยังยินดีที่จะคืนดินแดนที่ได้รับมอบมาจากประเทศญี่ปุ่นให้กับประเทศอังกฤษ นอกจากนี้ยังจะให้ความร่วมมือกับองค์การสหประชาชาติและช่วยสร้างเสถียรภาพในเวทีระหว่างประเทศ ในขณะที่ประเทศอังกฤษได้พิจารณาดูแล้วเห็นว่าสาเหตุที่ประเทศไทยให้ความร่วมมือกับประเทศญี่ปุ่นจำเป็นจะต้องได้รับการจัดการแก้ไขปัญหาซึ่งท่าทีของประเทศอังกฤษขึ้นอยู่กับการตอบสนองของประเทศไทยในการให้ความร่วมมือแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในอดีต รวมถึงการชดเชยค่าเสียหายให้แก่ประเทศอังกฤษและฝ่ายสัมพันธมิตร ตลอดจนการให้ความร่วมมือของประเทศไทยในการรักษาสันติภาพและฟื้นฟูภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้¹⁶⁰ จากแถลงการณ์ของประเทศอังกฤษแสดงให้เห็นว่าประเทศอังกฤษต้องการให้ประเทศไทยให้ความร่วมมือในการยกเลิกสถานะสงครามที่มีอยู่ระหว่างกันและชดเชยค่าเสียหายให้กับฝ่ายสัมมิตรก่อน ประเทศอังกฤษถึงจะยอมฟื้นฟูความสัมพันธ์กับประเทศไทย ถึงแม้ว่าประเทศอังกฤษจะยืนยันมาตลอดว่าสถานะหลังสงครามของประเทศไทยจะไม่ต้องตกเป็นอาณานิคม

¹⁵⁹ Charivat Santaputra, *Thai Foreign Policy 1932-1946*, 260.

¹⁶⁰ กนต์ธีร์ ศุภมงคล, *การวิเทศนโยบายของไทย: ระหว่างปี พุทธศักราช 2483 ถึง 2495*, 195.

ตามที่ได้กล่าวไว้ในกฎบัตรแอตแลนติกและหวังเพียงต้องการปลดอาวุธของชาติที่เข้ามารุกราน แต่ประเทศอังกฤษก็ยังคงถือว่าประเทศไทยเป็นศัตรู ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากการประกาศสงครามของประเทศไทย ซึ่งประเทศอังกฤษก็ได้ประกาศสงครามตอบกลับประเทศไทยด้วยเช่นกัน ดังนั้นการเจรจาเพื่อยุติสถานะสงครามระหว่างกันจึงจำเป็นจะต้องมีเงื่อนไขที่เหมาะสม¹⁶¹

ในช่วงเริ่มต้นของสงครามโลกครั้งที่ 2 ประเทศอังกฤษคาดการณ์ไว้แล้วว่าประเทศไทยมีโอกาสที่จะร่วมเป็นพันธมิตรกับประเทศญี่ปุ่น¹⁶² ถึงแม้ว่าประเทศอังกฤษจะได้รับคำแนะนำจากประเทศเนเธอร์แลนด์ให้ประกาศสงครามต่อประเทศไทยหลังจากการรุกรานของประเทศไทย แต่ประเทศอังกฤษเห็นว่าประเทศไทยเป็นเพียงดินแดนที่ตกอยู่ภายใต้การยึดครองของศัตรู และมอบหมายให้รัฐบาลสวิตเซอร์แลนด์ดูแลผลประโยชน์ของประเทศอังกฤษที่มีอยู่ในประเทศไทย¹⁶³ แต่การประกาศสงครามของประเทศไทยแสดงให้เห็นว่าประเทศไทยตั้งใจจะเมิดกติกาสัญญาไม่รุกรานกันระหว่างประเทศไทยกับสหราชอาณาจักรแห่งบริเตนใหญ่และไอร์แลนด์เหนือ¹⁶⁴ นอกจากนี้การส่งกองกำลังของประเทศไทยเข้าไปรุกรานเมืองเชียงตุงและเมืองพานในรัฐฉาน อันเป็นดินแดนในอาณานิคมของอังกฤษแสดงให้เห็นว่าประเทศไทยและประเทศอังกฤษเป็นศัตรูกัน ทั้งจากหลักนิติยและการปฏิบัติ¹⁶⁵ นอกจากนี้ประเทศไทยยังยอมรับดินแดนอาณานิคมของประเทศอังกฤษมาจากประเทศญี่ปุ่น ซึ่งส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ของประเทศอังกฤษเป็นอย่างมาก จึงหวังว่าสถานะและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศอังกฤษกับประเทศไทยจะต้องได้รับการแก้ไข หลังสงครามสิ้นสุดลง¹⁶⁶ แต่อย่างไรก็ตามประเทศอังกฤษไม่เห็นด้วยกับการแถลงการณ์ของประเทศจีน ในการสนับสนุนอธิปไตยและรับรองเอกราชของประเทศไทย เนื่องจากประเทศอังกฤษกังวลว่าการรับรองแถลงการณ์ของประเทศจีนจะกลายเป็นข้อจำกัดในการเจรจาเพื่อยุติสถานะสงครามระหว่างประเทศอังกฤษกับประเทศไทย¹⁶⁷

สาเหตุที่นโยบายของประเทศอังกฤษมีต่อสถานะหลังสงครามของประเทศไทย ไม่ชัดเจนก็เนื่องมาจากผลประโยชน์ของประเทศอังกฤษทั้งในเรื่องของดินแดนและธุรกิจที่มีอยู่

¹⁶¹ วิจิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร์, *ตำนานเสรีไทย*, 522.

¹⁶² Charivat Santaputra, *Thai Foreign Policy 1932-1946*, 227-228.

¹⁶³ วิจิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร์, *ตำนานเสรีไทย*, 32.

¹⁶⁴ ดิเรก ชัยนาม, *ไทยกับสงครามโลกครั้งที่ 2*, 545-547.

¹⁶⁵ ปรีดี พนมยงค์, *โมฆสงคราม : บันทึกถึงจะประวัติศาสตร์ที่ยังไม่เคยเปิดเผยของรัฐบุรุษอาวุโสปรีดี พนมยงค์*, 233.

¹⁶⁶ Songsri Foran, *Thai-British-American Relations During World War II and the Immediate Postwar Period, 1940-1946: A Research Paper Presented to the American Studies Program, the American Council of Learned Societies*, 171.

¹⁶⁷ Charivat Santaputra, *Thai Foreign Policy 1932-1946*, 249.

ในประเทศไทยและคาบสมุทรมลายู¹⁶⁸ อีกทั้งยังกังวลต่ออนาคตของดินแดนอาณานิคมในทวีปเอเชียที่ได้รับแรงบันดาลใจในการเรียกร้องเอกราชจากประเทศญี่ปุ่น นอกจากนี้ยังกังวลต่อนโยบายของประเทศจีนที่จะเข้ามามีอิทธิพลในประเทศไทย ด้วยสาเหตุนี้ทำให้ประเทศอังกฤษเองก็ไม่เห็นด้วยหากประเทศอังกฤษจะเข้ามาปลดอาวรุทกองทัพไทย เพราะการปลดอาวรุทกองทัพไทยจะยิ่งทำให้ประเทศไทยอ่อนแอลง ดังนั้นประเทศไทยจึงควรได้รับการสนับสนุนให้แข็งแกร่งเพียงพอที่จะปกป้องตนเองได้โดยไม่ต้องพึ่งพาการคุ้มครองจากมิตรประเทศ และการดำรงความมีเอกราชและอธิปไตยของประเทศไทยจะทำให้ประเทศอังกฤษได้รับผลประโยชน์ที่คุ้มค่ามากกว่า เพราะสามารถปกป้องผลประโยชน์ของอังกฤษในประเทศไทย รวมถึงทำให้ประเทศไทยเปรียบเสมือนเป็นรัฐกันชนให้กับดินแดนอาณานิคมของอังกฤษในดินแดนคาบสมุทรมลายูให้ปลอดภัยจากอิทธิพลของประเทศจีน¹⁶⁹ แต่อย่างไรก็ตามรัฐบาลอังกฤษได้แจ้งให้รัฐบาลสหรัฐอเมริกาทราบว่ารัฐบาลอังกฤษยังคงสนับสนุนสถานะหลังสงครามของประเทศไทยให้ยังคงมีเอกราชและอธิปไตย แต่ไม่สามารถให้คำมั่นเกี่ยวกับข้อพิพาทเรื่องดินแดนกับประเทศไทยได้ โดยประเทศอังกฤษเห็นว่าประเทศไทยไม่ควรได้รับดินแดนที่ได้รับมอบมาจากประเทศญี่ปุ่น อีกทั้งไม่ควรให้ประเทศไทยทราบถึงสถานะหลังสงครามของตนเอง เพราะอาจจะส่งผลกระทบต่อความช่วยเหลือพึ่งพาตนเองและการให้ความช่วยเหลือฝ่ายสัมพันธมิตร¹⁷⁰

การประกาศสงครามต่อประเทศอังกฤษของประเทศไทยทำให้ขบวนการเสรีไทยในอังกฤษไม่ได้รับการยอมรับในช่วงเริ่มต้นของสงคราม แต่ในท้ายที่สุดประเทศอังกฤษก็ช่วยเหลือการจัดตั้งขบวนการเสรีไทยในประเทศอังกฤษ¹⁷¹ จนกระทั่งภายหลังการยอมแพ้ของประเทศญี่ปุ่นส่งผลให้ประเทศอังกฤษแนะนำให้ประเทศไทยประกาศยกเลิกการประกาศสงคราม รวมถึงยกเลิกข้อตกลงที่ได้กระทำไว้กับประเทศญี่ปุ่น อีกทั้งประเทศอังกฤษยินดีที่จะไม่บังคับให้ประเทศไทยต้องยอมแพ้อย่างประเทศผู้แพ้สงคราม เพราะเห็นความร่วมมือและความพยายามของขบวนการเสรีไทยที่ให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนการปฏิบัติงานของฝ่ายสัมพันธมิตรได้เป็นอย่างดี ถึงแม้ว่าขบวนการเสรีไทยจะไม่ได้ทำการต่อต้านการรุกรานของกองทัพญี่ปุ่นอย่างเปิดเผย และประเทศอังกฤษยินดีที่จะให้ประเทศไทยอ้างว่าขบวนการเสรีไทยได้แสดงออกถึงความตั้งใจในการต่อต้านกองทัพญี่ปุ่น แต่ได้รับการคัดค้านจากฝ่ายสัมพันธมิตรเพื่อเวลาที่เหมาะสมจนกระทั่งสงคราม

¹⁶⁸ Charivat Santaputra, *Thai Foreign Policy 1932-1946*, 263.

¹⁶⁹ Songsri Foran, *Thai-British-American Relations During World War II and the Immediate Postwar Period, 1940-1946: A Research Paper Presented to the American Studies Program, the American Council of Learned Societies*, 181-183.

¹⁷⁰ กนต์ธีร์ ศุภมงคล, *การวิเทศนโยบายของไทย: ระหว่างปี พุทธศักราช 2483 ถึง 2495*, 142.

¹⁷¹ ชาญวิทย์ เกษตรศิริ, *ประวัติการเมืองไทย*, 285-286.

สิ้นสุดลงเสียก่อน¹⁷² แต่อย่างไรก็ตามประเทศอังกฤษไม่เห็นด้วยหากจะพิจารณาให้ประเทศไทย อยู่ในสถานะของประเทศผู้ชนะสงคราม¹⁷³ และประเทศอังกฤษพร้อมที่จะเจรจาข้อตกลงเพื่อยุติ สถานะสงครามกับประเทศไทยโดยมีเงื่อนไขหลัก 3 ประการ คือ ประการแรก ประเทศไทยจะต้อง ให้ความช่วยเหลือประเทศอังกฤษในการปลดอาวุธกองทัพญี่ปุ่น ประการที่สอง ประเทศไทยจะต้อง ชดใช้ค่าเสียหายที่เกิดขึ้นกับผลประโยชน์ของประเทศอังกฤษและฝ่ายสัมพันธมิตรจากการประกาศ สงครามของประเทศไทย และประการที่สาม ประเทศไทยจะต้องให้ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ และการค้า ซึ่งหากประเทศไทยไม่ยอมรับเงื่อนไขของประเทศอังกฤษและประเทศฝรั่งเศสแล้ว ก็จะทำให้ประเทศไทยไม่ได้รับการสนับสนุนในการสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติ อีกทั้งไม่สามารถมีความสัมพันธ์กับประเทศอื่น ๆ ได้¹⁷⁴ แต่อย่างไรก็ตามด้วยความช่วยเหลือ ของสหรัฐอเมริกา ซึ่งได้อ้างถึงความเสมอภาคและต้องการขยายอิทธิพลทางเศรษฐกิจมายังประเทศไทย ด้วยสาเหตุนี้ส่งผลทำให้ท่าทีของประเทศอังกฤษที่มีต่อสถานะหลังสงครามของประเทศไทยผ่อนปรน ไปอย่างมาก หากเทียบกับสถานะของประเทศอื่น ๆ ในทวีปยุโรปที่อยู่ในสถานะเหมือนกับประเทศไทย¹⁷⁵ และประเทศอังกฤษก็ตระหนักดีว่าสหรัฐอเมริกาเป็นอุปสรรคสำคัญในการเจรจาข้อตกลงเพื่อยุติ สถานะสงครามระหว่างประเทศอังกฤษกับประเทศไทย จึงทำให้ประเทศอังกฤษพยายามหาแนวทาง ในการเจรจาโดยตรงกับประเทศไทยเพื่อยุติสถานะสงครามระหว่างกันโดยเร็ว¹⁷⁶

จากท่าทีของประเทศอังกฤษที่มีต่อสถานะหลังสงครามของประเทศไทยแตกต่างออกไป จากสหรัฐอเมริกาและประเทศจีน ในการรับรองเอกราชและอธิปไตยของประเทศไทยหลังสงคราม สิ้นสุดลง แต่อย่างน้อยประเทศอังกฤษก็ยินดีที่จะยอมรับว่าประเทศไทยไม่ได้ตกอยู่ในสถานะ ของประเทศผู้แพ้สงคราม และจำเป็นจะต้องมีการเจรจาข้อตกลงเพื่อยุติสถานะสงครามระหว่างกัน ทั้งนี้ได้ว่าเป็นประโยชน์อย่างมากแก่ประเทศไทยแล้ว ทั้งนี้ก็เนื่องจากต้องยอมรับว่าการประกาศ สงครามของประเทศไทยต่ออังกฤษได้สร้างความเสียหายให้กับผลประโยชน์ของประเทศอังกฤษ ไม่เพียงแต่ผลประโยชน์ในประเทศไทยเท่านั้น แต่ยังรวมถึงดินแดนอาณานิคมของประเทศอังกฤษ ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อีกด้วย ซึ่งหากประเทศอังกฤษสามารถเจรจาและตกลงยุติสถานะ

¹⁷² วิจิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร, *ตำนานเสรีไทย*, 77-89.

¹⁷³ Charivat Santaputra, *Thai Foreign Policy 1932-1946*, 270.

¹⁷⁴ วิจิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร, *ตำนานเสรีไทย*, 538-545.

¹⁷⁵ กนต์ธีร์ ศุภมงคล, *การวิเทศব্যของไทย: ระหว่างปี พุทธศักราช 2483 ถึง 2495*, 178.

¹⁷⁶ Songsri Foran, *Thai-British-American Relations During World War II and the Immediate Postwar Period, 1940-1946: A Research Paper Presented to the American Studies Program, the American Council of Learned Societies*, 192.

สงครามระหว่างกันได้ ประเทศอังกฤษก็พร้อมที่จะสนับสนุนการสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติของประเทศไทย

4.2.3 ประเทศจีน

ภายหลังการยอมแพ้ของประเทศญี่ปุ่น หนังสือพิมพ์ของประเทศจีนได้ลงบทความเมื่อวันที่ 22 สิงหาคม 1945 กล่าวหาการดำเนินนโยบายเผด็จการของรัฐบาลไทยที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนชาวจีนที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยเป็นอย่างมาก และเรียกร้องให้ฝ่ายสัมพันธมิตรปลดอาวุธของกองทัพไทย อีกทั้งบังคับให้ประเทศไทยต้องยอมแพ้อย่างไม่มีเงื่อนไขเช่นเดียวกับประเทศญี่ปุ่น นอกจากนี้ยังเห็นว่าอาชญากรรมสงครามของประเทศไทยควรได้รับการตัดสินลงโทษ อาณาเขตของประเทศไทยควรกลับไปสู่สถานะก่อนสงคราม รวมทั้งรัฐบาลไทยควรชดใช้ค่าเสียหายของประชาชนชาวจีนที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยนับตั้งแต่มีการประกาศใช้นโยบายที่เป็นปฏิปักษ์กับประชาชนชาวจีนตั้งแต่ปี 1932 แต่ด้วยความโชคดีและความพยายามของประเทศไทยที่ประธานาธิบดีแฮร์รี เอส. ทรูแมน ของสหรัฐอเมริกาได้ออกประกาศเมื่อวันที่ 1 กันยายน 1945 ว่าถึงแม้กองทัพจีนจะได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบสมรภูมิต่อด้านการรุกรานของญี่ปุ่นในประเทศจีนลงมาจนกระทั่งถึงเส้นละติจูดที่ 16 ก็ตาม แต่พื้นที่สมรภูมิทั้งหมดที่อยู่ในพื้นที่ประเทศไทยให้ตกอยู่ใต้ความรับผิดชอบของกองบัญชาการเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ภายใต้การบัญชาการของจอมพลเรือ ลอร์ด หลุยส์ เมาน์แบทแตน¹⁷⁷ ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากความพยายามของนายปรีดี พนมยงค์ ที่กังวลว่าหากแบ่งแยกเขตความรับผิดชอบในการปลดอาวุธของกองทัพญี่ปุ่นในประเทศไทยโดยใช้เส้นละติจูดที่ 16 จะเป็นการแยกประเทศไทยออกเป็น 2 ส่วน¹⁷⁸ และอาจจะส่งผลทำให้ประเทศไทยถูกแบ่งแยกดินแดนออกเป็น 2 ส่วนอย่างประเทศเกาหลีเหนือและประเทศเกาหลีใต้ในปัจจุบันได้ แต่ในท้ายที่สุดประเทศจีนก็ยอมรับการประกาศของสหรัฐอเมริกาว่าสมรภูมิในพื้นที่ประเทศไทยทั้งหมดอยู่ภายใต้การบัญชาการของกองบัญชาการเอเชียตะวันออกเฉียงใต้¹⁷⁹

แต่อย่างไรก็ตามหลังจากการประกาศสันติภาพของประเทศไทย ประเทศจีนได้ออกแถลงการณ์รับรองสถานะหลังสงครามของประเทศไทย โดยประเทศจีนรับรู้มาตลอดว่าการประกาศสงครามต่อฝ่ายสัมพันธมิตรไม่ได้เกิดจากเจตนาที่แท้จริงของประชาชนชาวไทย แต่เกิดจากแรงกดดันจากประเทศญี่ปุ่น และหวังว่าประเทศไทยจะกลับสู่สถานะเดิมที่มีเสรีภาพ

¹⁷⁷ กนต์ธีร์ ศุภมงคล, *การวิเทศนโยบายของไทย: ระหว่างปี พุทธศักราช 2483 ถึง 2495*, 277-278.

¹⁷⁸ กนต์ธีร์ ศุภมงคล, *การวิเทศนโยบายของไทย: ระหว่างปี พุทธศักราช 2483 ถึง 2495*, 224.

¹⁷⁹ Charivat Santaputra, *Thai Foreign Policy 1932-1946*, 263.

ความเสมอภาคและสานสัมพันธ์กับประเทศจีนได้โดยเร็ว¹⁸⁰ ถึงแม้ว่ารัฐบาลจีนจะไม่เห็นด้วยกับการดำเนินนโยบายของจอมพล ป. พิบูลสงคราม ที่เป็นปฏิปักษ์กับประชาชนชาวจีน แต่รัฐบาลจีนก็ตัดสินใจที่จะไม่ประกาศสงครามต่อประเทศไทย เพราะจะยิ่งทำในประชาชนชาวจีนที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยได้รับการต่อต้านจากประชาชนชาวไทยมากยิ่งขึ้น อีกทั้งยังเห็นว่าประเทศไทยคือดินแดนที่ตกอยู่ภายใต้การยึดครองของศัตรู นอกจากนี้ประเทศจีนยังยืนยันว่าไม่ปรารถนาที่จะยึดครองและทำลายเอกราชของประเทศไทย อีกทั้งประชาชนชาวไทยจะไม่ตกเป็นเครื่องมือของประเทศญี่ปุ่น ซึ่งชัยชนะของฝ่ายสัมพันธมิตรจะช่วยสนับสนุนและส่งเสริมความมั่นคงในเอกราชและบูรณภาพของดินแดนประเทศไทยต่อไป¹⁸¹ นอกจากนี้รัฐบาลจีนยังเสนอว่าฝ่ายสัมพันธมิตรไม่ควรประกาศสงครามต่อประเทศไทย เพราะยิ่งจะเป็นการสนับสนุนความร่วมมือระหว่างประเทศไทยและประเทศญี่ปุ่นให้ใกล้ชิดมากยิ่งขึ้น¹⁸²

เมื่อสถานการณ์ของสงครามเปลี่ยนแปลงไปจากการได้รับชัยชนะของฝ่ายสัมพันธมิตร ทำให้จอมพล ป. พิบูลสงคราม พยายามวางแผนให้กองทัพไทยลักลอบติดต่อกับกองทัพจีน โดยให้ความช่วยเหลือเพื่อสนับสนุนการต่อสู้และขับไล่กองทัพญี่ปุ่นออกจากประเทศไทย อีกทั้งยังได้คัดเลือกเชลยศึกชาวจีนให้ทำการติดต่อกับกองทัพจีนว่าผู้แทนของกองทัพไทยต้องการจะติดต่อกับกองทัพจีนเพื่อปรับความเข้าใจระหว่างกัน แต่การดำเนินการดังกล่าวส่งผลทำให้กองทัพญี่ปุ่นเริ่มระแวงสงสัย จนเป็นผลทำให้การติดต่อกับกองทัพจีนต้องหยุดชะงักลง แต่อย่างน้อยหน่วยทหารไทยก็ได้มอบแผนที่แสดงหน่วยที่ตั้งทางทหารของกองทัพญี่ปุ่นในประเทศไทยให้แก่กองทัพจีน¹⁸³ จากความพยายามที่เป็นความลับของรัฐบาลไทยได้ส่งผลทำให้รัฐบาลจีนออกแถลงการณ์ผ่านวิทยุกระจายเสียงเมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ 1943 เพื่อยืนยันความเป็นมิตรภาพของประเทศไทย และเห็นว่าประเทศไทยควรร่วมมือกับประเทศจีนในการขับไล่การรุกรานของกองทัพญี่ปุ่น ถึงแม้ว่าประเทศจีนจะไม่พอใจรัฐบาลไทยเป็นอย่างมากต่อการประกาศรับรองรัฐบาล汪精衛ที่กรุงนานกิง¹⁸⁴ ซึ่งรัฐบาล汪精衛ได้รับการจัดตั้งเป็นรัฐบาลจีนขึ้นใหม่ในปี 1940 ที่กรุงนานกิง โดยได้รับการรับรองสถานะของรัฐบาลจากประเทศญี่ปุ่นและประเทศพันธมิตรของประเทศญี่ปุ่น จนกระทั่งในปี 1943 รัฐบาล汪精衛จึงได้

¹⁸⁰ Songsri Foran, *Thai-British-American Relations During World War II and the Immediate Postwar Period, 1940-1946: A Research Paper Presented to the American Studies Program, the American Council of Learned Societies*, 200.

¹⁸¹ Charivat Santaputra, *Thai Foreign Policy 1932-1946*, 248-249.

¹⁸² กนต์ธีร์ ศุภมงคล, *การวิเทศนโยบายของไทย: ระหว่างปี พุทธศักราช 2483 ถึง 2495*, 71.

¹⁸³ ประมาณ อติเรกสาร, *ญี่ปุ่นบุกประเทศไทย จอมพล ป. พิบูลสงคราม - นายปรีดี พนมยงค์ ร่วมใจกันคิดแก้ปัญหา* (สำนักพิมพ์เส้นทาง), 72-75.

¹⁸⁴ กนต์ธีร์ ศุภมงคล, *การวิเทศนโยบายของไทย: ระหว่างปี พุทธศักราช 2483 ถึง 2495*, 227.

ประกาศสงครามกับประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกา¹⁸⁵ แต่อย่างไรก็ตามรัฐบาลจีนคณะชาติของจอมพลเจียง ไคเช็ค ที่มีเมืองหลวงอยู่ที่นครฉงชิ่งหรือเมืองจุงกิง ยังคงเป็นรัฐบาลจีนที่ได้รับการรับรองจากฝ่ายสัมพันธมิตร¹⁸⁶

การอพยพของประชาชนชาวจีนเข้ามาในประเทศไทยจำนวนมากได้ส่งผลต่อปัญหาชาตินิยมของประชาชนชาวจีนที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย ด้วยสาเหตุนี้ทำให้รัฐบาลไทยจึงหลีกเลี่ยงในการดำเนินความสัมพันธ์ทางการทูตกับประเทศจีนมาโดยตลอด เนื่องจากจะเป็นเครื่องมือของรัฐบาลจีนในการเข้ามาดูแลและคุ้มครองผลประโยชน์ของประชาชนชาวจีนที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย¹⁸⁷ ถึงขนาดที่ทำให้รัฐบาลสหรัฐอเมริกาตำหนิรัฐบาลไทยว่ารังแกประชาชนชาวจีนที่อาศัยอยู่ในเมืองไทย¹⁸⁸ ดังนั้นหลังจากสงครามสิ้นสุดลงแล้ว ท่าทีของรัฐบาลจีนได้แสดงออกถึงความต้องการที่จะสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างประเทศไทยกับประเทศจีนโดยเร็ว แต่ประเทศอังกฤษทักท้วงว่าไม่ยอมให้ประเทศจีนสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตกับประเทศไทยก่อนที่ประเทศอังกฤษจะสามารถตกลงยุติสถานะสงครามกับประเทศไทยได้ อีกทั้งรัฐบาลอังกฤษยังแจ้งให้รัฐบาลจีนทราบว่าสหรัฐอเมริกาก็รอที่จะสถาปนาความสัมพันธ์กับประเทศไทยด้วยเช่นกัน¹⁸⁹ จากท่าทีของรัฐบาลจีนก็แสดงให้เห็นถึงนโยบายของรัฐบาลจีนที่ให้การสนับสนุนเอกราชและอธิปไตยของประเทศไทยในแนวทางเดียวกันกับสหรัฐอเมริกามาโดยตลอด และรัฐบาลจีนก็พร้อมที่จะสนับสนุนการสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติของประเทศไทยด้วยเช่นกัน

4.2.4 ประเทศฝรั่งเศส

นับตั้งแต่ประเทศเยอรมนีส่งกองทัพบุกเข้าสู่ประเทศโปแลนด์ในช่วงเดือนกันยายน 1939 จนเป็นสาเหตุให้ประเทศอังกฤษและประเทศฝรั่งเศสในฐานะพันธมิตรของประเทศโปแลนด์เข้าสู่สงครามกับประเทศเยอรมนี อันเป็นจุดเริ่มต้นของสงครามโลกครั้งที่ 2 ในทวีปยุโรปอย่างเป็นทางการ¹⁹⁰ หรือจากการรุกรานดินแดนแมนจูเรียของประเทศไทยจากกองทัพญี่ปุ่นในปี 1937 อันเป็นจุดเริ่มต้นของสงครามโลกครั้งที่ 2 ในทวีปเอเชีย จนนำมาสู่การรุกรานของกองทัพญี่ปุ่น

¹⁸⁵ ดิเรก ชัยนาม, *ไทยกับสงครามโลกครั้งที่ 2*, 202-203.

¹⁸⁶ ประมาณ อติเรกสาร, *ญี่ปุ่นบุกประเทศไทย จอมพล ป. พิบูลสงคราม - นายปรีดี พนมยงค์ ร่วมใจกันคิดแก้ปัญหา*, 10-11.

¹⁸⁷ กนต์ธีร์ ศุภมงคล, *การวิเทศนโยบายของไทย: ระหว่างปี พุทธศักราช 2483 ถึง 2495*, 277.

¹⁸⁸ เสนีย์ ปราโมช, *ชีวลิขิต*, 38.

¹⁸⁹ กนต์ธีร์ ศุภมงคล, *การวิเทศนโยบายของไทย: ระหว่างปี พุทธศักราช 2483 ถึง 2495*, 279.

¹⁹⁰ Glen Jeansonne and David Luhrssen, "World War 2 (1939-1945)," in *War on the Silver Screen, Shaping America's Perception of History* (University of Nebraska Press, 2014), 30.

เข้าสู่ดินแดนอินโดจีนฝรั่งเศส¹⁹¹ ประเทศไทยก็ไม่เคยรับทราบสถานะสงครามระหว่างประเทศไทยและประเทศฝรั่งเศสมาก่อน ความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างประเทศไทยและประเทศฝรั่งเศสยังคงดำเนินอยู่ตามปกติ อีกทั้งสถานทูตฝรั่งเศสก็ยังคงเปิดทำการตามปกติอยู่ในประเทศไทยตลอดช่วงสงครามโดยไม่เคยมีการยุติความสัมพันธ์ต่อกันแต่อย่างใด¹⁹² ในขณะที่ประเทศฝรั่งเศสอ้างว่าอยู่ภายใต้สถานะสงครามกับประเทศไทยดังที่ปรากฏอยู่ในเอกสารของประเทศฝรั่งเศส นับตั้งแต่วันที่ 18 มีนาคม 1944 ซึ่งประเทศไทยยืนยันว่าไม่เคยได้รับแจ้งเกี่ยวกับการประกาศสงครามครั้งนี้ และประเทศฝรั่งเศสจะพิจารณาทำสงครามกับประเทศไทย หากรัฐบาลไทยยังไม่ยอมส่งมอบดินแดนอินโดจีนฝรั่งเศสที่ได้รับมาจากรัฐบาลวิซี และประกาศว่าอนุสัญญาสันติภาพระหว่างประเทศไทยกับฝรั่งเศสในปี 1941¹⁹³ ภายใต้การช่วยเหลือในการเจรจาไกล่เกลี่ยของประเทศญี่ปุ่นเป็นโมฆะ ซึ่งประเทศไทยยังคงยืนยันว่าสถานะสุดท้ายระหว่างรัฐบาลไทยกับรัฐบาลฝรั่งเศสคือข้อตกลงในอนุสัญญาดังกล่าว และไม่เห็นด้วยที่รัฐบาลฝรั่งเศสจะประกาศไม่ยอมรับข้อตกลงที่เกิดจากการลงนามของรัฐบาลวิซี¹⁹⁴

หลังการยอมแพ้ของรัฐบาลฝรั่งเศสจากการบุกของกองทัพเยอรมันในปี 1940 ได้เกิดความร่วมมือระหว่างประเทศฝรั่งเศสและประเทศเยอรมนี โดยได้มีการสนับสนุนรัฐบาลวิซีในฐานะรัฐบาลของประเทศฝรั่งเศส¹⁹⁵ แต่หลังจากฝ่ายสัมพันธมิตรสามารถยึดกรุงปารีสคืนจากกองทัพเยอรมันในปี 1944 แล้ว นายพลชาร์ล เดอโกล ในฐานะคณะกรรมการฝรั่งเศสเพื่ออิสรภาพแห่งชาติได้จัดตั้งรัฐบาลชั่วคราวของฝรั่งเศสขึ้นมาใหม่ และประกาศไม่ยอมรับการกระทำใด ๆ ของรัฐบาลวิซี โดยหวังว่าประเทศฝรั่งเศสจะได้มีโอกาสกลับไปปกครองดินแดนอินโดจีนฝรั่งเศสตามเดิม จึงทำให้รัฐบาลชั่วคราวของฝรั่งเศสดำเนินนโยบายในการเรียกร้องดินแดนคืนจากประเทศไทย เพื่อจะช่วยเหลือสภาพลักษณะให้กับประเทศฝรั่งเศสที่ได้รับผลกระทบจากการเรียกร้องเอกราชที่เกิดขึ้นในดินแดนอินโดจีนฝรั่งเศส¹⁹⁶

¹⁹¹ "World War II," in *America in the World*, ed. Jeffrey A. Engel, Mark Atwood Lawrence, and Andrew Preston, A History in Documents from the War with Spain to the War on Terror (Princeton University Press, 2014), 132.

¹⁹² กนต์ธีร์ ศุภมงคล, *การวิเทศนโยบายของไทย: ระหว่างปี พุทธศักราช 2483 ถึง 2495*, 289.

¹⁹³ ดิเรก ชัยนาม, *ไทยกับสงครามโลกครั้งที่ 2*, 550-563.

¹⁹⁴ Charivat Santaputra, *Thai Foreign Policy 1932-1946*, 284.

¹⁹⁵ "Vichy," in *Ordinary Workers, Vichy and the Holocaust: French Railwaymen and the Second World War*, ed. Ludivine Broch, Studies in the Social and Cultural History of Modern Warfare (Cambridge: Cambridge University Press, 2016), 40.

¹⁹⁶ กนต์ธีร์ ศุภมงคล, *การวิเทศนโยบายของไทย: ระหว่างปี พุทธศักราช 2483 ถึง 2495*, 264-268.

ในขณะที่ข้าหลวงใหญ่อังกฤษประจำสิงคโปร์ได้รายงานเกี่ยวกับการปฏิเสธการกระทำของรัฐบาลวิชีว่าประเทศฝรั่งเศสทำเหมือนกับว่าในช่วงเวลาที่ผ่านมาไม่เคยมีรัฐบาลวิชีมาก่อน และต้องการวางตนกับประเทศไทยเทียบเท่ากับประเทศอังกฤษ ทั้งที่ในความเป็นจริงแล้ว ความล้มเหลวของประเทศฝรั่งเศส และความร่วมมือของรัฐบาลวิชีกับรัฐบาลญี่ปุ่นเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ประเทศญี่ปุ่นสามารถผ่านเข้ามารุกรานประเทศไทยและบังคับให้ประเทศไทยต้องเข้าร่วมเป็นพันธมิตรกับประเทศญี่ปุ่น ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของคณะผู้แทนของประเทศไทยที่ได้เจรจากับผู้แทนฝรั่งเศสว่าสาเหตุหนึ่งที่ทำให้ประเทศไทยต้องเข้าร่วมเป็นพันธมิตรกับประเทศญี่ปุ่น ก็เนื่องมาจากรัฐบาลฝรั่งเศสไม่ได้ทำการขัดขวางการรุกรานของกองทัพญี่ปุ่นเลย อีกทั้งยังยินยอมกระทำตามข้อเรียกร้องของประเทศญี่ปุ่นในการเข้าสู่ดินแดนอินโดจีนฝรั่งเศส จนกระทั่งกองทัพญี่ปุ่นได้ขยายการรุกรานผ่านประเทศไทยไปสู่ประเทศเมียนมาร์และดินแดนในคาบสมุทรมลายู¹⁹⁷

อย่างไรก็ตามเนื่องจากประเทศฝรั่งเศสยังคงยึดถือว่ามีสถานะสงครามกับประเทศไทยนับตั้งแต่ปี 1940 และเรียกร้องดินแดนคืนจากประเทศไทย อีกทั้งยังประกาศว่าหากประเทศไทยยังไม่คืนดินแดนที่ได้รับมอบมาจากความช่วยเหลือของประเทศญี่ปุ่นแล้ว ประเทศฝรั่งเศสจะคัดค้านการสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติของประเทศไทย¹⁹⁸ ในขณะเดียวกันก็ได้แจ้งว่าประเทศฝรั่งเศสพร้อมที่จะมีความสัมพันธ์กับประเทศไทยทันทีที่ประเทศไทยคืนผลประโยชน์ในดินแดนอินโดจีนฝรั่งเศสกลับคืนสู่ประเทศฝรั่งเศส รวมถึงประเทศไทยจะต้องถอนทหารไทยออกจากดินแดนอินโดจีนฝรั่งเศส¹⁹⁹ นอกจากนี้สหรัฐอเมริกาและประเทศอังกฤษยังเห็นว่าการได้รับดินแดนอินโดจีนฝรั่งเศสบางส่วนมาเป็นของประเทศไทยเป็นการกระทำที่ไม่ถูกต้อง อีกทั้งยังเห็นว่าประเทศไทยควรที่จะคืนดินแดนดังกล่าวกลับไปเป็นของประเทศฝรั่งเศส²⁰⁰

ดังนั้นท่าทีของประเทศฝรั่งเศสที่มีต่อการประกาศสันติภาพของประเทศไทยคือประเทศฝรั่งเศสยังคงยืนยันว่ามีสถานะสงครามกับประเทศไทยนับตั้งแต่การรุกรานดินแดนอินโดจีนฝรั่งเศสในปี 1940 และหากไม่มีการเจรจาข้อตกลงระหว่างกัน รัฐบาลฝรั่งเศสจะคัดค้านการสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติของประเทศไทย

¹⁹⁷ กนต์ธีร์ ศุภมงคล, *การวิเทศนโยบายของไทย: ระหว่างปี พุทธศักราช 2483 ถึง 2495*, 269-275.

¹⁹⁸ ชาญวิทย์ เกษตรศิริ, *ประวัติการเมืองไทย*, 366-367.

¹⁹⁹ ปรีดี พนมยงค์, *โมฆสงคราม : บันทึกถึงจะประวัติศาสตร์ที่ยังไม่เคยเปิดเผยของรัฐบาลอวสุโสปรีดี พนมยงค์*, 263-264.

²⁰⁰ กนต์ธีร์ ศุภมงคล, *การวิเทศนโยบายของไทย: ระหว่างปี พุทธศักราช 2483 ถึง 2495*, 265.

4.2.5 สหภาพโซเวียต

ภายหลังจากการประชุมที่กรุงโคโรไนในปี 1943 สหรัฐอเมริกาได้เข้าหารือกับสหภาพโซเวียตเกี่ยวกับสถานะหลังจากสงครามของประเทศไทยว่าประเทศไทยจะยังคงมีเอกราชและอธิปไตย ซึ่งสหภาพโซเวียตก็เห็นด้วยกับข้อเสนอของสหรัฐอเมริกาเกี่ยวกับสถานะรัฐเอกราชของประเทศไทย²⁰¹ ถึงแม้ว่าจะไม่ได้มีการประกาศสงครามระหว่างกัน แต่สหภาพโซเวียตยังคงถือว่าประเทศไทยเป็นปฏิปักษ์ต่อลัทธิคอมมิวนิสต์นับตั้งแต่มีการออกพระราชบัญญัติว่าด้วยคอมมิวนิสต์ในปี 1933 ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากความหวาดกลัวในการขยายอิทธิพลของลัทธิคอมมิวนิสต์ ส่งผลทำให้รัฐบาลไทยในขณะนั้นเห็นว่าไม่มีความจำเป็นที่จะต้องสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างกัน แต่ในภายหลังก็ได้มีความพยายามที่จะสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างกันอีกครั้งในสมัยรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม แต่ก็ต้องหยุดชะงักไปเนื่องจากเกิดสงครามโลกครั้งที่ 2²⁰² ในขณะเดียวกันสหภาพโซเวียตก็ให้ความสนใจในการสถาปนาความสัมพันธ์กับประเทศไทยเช่นกัน ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากประเทศไทยจะเป็นช่องทางในการติดต่อกับดินแดนอาณานิคมของประเทศอังกฤษและประเทศฝรั่งเศสในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ให้กับสหภาพโซเวียต²⁰³

ถึงแม้ว่าประเทศไทยจะไม่ได้ประกาศสงครามกับสหภาพโซเวียตก็ตาม แต่ประเทศไทยได้ประกาศสงครามกับประเทศอังกฤษซึ่งเป็นพันธมิตรกับสหภาพโซเวียต อีกทั้งยังร่วมมือเป็นพันธมิตรกับประเทศญี่ปุ่นซึ่งเป็นศัตรูของสหภาพโซเวียต เป็นผลทำให้สหภาพโซเวียตยึดถือสถานะนี้จนกระทั่งสงครามสิ้นสุดลง ดังนั้นเมื่อประเทศไทยปรารถนาที่จะสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติ สหภาพโซเวียตจึงอยากให้ประเทศไทยเจรจาเพื่อยุติสถานะสงครามกับประเทศอังกฤษ และส่งเสริมให้สิทธิประชาชนชาวไทยมีอิสระในการเลือกนับถือลัทธิหรือแนวความคิดได้โดยเสรี รวมทั้งยังขอให้ประเทศไทยยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยคอมมิวนิสต์ในปี 1933 หากประเทศไทยยินดีปฏิบัติตามคำร้องขอของสหภาพโซเวียต สหภาพโซเวียตก็พร้อมที่จะสนับสนุนการสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติของประเทศไทย²⁰⁴

จากท่าทีของประเศมหาอำนาจที่เป็นสมาชิกประจำของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติซึ่งมีบทบาทสำคัญในการยับยั้งการรับสมัครสมาชิกใหม่ก่อนที่จะเสนอ

²⁰¹ Songsri Foran, *Thai-British-American Relations During World War II and the Immediate Postwar Period, 1940-1946: A Research Paper Presented to the American Studies Program, the American Council of Learned Societies*, 179-180.

²⁰² ชาลววิทย์ เกษตรศิริ, *ประวัติศาสตร์เมืองไทย*, 367-368.

²⁰³ Paul R. Shirk, "Thai-Soviet Relations," *Asian Survey* 9, no. 9 (1969): 685, <https://doi.org/10.2307/2642300>.

²⁰⁴ ปรีดี พนมยงค์, *โมฆสงคราม : บันทึกสัจจะประวัติศาสตร์ที่ยังไม่เคยเปิดเผยของรัฐบาลบูรุษอาวุโส* ปรีดี พนมยงค์, 264-265.

คำแนะนำไปยังสมาชิกใหญ่แห่งองค์การสหประชาชาติ จะเห็นได้ว่าท่าทีของประเทศมหาอำนาจดังกล่าวส่งผลกระทบต่อการสมัครเข้าเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติของประเทศไทย ทั้งนี้หลังจากการประกาศสันติภาพของประเทศไทยได้ส่งผลต่อท่าทีที่แตกต่างกันใน 3 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มแรกได้แก่ สหรัฐอเมริกาและประเทศจีนที่แสดงท่าทีในการสนับสนุนการสมัครเข้าเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติของประเทศไทย กลุ่มที่สองได้แก่ ประเทศอังกฤษและประเทศฝรั่งเศสที่ยังคงถือว่าอยู่ในสถานะสงครามกับประเทศไทย และไม่สนับสนุนการสมัครเข้าเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติของประเทศไทยจนกว่าจะมีการเจรจาข้อตกลงเพื่อยุติสถานะสงครามระหว่างกัน และกลุ่มที่สามได้แก่ สหภาพโซเวียตที่ถึงแม้ว่าจะไม่ได้อยู่ในสถานะสงครามระหว่างกัน แต่ก็ไม่ได้สนับสนุนการสมัครเข้าเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติของประเทศไทย อีกทั้งยังปรารถนาที่จะให้ประเทศไทยดำเนินการตามข้อเรียกร้องและเจรจาเพื่อยุติสถานะสงครามกับฝ่ายสัมพันธมิตรก่อน จึงยินดีที่จะสนับสนุนการสมัครเข้าเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติของประเทศไทย ดังนั้นในส่วนต่อไปจะกล่าวถึงการดำเนินการของรัฐบาลไทยในการเจรจากับประเทศมหาอำนาจ จนกระทั่งมีการลงนามในสัญญาหรือข้อตกลงเพื่อกลับมาสถาปนาความสัมพันธ์อย่างเป็นทางการกับประเทศไทย ทั้งนี้ก็เนื่องจากการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างกันถือได้ว่าเป็นการยอมรับในเอกราชและอธิปไตยของประเทศไทย เนื่องมาจากการมีเอกราชและอธิปไตยของประเทศไทย ถือเป็นผลประโยชน์แห่งชาติที่สำคัญต่อการดำรงสถานะความเป็นรัฐ ดังนั้นเพื่อที่จะรักษาความเป็นรัฐของประเทศไทยให้คงอยู่ต่อไปตามหลักการเหตุผลของรัฐ ทำให้การดำเนินนโยบายต่างประเทศของรัฐบาลไทยที่จะกล่าวถึงในส่วนต่อไปจึงมีความสำคัญต่อสถานะหลังสงครามของประเทศไทยเป็นอย่างมาก ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากการเจรจาและทำความตกลงกับประเทศมหาอำนาจฝ่ายสัมพันธมิตร จะทำให้ประเทศไทยได้รับการยอมรับว่ามีเอกราชและอธิปไตย ซึ่งจะส่งผลทำให้ประเทศไทยไม่ต้องตกอยู่ในสถานะของประเทศผู้แพ้สงคราม

4.3 การดำเนินการของรัฐบาลไทยกับท่าทีของประเทศมหาอำนาจฝ่ายสัมพันธมิตร

หลังจากการประกาศสันติภาพของประเทศไทยถือได้ว่าเป็นความพยายามของประเทศไทยในการแสดงออกว่าการประกาศสงครามต่อประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกาเป็นโมฆะซึ่งไม่ได้เกิดจากเจตนาที่แท้จริงของประชาชนชาวไทย²⁰⁵ จะเห็นได้ว่าการกระทำดังกล่าวของประเทศไทยมีเจตนาต้องการประกาศให้นานาประเทศรับรู้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศมหาอำนาจฝ่ายสัมพันธมิตร แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าประเทศต่าง ๆ จะยอมรับการประกาศสันติภาพตามความปรารถนาของประเทศไทย ดังที่เห็นได้จากท่าทีของประเทศมหาอำนาจที่แสดงออกให้เห็นจากในส่วนที่ผ่านมา

²⁰⁵ ประกาศสันติภาพ. (2488, 16 สิงหาคม). "ราชกิจจานุเบกษา." หน้า 503-506.

หลักการเหตุผลของรัฐในการดำรงฐานะการเป็นรัฐเอกราชที่มีอำนาจอธิปไตย ยังคงเป็นหลักการของ “นโยบายต่างประเทศของไทยแต่โบราณกาล มีเป้าหมายจะรักษาเอกราช และความอยู่รอดของประเทศ โดยไม่ประสงค์จะมีส่วนร่วมเข้าข้างฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดในกรณีพิพาท หรือข้อขัดแย้งระหว่างประเทศใด ๆ”²⁰⁶ แต่อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าประเทศไทยจะพยายามรักษา สถานะความเป็นกลาง แต่ในท้ายที่สุดประเทศไทยก็ตัดสินใจประกาศสงครามกับประเทศอังกฤษ และสหรัฐอเมริกา ดังนั้นจึงจำเป็นจะต้องโน้มน้าวให้ฝ่ายสัมพันธมิตรยอมรับว่าประเทศไทย ไม่ได้เป็นศัตรู และลบล้างสถานะของสงครามระหว่างประเทศไทยกับฝ่ายสัมพันธมิตร ด้วยสาเหตุนี้ ทำให้ประเทศไทยต้องให้ความช่วยเหลือในการขับไล่กองทัพญี่ปุ่นออกจากประเทศไทย จนนำไปสู่ การเจรจาทางการเมืองเพื่อให้สามารถรักษาสถานะของประเทศไทยให้อยู่คงเดิมเหมือนก่อน การประกาศสงคราม²⁰⁷

นอกจากนี้ประเทศไทยยังได้ร่างพระราชบัญญัติอาชญากรรมสงครามซึ่งถือได้ว่าเป็น การรักษาอธิปไตยในการดำเนินคดีของประเทศไทยเอง และมีการประกาศใช้ในวันที่ 8 ตุลาคม 1945 เพื่อดำเนินการให้สอดคล้องกับฝ่ายสัมพันธมิตรในการดำเนินคดีกับบุคคลที่ตกเป็นผู้ต้องหาว่า เป็นอาชญากรสงคราม หากไม่กระทำเช่นนี้แล้วประเทศไทยจำเป็นจะต้องส่งบุคคลที่ตกเป็น ผู้ต้องหาว่าเป็นอาชญากรสงครามส่งตัวไปให้ฝ่ายสัมพันธมิตรพิจารณาดำเนินคดีแทน²⁰⁸

อย่างไรก็ตามก่อนการประกาศสันติภาพของประเทศไทย ประเทศไทยได้หารือ กับเอกอัครราชทูตญี่ปุ่นประจำประเทศไทยและนายพลนาทามูระในฐานะผู้บัญชาการกองทัพญี่ปุ่น ในประเทศไทย โดยรัฐบาลไทยได้มอบร่างการประกาศสันติภาพของประเทศไทยให้ทั้ง 2 ท่าน พิจารณา ซึ่งทั้ง 2 ท่านมีความเห็นเกี่ยวกับร่างการประกาศสันติภาพของประเทศไทยว่า “ทางฝ่าย ประเทศญี่ปุ่นไม่ขัดข้อง ประเทศไทยจะดำเนินการอย่างไรก็กระทำไปเพื่อความอยู่รอดปลอดภัย และอิสรภาพของประเทศไทยเอง ประเทศญี่ปุ่นจะไม่ขอเกี่ยวข้องกับประการใด”²⁰⁹ จะเห็นได้ว่ารัฐบาลไทย ยังคงถนอมน้ำใจในความสัมพันธ์อันดีกับประเทศญี่ปุ่นและคำนึงถึงความสัมพันธ์อันดีในอนาคต อีกทั้งฝ่ายตัวแทนของประเทศญี่ปุ่นก็เข้าใจถึงความจำเป็นของประเทศไทยเช่นกัน ถึงแม้ว่า การประกาศสันติภาพจะเป็น “การปลดพันธนาการประเทศไทยจากฐานะของประเทศผู้แพ้สงคราม ให้หมดสิ้นไปโดยสิ้นเชิง”²¹⁰ แต่ในความเป็นจริงแล้วก็จะเห็นได้ว่าท่าทีของประเทศต่าง ๆ ที่มีต่อ

²⁰⁶ กนต์ธีร์ ศุภมงคล, *การวิเทศนโยบายของไทย: ระหว่างปี พุทธศักราช 2483 ถึง 2495*, 17.

²⁰⁷ Charivat Santaputra, *Thai Foreign Policy 1932-1946*, 252.

²⁰⁸ วิจิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร์, *ตำนานเสรีไทย*, 142.

²⁰⁹ สิริ เปรมจิตต์, *ชีวิตและงานของ พลเรือตรี วัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ อดีตนายกรัฐมนตรียุค "ลิ้นทอง" หัวหน้าคณะรัฐบาล ประชาธิปไตยสมบูรณ์ชุดแรกของเมืองไทย บันทึกประวัติศาสตร์การเมืองของไทยในระบอบประชาธิปไตย 45 ปี*, 442.

²¹⁰ วิจิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร์, *ตำนานเสรีไทย*, 100.

การประกาศสันติภาพของประเทศไทยแตกต่างกันออกไป ดังนั้นในส่วนต่อไปจะกล่าวถึงการดำเนินการของประเทศไทยหลังจากการประกาศสันติภาพที่มีความสำคัญต่อการรับรองสถานะหลังสงครามของประเทศไทย ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากประเทศไทยปรารถนาจะสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติเป็นอย่างมาก ดังนั้นการยอมรับอย่างเป็นทางการว่าประเทศไทยไม่ได้ตกอยู่ในสถานะของประเทศผู้แพ้สงครามและยังคงมีเอกราชและอธิปไตย จึงถือได้ว่ามีความสำคัญในการสนับสนุนการสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติของประเทศไทย อีกทั้งยังเป็นแสดงให้เห็นประชาคมโลกได้เห็นความตั้งใจของประเทศไทยที่จะเสริมสร้างความมั่นคงและเสถียรภาพของโลกอย่างกว้างขวาง

4.3.1 สหรัฐอเมริกา

ภายหลังการประกาศสันติภาพของประเทศไทย รัฐบาลสหรัฐอเมริกาได้ออกแถลงการณ์ตอบรับการประกาศสันติภาพของประเทศไทย โดยสหรัฐอเมริกายังคงให้การรับรองฐานะทูตของประเทศไทยตลอดมาและไม่เคยถือว่าประเทศไทยเป็นศัตรู สหรัฐอเมริกาหวังว่าประเทศไทยจะกลับคืนสู่ความสัมพันธ์อันดีกับประชาคมโลกที่มีเอกราชและอธิปไตยโดยเร็ว อีกทั้งยังหวังว่ามิตรภาพระหว่างสหรัฐอเมริกากับประเทศไทยจะใกล้ชิดกันมากขึ้นในภายภาคหน้า²¹¹ แต่กว่าที่จะมีการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตอย่างเป็นทางการระหว่างกัน ก็ต้องรอไปจนกว่าจะมีการลงนามในความตกลงสมบูรณแบบเพื่อยกเลิกสถานะสงครามระหว่างประเทศไทยกับบริเตนใหญ่และอินเดีย รวมทั้งจดหมายเหตุแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศไทยกับออสเตรเลียเพื่อที่จะเลิกสถานะสงคราม²¹² ซึ่งได้มีการลงนามในวันที่ 1 มกราคม 1946 ณ ประเทศสิงคโปร์ ซึ่งขณะนั้นประเทศสิงคโปร์ยังคงอยู่ในฐานะดินแดนอาณานิคมของประเทศอังกฤษ และได้มีการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างกันอย่างเป็นทางการในวันที่ 5 มกราคม 1946 โดยมีนายชาร์ล โยสต์ ที่ปรึกษาทางการเมืองของพลโท วิลเลอร์ รองผู้บัญชาการทหารสูงสุดกองบัญชาการเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มาดำรงตำแหน่งอุปทูตสหรัฐอเมริกาประจำกรุงเทพมหานคร²¹³

ในความเป็นจริงแล้วนับตั้งแต่คณะผู้แทนของประเทศไทยได้พบกับผู้แทนของสหรัฐอเมริกาในการหารือเพื่อเจรจาข้อตกลงกับประเทศอังกฤษ ณ เมืองแคนดี คณะผู้แทนของประเทศไทยได้แจ้งให้ผู้แทนสหรัฐอเมริการับทราบว่ารัฐบาลไทยปรารถนาให้สหรัฐอเมริกาเปิดสถานทูตสหรัฐอเมริกาในกรุงเทพมหานครโดยเร็ว แต่อย่างไรก็ตามประเทศอังกฤษไม่ต้องการให้สหรัฐอเมริกาเปิดสถานทูตในกรุงเทพมหานครจนกว่าประเทศอังกฤษจะสามารถบรรลุข้อตกลง

²¹¹ กนต์ธีร์ ศุภมงคล, *การวิเทศนโยบายของไทย: ระหว่างปี พุทธศักราช 2483 ถึง 2495*, 194-195.

²¹² ดิเรก ชัยนาม, *ไทยกับสงครามโลกครั้งที่ 2*, 576-587.

²¹³ Charivat Santaputra, *Thai Foreign Policy 1932-1946*, 283.

กับประเทศไทยได้ และประเทศอังกฤษยังร้องขอว่าสหรัฐอเมริกาจะต้องไม่เปิดเผยรายละเอียด การเจรจาหรือกันระหว่างสหรัฐอเมริกากับประเทศอังกฤษเกี่ยวกับข้อตกลงที่ประเทศอังกฤษ กำลังเจรจาท่าข้อตกลงกับประเทศไทยให้ประเทศไทยทราบ²¹⁴ ด้วยสาเหตุนี้เป็นผลทำให้ ความสัมพันธ์ทางการทูตอย่างเป็นทางการระหว่างประเทศไทยกับสหรัฐอเมริกาต้องล่าช้าออกไป

นอกจากนี้ประเทศไทยยังได้พยายามสื่อสารให้ประชาชนชาวอเมริกันรับรู้เรื่องราว ของประเทศไทยในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 เพื่อเป็นการสร้างความเข้าใจและทำให้ประชาชน ชาวอเมริกันสนับสนุนการดำเนินนโยบายของรัฐบาลสหรัฐอเมริกาที่ต้องการช่วยเหลือเกี่ยวกับสถานะ หลังสงครามของประเทศไทยให้รับการยอมรับในเอกราชและอธิปไตย อีกทั้งด้วยความช่วยเหลือ ของชาวอเมริกันที่เคยตกเป็นเชลยสงครามในประเทศไทย และประทับใจในการดูแลของรัฐบาลไทย ทำให้พระพิศาลสุขุมวิท (ประสบ สุขุม) ผู้แทนของประเทศไทยมีโอกาสอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับการ ตัดสินใจและดำเนินการทั้งหมดของรัฐบาลไทยให้แก่คณะกรรมการความสัมพันธ์ระหว่าง ประเทศของสภาผู้แทนราษฎรของสหรัฐอเมริกาได้รับทราบ ซึ่งสมาชิกของคณะกรรมการฯ บางคน ยังคงสับสนว่าประเทศไทยประกาศสงครามกับสหรัฐอเมริกา แต่กลับส่งผู้แทนมาขอรับการสนับสนุน และขอความช่วยเหลือจากสหรัฐอเมริกา แต่การอธิบายในที่ประชุมดังกล่าวก็ได้สร้างความพอใจ ในการแสดงออกถึงความตั้งใจจากผู้แทนของประเทศไทยที่ต้องการจะสื่อสารให้กับคณะกรรมการฯ รับรู้ได้เป็นอย่างดี และหลังจากนั้นยังมีโอกาสไปให้สัมภาษณ์ต่อกระทรวงกลาโหมของสหรัฐอเมริกา อีกทั้งผู้แทนของประเทศไทยยังได้มีโอกาสติดต่อกับนักเขียนของหนังสือพิมพ์ยูไนเต็ดเพรส (U.P.) ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์ที่ได้รับการยอมรับและน่าเชื่อถือ และถือได้ว่าเป็นอีกช่องทางในการสื่อสาร และทำความเข้าใจกับประชาคมโลกได้อย่างกว้างขวาง นอกจากนี้ผู้แทนของประเทศไทยยังได้ติดต่อกับ ผู้ปราศรัยทางวิทยุกระจายเสียงของสหรัฐอเมริกา ซึ่งได้ปราศรัยโจมตีร่างข้อตกลงระหว่างประเทศ อังกฤษกับประเทศไทยให้ประชาชนชาวอเมริกันได้ทราบอีกช่องทางหนึ่ง จนในที่สุดความพยายาม ในการสื่อสารจากผู้แทนของประเทศไทยก็ได้รับการตอบสนองอย่างรวดเร็ว เนื่องจากทำให้นายดีน แอชลัน ในฐานะรักษาการแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของสหรัฐอเมริกา ออกแถลงการณ์ในวันที่ 18 ธันวาคม 1945 ว่ารัฐบาลสหรัฐอเมริกาขอให้ประเทศอังกฤษ และประเทศไทยระงับการลงนามในสัญญาสันติภาพระหว่างกันไว้ก่อน จนกว่ารัฐบาลสหรัฐอเมริกา จะสามารถบรรลุข้อตกลงจนเป็นที่น่าพอใจกับรัฐบาลอังกฤษได้²¹⁵ ซึ่งก็นับได้ว่าเป็นอีกความสำเร็จ

²¹⁴ วิจิตวงศ์ ณ ป้อมเพ็ชร, *ตำนานเสรีไทย*, 541.

²¹⁵ ประสบ สุขุม, "การปฏิบัติงานในระหว่างและหลังสงครามในแคนดี ในนิวเดลี และในสหรัฐอเมริกา," in *ไทยกับ สงครามโลกครั้งที่ 2* (นนทบุรี: สำนักพิมพ์ศรีปัญญา, 2560), 322-336.

ในความพยายามของประเทศไทย ที่จะร่วมมือกันและดำเนินการทุกวิถีทางเพื่อแก้ไขวิกฤตของประเทศไทยให้สำเร็จลงได้

ประเทศไทยได้ติดต่อกับสหรัฐอเมริกาเพื่อขอความช่วยเหลือในการเจรจาข้อตกลงเพื่อยุติสถานะสงครามระหว่างประเทศไทยและประเทศอังกฤษมาโดยตลอด และสหรัฐอเมริกาได้ช่วยรัฐบาลไทยผ่านการกดดันให้รัฐบาลอังกฤษพยายามผ่อนปรนข้อเรียกร้องของประเทศอังกฤษที่มีต่อประเทศไทย ในขณะที่ประเทศอังกฤษก็ตระหนักถึงความช่วยเหลือของสหรัฐอเมริกาที่มีต่อประเทศไทยจึงรีบกดดันประเทศไทยให้รีบลงนามในข้อตกลงระหว่างกันโดยไม่ได้แจ้งให้สหรัฐอเมริการับทราบ ซึ่งในระหว่างการเจรจาข้อตกลงระหว่างกันที่เมืองแคนดี ผู้แทนของประเทศอังกฤษได้ขอให้คณะผู้แทนของประเทศไทยลงนามในข้อตกลงทางทหารเพื่อให้กองทัพอังกฤษสามารถส่งทหารเข้ามาปลดอาวุธกองทัพญี่ปุ่นได้ ข้อตกลงฉบับนี้สร้างความไม่พอใจให้กับสหรัฐอเมริกาเป็นอย่างมาก แต่ยังมีข้อคิดที่ข้อตกลงดังกล่าวเป็นเพียงข้อตกลงทางทหารเท่านั้น จึงไม่ได้ส่งผลกระทบต่อในด้านอื่น ๆ ส่วนสาเหตุที่ทำให้สหรัฐอเมริกาไม่ยินยอมให้ประเทศไทยลงนามในข้อตกลงกับประเทศอังกฤษนั้น ก็เนื่องมาจากประเทศอังกฤษอ้างข้อผูกพันมิตรในการทำข้อตกลงที่ละเมิดต่อเสรีภาพทางการเมืองและเศรษฐกิจของประเทศไทย การกระทำดังกล่าวถือว่ามีขัดกับหลักการที่สหรัฐอเมริกายืนยันในการมีเอกราชและอธิปไตยของประเทศไทยมาโดยตลอด และเมื่อรัฐบาลอังกฤษพยายามเร่งรัดให้รัฐบาลไทยรีบลงนามในข้อตกลง จนทำให้สหรัฐอเมริกาแจ้งให้ประเทศอังกฤษทราบว่าหากรัฐบาลอังกฤษยังคงเร่งรัดให้มีการลงนามข้อตกลงโดยที่ยังไม่สามารถบรรลุข้อตกลงระหว่างประเทศอังกฤษกับสหรัฐอเมริกาแล้ว สหรัฐอเมริกาจะสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตอย่างเป็นทางการกับประเทศไทยทันที และสหรัฐอเมริกาก็จะรับผิดชอบที่ทำให้การลงนามระหว่างประเทศอังกฤษกับประเทศไทยล่าช้า²¹⁶ อีกทั้งจะแจ้งให้ประเทศไทยและประเทศอังกฤษทราบว่าไม่ว่าประเทศไทยจะยอมลงนามในข้อตกลงกับประเทศอังกฤษหรือไม่ก็ตาม สหรัฐอเมริกาจะขัดขวางการกระทำของประเทศอังกฤษที่ได้ละเมิดอธิปไตยทางการเมือง ทางเศรษฐกิจ และการขัดขวางการติดต่อทางการทูตกับประชาคมโลกของประเทศไทย ด้วยสาเหตุนี้ทำให้รัฐบาลอังกฤษแจ้งแก่นายเดนิง ในฐานะของผู้แทนของประเทศอังกฤษให้เปลี่ยนท่าทีการแสดงออกที่แข็งกร้าวกับคณะผู้แทนของประเทศไทย ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากสหรัฐอเมริกาเห็นว่าการรื้อเปิดความสัมพันธ์ทางการทูตกับประเทศไทย อาจส่งผลทำให้ประชาชนชาวไทยเข้าใจผิดว่าสหรัฐอเมริกาไม่รับรองฐานะของประเทศไทยและเกรงใจประเทศอังกฤษ อันจะส่งผลเสียต่อความตั้งใจและนโยบายของสหรัฐอเมริกาที่สนับสนุนเอกราชและอธิปไตยของประเทศไทยตลอดมา²¹⁷

²¹⁶ Charivat Santaputra, *Thai Foreign Policy 1932-1946*, 274-281.

²¹⁷ กนต์ธีร์ ศุภมงคล, *การวิเทศนโยบายของไทย: ระหว่างปี พุทธศักราช 2483 ถึง 2495*, 241-243.

จะเห็นได้ว่าการดำเนินการของรัฐบาลไทยหลังจากการประกาศสันติภาพกับสหรัฐอเมริกาจึงไม่ใช่เพื่อให้สหรัฐอเมริการับรองการสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติของประเทศไทย ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากสหรัฐอเมริกาได้แสดงออกมาโดยตลอดว่าจะรับรองสถานะในความเป็นเอกราชและสนับสนุนการเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติของประเทศไทยอยู่แล้ว ตั้งแต่ก่อนการสงครามสิ้นสุดลง ดังนั้นการดำเนินการของรัฐบาลไทยกับสหรัฐอเมริกาหลังจากการประกาศสันติภาพของประเทศไทย จึงเป็นการดำเนินการเพื่อขอความช่วยเหลือและปรึกษาหารือกับสหรัฐอเมริกาที่มีบทบาทสำคัญในการปกป้องเอกราชและอธิปไตยให้ดำรงอยู่กับประเทศไทยได้อย่างปลอดภัย และรอดพ้นจากความต้องการของประเทศอังกฤษที่ต้องการเจรจาทำข้อตกลงที่ละเมิดเอกราชและอธิปไตยของประเทศไทย นอกจากนี้สหรัฐอเมริกายังมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนให้ประเทศไทยเจรจาแก้ไขข้อพิพาทกับประเทศฝรั่งเศสโดยสันติวิธีอีกด้วย

4.3.2 ประเทศอังกฤษ

การดำเนินการของรัฐบาลไทยกับประเทศอังกฤษนับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งกับการสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติของประเทศไทย เพราะประเทศไทยได้ประกาศสงครามกับประเทศอังกฤษและได้มีส่วนร่วมในการยึดครองดินแดนอาณานิคมของประเทศอังกฤษ อีกทั้งประเทศอังกฤษยังได้ยอมรับการประกาศสงครามของประเทศไทย และประกาศว่าประเทศอังกฤษและประเทศไทยอยู่ในสถานะสงครามระหว่างกัน²¹⁸

หลังการประกาศสันติภาพของประเทศไทย ประเทศอังกฤษได้แจ้งให้รัฐบาลไทย ส่งคณะผู้แทนของประเทศไทยไปเจรจาข้อตกลงเพื่อยุติสถานะสงครามที่เมืองแคนดี โดยประเทศอังกฤษได้ร่างข้อตกลงจำนวน 21 ข้อ ซึ่งข้อตกลงดังกล่าวประเทศอังกฤษแจ้งว่าประเทศไทยไม่สามารถต่อรองได้ ทั้งที่ข้อตกลงดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าเป็นการละเมิดเสถียรภาพและอธิปไตยของประเทศไทย ทำให้รัฐบาลไทยได้แจ้งรายละเอียดร่างข้อตกลงดังกล่าวให้สหรัฐอเมริการับทราบ ซึ่งสหรัฐอเมริกาก็ไม่เห็นด้วยกับร่างข้อตกลงดังกล่าวเพราะเป็นการละเมิดเสถียรภาพและอธิปไตยของประเทศไทย จึงแจ้งให้ยุติการลงนามระหว่างกันจนกว่าสหรัฐอเมริกาจะบรรลุการเจรจาข้อตกลงของประเทศไทยกับประเทศอังกฤษแล้ว แต่อย่างไรก็ได้มีการลงนามความร่วมมือทางทหารระหว่างประเทศไทยกับประเทศอังกฤษ ซึ่งก็ได้สร้างความไม่พอใจให้กับสหรัฐอเมริกาเป็นอย่างมาก ในเวลาต่อมาประเทศอังกฤษได้แจ้งให้คณะผู้แทนไทยไปทำข้อตกลงระหว่างกันเพื่อชดใช้ค่าเสียหายจากการประกาศสงครามกับประเทศอังกฤษโดยได้กำหนดเพียงหลักการกว้าง ๆ แต่ไม่ได้กำหนด

²¹⁸ Songsri Foran, *Thai-British-American Relations During World War II and the Immediate Postwar Period, 1940-1946: A Research Paper Presented to the American Studies Program, the American Council of Learned Societies*, 66.

ในรายละเอียดของข้อตกลงให้ชัดเจน ซึ่งประเทศอังกฤษอ้างว่าจะมีการกำหนดรายละเอียดที่ชัดเจน ในภายหลัง จากการกระทำดังกล่าวทำให้คณะผู้แทนของประเทศไทยแสดงความไม่พอใจเป็นอย่างมาก และปฏิเสธที่จะลงนามในข้อตกลงดังกล่าว²¹⁹

อย่างไรก็ตาม นายปรีดี พนมยงค์ ในฐานะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ของประเทศไทย ได้แสดงความเห็นต่อการชดเชยค่าเสียหายให้กับประเทศอังกฤษ โดยถือว่าคุ้มค่ากับการได้มาซึ่งเอกราชและอธิปไตยของประเทศไทย เพราะหากมีการลงนามข้อตกลงระหว่างกันแล้วเข้าก็จะเป็นผลเสียต่อภาพลักษณ์ของประเทศไทยเอง²²⁰ ในขณะที่สหรัฐอเมริกายังคงยืนยันว่าถึงแม้จะเป็นการเรียกร้องค่าเสียหายจากประเทศไทยก็ตาม แต่ข้อตกลงดังกล่าวจะต้องไม่มีบทบัญญัติใด ที่เป็นการละเมิดอธิปไตยของประเทศไทย ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากสหรัฐอเมริกากังวลว่าข้อตกลงดังกล่าว จะทำให้ประเทศไทยเปรียบเสมือนตกเป็นดินแดนอาณานิคมของประเทศอังกฤษ²²¹

ตลอดระยะเวลาที่มีการเจรจาระหว่างประเทศไทยกับประเทศอังกฤษ ประเทศอังกฤษ พยายามแจ้งให้ประเทศไทยทราบว่าข้อตกลงแต่ละฉบับที่ประเทศอังกฤษเสนอให้กับประเทศไทย เป็นความต้องการน้อยที่สุดเพื่อจะทำให้ประเทศอังกฤษยินดีจะยุติสถานะสงครามกับประเทศไทย และได้แจ้งให้ผู้แทนของอังกฤษหาวิธีการให้ประเทศไทยยอมรับโดยไม่ได้เกิดจากการถูกบีบบังคับ แต่ต้องเกิดจากการสมัครใจของประเทศไทยเอง²²² แต่อย่างไรก็ตามเมื่อประเทศอังกฤษเสนอข้อตกลง กับประเทศไทย ประเทศไทยก็นำข้อตกลงดังกล่าวไปปรึกษากับสหรัฐอเมริกา และสหรัฐอเมริกาก็ไม่ได้ทำให้ประเทศไทยต้องผิดหวัง เพราะจะกดดันประเทศอังกฤษให้ผ่อนปรนข้อตกลง ให้กับประเทศไทยเสมอมา²²³ ซึ่งประเทศอังกฤษก็ตระหนักดีว่าสหรัฐอเมริกาคืออุปสรรคสำคัญ ต่อการเจรจาข้อตกลงกับประเทศไทย ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากสหรัฐอเมริกาดำเนินนโยบาย ที่เป็นมิตรกับประเทศไทย ในขณะที่ประเทศอังกฤษใช้การกดดันประเทศไทยในรูปแบบต่าง ๆ ถ้าหากว่าประเทศไทยไม่ยอมรับเงื่อนไขของประเทศอังกฤษแล้ว นอกจากจะกระทบต่อผลประโยชน์ทางการค้าของประเทศอังกฤษแล้ว ยังจะเป็นการมอบประเทศไทยให้อยู่ภายใต้การดูแล ของสหรัฐอเมริกา และยิ่งจะทำให้การเจรจาข้อตกลงกับประเทศไทยเป็นไปได้ยากมากยิ่งขึ้น²²⁴

²¹⁹ Charivat Santaputra, *Thai Foreign Policy 1932-1946*, 274-278.

²²⁰ วิจิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร์, *ตำนานเสรีไทย*, 78.

²²¹ Charivat Santaputra, *Thai Foreign Policy 1932-1946*, 278.

²²² กนต์ธีร์ ศุภมงคล, *การวิเทศนโยบายของไทย: ระหว่างปี พุทธศักราช 2483 ถึง 2495*, 227.

²²³ Charivat Santaputra, *Thai Foreign Policy 1932-1946*, 280.

²²⁴ Songsri Foran, *Thai-British-American Relations During World War II and the Immediate Postwar Period, 1940-1946: A Research Paper Presented to the American Studies Program, the American Council of Learned Societies*, 192.

นอกจากนี้ในขณะที่ ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช เดินทางกลับมารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของรัฐบาลไทยได้เดินทางผ่านประเทศอังกฤษและได้เคยปรารภกับประเทศอังกฤษว่าประเทศไทยจะรีบทำความตกลงกับสหรัฐอเมริกาโดยเร็ว ซึ่งได้สร้างความกังวลให้กับประเทศอังกฤษเป็นอย่างมาก อีกทั้งหวังว่าสหรัฐอเมริกาคงไม่ให้การรับรองฐานะของรัฐบาลไทยและกลับไปมีความสัมพันธ์ระหว่างกัน ในขณะที่ประเทศอังกฤษยังอยู่ในสถานะสงครามกับประเทศไทย²²⁵ จนกระทั่งในท้ายที่สุดแล้ว รัฐบาลสหรัฐอเมริกาก็ได้รับคำแนะนำจากนายชาร์ล โยสต์ ว่าหากรัฐบาลสหรัฐอเมริกาไม่แสดงให้เห็นถึงจุดยืนในการแทรกแซงข้อตกลงระหว่างประเทศอังกฤษกับประเทศไทยแล้ว ก็จะทำให้ความนิยมของสหรัฐอเมริกาในประเทศไทยและภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เสื่อมถอยลง ด้วยเหตุผลนี้ทำให้รัฐบาลสหรัฐอเมริกาแจ้งให้รัฐบาลอังกฤษทราบว่าหากรัฐบาลอังกฤษยังดื้อรั้นและกดดันรัฐบาลไทยให้ยินยอมลงนามในข้อตกลงกับประเทศอังกฤษโดยที่ไม่รับฟังข้อเสนอแนะของสหรัฐอเมริกาแล้ว สหรัฐอเมริกาจะฟื้นฟูความสัมพันธ์กับประเทศไทยทันที และจะวิพากษ์วิจารณ์ข้อเสนอของประเทศอังกฤษที่มีต่อประเทศไทยอย่างเปิดเผย จนกระทั่งในวันที่ 22 ธันวาคม 1945 รัฐบาลสหรัฐอเมริกาได้แจ้งให้รัฐบาลไทยทราบว่าประเทศอังกฤษยินยอมแก้ไขข้อตกลงตามข้อเรียกร้องของรัฐบาลสหรัฐอเมริกาแล้ว จึงได้แจ้งให้รัฐบาลไทยทราบว่าสามารถลงนามในข้อตกลงเพื่อยุติสถานะสงครามกับประเทศอังกฤษได้²²⁶

ตลอดระยะเวลาของการเจรจาระหว่างประเทศอังกฤษกับประเทศไทยที่ได้รับ ความช่วยเหลือจากสหรัฐอเมริกา จนกระทั่งได้มีการลงนามความตกลงสมบูรณ์แบบเพื่อยกเลิกสถานะสงครามระหว่างประเทศไทยกับบริเตนใหญ่และอินเดีย ณ สิงคโปร์ ในวันที่ 1 มกราคม 1945 โดยสาเหตุที่ข้อตกลงฉบับนี้ไม่ได้จัดทำเป็นสนธิสัญญาก็เนื่องจากประเทศอังกฤษและประเทศไทย ต้องการให้สิ้นสุดสถานะสงครามระหว่างกันโดยเร็ว²²⁷ นอกจากนี้ความตกลงสมบูรณ์แบบในข้อที่ 21 ยังได้ระบุว่า “รัฐบาลแห่งสหราชอาณาจักรและรัฐบาลอินเดียรับรองด้วยว่าจะสนับสนุนการที่ประเทศไทย สมัครเข้าเป็นสมาชิกแห่งสหประชาชาติ”²²⁸ ซึ่งก็นับได้ว่าประเทศไทยบรรลุวัตถุประสงค์ของการดำเนินนโยบายกับประเทศอังกฤษ และสามารถเจรจาทำให้ประเทศอังกฤษที่ประเทศไทย เคยประกาศสงครามระหว่างกันยอมรับในเอกราชและอธิปไตยของประเทศไทย ดังที่เห็นได้จากการสนับสนุนการสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติของประเทศไทย

²²⁵ กนต์ธีร์ ศุภมงคล, *การวิเทโศบายของไทย: ระหว่างปี พุทธศักราช 2483 ถึง 2495*, 203.

²²⁶ กนต์ธีร์ ศุภมงคล, *การวิเทโศบายของไทย: ระหว่างปี พุทธศักราช 2483 ถึง 2495*, 545-549.

²²⁷ ชาญวิทย์ เกษตรศิริ, *ประวัติการเมืองไทย*, 355.

²²⁸ กระทรวงการต่างประเทศ, *120 ปี กระทรวงการต่างประเทศ* (กรุงเทพฯ ฯ: อัมรินทร์พริ้นติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง 1996), 112.

4.3.3 ประเทศจีน

ตลอดช่วงเวลาสงครามประเทศจีนมีท่าทีเช่นเดียวกับสหรัฐอเมริกาโดยตลอดในการสนับสนุนเอกราชและอธิปไตยของประเทศไทย นอกจากนี้ในช่วงระหว่างสงครามยังคงดำเนินอยู่จอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้ลักลอบติดต่อกับกองทัพจีน²²⁹ อีกทั้งนายปรีดี พนมยงค์ ได้มอบหมายให้นายจำกัต์ พลาญกูร พยายามติดต่ोजอมพลเจียง ไคเช็ค ซึ่งได้แจ้งให้ประเทศจีนทราบว่าประเทศอังกฤษไม่รับรองขบวนการเสรีไทย เป็นผลทำให้รัฐบาลจีนของจอมพลเจียง ไคเช็ค ยืนยันว่าจะรับรองเอกราชและอธิปไตยของประเทศไทย รวมทั้งจะให้การรับรองขบวนการเสรีไทย อีกทั้งยังสัญญาว่าประเทศจีนจะให้การสนับสนุนและให้ความช่วยเหลือประเทศไทย ซึ่งในความจริงแล้วประเทศจีนก็ไม่พอใจประเทศอังกฤษที่ไม่ให้ความสำคัญกับสมรภูมิในทวีปเอเชียและไม่ค่อยให้ความช่วยเหลือประเทศจีนในการต่อต้านการรุกรานของกองทัพญี่ปุ่น²³⁰

หลังจากการประกาศสันติภาพของประเทศไทย ประเทศไทยได้ถอนทหารออกจากดินแดนอาณานิคมของประเทศอังกฤษและปิดทำการสถานทูตแมนจูว์ในประเทศจีน²³¹ ซึ่งรัฐบาลแมนจูว์เป็นรัฐบาลที่ได้รับการสนับสนุนจากประเทศญี่ปุ่นและได้รับการรับรองจากประเทศฝ่ายอักษะ²³² จนกระทั่งในเดือนกันยายน 1945 รัฐบาลจีนได้ส่งเอกอัครราชทูตจีนประจำอิหร่านเข้ามาเพื่อเจรจาทำสนธิสัญญาทางไมตรีระหว่างกัน ในขณะที่รัฐบาลไทยพยายามปฏิเสธการทำสนธิสัญญาดังกล่าว เพราะไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้องทำสนธิสัญญาระหว่างกัน แต่ในความจริงแล้วประเทศไทยกังวลต่อลัทธิชาตินิยมของประชาชนชาวจีนที่ได้แพร่ขยายมาสู่ประเทศไทย²³³ ดังนั้นประเทศไทยจึงพยายามหลีกเลี่ยงที่จะไม่สถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตกับประเทศจีน เพราะจะเป็นเครื่องมือให้รัฐบาลจีนใช้คุ้มครองผลประโยชน์ของประชาชนชาวจีนที่อาศัยอยู่ในประเทศไทย แต่อย่างไรก็ตามประเทศจีนซึ่งเป็นฝ่ายชนะสงครามจึงพยายามบีบบังคับประเทศไทยทางอ้อมเพื่อให้เปิดความสัมพันธ์ทางการทูตกับประเทศจีน²³⁴ และในเมื่อประเทศไทยเคยยอมรับความสัมพันธ์ทางการทูตกับรัฐบาลวังจิงไวแล้ว ก็ทำให้ประเทศไทยไม่สามารถจะปฏิเสธ

²²⁹ ประมาณ อติเรกสาร, *ญี่ปุ่นบุกประเทศไทย จอมพล ป. พิบูลสงคราม - นายปรีดี พนมยงค์ ร่วมใจกันคิดแก้ปัญหา*, 75.

²³⁰ ฉัตรทิพย์ นาถสุภา, *เพื่อชาติ เพื่อ humanity ภารกิจของวีรบุรุษเสรีไทย จำกัต์ พลาญกูร ในการเจรจากับสัมพันธมิตร* (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สร้างสรรค์, 2549), 85-87.

²³¹ Charivat Santaputra, *Thai Foreign Policy 1932-1946*, 284.

²³² ประมาณ อติเรกสาร, *ญี่ปุ่นบุกประเทศไทย จอมพล ป. พิบูลสงคราม - นายปรีดี พนมยงค์ ร่วมใจกันคิดแก้ปัญหา*, 11.

²³³ ดิเรก ชัยนาม, *ไทยกับสงครามโลกครั้งที่ 2*, 384-385.

²³⁴ เพ็ญศรี ตึก, *การต่างประเทศกับเอกราชและอธิปไตยของไทย*, 212.

ความต้องการในการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตกับรัฐบาลจีนได้ จนในท้ายที่สุดประเทศไทย และประเทศจีนได้มีการลงนามในสนธิสัญญาทางไมตรีระหว่างราชอาณาจักรไทยกับสาธารณรัฐจีน ที่กรุงเทพมหานครในวันที่ 23 มกราคม 1946²³⁵

4.3.4 ประเทศฝรั่งเศส

หลังจากการประกาศสันติภาพของประเทศไทย ประเทศฝรั่งเศสได้ติดต่อกับประเทศ อังกฤษและสหรัฐอเมริกาว่ารัฐบาลฝรั่งเศสไม่ยอมรับข้อตกลงที่ประเทศไทยใช้กำลังเข้ายึด ดินแดนอินโดจีนฝรั่งเศสด้วยความช่วยเหลือจากประเทศญี่ปุ่น และถือว่าอนุสัญญาฉบับนั้น ไม่มีผลทางกฎหมาย ถึงแม้ว่าประเทศไทยและประเทศฝรั่งเศสจะไม่ได้ประกาศสงครามระหว่างกัน อย่างเป็นทางการ แต่ประเทศฝรั่งเศสถือว่าวันที่กองทัพอากาศไทยทิ้งระเบิดในดินแดนอินโดจีน ฝรั่งเศสเป็นวันเริ่มต้นสถานะสงครามระหว่างกัน อีกทั้งยังได้แจ้งให้ประเทศอังกฤษทราบถึงท่าที ของรัฐบาลฝรั่งเศสในการเรียกร้องดินแดนคืนจากประเทศไทย และประกาศว่าอนุสัญญาสันติภาพ ระหว่างประเทศไทยกับฝรั่งเศส²³⁶เป็นโมฆะ ดังนั้นรัฐบาลฝรั่งเศสยังคงถือว่ามีสถานะสงคราม กับประเทศไทยอยู่จนกว่าจะมีการคืนดินแดนและประกาศยกเลิกอนุสัญญาฯ ดังกล่าว นอกจากนี้ ประเทศฝรั่งเศสยังเรียกร้องให้ประเทศไทยจ่ายค่าเสียหายให้แก่ประเทศฝรั่งเศสและยังต้องการผูกพัน ข้อเรียกร้องของประเทศฝรั่งเศสเข้ากับการทำข้อตกลงระหว่างประเทศอังกฤษกับประเทศไทย อีกทั้งขอให้ประเทศอังกฤษแจ้งให้ประเทศไทยทราบว่าตัวแทนของประเทศฝรั่งเศสจะไปร่วม ทหารเรือกับประเทศไทยที่เมืองแคนดีด้วย ในขณะที่ประเทศอังกฤษก็ตระหนักดีว่าประเทศฝรั่งเศส จะใช้ประเทศอังกฤษเป็นเครื่องมือในการรักษาผลประโยชน์ของประเทศฝรั่งเศสและจะส่งผลให้ การเจรจาข้อตกลงระหว่างประเทศอังกฤษกับประเทศไทยล่าช้าออกไป ดังนั้นเมื่อคณะผู้แทน ของประเทศไทยเดินทางถึงเมืองแคนดี ผู้แทนของประเทศฝรั่งเศสจึงได้มอบร่างข้อตกลง ให้คณะผู้แทนของประเทศไทย ซึ่งนอกจากจะเรียกร้องดินแดนอินโดจีนฝรั่งเศสคืนแล้ว ยังได้เรียกร้อง ให้ประเทศไทยส่งมอบพระแก้วมรกตคืนให้กับประเทศลาวด้วย ซึ่งได้สร้างความไม่พอใจให้กับ คณะผู้แทนของประเทศไทยเป็นอย่างมาก²³⁷

ประเทศอังกฤษพิจารณาแล้วเห็นว่าหากนำข้อเรียกร้องของประเทศฝรั่งเศสมาร่วม ทหารเรือด้วยแล้ว จะทำให้การเจรจาระหว่างประเทศอังกฤษกับประเทศไทยล่าช้า จึงสั่งการให้นายเดนิง

²³⁵ ดิเรก ชัยนาม, *ไทยกับสงครามโลกครั้งที่ 2*, 385.

²³⁶ ดิเรก ชัยนาม, *ไทยกับสงครามโลกครั้งที่ 2*, 550-563.

²³⁷ กนต์ธีร์ ศุภมงคล, *การวิเทโศบายของไทย: ระหว่างปี พุทธศักราช 2483 ถึง 2495*, 265-269.

ผู้แทนของประเทศอังกฤษแจ้งคณะผู้แทนของประเทศไทยทราบว่าการเจรจาระหว่างประเทศไทยกับประเทศฝรั่งเศสจะไม่นำมาร่วมพิจารณาในข้อตกลงระหว่างประเทศอังกฤษกับประเทศไทย²³⁸

นอกจากนี้ท่าทีของประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกาที่มีต่อกรณีพิพาทระหว่างประเทศฝรั่งเศสและประเทศไทยคือสนับสนุนการปฏิบัติตามนโยบายสถานภาพเดิม อันหมายถึงไม่มีการเปลี่ยนแปลงอาณาเขตระหว่างช่วงสงคราม ซึ่งหมายความว่าจะไม่ยอมรับการรับมอบดินแดนอินโดจีนฝรั่งเศสของประเทศไทยมาจากประเทศญี่ปุ่น และแนะนำให้ประเทศไทยยอมคืนดินแดนดังกล่าวให้ประเทศฝรั่งเศสดีกว่า เพราะหากยังไม่สามารถตกลงกับประเทศฝรั่งเศสได้แล้วก็จะทำให้ถูกประเทศฝรั่งเศสใช้สิทธิยับยั้งและขัดขวางการสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติของประเทศไทย²³⁹

จากท่าทีของประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกาทำให้รัฐบาลไทยตระหนักดีว่า ถึงอย่างไรก็คงจำเป็นต้องคืนดินแดนอินโดจีนฝรั่งเศส แต่ประเทศไทยก็อยากให้องค์การสหประชาชาติเข้ามาพิจารณาข้อพิพาทที่เกิดขึ้น การกระทำดังกล่าวของประเทศไทยทำให้ประเทศฝรั่งเศสขมขื่นว่าจะใช้กำลังกับประเทศไทย เป็นผลทำให้รัฐบาลไทยตัดสินใจยื่นข้อเสนอของประเทศไทยให้กับประเทศฝรั่งเศส แต่ประเทศฝรั่งเศสปฏิเสธข้อเสนอของประเทศไทยและไม่เห็นด้วยที่จะให้องค์การสหประชาชาติเข้ามาจัดการข้อพิพาทระหว่างกัน อีกทั้งยังแสดงท่าทีที่ชัดเจนว่าจะคัดค้านการสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติของประเทศไทย²⁴⁰ ด้วยท่าทีของรัฐบาลฝรั่งเศสส่งผลทำให้รัฐบาลไทยพิจารณาแล้วว่าเห็นสมควรที่จะดำเนินการเพื่อให้สอดคล้องกับกฎบัตรสหประชาชาติ อีกทั้งยังเป็นโอกาสที่จะได้พิสูจน์เจตจำนงของประชาชนที่อาศัยอยู่ในดินแดนข้อพิพาทระหว่างกัน จึงขอให้คณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการกับข้อพิพาทระหว่างประเทศไทยกับประเทศฝรั่งเศส²⁴¹ และนับเป็นกรณีแรกซึ่งประเทศที่ไม่ใช่สมาชิกขององค์การสหประชาชาติให้องค์การสหประชาชาติเข้ามาแก้ไขข้อพิพาทที่เกิดขึ้นโดยเลขาธิการองค์การสหประชาชาติได้เสนอข้อพิพาทดังกล่าวให้คณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติไปพิจารณา ซึ่งในขณะนั้นประเทศฝรั่งเศสกำลังประสบปัญหาการเรียกร้องเอกราชในดินแดนอาณานิคม จึงไม่ยากให้นำข้อพิพาทดังกล่าวเข้ามาพิจารณาในองค์การสหประชาชาติ เพราะอาจทำให้โอกาสกลับมาปกครองดินแดนอินโดจีนฝรั่งเศสยากลำบากกว่าเดิม และอาจจะขยายไปสู่ความขัดแย้งระหว่างชาติตะวันตกที่เป็นจักรวรรดินิยมกับชาติตะวันออก

²³⁸ Charivat Santaputra, *Thai Foreign Policy 1932-1946*, 283.

²³⁹ ดิเรก ชัยนาม, *ไทยกับสงครามโลกครั้งที่ 2*, 428-430.

²⁴⁰ กนต์ธีร์ ศุภมงคล, *การวิเทศนโยบายของไทย: ระหว่างปี พุทธศักราช 2483 ถึง 2495*, 270-274.

²⁴¹ ดิเรก ชัยนาม, *ไทยกับสงครามโลกครั้งที่ 2*, 427.

ที่ต่อต้านการเป็นอาณานิคมของชาติตะวันตกได้ อีกทั้งสหรัฐอเมริกา ยังสนับสนุนให้ประเทศไทยสามารถชี้แจงต่อคณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติได้อย่างกว้างขวางและเป็นธรรม ซึ่งประเทศฝรั่งเศสก็ไม่สามารถคาดการณ์ผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นได้ จึงได้แจ้งให้ประเทศไทยทราบว่าประเทศฝรั่งเศสจะไม่ยอมให้คณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติเข้ามาพิจารณาข้อพิพาทที่ประเทศไทยได้ยื่นคำร้องเสนอต่อองค์การสหประชาชาติไป แต่ประเทศฝรั่งเศสยินดีที่จะให้ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศเป็นหน่วยงานพิจารณาข้อพิพาทระหว่างกันแทน อีกทั้งขอให้ประเทศไทยถอนคำร้องต่อคณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติ หลังจากนั้นประเทศฝรั่งเศสถึงจะยอมเจรจารายละเอียดเพื่อแก้ไขข้อพิพาทกับประเทศไทยและจะกลับมามีความสัมพันธ์ระหว่างกันรวมทั้งจะไม่คัดค้านการสมัครเข้าเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติของประเทศไทย ซึ่งประเทศไทยเห็นว่าหากจะนำเรื่องเข้าสู่การพิจารณาในศาลยุติธรรมระหว่างประเทศก็จะใช้เวลานาน จึงต้องการให้มีการเจรจาระงับข้อพิพาทระหว่างประเทศไทยกับประเทศฝรั่งเศสโดยตรง ซึ่งประเทศฝรั่งเศสก็ไม่ขัดข้องต่อข้อเสนอของประเทศไทย²⁴² นอกจากนี้ผู้แทนของประเทศฝรั่งเศสยังได้เสนอให้คณะผู้แทนของประเทศไทยเดินทางไปกรุงปารีสเพื่อหารือกับรัฐบาลฝรั่งเศสโดยตรง ซึ่งสหรัฐอเมริกา ก็เห็นชอบด้วยกับข้อเสนอของประเทศฝรั่งเศส²⁴³

เมื่อรัฐบาลไทยตัดสินใจที่จะยอมคืนดินแดนอินโดจีนฝรั่งเศสให้ประเทศฝรั่งเศสแล้ว จึงขอให้มีการเปิดประชุมสภาผู้แทนราษฎรของประเทศไทยในวันที่ 14 ตุลาคม 1946 โดยคณะรัฐมนตรีได้แถลงความเป็นมาของข้อพิพาทและการเจรจากับประเทศฝรั่งเศส รวมถึงได้ชี้แจงการปรึกษาหารือกับสหรัฐอเมริกาและประเทศอังกฤษแล้ว อีกทั้งยังได้แถลงความเห็นของคณะผู้แทนของประเทศไทย ถึงแม้ว่าในที่ประชุมจะคัดค้านและไม่สนับสนุนการตัดสินใจของรัฐบาลไทย ทำให้ ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช ต้องเน้นย้ำถึง “ความรับผิดชอบของประเทศไทยในการชำระไว้ซึ่งสันติภาพของโลก ไทยต้องยินยอมเสียสละดินแดนเพื่อสร้างสรรค์ความสงบสุข”²⁴⁴ นอกจากนี้ นายดิเรก ชัยนาม ในฐานะคณะรัฐมนตรี ยังได้ชี้แจงต่อที่ประชุมว่า “ถ้าเราไม่คืนดินแดนให้แก่ฝรั่งเศสเราก็ต้องรบ แต่ถ้าจะรบในตอนสุดท้าย เราจะต้องเผชิญสถานการณ์หนักยิ่งกว่านี้อีกหลายเท่า เป็นอันว่าเราคืนให้เขาเสียดีกว่า เพื่อสันติภาพของประเทศ”²⁴⁵ จนกระทั่งในท้ายที่สุดช่วงเย็นของวันที่ 15 ตุลาคม 1946 จึงมีการลงคะแนนเสียงลับโดยสภาผู้แทนราษฎรมีมติเห็นชอบและมอบอำนาจให้รัฐบาลไทยประกาศยกเลิกอนุสัญญาสันติภาพปี 1941 รวมถึงการคืนดินแดน

²⁴² กนต์ธีร์ ศุภมงคล, *การวิเทศนโยบายของไทย: ระหว่างปี พุทธศักราช 2483 ถึง 2495*, 286-295.

²⁴³ สิริ เปรมจิตต์, *ชีวิตและงานของ พลเรือตรี ถวัลย์ ชำรงนาวาสวัสดิ์ อดีตนายกรัฐมนตรียุค "ลีนทอง" หัวหน้าคณะรัฐบาลประชาธิปไตยสมบูรณ์ชุดแรกของเมืองไทย บันทึกประวัติศาสตร์การเมืองของไทยในระบอบประชาธิปไตย 45 ปี*, 474.

²⁴⁴ กนต์ธีร์ ศุภมงคล, *การวิเทศนโยบายของไทย: ระหว่างปี พุทธศักราช 2483 ถึง 2495*, 307.

²⁴⁵ วิเทศกรณีย์ (นามปากกา), *ไทยกับสถานะการณ์สงครามโลกครั้งที่ 2*, 724.

อินโดจีนฝรั่งเศสให้กับประเทศฝรั่งเศสและฝากความหวังไว้กับคณะกรรมการประนอมที่จะได้รับการจัดตั้งขึ้นในภายหลัง²⁴⁶ จนกระทั่งได้มีการลงนามความตกลงระงับกรณีระหว่างประเทศไทยกับประเทศฝรั่งเศสและพิธีสารว่าด้วยการถอนตัวออกไปและการโอนอาณาเขต ณ กรุงวอชิงตัน ในวันที่ 17 พฤศจิกายน 1946 โดยมีสาระสำคัญที่นอกเหนือแนวทางการโอนดินแดนระหว่างกันแล้วยังได้ระบุว่าให้ประเทศไทยถอนคำร้องที่ได้ยื่นต่อคณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติและประเทศฝรั่งเศสจะไม่คัดค้านการสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติของประเทศไทย²⁴⁷

4.3.5 สหภาพโซเวียต

หลังการประกาศสันติภาพของประเทศไทย องค์การสหประชาชาติได้เปิดโอกาสให้ยื่นเจตจำนงขอสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติภายในวันที่ 5 สิงหาคม 1946 เพื่อให้คณะกรรมการรับการรับสมาชิกใหม่ได้รวบรวมข้อมูลก่อนที่จะเสนอให้คณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติพิจารณาเพื่อให้คำแนะนำการรับสมัครของสมาชิกใหม่เสนอต่อสมัชชาใหญ่แห่งองค์การสหประชาชาติต่อไป ในการนี้ตัวแทนของประเทศไทยได้มีโอกาสเข้าพบผู้แทนของสหภาพโซเวียตในคณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติ ซึ่งผู้แทนของสหภาพโซเวียตได้แจ้งให้ผู้แทนของประเทศไทยทราบว่าสหภาพโซเวียตไม่สามารถสนับสนุนการสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติของประเทศไทยได้ เนื่องจากประเทศไทยและสหภาพโซเวียตยังไม่มีความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างกัน²⁴⁸ อีกทั้งขอให้รัฐบาลไทยประกาศดำเนินนโยบายของรัฐบาลไทยในอดีตที่ตั้งต้นเป็นปฏิปักษ์กับสหภาพโซเวียต²⁴⁹ ซึ่งในอดีตนั้นประเทศไทยและสหภาพโซเวียตมีความสัมพันธ์อันดีต่อกันนับตั้งแต่ที่สหภาพโซเวียตยังเป็นประเทศรัสเซียอยู่ แต่หลังจากมีการปฏิวัติเพื่อเปลี่ยนแปลงระบอบการปกครองเป็นสหภาพโซเวียตก็ได้สร้างความกังวลต่อการขยายอิทธิพลของลัทธิคอมมิวนิสต์ และทำให้ไม่ได้มีความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างกัน นับตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา นอกจากนี้ประเทศไทยได้ออกพระราชบัญญัติว่าด้วยคอมมิวนิสต์ในปี 1933 ซึ่งสหภาพโซเวียตถือว่าเป็นการกระทำที่เป็นปฏิปักษ์กับสหภาพโซเวียต อย่างไรก็ตามสภาผู้แทนราษฎรไทยได้ลงมติเห็นชอบให้มีการยกเลิกพระราชบัญญัติว่าด้วยคอมมิวนิสต์ในวันที่ 12 กันยายน 1946 และได้เสนอต่อวุฒิสภาเพื่อพิจารณาออกประกาศต่อไป²⁵⁰ และได้มีการ

²⁴⁶ กนต์ธีร์ ศุภมงคล, *การวิเทโศบายของไทย: ระหว่างปี พุทธศักราช 2483 ถึง 2495*, 307.

²⁴⁷ ดิเรก ชัยนาม, *ไทยกับสงครามโลกครั้งที่ 2*, 662-665.

²⁴⁸ กนต์ธีร์ ศุภมงคล, *การวิเทโศบายของไทย: ระหว่างปี พุทธศักราช 2483 ถึง 2495*, 289.

²⁴⁹ กนต์ธีร์ ศุภมงคล, *การวิเทโศบายของไทย: ระหว่างปี พุทธศักราช 2483 ถึง 2495*, 298.

²⁵⁰ ชาญวิทย์ เกษตรศิริ, *ประวัติการเมืองไทย*, 367-378.

ประกาศในราชกิจจานุเบกษาของพระราชบัญญัติยกเลิกกฎหมายว่าด้วยคอมมิวนิสต์ พ.ศ.2489 ในวันที่ 29 ตุลาคม 2489²⁵¹

ในความเป็นจริงแล้วเมื่อปี 1941 จอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้มีแนวความคิดชาตินิยมตามแนวทางของประเทศเยอรมนีในสมัยที่นายอดอล์ฟ ฮิตเลอร์ เป็นผู้นำ และเนื่องจากประเทศไทยเคยสูญเสียดินแดนให้ประเทศอังกฤษและประเทศฝรั่งเศส จึงทำให้มีแนวทางการดำเนินนโยบายออกห่างจากประเทศอังกฤษและประเทศฝรั่งเศส จนทำให้ประเทศไทยพยายามแสวงหาพันธมิตรอื่น และในขณะเดียวกันก็เห็นว่าประเทศเยอรมนีที่เคยเป็นปฏิปักษ์กับลัทธิคอมมิวนิสต์ยังเปลี่ยนแปลงท่าทีมาปฏิสัมพันธ์กับสหภาพโซเวียตในการทำสัญญาไม่รุกรานระหว่างกันได้ ซึ่งประเทศไทยก็ควรจะสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตกับสหภาพโซเวียตบ้าง จึงได้มีการเจรจาลับในการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างกัน และได้ลงนามสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างกัน ในวันที่ 12 มีนาคม 1941 แต่เนื่องด้วยสหภาพโซเวียตได้เข้าร่วมสงครามในทวีปยุโรป อีกทั้งการเปลี่ยนท่าทีของสหภาพโซเวียตไปเป็นศัตรูของฝ่ายอักษะและการรุกรานของกองทัพญี่ปุ่นเข้ามาในประเทศไทย จึงทำให้การติดต่อทางการทูตไม่คืบหน้าและยังไม่มีมีการแลกเปลี่ยนคณะทูตระหว่างกัน แต่อย่างไรก็ตามในช่วงสงครามก็ได้มีการติดต่อค้าขายระหว่างกัน²⁵² ซึ่งผู้แทนของประเทศไทยได้ชี้แจงให้ผู้แทนของสหภาพโซเวียตทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างกันและได้ติดต่อสถานทูตไทยประจำกรุงสต็อกโฮล์มที่ประเทศสวีเดนให้ติดต่อกับสถานทูตสหภาพโซเวียต จนกระทั่งในวันที่ 3 ธันวาคม 1946 รัฐบาลไทยได้รับแจ้งว่าสหภาพโซเวียตรับที่จะสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตกับประเทศไทยแล้ว แต่ควรมีนโยบายที่บริสุทธิ์ใจและเป็นมิตรกับสหภาพโซเวียต อีกทั้งขอให้รัฐบาลไทยออกประกาศดำเนินการดำเนินนโยบายของรัฐบาลไทยในอดีตที่เป็นปฏิปักษ์กับสหภาพโซเวียต²⁵³

นอกจากนี้ผู้แทนของสหภาพโซเวียตได้แจ้งให้คณะผู้แทนของประเทศไทยทราบว่าเมื่อประเทศไทยได้ออกแถลงการณ์ในการกลับมาสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตกับสหภาพโซเวียตเมื่อใด ผู้แทนของสหภาพโซเวียตก็พร้อมที่จะสนับสนุนการสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติของประเทศไทยเช่นกัน ทำให้เมื่อหัวหน้าคณะผู้แทนของประเทศไทยเจรจาและให้คำรับรองเป็นลายลักษณ์อักษรว่าจะออกแถลงการณ์ตามที่ได้รับคำแนะนำจากผู้แทนของสหภาพโซเวียตเรียบร้อยแล้ว ก็ทำให้ผู้แทนของสหภาพโซเวียตประกาศสนับสนุนการสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การ

²⁵¹ พระราชบัญญัติยกเลิกกฎหมายว่าด้วยคอมมิวนิสต์. (2489, 12 พฤศจิกายน). "ราชกิจจานุเบกษา." ตอนที่ 73 หน้า 561-562.

²⁵² นรนิติ เศรษฐบุตร, "ไทยกับสหภาพโซเวียตสถาปนาการทูตกันก่อนหรือหลังสงครามโลก?," 100-106.

²⁵³ กนต์ธีร์ ศุภมงคล, *การวิเทศนโยบายของไทย: ระหว่างปี พุทธศักราช 2483 ถึง 2495*, 313.

สหประชาชาติของประเทศไทยทันที หลังจากนั้นประเทศไทยและสหภาพโซเวียตได้มีการลงนาม แลกเปลี่ยนคณะทูตระหว่างกันและได้ออกแถลงการณ์ในการกลับมาสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูต ระหว่างกันในวันที่ 5 มกราคม 1947²⁵⁴

จากการดำเนินการของรัฐบาลไทยกับท่าทีของประเทศมหาอำนาจฝ่ายสัมพันธมิตร จะเห็นได้ว่าประเทศไทยได้ดำเนินนโยบายทุกวิถีทางไม่ว่าจะได้รับคำวิพากษ์วิจารณ์จากการประกาศ สันติภาพ การคืนดินแดนให้กับประเทศอังกฤษและประเทศฝรั่งเศส การสถาปนาความสัมพันธ์ ทางการทูตกับประเทศจีนและสหภาพโซเวียต รวมถึงการออกพระราชบัญญัติยกเลิกกฎหมาย ว่าด้วยคอมมิวนิสต์ พ.ศ.2489 ทั้งนี้ก็เพียงเพื่อที่จะให้ได้รับการยอมรับในเอกราชและอธิปไตย จากสมาชิกประจำของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติ เพื่อเป็นบันไดในการก้าวเข้าสู่ การพิจารณาของสมัชชาใหญ่แห่งองค์การสหประชาชาติในการยอมรับการสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การ สหประชาชาติของประเทศไทย จากการดำเนินการของประเทศไทยจะเห็นได้ว่าสอดคล้อง กับแนวทางเหตุผลแห่งรัฐที่จะทำทุกวิถีทางเพื่อที่จะสามารถดำรงความเป็นรัฐเอกราชให้คงอยู่ต่อไป เพราะหากประเทศไทยไม่สามารถรักษาเอกราชและอธิปไตยจากการตกอยู่ในสถานะของประเทศ ผู้แพ้สงครามแล้ว ก็คงไม่สามารถได้รับการยอมรับและสนับสนุนการสมัครดังกล่าว อีกทั้งคงจะตกอยู่ ภายใต้อิทธิพลของชาติตะวันตกที่อาจกล่าวได้ว่าเปรียบเสมือนเป็นดินแดนกึ่งอาณานิคม ของชาติตะวันตกที่ไม่ได้มีเอกราชและอธิปไตยของตนเองโดยสมบูรณ์

4.4 ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น

จากการดำเนินนโยบายนับตั้งแต่มีการยอมแพ้ของประเทศญี่ปุ่นจนถึงวันที่ประเทศไทย ได้สมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติอย่างเป็นทางการจะพบว่าปัญหาและอุปสรรค ที่สำคัญในการดำเนินนโยบายของประเทศไทยเกิดมาจากปัญหาภายในของประเทศไทยเอง ซึ่งได้ส่งผลกระทบต่อการดำเนินนโยบายต่างประเทศไทย 2 ประการ ดังนี้ ประการแรกคือ การเมือง ภายในประเทศและประการที่สองคือ กรณีสวรรคตของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

4.4.1 การเมืองภายในประเทศ

การเมืองของประเทศไทยจะถูกแบ่งออกเป็น 2 ฝ่ายคือฝ่ายรัฐบาลกับฝ่ายค้าน ซึ่งในความเป็นจริงแล้วนับตั้งแต่การรุกรานของกองทัพญี่ปุ่นทั้งฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายค้านก็ได้ร่วมมือกัน ในการประสานงานกับฝ่ายสัมพันธมิตรและประเทศญี่ปุ่นเพื่อดำรงรักษาเอกราชและอธิปไตย ได้เป็นอย่างดี จนกระทั่งช่วงปลายของสงครามโลกครั้งที่ 2 ได้มีอดีตสมาชิกของขบวนการเสรีไทย

²⁵⁴ สิริ เปรมจิตต์, *ชีวิตและงานของ พลเรือตรี กล้วย ธำรงนาวาสวัสดิ์ อดีตนายกรัฐมนตรี "ลิ้นทอง" หัวหน้าคณะรัฐบาล ประชาธิปไตยสมบูรณที่สุดแรกของเมืองไทย บันทึกประวัติศาสตร์การเมืองของไทยในระบอบประชาธิปไตย 45 ปี*, 540.

ที่ภายหลังได้จัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นมาและเกิดการแบ่งแยกเป็นพรรคพวก ชัดแย้งกันเองและวางตนเป็นปฏิปักษ์ต่อกันโดยไม่ยึดถือผลประโยชน์แห่งชาติเป็นสำคัญ²⁵⁵ เช่น การลงนามในความตกลงสมบูรณแบบกับประเทศอังกฤษก็จะถูกนำมาโจมตีว่าเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจของประเทศไทยอย่างยาวนาน เป็นต้น²⁵⁶

4.4.2 กรณีสวรรคตของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

การสวรรคตของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดลในช่วงเช้าของวันที่ 9 มิถุนายน 1946 ได้ส่งผลให้รัฐบาลนายปรีดี พนมยงค์ ลาออก²⁵⁷ และได้กลายเป็นประเด็นที่ถูกใช้โจมตีทางการเมืองในความสงสัยว่านายปรีดี พนมยงค์ มีส่วนรู้เห็นต่อการสวรรคตดังกล่าว จนกระทั่งได้ส่งผลให้ถูกวิพากษ์วิจารณ์จนนำมาสู่การลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี²⁵⁸ และเป็นข้ออ้างที่สำคัญที่นำมาสู่การยึดอำนาจในเวลาต่อมา²⁵⁹

ถึงแม้ว่าปัญหาและอุปสรรคจะเกิดจากปัญหาภายในของประเทศไทย แต่ก็ได้ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนคณะรัฐบาลบ่อยครั้ง ซึ่งการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลบ่อยครั้งทำให้ส่งผลการทบต่อทิศทางของการดำเนินนโยบายต่างประเทศด้วยเช่นกัน อีกทั้งจะพบว่าตลอดระยะเวลา นับตั้งแต่การยอมแพ้ของประเทศญี่ปุ่นจนถึงประเทศไทยได้เข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติ จะเห็นได้ว่าประเทศไทยได้เปลี่ยนแปลงรัฐบาลทั้งหมดจำนวนถึง 8 ชุด²⁶⁰ ดังนี้

- 1) รัฐบาลนายควง อภัยวงศ์ ลาออกหลังจากมีการประกาศสันติภาพ
- 2) รัฐบาลนายทวี บุณยเกตุ ลาออกเพื่อเปิดทางให้ ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช
- 3) รัฐบาล ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช ยุบสภาภายหลังจากได้บรรลุการเจรจาความตกลงสมบูรณแบบกับประเทศอังกฤษ
- 4) รัฐบาลนายควง อภัยวงศ์ ลาออกหลังจากแพ้การลงคะแนนเสียงในสภาผู้แทนราษฎร
- 5) รัฐบาลนายปรีดี พนมยงค์ ลาออกหลังจากได้รับพระราชทานรัฐธรรมนูญใหม่
- 6) รัฐบาลนายปรีดี พนมยงค์ ลาออกหลังการสวรรคตของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล

²⁵⁵ กนต์ธีร์ ศุภมงคล, *การวิเทโศบายของไทย: ระหว่างปี พุทธศักราช 2483 ถึง 2495*, 302.

²⁵⁶ สิริ เปรมจิตต์, *ชีวิตและงานของ พลเรือตรี ถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ อดีตนายกรัฐมนตรี "ลิ้นทอง" หัวหน้าคณะรัฐบาลประชาธิปไตยสมบูรณชุดแรกของเมืองไทย* บันทึกประวัติศาสตร์การเมืองของไทยในระบอบประชาธิปไตย 45 ปี, 456.

²⁵⁷ กนต์ธีร์ ศุภมงคล, *การวิเทโศบายของไทย: ระหว่างปี พุทธศักราช 2483 ถึง 2495*, 285.

²⁵⁸ วิจิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร, *ตำนานเสรีไทย*, 153-155.

²⁵⁹ ชาญวิทย์ เกษตรศิริ, *ประวัติการเมืองไทย*, 397.

²⁶⁰ สิริ เปรมจิตต์, *ชีวิตและงานของ พลเรือตรี ถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ อดีตนายกรัฐมนตรี "ลิ้นทอง" หัวหน้าคณะรัฐบาลประชาธิปไตยสมบูรณชุดแรกของเมืองไทย* บันทึกประวัติศาสตร์การเมืองของไทยในระบอบประชาธิปไตย 45 ปี, 445-462.

7) รัฐบาลนายปรีดี พนมยงค์ ลาออกโดยให้เหตุผลจากสุขภาพอนามัยทรุดโทรม

8) รัฐบาล พลเรือตรี ถวัลย์ ธำรงนาวาสวัสดิ์ รัฐบาลที่ประเทศไทยสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติ

จะเห็นได้ว่าการดำเนินนโยบายของประเทศไทยอันเนื่องมาจากผลสงครามโลกครั้งที่ 2 ก็เพื่อแก้ไขสถานะของประเทศไทยนับตั้งแต่ที่ประเทศไทยได้ร่วมเป็นพันธมิตรกับประเทศญี่ปุ่น จนกระทั่งประเทศไทยได้ประกาศสงครามกับประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกา ซึ่งในความเป็นจริงแล้ว หากพิจารณาดูแล้วก็จะพบว่าเป็นไปได้ยากที่ประเทศไทยจะรอดพ้นจากสถานะของประเทศผู้แพ้สงคราม และย่อมส่งผลต่อการสูญเสียเอกราชและอธิปไตยเนื่องจากถูกควบคุมและจำกัดการดำเนินนโยบายต่าง ๆ จากประเทศผู้ชนะสงคราม แต่ด้วยการดำเนินการของขบวนการเสรีไทยและความพยายามของรัฐบาลไทยที่ลักลอบติดต่อกับฝ่ายสัมพันธมิตรมาโดยตลอด อีกทั้งยังสนับสนุนและช่วยเหลือฝ่ายสัมพันธมิตรเป็นอย่างดีจนได้รับการยอมรับว่าการประกาศสงครามดังกล่าวไม่ได้เกิดจากเจตจำนงที่แท้จริงของประชาชนชาวไทย แต่กระทำไปเนื่องจากถูกบังคับจากประเทศญี่ปุ่น จนได้รับคำแนะนำให้ประเทศไทยออกประกาศสันติภาพ แต่อย่างไรก็ตามท่าทีของประเทศต่าง ๆ ที่มีต่อการประกาศสันติภาพของประเทศไทยก็แตกต่างกันออกไป โดยเฉพาะท่าทีของประเทศมหาอำนาจซึ่งเป็นสมาชิกประจำของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติที่มีบทบาทสำคัญในการใช้อำนาจยับยั้งการรับสมัครสมาชิกใหม่ก่อนที่จะเสนอให้สมาชิกใหญ่แห่งองค์การสหประชาชาติพิจารณารับสมัครการเข้าเป็นสมาชิก ดังนั้นการดำเนินการของประเทศไทยในการเจรจาและทำความตกลงกับประเทศมหาอำนาจเหล่านั้น จึงถือได้ว่ามีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อการสนับสนุนการสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติของประเทศไทย นอกจากนี้การดำเนินการของประเทศไทยก็แสดงออกให้เห็นว่าเป็นการดำเนินการที่สอดคล้องกับแนวคิดเหตุผลของรัฐที่จะดำเนินการทุกวิถีทาง เพื่อจะทำให้ประเทศไทยยังคงดำรงเอกราชและอธิปไตยให้คงอยู่ต่อไป ถึงแม้จะต้องสละดินแดนบางส่วนและได้รับคำวิพากษ์วิจารณ์จากการดำเนินนโยบายต่าง ๆ ก็ตาม อย่างไรก็ตามจะเห็นได้ว่าตลอดระยะเวลาดังกล่าวประเทศไทยก็ประสบปัญหาและมีอุปสรรคอยู่บ้าง แต่อย่างน้อยก็พิสูจน์ให้เห็นได้ว่าด้วยความพยายามของรัฐบาลไทยเป็นผลทำให้ประเทศไทยสามารถบรรลุเป้าหมายที่ได้รับการสนับสนุนจากประเทศมหาอำนาจในการสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติได้เป็นผลสำเร็จ

บทที่ 5

ประเทศไทยกับสมาชิกองค์การสหประชาชาติ

หลังจากการประกาศสันติภาพของประเทศไทยจนกระทั่งการดำเนินการของประเทศไทยในการเจรจาและแก้ไขปัญหาจนทำให้ประเทศมหาอำนาจที่เป็นสมาชิกประจำของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติสนับสนุนการสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติของประเทศไทย โดยในส่วนตัวต่อไปจะกล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับองค์การสหประชาชาติที่ได้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้ โดยส่วนแรกจะกล่าวถึงสมาชิกขององค์การสหประชาชาติในเรื่องของการรับสมัครสมาชิกใหม่และการยับยั้งของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติ ในส่วนที่สองจะกล่าวถึงการดำเนินการของรัฐบาลไทยในการสมัครเข้าเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาตินับตั้งแต่การแสดงท่าทีที่จะขอสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติจนกระทั่งประเทศไทยได้ลงนามในเอกสารภาคยานุวัติเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติ และในส่วนสุดท้ายจะกล่าวถึงผลประโยชน์ของประเทศไทยในฐานะสมาชิกองค์การสหประชาชาติ

5.1 สมาชิกขององค์การสหประชาชาติ

โดยทั่วไปแล้วองค์การระหว่างประเทศจะกำหนดหลักเกณฑ์หรือเงื่อนไขของการรับสมัครสมาชิกใหม่และการฟื้นฟูสภาพของสมาชิกไว้ นอกจากนี้บางองค์การยังได้แบ่งประเภทของสมาชิกในแต่ละประเภทซึ่งทำให้บทบาทของสมาชิกแตกต่างกันออกไป นอกจากนี้องค์การระหว่างประเทศสามารถกำหนดคุณสมบัติของการรับสมัครสมาชิกได้ ซึ่งในบางครั้งก็ไม่จำเป็นต้องจำกัดอยู่เพียงรัฐอธิปไตยเสมอไปเท่านั้น แต่ในหลายองค์การระหว่างประเทศก็ยอมรับสมาชิกอื่นที่นอกเหนือจากรัฐ เช่น ดินแดน ดินแดนอาณานิคมหรือองค์การระหว่างประเทศด้วยตัวเอง แต่อย่างไรก็ตามสามารถแบ่งประเภทสมาชิกขององค์การระหว่างประเทศออกเป็น 3 ลักษณะ คือ

1) สมาชิกทั่วไป โดยอาจจะเป็นสมาชิกดั้งเดิมตั้งแต่มีการก่อตั้งองค์การระหว่างประเทศหรือเป็นสมาชิกที่สมัครเข้ามาเป็นสมาชิกในภายหลังจากมีการก่อตั้งองค์การระหว่างประเทศแล้ว ซึ่งสมาชิกประเภทนี้จะมีสิทธิครบตามที่กำหนดไว้ในบทบัญญัติของข้อตกลง

2) สมาชิกสมทบ โดยสมาชิกประเภทนี้อาจจะไม่ใช้รัฐอธิปไตย แต่อาจจะเป็นดินแดนหรือองค์การระหว่างประเทศก็ได้ ซึ่งโดยปกติแล้วสมาชิกสมทบย่อมไม่มีสิทธิเท่ากับสมาชิกทั่วไป แต่ยังคงได้รับสิทธิบางส่วน เช่น มีสิทธิเข้าร่วมการประชุม ได้รับเอกสารหรือรายงานต่าง ๆ แต่อาจจะไม่ได้รับสิทธิในการลงคะแนน

3) ผู้สังเกตการณ์ ซึ่งโดยปกติแล้วอาจจะไม่ใช้รัฐอธิปไตยและย่อมไม่ได้สิทธิเท่ากับสมาชิกทั่วไป โดยสามารถเข้าร่วมการประชุมได้ แต่อาจจะไม่ได้รับสิทธิเสนอความคิดเห็นหรือลงคะแนนเสียง

นอกจากนี้หากไม่ได้รับอนุญาตจากที่ประชุม ก็อาจจะไม่มีสิทธิเสนอเอกสารอย่างเป็นทางการให้ที่ประชุมพิจารณา²⁶¹

อย่างไรก็ตามองค์การสหประชาชาติเป็นเพียงองค์การความร่วมมือระหว่างรัฐเท่านั้น และยังคงให้ความสำคัญกับอธิปไตยของแต่ละรัฐว่ายังคงมีอำนาจสูงสุดอยู่²⁶² นอกจากนี้ในการประชุมที่คลุทาสน์ดัมบาร์ตัน โอ๊คส์ ได้กล่าวถึงข้อกำหนดสมาชิกภาพขององค์การสหประชาชาติว่าควรจะเปิดโอกาสให้รัฐที่รักในสันติภาพทุกรัฐสามารถเข้าเป็นสมาชิกขององค์การแห่งนี้ได้ นอกจากนี้ในการประชุมครั้งนั้นยังได้กำหนดหน้าที่ของสมาชิกใหญ่ให้มีหน้าที่ในการพิจารณารับสมาชิกใหม่ภายใต้คำแนะนำของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติ²⁶³ จนกระทั่งในการประชุมที่เมืองซานฟรานซิสโกได้สร้างความแตกต่างระหว่างสมาชิกผู้ก่อตั้งและสมาชิกใหม่ไว้ ซึ่งในความเป็นจริงแล้วสมาชิกทั้งสองประเภทไม่ได้มีสิทธิแตกต่างกันแต่อย่างใด รวมทั้งยังคงตระหนักดีว่าทุกรัฐควรมีสิทธิ์ที่จะเข้าเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติ หากรัฐนั้นสามารถแสดงออกให้เห็นได้ว่าเป็นรัฐที่รักในสันติภาพและยินดีที่จะยอมรับพันธกรณีของกฎบัตรสหประชาชาติ อีกทั้งสามารถปฏิบัติตามข้อผูกพันที่กำหนดไว้ได้²⁶⁴ โดยในส่วนต่อไปจะอธิบายถึงการรับสมัครสมาชิกใหม่ขององค์การสหประชาชาติและการยับยั้งของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติที่มีบทบาทสำคัญต่อการรับสมัครใหม่ขององค์การสหประชาชาติ

5.1.1 การรับสมัครสมาชิกใหม่ขององค์การสหประชาชาติ

โดยปกติแล้วการรับสมัครสมาชิกใหม่ขององค์การระหว่างประเทศจะกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขของการรับสมัครสมาชิกใหม่ไว้ เช่น สภาพภูมิศาสตร์ เศรษฐกิจ การเมือง เป็นต้น ซึ่งบางครั้งการเข้าเป็นสมาชิกขององค์การระหว่างประเทศก็เกี่ยวข้องกับการเมืองระหว่างประเทศ และบางครั้งก็อาจเป็นความต้องการของรัฐซึ่งคาดหวังถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับจากการเข้าเป็นสมาชิกขององค์การระหว่างประเทศ โดยส่วนใหญ่แล้วประเทศที่สนใจสมัครเข้าเป็นสมาชิกขององค์การระหว่างประเทศจะเริ่มต้นจากการแสดงความต้องการของรัฐในการขอสมัครเข้าเป็นสมาชิกขององค์การระหว่างประเทศเอง แต่บางครั้งก็อาจมีบางองค์การระหว่างประเทศจะใช้การทาบทามหรือเชิญชวนรัฐที่มีศักยภาพเข้าเป็นสมาชิกขององค์การระหว่างประเทศได้เช่นกัน²⁶⁵

²⁶¹ ประสิทธิ์ ปิวาวัฒนาพานิช, *คำบรรยายเบื้องต้นกฎหมายองค์การระหว่างประเทศ*, 37-40.

²⁶² Dolivet, *The United Nations; a Handbook on the New World Organization ; Preface by Trygve Lie*, 18.

²⁶³ United Nations, *Yearbook of the United Nations 1946-47*, 5.

²⁶⁴ United Nations, *Yearbook of the United Nations 1946-47*, 20.

²⁶⁵ ประสิทธิ์ ปิวาวัฒนาพานิช, *คำบรรยายเบื้องต้นกฎหมายองค์การระหว่างประเทศ*, 41-42.

อย่างไรก็ตามกฎบัตรสหประชาชาติได้กำหนดเงื่อนไขการรับสมัครรัฐเข้าเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติไว้ในมาตรา 4 โดยระบุว่า “การรับรัฐใด ๆ เช่นว่านั้นเข้าเป็นสมาชิกของสหประชาชาติจะเป็นผลก็แต่โดยมติของสมัชชาตามคำแนะนำของคณะมนตรีความมั่นคง”²⁶⁶ สาเหตุที่เป็นเช่นนั้นก็เนื่องมาจากการรับสมาชิกใหม่มีผลต่อความมั่นคงจากสงครามที่เกิดขึ้น²⁶⁷ ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติในการพิจารณาว่าควรให้คำแนะนำต่อสมัชชาใหญ่เกี่ยวกับการสมัครเข้าเป็นสมาชิกใหม่ของแต่ละรัฐอย่างไร อีกทั้งยังสามารถยืนยันได้ว่าคำแนะนำในการรับสมาชิกใหม่ของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติไม่ได้ทำให้อำนาจหน้าที่ของสมัชชาใหญ่แห่งองค์การสหประชาชาติลดน้อยลงไปแต่อย่างใด²⁶⁸

แต่อย่างไรก็ตามในกฎบัตรสหประชาชาติได้กำหนดการลงคะแนนเสียงของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติไว้ว่าคำวินิจฉัยในการรับสมาชิกใหม่ขององค์การสหประชาชาติจะกระทำโดยคะแนนเสียงเห็นชอบของสมาชิกจำนวน 7 ประเทศ จากทั้งหมดจำนวน 11 ประเทศ โดยในจำนวน 7 ประเทศสมาชิกที่เห็นชอบจะต้องประกอบด้วยการเห็นพ้องต้องกันของสมาชิกประจำของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติอันได้แก่ ประเทศจีน ประเทศฝรั่งเศส สหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษและสหภาพโซเวียต แต่ต่อมาในปี 1963 ได้มีการประชุมเพื่อแก้ไขจำนวนสมาชิกไม่ประจำของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติเพิ่มขึ้นจากจำนวน 6 ประเทศเป็นจำนวน 10 ประเทศ และได้มีการแก้ไขว่าคำวินิจฉัยจะกระทำโดยคะแนนเสียงเห็นชอบของสมาชิกจำนวน 9 ประเทศจากทั้งหมดจำนวน 15 ประเทศ โดยในจำนวน 9 ประเทศสมาชิกที่เห็นชอบจะต้องประกอบด้วยการเห็นพ้องต้องกันของสมาชิกประจำของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติอันได้แก่ ประเทศจีน ประเทศฝรั่งเศส สหรัฐอเมริกา ประเทศอังกฤษและสหภาพโซเวียต ซึ่งได้เริ่มบังคับใช้มาตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน 1965²⁶⁹ จากที่ได้กล่าวมาจะเห็นได้ว่าคณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติมีบทบาทสำคัญต่อการรับสมาชิกใหม่ขององค์การสหประชาชาติเป็นอย่างมาก ถึงแม้ว่าในกฎบัตรสหประชาชาติจะไม่ได้ระบุคำว่า “ยับยั้ง”²⁷⁰ (VETO)

²⁶⁶ กรมองค์การระหว่างประเทศ, *กฎบัตรสหประชาชาติ*, 3.

²⁶⁷ Jan Wouters and Tom Ruys, "Security Council reform: a new veto for a new century?," (Brussels: Royal Institute for International Relations, 2005), 9. <http://aei.pitt.edu/8980/>.

²⁶⁸ United Nations, *Yearbook of the United Nations 1946-47*, 20-21.

²⁶⁹ Egon Schwelb, "Amendments to Articles 23, 27 and 61 of the Charter of the United Nations," *The American Journal of International Law* 59, no. 4 (1965): 845-847, <https://doi.org/10.2307/2197095>, www.jstor.org/stable/2197095.

²⁷⁰ United Nations, *Yearbook of the United Nations 1946-47*, 25.

ของสมาชิกประจำของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติไว้ก็ตาม แต่การยับยั้งดังกล่าวมีส่วนสำคัญต่อการสมัครเข้าเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติอย่างมีนัยสำคัญ

5.1.2 การยับยั้งของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติ

คณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติมีความรับผิดชอบหลักในการรักษาสันติภาพและความมั่นคง ดังนั้นสิ่งสำคัญประการหนึ่งคือ การพิจารณาข้อพิพาทที่เกิดขึ้น โดยจะไม่อนุญาตให้มีการขอคำร้องเพื่อนำไปพิจารณาในสมัชชาใหญ่แห่งองค์การสหประชาชาติ และประการที่สองคือจากการลงคะแนนเสียงในการประชุมขององค์การสันนิบาตชาติ จะใช้การลงคะแนนเสียงที่เป็นเอกฉันท์ แต่สำหรับองค์การสหประชาชาติจะใช้การลงคะแนนเสียงแบบเสียงข้างมากหรือจำนวน 2 ใน 3 ของสมาชิก แต่อย่างไรก็ตามองค์การสหประชาชาติยังตระหนักถึงความเห็นพ้องต้องกันในการแก้ไขปัญหาสันติภาพและความมั่นคง ดังนั้นเพื่อให้การดำเนินการดังกล่าวเกิดผลเป็นรูปธรรมจึงได้มอบสิทธิในการยับยั้งให้แก่ประเทศมหาอำนาจซึ่งเป็นสมาชิกประจำของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติ²⁷¹ ถึงแม้ว่าในช่วงแรกประเทศสมาชิกผู้ก่อตั้งองค์การสหประชาชาติจะไม่เห็นด้วยกับหลักการลงคะแนนเสียงนี้ แต่ในท้ายที่สุดแล้วหลักการนี้ก็ได้รับการบรรจุอยู่ในกฎบัตรสหประชาชาติในข้อ 27 คือ “คำวินิจฉัยของคณะมนตรีความมั่นคงในเรื่องอื่นทั้งหมด จะต้องกระทำโดยคะแนนเสียงเห็นชอบของสมาชิกเก้าประเทศ ซึ่งรวมคะแนนเสียงเห็นพ้องกันของบรรดาสมาชิกประจำอยู่ด้วย”²⁷² จะเห็นได้ว่าเป็นการหลีกเลี่ยงการใช้คำว่ายับยั้งของกฎบัตรฉบับนี้ สาเหตุที่ทำให้ประเทศสมาชิกให้การยอมรับที่จะมอบสิทธินี้ให้แก่สมาชิกประจำของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติก็เนื่องมาจากสิทธิยับยั้งนี้จะมีส่วนสำคัญทำให้องค์การสหประชาชาติสามารถดำเนินการแก้ไขปัญหาความมั่นคงและรักษาสันติภาพได้ อีกทั้งยังมีความสำคัญอย่างยิ่งในการป้องกันอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้นจากความขัดแย้งระหว่างสมาชิกประจำของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติ ถึงแม้ว่าสมาชิกดังกล่าวจะมีหน้าที่ในการรักษาผลประโยชน์ของประชาคมโลกก็ตาม แต่ก็ต้องยอมรับว่าสมาชิกดังกล่าวก็ต้องดำเนินนโยบายเพื่อรักษาผลประโยชน์ของตนเองเช่นกัน²⁷³ นอกจากนี้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้สิทธิยับยั้งของสมาชิกประจำของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติยังต้องพิจารณาว่าเรื่องดังกล่าวเกี่ยวข้องกับวิธีการดำเนินการหรือปัญหาในเรื่องอื่น เนื่องจากทั้งสองเรื่องมีแนวทางในการลงคะแนนเสียงที่แตกต่างกัน เพราะหากได้รับการพิจารณาว่าเกี่ยวข้องกับวิธีการดำเนินการ จะกระทำโดยใช้เสียงเห็นชอบของสมาชิกจำนวน 9 ประเทศ แต่หากได้รับการพิจารณาว่าเป็นเรื่องอื่น

²⁷¹ Goodrich, "From League of Nations to United Nations," 9-15.

²⁷² กรมองค์การระหว่างประเทศ, *กฎบัตรสหประชาชาติ*, 8.

²⁷³ Wouters and Ruys, "Security Council reform: a new veto for a new century?," 5-6.

จะกระทำโดยใช้เสียงเห็นชอบของสมาชิกจำนวน 9 ประเทศ ซึ่งรวมถึงคะแนนเสียงของสมาชิกประจำของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติอยู่ด้วย²⁷⁴ ซึ่งการพิจารณาดังกล่าวจะเห็นได้ว่าต้องพิจารณาก่อนว่าจะต้องใช้การลงคะแนนเสียงแบบใด เพราะจะมีผลต่อมติของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติที่ต้องได้รับการเห็นพ้องต้องกันของสมาชิกประจำของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติด้วยหรือไม่ ซึ่งหลักการลงคะแนนเสียงดังกล่าวเรียกว่าการใช้สิทธิยับยั้ง 2 ครั้ง²⁷⁵ (Double Veto)

อย่างไรก็ตามจะเห็นได้ว่าการยับยั้งของสมาชิกประจำของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติมีบทบาทสำคัญต่อการรับสมาชิกใหม่ขององค์การสหประชาชาติ ทั้งนี้ก็เพราะกฎบัตรสหประชาชาติได้กำหนดแนวทางการรับสมาชิกใหม่ว่าต้องได้รับคำแนะนำจากคณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติ²⁷⁶ ซึ่งการรับสมาชิกใหม่นั้นไม่ถือว่าอยู่ในการพิจารณาด้วยวิธีดำเนินการ ดังนั้นคะแนนเสียงของสมาชิกประจำของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติจึงมีความสำคัญต่อมติของการลงคะแนนเสียงเป็นอย่างมาก และมีการใช้สิทธิยับยั้งการพิจารณารับสมัครสมาชิกใหม่ขององค์การสหประชาชาติครั้งแรกในปี 1946 จึงเป็นสาเหตุทำให้การสมัครเข้าเป็นสมาชิกของประเทศดังกล่าวถูกเลื่อนให้ล่าช้าออกไป²⁷⁷ ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากการดำเนินการระหว่างสงครามของประเทศต่าง ๆ เป็นปัจจัยสำคัญในการพิจารณาการขอรับสมัครเข้าเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติด้วยเช่นกัน ถึงแม้ว่าในกฎบัตรสหประชาชาติจะไม่ได้ขีดขวางการรับประเทศใด ๆ เข้าเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติก็ตาม²⁷⁸

จากรายงานการประชุมการพิจารณารับสมาชิกใหม่ของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติครั้งที่ 57 ในวันที่ 29 สิงหาคม 1946 ได้มีมติให้คำแนะนำเห็นชอบการสมัครเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติเพียง 3 ประเทศ ได้แก่ ประเทศอัฟกานิสถาน ประเทศไอซ์แลนด์และประเทศสวีเดน แต่อย่างไรก็ตามในการประชุมดังกล่าวทำให้สมาชิกจำนวนหนึ่งได้รับคำพิจารณาว่ายังไม่สมควรได้รับคำแนะนำในการสมัครเข้าเป็นสมาชิกใหม่ขององค์การสหประชาชาติเพื่อเสนอต่อสมัชชาใหญ่แห่งองค์การสหประชาชาติจำนวนถึง 5 ประเทศ ได้แก่ ประเทศแอลเบเนีย ประเทศมองโกเลีย ประเทศจอร์แดน ประเทศไอร์แลนด์และประเทศโปรตุเกส ในขณะที่การพิจารณาการสมัครเข้าเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติของประเทศไทยถูกเลื่อนออกไปก่อน จึงทำให้ยังไม่มีมติในการพิจารณาการสมัครเข้าเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติของประเทศไทย

²⁷⁴ กรมองค์การระหว่างประเทศ, *กฎบัตรสหประชาชาติ*, 8.

²⁷⁵ ประสิทธิ์ ปิวาวัฒนาพานิช, *คำบรรยายเบื้องต้นกฎหมายองค์การระหว่างประเทศ*, 52-53.

²⁷⁶ กรมองค์การระหว่างประเทศ, *กฎบัตรสหประชาชาติ*, 3.

²⁷⁷ Wouters and Ruys, "Security Council reform: a new veto for a new century?," 10.

²⁷⁸ Goodrich, "From League of Nations to United Nations," 7.

ในการประชุมครั้งนี้²⁷⁹ จากการประชุมดังกล่าวได้แสดงให้เห็นถึงการยับยั้งที่น่าสนใจของสหภาพโซเวียต ในฐานะของสมาชิกประจำของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติที่ปฏิเสธการสมัคร เป็นสมาชิกของประเทศจอร์แดน ประเทศไอร์แลนด์และประเทศโปรตุเกสได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้ก็เนื่องจากสหภาพโซเวียตอ้างว่ายังไม่มีความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างกัน จากการตัดสินใจ ดังกล่าวได้สร้างความกังวลใจให้กับสมาชิกอื่น ๆ เป็นอย่างมาก เนื่องจากมองว่าข้ออ้างของสหภาพโซเวียต ถือว่าเป็นการเพิ่มข้อกำหนดในการรับสมัครเพิ่มเติมจากที่ได้กำหนดไว้ในกฎบัตรสหประชาชาติ โดยเฉพาะในกรณีของประเทศโปรตุเกส เนื่องจากทำให้สมาชิกของคณะมนตรีความมั่นคง แห่งองค์การสหประชาชาติแสดงความเห็นว่าประเทศโปรตุเกสมีส่วนสำคัญในการสนับสนุน ฝ่ายสัมพันธมิตรต่อต้านฝ่ายอักษะ จึงสมควรที่จะได้รับการสนับสนุนในการเข้าเป็นสมาชิกองค์การ สหประชาชาติมากกว่าที่จะถูกปฏิเสธจากการพิจารณาครั้งนี้ แต่อย่างไรก็ตามสหภาพโซเวียตยังคง ยืนยันว่าการพิจารณาการรับสมัครสมาชิกใหม่ของแต่ละประเทศนั้น เป็นการตัดสินใจ ของแต่ละประเทศด้วยเช่นกัน และการตัดสินใจของสมาชิกอื่นไม่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ของสหภาพโซเวียต จึงส่งผลให้การพิจารณาการสมัครเข้าเป็นสมาชิกของทั้ง 3 ประเทศ ถูกเลื่อนออกไปก่อน เนื่องจากการใช้สิทธิยับยั้งของสหภาพโซเวียต²⁸⁰

หลังจากที่ได้อธิบายเกี่ยวกับสมาชิกขององค์การสหประชาชาติใน 2 ประเด็นสำคัญ ได้แก่ การรับสมัครสมาชิกใหม่ขององค์การสหประชาชาติและการยับยั้งของคณะมนตรีความมั่นคง แห่งองค์การสหประชาชาติที่ถือว่ามีความสำคัญต่อการสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติ ของประเทศไทยเป็นอย่างมาก โดยในส่วนต่อไปจะได้อธิบายถึงการดำเนินการของรัฐบาลไทย ในการสมัครเข้าเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติต่อไป

5.2 การดำเนินการของรัฐบาลไทยในการสมัครเข้าเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติ

ในเดือนเมษายน 1945 ได้มีการจัดการประชุมเพื่อจัดตั้งองค์การสหประชาชาติ ณ เมืองซานฟรานซิสโก ซึ่งสมาชิกในที่ประชุมมาจากประเทศที่ประกาศสงครามกับฝ่ายอักษะทั้งสิ้น โดยนายปรีดี พนมยงค์ ในฐานะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์จึงสั่งให้สถานทูตไทย ณ กรุงวอชิงตัน แจ้งกับสหรัฐอเมริกาว่าประเทศไทยอยากได้สิทธิ์เข้าร่วมการประชุมดังกล่าว และขบวนการเสรีไทย ก็พร้อมที่ต่อสู้กับกองทัพญี่ปุ่นอย่างเปิดเผย แต่สหรัฐอเมริกาเกรงว่าหากมีการต่อต้านกองทัพญี่ปุ่น อย่างเปิดเผยจะเป็นการทำให้กองทัพญี่ปุ่นเข้ายึดครองประเทศไทยอย่างเบ็ดเสร็จอย่างที่ได้เกิดขึ้น

²⁷⁹ Security Council. "Resolution 8 (1946) / [adopted by the Security Council at its 57th meeting], of 29 August 1946."

²⁸⁰ Security Council. "Security Council, 1st year : 57th meeting, Thursday, 29 August 1946." 98-108.

ในดินแดนอินโดจีนฝรั่งเศส และจะทำให้การดำเนินการของฝ่ายสัมพันธมิตรยากขึ้นกว่าเดิม²⁸¹ และอาจส่งผลให้ประเทศไทยต้องถูกทำลายเหมือนกรุงวอร์ซอของประเทศโปแลนด์ เนื่องจากฝ่ายต่อต้านกองทัพเยอรมันกระทำการโดยไม่ระมัดระวัง จนเป็นเหตุให้กองทัพเยอรมันล่วงรู้ และได้ทำลายกรุงวอร์ซอจนได้รับความเสียหายเป็นอย่างมาก ดังนั้นฝ่ายสัมพันธมิตรจึงขอให้ขบวนการเสรีไทยรอเวลาที่เหมาะสมก่อน เพื่อให้ให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของฝ่ายสัมพันธมิตร²⁸² แต่อย่างไรก็ตามสหรัฐอเมริกาได้ส่งโทรเลขปลอบใจให้แก่นายปรีดี พนมยงค์ ว่า “ความพยายามของท่านและของผู้ร่วมงานกับท่านที่จะปลดปล่อยประเทศไทยจากผู้กดขี่เป็นที่ทราบตระหนักอย่างดีและจะไม่ลืมหูลืมตา”²⁸³

หลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดลง ประเทศไทยได้ข่าวว่าประเทศฝรั่งเศสไม่พอใจการครอบครองดินแดนอินโดจีนฝรั่งเศสของประเทศไทยที่ได้รับความช่วยเหลือมาจากการไถ่เกลียดของประเทศญี่ปุ่น และประเทศฝรั่งเศสอาจจะคัดค้านการสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติของประเทศไทย²⁸⁴ อีกทั้งสงครามที่เกิดขึ้นได้ส่งผลทำให้เกิดสภาวะขาดแคลนอาหารไปทั่วโลก จากสาเหตุนี้ทำให้สหรัฐอเมริกาเห็นว่าประเทศไทยเป็นประเทศผลิตอาหารที่สำคัญประเทศหนึ่ง จึงได้ทำหนังสือเชิญประเทศไทยให้ส่งผู้แทนเข้าร่วมประชุมองค์การอาหารและเกษตรขององค์การสหประชาชาติ ซึ่งประเทศไทยเห็นว่าเป็นโอกาสอันดีที่จะหาแนวทางในการสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติของประเทศไทยในอนาคต และได้ทราบว่า การขอสมัครเข้าเป็นสมาชิกนั้นใช้เพียงหนังสือแสดงความจำนงจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของประเทศไทยส่งถึงเลขาธิการองค์การสหประชาชาติเพื่อขอสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติก็เพียงพอแล้ว²⁸⁵

ในเดือนมีนาคม 1946 กระทรวงการต่างประเทศของประเทศไทยได้มีโทรเลขถึงอู๋ปู้ตไทย ณ กรุงวอชิงตัน ว่าประเทศไทยปรารถนาสมัครเข้าเป็นสมาชิกหน่วยงานบรรเทาทุกข์และฟื้นฟูบูรณะแห่งสหประชาชาติ (UNRRA) และปรารถนาสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติด้วยเช่นกัน จึงขอให้สถานทูตไทยติดต่อสอบถามกระทรวงการต่างประเทศของสหรัฐอเมริกา และขอมุมมองของสหรัฐอเมริกาต่อการคัดค้านการสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติของประเทศไทย ต่อมากระทรวงการต่างประเทศของสหรัฐอเมริกาแจ้งว่าสหรัฐอเมริกาสนับสนุนการสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติของประเทศไทย แต่ก็ยังคงกังวลท่าทีของประเทศฝรั่งเศสที่อาจจะใช้สิทธิยับยั้งการสมัครเข้าเป็นสมาชิกของประเทศไทยได้ แต่การสมัครเข้าเป็นสมาชิกหน่วยงานบรรเทา

²⁸¹ วิจิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร์, *ตำนานเสรีไทย*, 127-128.

²⁸² สุพจน์ ด่านตระกูล, *ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับขบวนการเสรีไทยและการต่อต้านญี่ปุ่น*, 102.

²⁸³ วิจิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร์, *ตำนานเสรีไทย*, 128.

²⁸⁴ ดิเรก ชัยนาม, *ไทยกับสงครามโลกครั้งที่ 2*, 466.

²⁸⁵ กนต์ธีร์ ศุภมงคล, *การวิเทโศบายของไทย: ระหว่างปี พุทธศักราช 2483 ถึง 2495*, 283-284.

ทุกซ์และพื้นฟูบูรณะแห่งสหประชาชาติพบว่ามีสมาชิกคัดค้านจำนวนมาก เพราะเห็นว่าการเป็นสมาชิกหน่วยงานบรรเทาทุกข์และพื้นฟูบูรณะแห่งสหประชาชาติจำเป็นจะต้องเข้าเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติก่อน²⁸⁶

ในวันที่ 20 พฤษภาคม 1946 กระทรวงการต่างประเทศของประเทศไทยได้มีหนังสือถึงเลขาธิการองค์การสหประชาชาติโดยแจ้งให้ทราบว่าประเทศไทยปรารถนาจะสมัครเข้าเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติ ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากความล้มเหลวขององค์การสันนิบาตชาติ ทำให้ประเทศไทยเห็นถึงความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะเข้าเป็นสมาชิกขององค์การระหว่างประเทศเพื่อรับประกันสันติภาพและความมั่นคงของโลก²⁸⁷ ต่อมาอุปทูตสหรัฐอเมริกาประจำกรุงเทพมหานครได้ส่งข้อบังคับในการรับสมัครสมาชิกใหม่ของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติที่ได้ตกลงกันโดยมีสาระสำคัญคือรัฐที่ปรารถนาจะสมัครเข้าเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติจะต้องเสนอใบสมัครต่อเลขาธิการองค์การสหประชาชาติ พร้อมทั้งได้แนบคำรับรองว่าจะยินยอมรับพันธกรณีของกฎบัตรสหประชาชาติ เพื่อให้เลขาธิการองค์การสหประชาชาติเสนอใบสมัครต่อคณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติ หลังจากนั้นคณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติจะพิจารณาว่ารัฐผู้สมัครเป็นรัฐที่รักสันติ สามารถและเต็มใจที่จะปฏิบัติตามพันธกรณีที่มีอยู่ในกฎบัตรสหประชาชาติหรือไม่ หลังจากนั้นจะให้คำแนะนำของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติเพื่อเสนอต่อสมัชชาใหญ่แห่งองค์การสหประชาชาติในการพิจารณาการรับสมัครเข้าเป็นสมาชิกใหม่ต่อไป²⁸⁸

ในวันที่ 18 มิถุนายน 1946 นายกนต์ธีร์ ศุภมงคล ได้เข้าพบประธานกรรมาธิการต่างประเทศของสภาผู้แทนราษฎรของสหรัฐอเมริกา ซึ่งได้แจ้งให้ตัวแทนของประเทศไทยทราบว่าประเทศไทยไม่ควรวิตกกังวลต่อท่าทีของประเทศฝรั่งเศสมากเกินไป ในขณะที่นั้นประเทศฝรั่งเศสก็เกิดปัญหาภายในของตนเองอยู่เช่นกัน และไม่คิดว่าประเทศฝรั่งเศสจะเป็นอุปสรรคต่อการสมัครเข้าเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติของประเทศไทย เนื่องจากประเทศไทยเป็นเพียงประเทศเล็ก ๆ ที่ต้องการสันติภาพ อีกทั้งสหรัฐอเมริกาจะทำทุกวิถีทางเพื่อให้การช่วยเหลือประเทศไทยในฐานะมิตรเก่าแก่ของสหรัฐอเมริกา ซึ่งต่อมาสหรัฐอเมริกาได้ประกาศว่าจะสนับสนุนการยื่นคำร้องต่อองค์การสหประชาชาติเกี่ยวกับกรณีข้อพิพาทดินแดนอินโดจีนฝรั่งเศสของประเทศไทยกับประเทศฝรั่งเศส อีกทั้งจะรับรองการสมัครเข้าเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติของประเทศไทย แต่ยังคงยืนยันว่า

²⁸⁶ หอจดหมายเหตุแห่งชาติ, หนังสือโต้ตอบในเรื่องการสมัครเข้าเป็นสมาชิก UNO และ UNRRA (1946), 3-5.

²⁸⁷ Ministry of Foreign Affairs. "Letter dated 46/05/20 from the Siamese Minister of Foreign Affairs to the Secretary General and received 46/05/31."

²⁸⁸ หอจดหมายเหตุแห่งชาติ, หนังสือโต้ตอบในเรื่องการสมัครเข้าเป็นสมาชิก UNO และ UNRRA, 18-21.

สหรัฐอเมริกาไม่ยอมรับการได้รับมอบดินแดนอินโดจีนฝรั่งเศสในปี 1941 ของประเทศไทย แต่จะสนับสนุนการพิจารณาของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติเกี่ยวกับข้อพิพาทที่เกิดขึ้นจากดินแดนดังกล่าว อีกทั้งสหรัฐอเมริกาในฐานะสมาชิกขององค์การสหประชาชาติขอแนะนำให้ประเทศไทยเลื่อนการสมัครเข้าเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติไปจนกว่าจะได้มีการหารือข้อพิพาทกับประเทศฝรั่งเศส นอกจากนี้สหรัฐอเมริกายืนยันว่าประเทศไทยเป็นประเทศที่รักษาสันติภาพ และจะสนับสนุนการสมัครเข้าเป็นสมาชิกของประเทศไทยเมื่อมีการลงคะแนนเสียง อีกทั้งยังอยากให้ประเทศไทยสมัครเข้าเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติภายในปี 1946 โดยดำเนินการยื่นคำร้องในการจัดการข้อพิพาทกับประเทศฝรั่งเศสและการขอสมัครสมาชิกของประเทศไทยไปพร้อมกัน ต่อมานายกนต์ธีร์ ศุภมงคล ได้เข้าหารือกับเลขาธิการองค์การสหประชาชาติ โดยมีความเห็นว่าการนำข้อพิพาทมาสู่คณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติอาจจะสร้างความไม่พอใจให้กับประเทศฝรั่งเศส ซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อการศึกษาของประเทศไทยในการสมัครเข้าเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติของประเทศไทยได้ ถึงแม้ว่าประเทศไทยจะส่งใบสมัครเข้าเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติแล้วก็ตาม แต่เลขาธิการองค์การสหประชาชาติก็ยังคงเห็นว่าควรเลื่อนการพิจารณาการสมัครของประเทศไทยออกไปก่อน จนกว่าจะสามารถระงับข้อพิพาทกับประเทศฝรั่งเศสได้²⁸⁹

จนกระทั่งในวันที่ 15 กรกฎาคม 1946 นายดิเรก ชัยนาม ในฐานะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของประเทศไทยได้ส่งเอกสารถึงเลขาธิการองค์การสหประชาชาติว่ารัฐบาลไทยตัดสินใจที่จะนำกรณีพิพาทดินแดนอินโดจีนฝรั่งเศสกับประเทศฝรั่งเศสเข้าสู่การพิจารณาของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติ และยินดีที่จะยอมรับการแก้ไขข้อพิพาทจากคณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติด้วยเช่นกัน²⁹⁰ ในขณะที่ประเทศอังกฤษก็ยังไม่แน่ใจว่าการสมัครเข้าเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติของประเทศไทยจะได้รับการสนับสนุนจากคณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติหรือไม่ เพราะมีเพียงประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกาเท่านั้นที่แสดงออกในการสนับสนุนการสมัครเข้าเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติของประเทศไทยอย่างเป็นทางการ ในขณะที่ประเทศอังกฤษจะช่วยเจรจากับประเทศฝรั่งเศสให้อีกทางหนึ่ง และแนะนำว่าประเทศไทยควรเปิดการเจรจาโดยตรงกับประเทศฝรั่งเศสจากการยื่นคำร้องของประเทศไทยในกรณีพิพาทอินโดจีนฝรั่งเศส ทำให้สมาชิกส่วนใหญ่เห็นว่าประเทศไทยยังคงอยู่ในสถานะสงครามกับประเทศฝรั่งเศส และประเทศฝรั่งเศสยังคงมีท่าทีที่ไม่เป็นมิตร

²⁸⁹ หอจดหมายเหตุแห่งชาติ, หนังสือโต้ตอบในเรื่องการสมัครเข้าเป็นสมาชิก UNO และ UNRRA, 22-30.

²⁹⁰ Siamese Legation. "Letter dated 46/07/15 from Mr. L. D. Bhakdi, Siamese Chargé d'affaires in Washington D.C., to the Secretary-General."

กับประเทศไทย²⁹¹ ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากคำแนะนำของประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกาซึ่งมองเห็นว่าประเทศไทยยังคงมีข้อพิพาทกับประเทศฝรั่งเศสอยู่ จึงไม่ยากให้ประเทศฝรั่งเศสใช้สิทธิยับยั้งในการรับสมัครสมาชิกใหม่²⁹²

ต่อมาในวันที่ 9 กรกฎาคม 1946 เลขานุการรับสมัครสมาชิกใหม่ของคณะกรรมการรับสมัครสมาชิกใหม่ได้แจ้งว่าการสมัครสมาชิกใหม่ถูกกำหนดให้ส่งคำร้องขอสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติภายในวันที่ 15 กรกฎาคม 1946 และขอยืนยันว่าประเทศไทยจะใช้ใบสมัครที่ส่งให้เลขาธิการองค์การสหประชาชาติตั้งแต่วันที่ 20 พฤษภาคม 1946 เป็นคำร้องขอสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติของประเทศไทย ซึ่งตัวแทนประเทศไทยได้ตอบว่าขอเลื่อนการสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติของประเทศไทยออกไปก่อน²⁹³ และสหรัฐอเมริกาได้ขอให้ขยายการยื่นรับสมัครสมาชิกใหม่ขององค์การสหประชาชาติไปจนถึงวันที่ 5 สิงหาคม 1946²⁹⁴ และในท้ายที่สุดประเทศไทยได้ตัดสินใจส่งใบสมัครของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศของประเทศไทยอย่างเป็นทางการให้แก่เลขาธิการองค์การสหประชาชาติเพื่อขอสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติอีกครั้งในวันที่ 21 กรกฎาคม 1946 และได้ถูกยื่นให้แก่เลขาธิการองค์การสหประชาชาติในวันที่ 5 สิงหาคม 1946 ซึ่งเป็นวันสุดท้ายของการรับสมัครสมาชิกใหม่ของปี 1946²⁹⁵ โดยหนังสือดังกล่าวได้แสดงเจตจำนงว่าประเทศไทยพร้อมที่จะเข้าร่วมกับระบอบประชาธิปไตยในการสนับสนุนอุดมการณ์ขององค์การสหประชาชาติ และขอแจ้งให้ทราบว่าประเทศไทยขอสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติอย่างเป็นทางการ อีกทั้งรัฐบาลและประชาชนชาวไทยพร้อมและมุ่งมั่นที่จะปฏิบัติตามพันธกรณีของกฎบัตรสหประชาชาติ²⁹⁶ นอกจากนี้ได้แจ้งให้ทราบว่าคณะผู้แทนของประเทศไทยที่จะร่วมในการพิจารณาระงับข้อพิพาทระหว่างประเทศไทยกับประเทศฝรั่งเศสของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติจะเดินทางถึงล่าช้ากว่าที่กำหนด

²⁹¹ หอจดหมายเหตุแห่งชาติ, *หนังสือโต้ตอบในเรื่องการสมัครเข้าเป็นสมาชิก UNO และ UNRRA*, 31-33.

²⁹² กนต์ธีร์ ศุภมงคล, *การวิเทศนโยบายของไทย: ระหว่างปี พุทธศักราช 2483 ถึง 2495*, 292.

²⁹³ "Letter dated 46/07/09 addressed by Mr. A. Sobolev, Acting Secretary-General, to Mr. Knothi Suphamongkhon, Representative of the Siamese Minister of Foreign Affairs, and the reply dated 46/07/11."

²⁹⁴ หอจดหมายเหตุแห่งชาติ, *หนังสือโต้ตอบในเรื่องการสมัครเข้าเป็นสมาชิก UNO และ UNRRA*, 34.

²⁹⁵ กนต์ธีร์ ศุภมงคล, *การวิเทศนโยบายของไทย: ระหว่างปี พุทธศักราช 2483 ถึง 2495*, 292-294.

²⁹⁶ Siamese Legation. "Letter dated 46/08/03 from L. D. Bhakdi, Siamese Charge d'Affairs in Washington, D.C., handed to A. Sobolev, acting Secretary-General on 5 August 1946."

จึงขอให้เลื่อนวาระการประชุมของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติออกไปจนกว่า คณะผู้แทนของประเทศไทยจะเดินทางถึงนครนิวยอร์ก²⁹⁷

ในวันที่ 10 สิงหาคม 1946 คณะกรรมาธิการรับสมัครสมาชิกใหม่ของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติได้แจ้งให้ทราบว่าได้รับใบสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติของประเทศไทย และถือว่าประเทศไทยได้ขอสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติอย่างเป็นทางการแล้ว²⁹⁸ จนกระทั่งวันที่ 12 สิงหาคม 1946 ผู้แทนของประเทศไทยได้กล่าวในการประชุมของคณะกรรมาธิการรับสมัครสมาชิกใหม่ว่าประเทศไทยยังคงอยู่ในสถานะสงครามกับประเทศฝรั่งเศส ดังนั้นประเทศฝรั่งเศสจึงไม่สามารถสนับสนุนการสมัครเข้าเป็นสมาชิกของประเทศไทยได้ อีกทั้งผู้แทนของสหภาพโซเวียตได้แจ้งแก่ที่ประชุมว่าสหภาพโซเวียตก็ไม่สามารถสนับสนุนการสมัครเข้าเป็นสมาชิกของประเทศไทยได้เช่นกัน เนื่องจากสหภาพโซเวียตและประเทศไทยยังไม่มีความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างกัน²⁹⁹ อีกทั้งยังได้รับแจ้งจากสถานทูตไทยประจำกรุงเบิร์นว่าได้มีการจัดการประชุมของคณะกรรมาธิการรับสมัครสมาชิกใหม่อีกครั้ง ในวันที่ 14 สิงหาคม 1946 เกี่ยวกับการสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติของประเทศไทย โดยประเทศฝรั่งเศสยังคงยืนยันสถานะสงครามกับประเทศไทย อีกทั้งสหภาพโซเวียตยังคงยืนยันว่าไม่สามารถสนับสนุนการสมัครสมาชิกของประเทศไทยได้ ในขณะที่ประเทศออสเตรเลียและประเทศนิวซีแลนด์เห็นว่าประเทศไทยและประเทศฝรั่งเศสควรเจรจาระงับข้อพิพาทระหว่างกันก่อน อย่างไรก็ตาม ประเทศอังกฤษ ประเทศจีนและสหรัฐอเมริกาให้สนับสนุนการสมัครสมาชิกของประเทศไทย³⁰⁰ ดังนั้นประเทศไทยจึงได้แจ้งให้เลขาธิการองค์การสหประชาชาติทราบถึงท่าทีของการประชุม คณะกรรมาธิการรับสมัครสมาชิกใหม่ ซึ่งในขณะนี้คณะผู้แทนของประเทศไทยได้เดินทางถึงกรุงวอชิงตันแล้ว และมั่นใจว่าจะสามารถบรรลุข้อตกลงกรณีพิพาทกับประเทศฝรั่งเศสได้โดยเร็ว³⁰¹

ในวันที่ 24 สิงหาคม 1946 ผู้แทนของประเทศไทยได้ทำหนังสือถึงเลขาธิการองค์การสหประชาชาติเพื่อชี้แจงต่อรายงานการประชุมของคณะกรรมาธิการรับสมัครสมาชิกใหม่

²⁹⁷ "Telegram dated 46/07/20 from Mr. L. D. Bhakdi, Siamese Chargé d'affaires in Washington D.C., to Mr. A. Sobolev, Acting Secretary-General."

²⁹⁸ หอจดหมายเหตุแห่งชาติ, หนังสือโต้ตอบในเรื่องการสมัครเข้าเป็นสมาชิก UNO และ UNRRA, 37.

²⁹⁹ กนต์ธีร์ ศุภมงคล, การวิเทศนโยบายของไทย: ระหว่างปี พุทธศักราช 2483 ถึง 2495, 298.

³⁰⁰ หอจดหมายเหตุแห่งชาติ, หนังสือโต้ตอบในเรื่องการสมัครเข้าเป็นสมาชิก UNO และ UNRRA, 39.

³⁰¹ "Letter dated 46/08/19 from Konthi Suphamongkhon, Siamese representative on Siam's application to the UN addressed to the Secretary-General."

ของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติเกี่ยวกับการพิจารณาการสมัครเข้าเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติของประเทศไทยโดยมีสาระสำคัญ 4 ประการ³⁰² ดังนี้

1) สถานะสงครามระหว่างประเทศฝรั่งเศสกับประเทศไทย ในความเป็นจริงแล้วประเทศไทยไม่เคยประกาศสงครามกับประเทศฝรั่งเศส อีกทั้งประเทศไทยก็ไม่เคยได้รับแจ้งการประกาศสงครามของประเทศฝรั่งเศสกับประเทศไทยด้วยเช่นกัน

2) ข้อพิพาทในดินแดนอินโดจีนฝรั่งเศส ในความเป็นจริงแล้วประเทศไทยพยายามเจรจาที่จะระงับข้อพิพาทโดยสันติวิธี แต่การเจรจาก็ยังไม่สามารถบรรลุข้อตกลงระหว่างกันได้ ทำให้ประเทศไทยได้ยื่นคำร้องต่อคณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติในการพิจารณาระงับข้อพิพาทตั้งแต่วันที่ 15 กรกฎาคม 1946 ซึ่งต่อมาประเทศฝรั่งเศสได้ขอให้ส่งเรื่องไปพิจารณาที่ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศแทน

3) สถานการณ์ปัจจุบันในดินแดนอินโดจีนฝรั่งเศส เนื่องจากสถานการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นตามคำกล่าวอ้างของประเทศฝรั่งเศส ซึ่งรัฐบาลไทยขอยืนยันว่าประเทศไทยปรารถนาที่จะมีสันติภาพ ถึงแม้จะได้รับแจ้งว่ามีการละเมิดอธิปไตยของประเทศไทยนับตั้งแต่สงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดลง และรัฐบาลไทยได้แจ้งให้หน่วยงานของประเทศไทยหลีกเลี่ยงการปะทะกับกองทัพฝรั่งเศส อีกทั้งประเทศไทยจะยอมรับคำตัดสินของศาลยุติธรรมระหว่างประเทศหรือคำวินิจฉัยของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติต่อกรณีพิพาทดังกล่าว

4) ความสัมพันธ์ทางการทูตกับสหภาพโซเวียต ในความเป็นจริงแล้วประเทศไทยได้มีการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตกับสหภาพโซเวียตตั้งแต่วันที่ 12 มีนาคม 1946 แล้ว

ในวันที่ 26 สิงหาคม 1946 ประเทศฝรั่งเศสอ้างว่ารัฐบาลไทยมีส่วนเกี่ยวข้องกับความไม่สงบในเมืองเสียมราฐ จึงขอถอนข้อเสนอที่จะให้ศาลยุติธรรมระหว่างประเทศพิจารณาข้อพิพาทระหว่างประเทศไทยกับประเทศฝรั่งเศส และถ้าประเทศไทยไม่เจรจาดกกลางระงับข้อพิพาทกับประเทศฝรั่งเศสก่อน ประเทศฝรั่งเศสจะคัดค้านการสมัครเข้าเป็นสมาชิกของประเทศไทย ซึ่งคณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติได้ตกลงที่จะจัดประชุมเพื่อพิจารณาการรับสมัครเข้าเป็นสมาชิกใหม่ในวันที่ 28 สิงหาคม 1946³⁰³ จากท่าทีของประเทศฝรั่งเศสทำให้ในวันที่ 27 สิงหาคม 1946 คณะผู้แทนของประเทศไทยได้หารือกันเกี่ยวกับการประชุมของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติที่จะพิจารณาการรับสมัครสมาชิกใหม่ ซึ่งการประชุมดังกล่าวจะรวมถึงการสมัครเข้าเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติของประเทศไทยด้วย โดยในที่ประชุมดังกล่าวคณะผู้แทนของประเทศไทยส่วนใหญ่เห็นว่าไม่ควรที่จะเสี่ยงให้ประเทศ

³⁰² "Letter from the Siamese representative to the Secretary-General dated 24 August 1946."

³⁰³ ดิเรก ชัยนาม, *ไทยกับสงครามโลกครั้งที่ 2*, 468.

ฝรั่งเศสใช้สิทธิยับยั้งการสมัครสมาชิกเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติของประเทศไทย ในการประชุมของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติ และควรแจ้งให้องค์การสหประชาชาติเลื่อนการพิจารณาการสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติของประเทศไทยออกไปก่อน³⁰⁴ ดังนั้นผู้แทนของประเทศไทยจึงได้มีหนังสือแจ้งต่อเลขาธิการองค์การสหประชาชาติว่าเนื่องจากประเทศไทยยังไม่สามารถบรรลุข้อตกลงกับประเทศฝรั่งเศสได้ ภายใต้สถานการณ์เช่นนี้จึงขอให้คณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติเลื่อนการพิจารณาการสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติของประเทศไทยออกไปก่อน จนกว่าประเทศไทยจะสามารถเจรจาระงับข้อพิพาทกับประเทศฝรั่งเศสได้³⁰⁵ นอกจากนี้ยังได้แจ้งให้เลขาธิการองค์การสหประชาชาติทราบว่า “ประเทศไทยมีเจตนาบริสุทธิ์ที่จะสมัครเข้าเป็นสมาชิกสหประชาชาติด้วยความมุ่งประสงค์จะให้ความร่วมมือด้วยดีเพื่อประโยชน์ของส่วนรวม ประเทศไทยไม่ต้องการจะก่อให้เกิดความยุ่งยากอย่างใด ๆ ในองค์การสหประชาชาติ ถ้าหากการยอมเสียสละของไทยจะสามารถปิดเป่าการใช้สิทธิยับยั้งในการรับสมัครสมาชิกใหม่ทางคณะมนตรีความมั่นคงแล้ว ประเทศไทยพร้อมที่จะขอให้คณะมนตรีความมั่นคงเลื่อนการพิจารณาคำสมัครของประเทศไทยไปพลางก่อนได้”³⁰⁶ การกระทำของประเทศไทยได้สร้างความประทับใจให้กับเลขาธิการองค์การสหประชาชาติเป็นอย่างมากในความมีน้ำใจของประเทศไทย และเลขาธิการองค์การสหประชาชาติยังบอกว่าจะเก็บเอกสารการขอเลื่อนการพิจารณาของประเทศไทยไว้ก่อน หากในที่ประชุมคณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติไม่ใช้สิทธิยับยั้งการรับสมัครของประเทศไทย ก็จะขอเก็บเอกสารนั้นไว้ แต่หากประเทศฝรั่งเศสใช้สิทธิยับยั้งการสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติของประเทศไทย ก็จะแสดงเอกสารขอเลื่อนการพิจารณาการสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติของประเทศไทยให้ที่ประชุมรับทราบ โดยก่อนที่จะเริ่มการประชุมดังกล่าวเลขาธิการองค์การสหประชาชาติได้มีโอกาสนายอเล็กซานเดอร์ ปาโรติ ผู้แทนของประเทศไทย และทราบว่าผู้แทนของประเทศไทยได้รับคำสั่งจากรัฐบาลฝรั่งเศสให้ใช้สิทธิยับยั้งการสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติของประเทศไทย³⁰⁷ ดังนั้นเลขาธิการองค์การสหประชาชาติจึงได้แสดงหนังสือขอเลื่อนการพิจารณาการสมัครเข้าเป็นสมาชิกของประเทศไทยให้ที่ประชุมรับทราบ³⁰⁸

³⁰⁴ กนต์ธีร์ ศุภมงคล, *การวิเทศนโยบายของไทย: ระหว่างปี พุทธศักราช 2483 ถึง 2495*, 299-300.

³⁰⁵ "Letter dated 28 August 1946 to the Secretary-General from the Siamese Representative in the matter of Siam's application for membership in the United Nations."

³⁰⁶ กนต์ธีร์ ศุภมงคล, *การวิเทศนโยบายของไทย: ระหว่างปี พุทธศักราช 2483 ถึง 2495*, 300.

³⁰⁷ หอจดหมายเหตุแห่งชาติ, *ประเทศไทยเข้าเป็นสมาชิกสหประชาชาติ*, 45-46.

³⁰⁸ "Security Council official records, 1st year : 54th meeting, held at Lake Success, New York, on Wednesday, 28 August 1946." 41.

และในวันนั้นผู้แทนของสหรัฐอเมริกาได้เสนอญัตติขอให้คณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติพิจารณาการสมัครสมาชิกใหม่ของประเทศอื่น ๆ รวม 8 ประเทศไปพร้อมกัน แต่ได้รับการคัดค้านจากสหภาพโซเวียตให้พิจารณาการรับสมัครสมาชิกทีละประเทศ ซึ่งผลจากการประชุมในครั้งนั้นมีสมาชิกเพียง 3 ประเทศเท่านั้นที่ได้รับคำแนะนำจากคณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติในการสมัครเข้าเป็นสมาชิกใหม่ได้³⁰⁹ และการขอเลื่อนการพิจารณาการรับสมัครสมาชิกของประเทศไทยถือได้ว่าเป็นการดำเนินการที่ถูกต้อง เพราะหากประเทศไทยสามารถเจรจาทำความตกลงกับประเทศต่าง ๆ เรียบร้อยแล้ว ก็สามารถขอให้คณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติพิจารณาการสมัครสมาชิกของประเทศไทยได้ทันที ซึ่งแตกต่างจากประเทศที่ถูกใช้สิทธิยับยั้งการรับสมัคร เนื่องจากจะต้องเริ่มต้นตั้งแต่การยื่นคำร้องขอรับสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติใหม่ทั้งหมด³¹⁰

หลังจากประเทศไทยและประเทศฝรั่งเศสได้ลงนามในความตกลงระงับกรณีระหว่างประเทศไทยกับประเทศฝรั่งเศสเมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน 1946 ณ กรุงวอชิงตันเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ทำให้สถานะสงครามระหว่างประเทศไทยกับประเทศฝรั่งเศสถือเป็นอันสิ้นสุดลง และส่งผลทำให้ประเทศฝรั่งเศสสนับสนุนการสมัครเข้าเป็นสมาชิกของประเทศไทย ดังนั้นในวันที่ 27 พฤศจิกายน 1946 ผู้แทนของประเทศฝรั่งเศสได้แจ้งให้ที่ประชุมคณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติทราบว่าประเทศฝรั่งเศสได้สถาปนาความสัมพันธ์อันดีกับประเทศไทยแล้ว และประเทศฝรั่งเศสพร้อมที่จะสนับสนุนการสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติของประเทศไทย³¹¹ ซึ่งต่อมาในวันที่ 28 พฤศจิกายน 1946 ประเทศไทยได้แจ้งให้เลขาธิการองค์การสหประชาชาติทราบว่าประเทศไทยได้ตกลงเจรจาข้อพิพาทดินแดนอินโดจีนฝรั่งเศสกับประเทศฝรั่งเศสเสร็จสิ้นแล้ว และขอลอนคำร้องกรณีพิพาทระหว่างประเทศไทยกับประเทศฝรั่งเศสจากคณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติด้วย³¹² ดังนั้นเมื่อได้รับการสนับสนุนจากประเทศฝรั่งเศสแล้ว ในวันที่ 29 พฤศจิกายน 1946 พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวรวงศ์ไวยทยากร ในฐานะหัวหน้าคณะผู้แทนของประเทศไทยจึงได้แจ้งต่อเลขาธิการองค์การสหประชาชาติว่าจากการที่ประเทศไทยเคยขอให้เลื่อนการพิจารณาการสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติของประเทศไทย

³⁰⁹ กนต์ธีร์ ศุภมงคล, *การวิเทศนโยบายของไทย: ระหว่างปี พุทธศักราช 2483 ถึง 2495*, 300.

³¹⁰ หอจดหมายเหตุแห่งชาติ, *ประเทศไทยเข้าเป็นสมาชิกสหประชาชาติ*, 53.

³¹¹ สิริ เปรมจิตต์, *ชีวิตและงานของ พลเรือตรี วัลย์ อารังนาวาสวัสดิ์ อดีตนายกรัฐมนตรีน "ลิ้นทอง" หัวหน้าคณะรัฐบาลประชาธิปไตยสมบูรณ์ชุดแรกของเมืองไทย บันทึกประวัติศาสตร์การเมืองของไทยในระบอบประชาธิปไตย 45 ปี*, 538-539.

³¹² Siamese Lagation. "Letter to the Secretary General from HRH Prince Wan Waithayakon, Representative of Siam, dated 28 November 1946; and attached agreement."

ออกไปก่อน บัดนี้ประเทศไทยและประเทศฝรั่งเศสได้บรรลุข้อตกลงระหว่างกันแล้ว จึงขอให้
คณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติพิจารณาการสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การ
สหประชาชาติของประเทศไทยให้ต่อไป³¹³

ในวันที่ 29 พฤศจิกายน 1946 ประธานการประชุมได้นำหนังสือของประเทศฝรั่งเศส
ที่ได้แจ้งต่อเลขาธิการองค์การสหประชาชาติให้คณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติ
ทราบว่าประเทศฝรั่งเศสและประเทศไทยได้ลงนามในข้อตกลงระหว่างกันแล้ว และประเทศฝรั่งเศส
จะสนับสนุนการสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติของประเทศไทย ซึ่งสอดคล้องกับหนังสือ
ของประเทศไทยที่ได้แจ้งต่อเลขาธิการองค์การสหประชาชาติในวันเดียวกัน ต่อมาประธานการประชุม
ได้รับหนังสือขอให้มีการพิจารณาการสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติของประเทศไทย
ต่อไปได้ โดยในที่ประชุมดังกล่าวได้แจ้งว่าจะมีการพิจารณาการสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การ
สหประชาชาติของประเทศไทยในการประชุมครั้งถัดไป³¹⁴

ในวันที่ 10 ธันวาคม 1946 สหภาพโซเวียตได้แจ้งต่อที่ประชุมคณะมนตรีความมั่นคง
แห่งองค์การสหประชาชาติทราบว่าขอให้เลื่อนการพิจารณาการรับสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การ
สหประชาชาติของประเทศไทยออกไปก่อน แต่ในที่ประชุมได้มีการหารือการสมัครเข้าเป็นสมาชิก
องค์การสหประชาชาติของประเทศไทย ซึ่งสมาชิกในที่ประชุมดังกล่าวได้ลงความเห็นสนับสนุน
การสมัครเข้าเป็นสมาชิกของประเทศไทยจำนวนถึง 8 ประเทศจากจำนวนสมาชิกทั้งหมด 11 ประเทศ
ได้แก่ ประเทศฝรั่งเศส ประเทศอังกฤษ ประเทศจีน สหรัฐอเมริกา ประเทศเม็กซิโก ประเทศเนเธอร์แลนด์
ประเทศออสเตรเลียและประเทศบราซิล ในขณะที่ประเทศอียิปต์และประเทศโปแลนด์ ยังไม่ขอเสนอ
ความเห็น และที่สำคัญคือประเทศไทยยังไม่ได้รับการสนับสนุนจากสหภาพโซเวียต³¹⁵ ซึ่งจะเห็นได้ว่า
การสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติของประเทศไทยได้รับเสียงเกินกว่าจำนวน 7 เสียง
ที่กำหนดไว้ในกฎบัตรสหประชาชาติในขณะนั้นแล้ว แต่อย่างไรก็ตามเนื่องจากยังขาดเสียงสนับสนุน
จากสหภาพโซเวียตซึ่งเป็นสมาชิกประจำของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติ
จึงส่งผลทำให้ยังไม่มีผลลงมติในสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติของประเทศไทย
ในการประชุมครั้งนี้

³¹³ "Letter to the Secretary-General from H.R.H. Prince Wan Waithayakon, Representative of Siam, dated 29 November 1946."

³¹⁴ "Security Council official records, 1st year : 81st meeting, held at Lake Success, New York, on Friday, 29 November 1946." 3-5.

³¹⁵ "Security Council official records, 1st year : 82nd meeting, held at Lake Success, New York, on Tuesday, 10 December 1946." 523-529.

ในวันที่ 12 ธันวาคม 1946 ซึ่งเป็นการประชุมครั้งสุดท้ายของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติประจำปี 1946 หัวหน้าคณะผู้แทนของประเทศไทยได้ไปรพบปะกับผู้แทนของสหภาพโซเวียต และได้รับแจ้งว่าเมื่อประเทศไทยออกแถลงการณ์กลับมาสถาปนาความสัมพันธ์กับสหภาพโซเวียตเมื่อใด สหภาพโซเวียตก็จะสนับสนุนการสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติของประเทศไทยทันที³¹⁶ หัวหน้าคณะผู้แทนของประเทศไทยจึงได้ร่างคำแถลงการณ์และได้รับการแก้ไขเพียงเล็กน้อยจากผู้แทนของสหภาพโซเวียต จากนั้นจึงได้รับพิมพ์เอกสารและลงนามรับรองคำแถลงการณ์จากหัวหน้าคณะผู้แทนของประเทศไทยส่งมอบให้ผู้แทนของสหภาพโซเวียตก่อนการประชุมคณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติจะเริ่มต้นขึ้น³¹⁷

อย่างไรก็ตามในที่ประชุมของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติในครั้งนั้น ได้ขอความเห็นของสหภาพโซเวียตที่ขอให้เลื่อนการพิจารณาการสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติของประเทศไทยในการประชุมครั้งที่ผ่านมา ตัวแทนสหภาพโซเวียตจึงได้แจ้งให้ประมุขทราบว่าสหภาพโซเวียตยินดีที่จะสนับสนุนการสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติของประเทศไทย และได้มีการลงมติเป็นเอกฉันท์สนับสนุนการสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติของประเทศไทย³¹⁸ ภายหลังจากประชุมดังกล่าวได้เสนอคำแนะนำของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติต่อสมัชชาใหญ่แห่งองค์การสหประชาชาติในทันที โดยแจ้งว่าคณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติได้รับการอนุมัติเป็นเอกฉันท์สนับสนุนการสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติของประเทศไทย และให้คำแนะนำต่อสมัชชาใหญ่แห่งองค์การสหประชาชาติในการยอมรับการสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติของประเทศไทย³¹⁹ ต่อมาในที่ประชุมสมัชชาใหญ่แห่งองค์การสหประชาชาติในวันที่ 15 ธันวาคม 1946 นายเฮนรี สปาร์ค ตัวแทนจากประเทศเบลเยียมได้ทำหน้าที่ประธานในการประชุมสมัชชาใหญ่แห่งองค์การสหประชาชาติ ซึ่งได้แจ้งต่อที่ประชุมว่าคณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติมีมติเป็นเอกฉันท์เห็นชอบการสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติของประเทศไทย โดยในที่ประชุมสมัชชาใหญ่ได้มีมติเป็นเอกฉันท์อนุมัติการสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติของประเทศไทย แต่อย่างไรก็ตามประเทศไทยไม่สามารถลงนามในเอกสารทางธุรการให้เสร็จเรียบร้อยได้ในวันนี้ และประธานการประชุมได้กล่าววาทที่ประชุมแห่งนี้ไม่สามารถ

³¹⁶ หอจดหมายเหตุแห่งชาติ, *ประเทศไทยเข้าเป็นสมาชิกสหประชาชาติ*, 60.

³¹⁷ กนต์ธีร์ ศุภมงคล, *การวิเทศนโยบายของไทย: ระหว่างปี พุทธศักราช 2483 ถึง 2495*, 313.

³¹⁸ "Security Council official records, 1st year : 83rd meeting, held at Lake Success, New York, on Thursday, 12 December 1946." 561-563.

³¹⁹ "Admission of Siam to the United Nations : letter from the President of the Security Council to the President of the General Assembly."

ที่จะให้การต้อนรับผู้แทนของประเทศไทยได้อย่างเป็นทางการ แต่หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้ต้อนรับผู้แทนของประเทศไทยในการประชุมครั้งต่อไป³²⁰ และในวันต่อมาหัวหน้าคณะผู้แทนของประเทศไทยซึ่งได้รับมอบอำนาจจากรัฐบาลไทยได้ลงนามในเอกสารภาคยานุวัติเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติอย่างเป็นทางการในวันที่ 16 ธันวาคม 1946³²¹

การเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติของประเทศไทยได้สร้างความประหลาดใจให้กับประเทศมองโกเลียเป็นอย่างมาก ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากตลอดช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ประเทศมองโกเลียได้ให้การสนับสนุนฝ่ายสัมพันธมิตรมาโดยตลอดกลับถูกคัดค้านการสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติ ในขณะที่ประเทศญี่ปุ่นในฐานะอดีตชาติพันธมิตรของประเทศไทยก็ใช้เวลาหลายปีกว่าจะสามารถตกลงกติกาสัญญาสันติภาพกับฝ่ายสัมพันธมิตรได้ แต่สำหรับประเทศไทยซึ่งในความเป็นจริงแล้วตามหลักนิตินัยคือประเทศผู้แพ้สงคราม เนื่องจากได้ประกาศสงครามกับฝ่ายสัมพันธมิตรกลับได้รับการสนับสนุนอย่างเป็นทางการเป็นเอกฉันท์ในการสนับสนุนจากประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะจากประเทศมหาอำนาจที่เป็นสมาชิกประจำของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติในการสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติได้อย่างรวดเร็ว³²²

จะเห็นได้ว่าความพยายามในการดำเนินการและการตัดสินใจของประเทศไทย สามารถทำให้ประเทศไทยได้รับการยอมรับจากประเทศที่ควรจะเป็นผู้แพ้สงคราม จนกลับมาได้รับการยอมรับในเอกราชและอธิปไตยเฉกเช่นประเทศผู้ชนะสงคราม ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาจะเห็นได้ว่าประเทศไทยปรึกษากับประเทศต่าง ๆ ที่เป็นมิตรกับประเทศไทย รวมทั้งศึกษาท่าทีของประเทศต่าง ๆ ที่จะเป็นประโยชน์และเป็นข้อมูลในการตัดสินใจในการดำเนินนโยบายต่างประเทศของประเทศไทยได้เป็นอย่างดี

5.3 ผลประโยชน์ของประเทศไทยในฐานะสมาชิกองค์การสหประชาชาติ

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาตั้งแต่มีการก่อตั้งองค์การสหประชาชาติในปี 1945 จะเห็นได้ว่าองค์การสหประชาชาติได้สร้างประโยชน์สมความมุ่งประสงค์ขององค์การสหประชาชาติที่ได้กำหนดไว้ในกฎบัตรสหประชาชาติ ในการดำรงรักษาสันติภาพและความมั่นคงระหว่างประเทศ การพัฒนาความสัมพันธ์อันดีระหว่างประชาชาติที่เคารพความเท่าเทียมกัน การบรรลุความร่วมมือระหว่าง

³²⁰ "General Assembly, 1st session : 67th plenary meeting, held on Sunday, 15 December 1946." 1458-1459.

³²¹ หอจดหมายเหตุแห่งชาติ, ประเทศไทยเข้าเป็นสมาชิกสหประชาชาติ, 62-64.

³²² ปรีดี พนมยงค์, *โมฆสงคราม : บันทึกถึงจะประวัติศาสตร์ที่ยังไม่เคยเปิดเผยของรัฐบุรุษอาวุโสปรีดี พนมยงค์*, 184-185.

ประเทศในการแก้ไขปัญหาระหว่างประเทศทางเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรมและมนุษยธรรม และเป็นศูนย์กลางในการประสานการดำเนินการของประชาชาติทั้งหลายให้กลมเกลียวกัน³²³

องค์การสหประชาชาติได้แสดงออกถึงการทำงานในด้านต่าง ๆ เพื่อให้สมความมุ่งประสงค์ ดังที่ได้กล่าวมา ดังนั้นในฐานะที่ประเทศไทยได้เข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติย่อมได้รับความช่วยเหลือหรือให้การสนับสนุนการดำเนินการจากองค์การสหประชาชาติในด้านต่าง ๆ³²⁴ ดังนี้

1) ความสงบสุขและความปลอดภัย เนื่องจากองค์การสหประชาชาติได้ให้สนับสนุนภารกิจในการรักษาสันติภาพ ความมั่นคงและฟื้นฟูงานทำให้หลายประเทศฟื้นตัวจากความขัดแย้งจากการดำเนินการผ่านการไกล่เกลี่ยขององค์การสหประชาชาติในการสร้างสันติภาพ การให้ความช่วยเหลือทางการเงินในการสร้างสันติภาพ อีกทั้งยังมีหน้าที่ในการป้องกันการแพร่กระจายของอาวุธนิวเคลียร์และสนับสนุนการลดอาวุธ นอกจากนี้ยังช่วยเหลือในการทำลายทุ่นระเบิดที่เกิดขึ้นจากสงครามในอดีต อีกทั้งยังมีส่วนร่วมในการต่อต้านการก่อการร้าย การป้องกันการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ และการต่อสู้กับความรุนแรงทางเพศผ่านการฝึกอบรมเจ้าหน้าที่และให้ความช่วยเหลือทางกฎหมาย

2) การพัฒนาเศรษฐกิจ โดยองค์การสหประชาชาติมีความสำคัญในการส่งเสริมมาตรฐานการดำรงชีวิตและศักยภาพของประชาชน การให้ความช่วยเหลือในการบรรเทาความยากจน การส่งเสริมความอยู่ดีกินดีในการสร้างความเท่าเทียมทางเพศโดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของผู้หญิง การสนับสนุนการวางรากฐานของธุรกิจ เช่น กฎหมายการค้า ขั้นตอนศุลกากร ทรัพย์สินทางปัญญา การบิน การขนส่งสินค้า การโทรคมนาคม การท่องเที่ยว การส่งเสริมการลงทุน การถ่ายทอดเทคโนโลยีและการพัฒนาอุตสาหกรรมอย่างคุ้มค่า การปรับปรุงการค้า การปฏิรูปเศรษฐกิจ และการพัฒนาในการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานของประเทศกำลังพัฒนา เพื่อให้สามารถเข้าถึงระบบเศรษฐกิจโลก อีกทั้งยังให้ความสำคัญในการต่อสู้กับความอดอยากเพื่อให้เกิดความมั่นคงด้านอาหาร โดยเฉพาะการช่วยเหลือเด็กในการพัฒนาสิ่งแวดล้อมทางสังคม

3) การพัฒนาสังคม ในการปรับปรุงการรู้หนังสือและการศึกษา การสงวนโบราณสถาน วัฒนธรรม สถาปัตยกรรมและธรรมชาติในการเป็นแหล่งการเรียนรู้และการท่องเที่ยว อีกทั้งยังอำนวยความสะดวกในการแลกเปลี่ยนทางวิชาการและวัฒนธรรม นอกจากนี้ยังเป็นผู้นำในการจัดการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ด้านสังคมของประชาคมโลก

4) ด้านสิทธิมนุษยชน ในการส่งเสริมสิทธิมนุษยชนโดยการให้ความช่วยเหลือในการออกกฎหมาย ความตกลงเกี่ยวกับงานด้านสิทธิมนุษยชน การส่งเสริมประชาธิปไตยในการสร้าง

³²³ กรมองค์การระหว่างประเทศ, *กฎบัตรสหประชาชาติ*, 2.

³²⁴ "70 Ways the UN Makes A Difference," United Nations, 2015,

<https://www.un.org/un70/en/content/70ways/index.html>.

ความเข้มแข็งให้กับสถาบันและการปฏิบัติตามแนวทางหลักการประชาธิปไตย การส่งเสริมเอกราชของรัฐ อีกทั้งการส่งเสริมเสรีภาพและความเท่าเทียมของเชื้อชาติ การแสดงออกและชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน

5) ด้านสิ่งแวดล้อม ในการแก้ไขปัญหามลพิษ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การปกป้องสิ่งแวดล้อมไม่ให้ส่งผลกระทบต่อชีวิตของประชาชน

6) ด้านกฎหมายระหว่างประเทศ ในการดำเนินคดีกับอาชญากรรมสงคราม การเสริมสร้างกฎหมายระหว่างประเทศ การแก้ไขข้อพิพาทระหว่างประเทศผ่านกระบวนการยุติธรรม การต่อสู้กับอาชญากรรมระหว่างประเทศและยาเสพติด

7) ด้านกิจการมนุษยธรรม ในการช่วยเหลือผู้ลี้ภัยจากความรุนแรงทางการเมือง ความรุนแรงจากสงคราม การประสพภัยพิบัติและมีส่วนร่วมในการลดผลกระทบจากภัยพิบัติทางธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น

8) ด้านสุขภาพ ในการส่งเสริมความปลอดภัยและอนามัยทางด้านสาธารณสุข อีกทั้งการปกป้องสุขภาพของประชาชน

จะเห็นได้ว่าองค์การสหประชาชาติได้มีการดำเนินการในหลาย ๆ ด้าน ทั้งนี้ การดำเนินการด้านต่าง ๆ ก็เพื่อที่จะสนับสนุนให้บรรลุเป้าหมายที่สำคัญในการรักษาสันติภาพ ความมั่นคงและเสถียรภาพของประชาคมโลก

จากที่ได้กล่าวมาจะเห็นถึงความพยายามของประเทศไทยในการสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติ ทั้งนี้ก็เนื่องด้วยรัฐบาลไทยตระหนักถึงความจำเป็นในการเข้าเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติในการพิทักษ์และรับประกันความมั่นคงให้แก่ประเทศเล็ก ๆ อย่างประเทศไทยได้ อีกทั้งยังได้รับประโยชน์ในด้านต่าง ๆ จากการเข้าเป็นสมาชิกองค์การระหว่างประเทศผ่านความร่วมมือด้านต่าง ๆ ทั้งจากองค์กรหลักขององค์การสหประชาชาติ อีกทั้งยังได้รับความร่วมมือผ่านทบวงการชำนัญพิเศษขององค์การสหประชาชาติในการส่งเสริม สนับสนุนให้ความช่วยเหลือและบรรเทาความเดือดร้อนของมวลมนุษยชาติให้มีความอยู่ดีกินดี มีความเสมอภาคเท่าเทียม มีสิทธิและเสรีภาพในการดำรงชีวิต

บทที่ 6

บทสรุป

นับตั้งแต่การยอมแพ้อย่างไม่มีเงื่อนไขของประเทศญี่ปุ่นได้ส่งผลต่อสถานะหลังสงครามของประเทศไทยในฐานะที่เป็นพันธมิตรกับประเทศญี่ปุ่น จนกระทั่งได้มีการประกาศสงครามกับประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกา ดังนั้นสถานะหลังสงครามของประเทศไทยตามหลักนิตินัยย่อมไม่อาจหลีกเลี่ยงสถานะของประเทศผู้แพ้สงครามได้ และย่อมนำไปสู่การสูญเสียเอกราชและอธิปไตยโดยการเข้ามาควบคุมและดำเนินนโยบายตามที่ฝ่ายสัมพันธมิตรกำหนดจนกว่าจะได้รับเอกราชและอธิปไตยกลับมาอีกครั้ง

จากกรอบแนวคิดเหตุผลของรัฐที่ให้ความสำคัญในการดำรงรักษาความเป็นรัฐและจะยอมทำทุกวิถีทางเพื่อให้สามารถดำรงความเป็นรัฐเอกราชให้คงอยู่ต่อไป แม้ว่าจะต้องแลกกับศีลธรรม ขนบธรรมเนียมหรือกฎหมายต่าง ๆ ที่ได้กำหนดไว้ก็ตาม อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าแนวคิดเหตุผลของรัฐของ Botero จะให้ความสำคัญกับคุณธรรมและความยุติธรรมในการปกครองรัฐก็ตาม แต่แนวคิดดังกล่าวก็เป็นการดำเนินการเมื่อรัฐไม่ได้เผชิญกับภาวะวิกฤตการณ์หรือภัยคุกคามจากศัตรู แต่อย่างไรก็ตามเมื่อมีภัยคุกคามเกิดขึ้นแนวทางเหตุผลของรัฐของ Botero ก็ได้แสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญต่อการดำรงรักษารัฐมากกว่าคุณธรรมและความยุติธรรมเช่นกัน ดังนั้นเมื่อรัฐบาลไทยเห็นถึงความจำเป็นในการรักษาเอกราชและอธิปไตยของประเทศไทยจากประเทศผู้แพ้สงคราม ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากการดำเนินนโยบายของประเทศไทยในขณะนั้นได้แบ่งออกออกเป็น 2 ฝ่าย ได้แก่ฝ่ายจอมพล ป. พิบูลสงคราม ที่ใช้ลัทธิชาตินิยมและลัทธิทหาร และอีกฝ่ายหนึ่งได้แก่นายปรีดี พนมยงค์ ที่ใช้การเจรจาและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ซึ่งในความเป็นจริงแล้วทั้ง 2 ฝ่ายต่างก็ดำเนินนโยบายในการขยายอำนาจรัฐเช่นเดียวกัน เพียงแต่วิธีในการดำเนินนโยบายแตกต่างกันออกไป สาเหตุที่เป็นเช่นนี้ก็เนื่องมาจากความเป็นมานับตั้งแต่มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองของประเทศไทยจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตยได้ทำให้ประเทศไทยขาดการสนับสนุนผู้นำใหม่ในการเข้ามาบริหารประเทศ ดังนั้นการขยายอำนาจรัฐจึงเป็นหนทางที่สามารถช่วยสร้างแรงสนับสนุนและความชอบธรรมในการบริหารประเทศไทยได้อีกทางหนึ่ง จนกระทั่งเหตุการณ์รุกรานของกองทัพญี่ปุ่นได้ส่งผลทำให้ผู้นำของประเทศไทยแบ่งออกเป็น 2 ฝ่ายอย่างชัดเจนโดยฝ่ายหนึ่งกระทำเสมือนให้ความร่วมมือกับประเทศญี่ปุ่น ซึ่งเป็นประเทศฝ่ายอักษะ และอีกฝ่ายหนึ่งให้ความร่วมมือกับประเทศฝ่ายสัมพันธมิตรในการต่อต้านและขับไล่กองทัพญี่ปุ่นออกจากประเทศไทย แต่ถึงอย่างไรก็ตามก็มีหลักฐานที่สามารถพิสูจน์ได้ว่าการกระทำของทั้ง 2 ฝ่ายก็มีจุดมุ่งหมายเดียวกันคือการปกป้องเอกราชและอธิปไตยของประเทศไทย อีกทั้งยังป้องกันการสูญเสียทรัพย์สินและชีวิตไม่เพียงแต่ประชาชนชาวไทย แต่ยังรวมถึงประชาชน

ทุกคนที่อาศัยอยู่บนผืนแผ่นดินไทย ดังนั้นเมื่อประเทศไทยต้องเผชิญกับความเสี่ยงในการสูญเสียเอกราชและอธิปไตยจากการยึดครองประเทศไทยของกองทัพญี่ปุ่นหรือความเสี่ยงในการสูญเสียเอกราชและอธิปไตยจากการตกอยู่ในสถานะของประเทศผู้แพ้สงคราม ก็ได้เห็นถึงความพยายามของรัฐบาลไทยในการแก้ไขปัญหามาจากที่เคยมีการดำเนินนโยบายในการขยายอำนาจรัฐมาเป็นการให้ความสำคัญในการดำรงรักษารัฐให้คงอยู่ต่อไป

ในขณะนั้นองค์การสันนิบาตชาติที่ประเทศไทยเป็นสมาชิกอยู่ไม่สามารถรักษาสันติภาพของประชาคมโลกได้ และในขณะเดียวกันก็ได้มีการก่อตั้งองค์การสหประชาชาติเข้ามาทำหน้าที่ในการรักษาสันติภาพของประชาคมโลกแทน ซึ่งเป็นองค์การระหว่างประเทศที่ได้รับการยอมรับอย่างกว้างขวางและสามารถรับประกันความมั่นคง อีกทั้งยังให้ความยุติธรรมกับประเทศเล็ก ๆ อย่างประเทศไทยได้ นอกจากนี้การที่ประเทศต่าง ๆ เข้าเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติยังกล่าวได้ว่าได้รับการยอมรับในฐานะรัฐเอกราชและมีอธิปไตย ทั้งนี้ก็เนื่องมาจากข้อกำหนดที่ระบุไว้ในกฎบัตรสหประชาชาติได้กำหนดไว้ว่าสมาชิกขององค์การสหประชาชาติจะต้องเป็นรัฐที่รักษาสันติภาพ ดังนั้นการเข้าเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติของประเทศไทยจึงถือได้ว่าประเทศไทยได้รับการยอมรับว่าเป็นรัฐที่สมบูรณ์

ดังนั้นเมื่อรัฐบาลไทยเห็นถึงความจำเป็นและมีช่องทางในการรักษาเอกราชและอธิปไตยของประเทศไทย จึงพยายามหาหนทางในการดำเนินการเพื่อปลดพันธนาการของประเทศไทยจากประเทศผู้แพ้สงคราม โดยได้รับความช่วยเหลือที่สำคัญจากสหรัฐอเมริกาในการให้คำแนะนำและหาหนทางปฏิบัติที่เหมาะสม โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ประเทศไทยสามารถเข้าเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติได้ อีกทั้งยังได้แนะนำให้ประเทศไทยประกาศสันติภาพและคืนดินแดนที่ได้รับมาเพื่อให้ประชาคมโลกยอมรับสถานะเดิมของประเทศไทยก่อนการรุกรานของประเทศญี่ปุ่น แต่อย่างไรก็ตามไม่ได้หมายความว่า การประกาศสันติภาพของประเทศไทยจะได้รับการยอมรับเป็นเอกฉันท์ในการกลับสู่สถานะเดิมอย่างที่ประเทศไทยต้องการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งท่าทีของประเทศมหาอำนาจที่เป็นสมาชิกประจำของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติ ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการรับสมัครสมาชิกใหม่ขององค์การสหประชาชาติ โดยหลังจากสงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดลง จะพบว่าประเทศที่ให้การสนับสนุนการสมัครเข้าเป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติของประเทศไทยมีเพียงประเทศจีนและสหรัฐอเมริกาเท่านั้น ในขณะที่ประเทศอังกฤษและประเทศฝรั่งเศสยังคงยืนยันว่าทั้ง 2 ประเทศยังคงมีสถานะสงครามกับประเทศไทย ถึงแม้ว่าประเทศไทยจะประกาศสันติภาพแล้วก็ตาม และสุดท้ายคือสหภาพโซเวียตที่ไม่สนับสนุนการสมัครเข้าเป็นสมาชิกของประเทศไทย เนื่องจากเห็นว่ายังไม่มีความสัมพันธ์ทางการทูตระหว่างกันและรัฐบาลไทยในอดีตเคยดำเนินนโยบายเป็นปฏิปักษ์กับสหภาพโซเวียต

ดังนั้นเมื่อการประกาศสันติภาพของประเทศไทยไม่สามารถทำให้ประเทศไทยรอดพ้นจากสถานะประเทศผู้แพ้สงครามได้ อีกทั้งยังได้รับการวิพากษ์วิจารณ์ว่าการประกาศสันติภาพดังกล่าวว่าเป็นการกระทำที่เสื่อมเสียเกียรติยศของประเทศไทยเป็นอย่างมาก ทำให้ประเทศไทยมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติ เพราะเป็นหนทางเดียวที่จะทำให้ประเทศไทยได้รับการยอมรับว่าไม่ได้เป็นประเทศผู้แพ้สงคราม อีกทั้งยังจะทำให้ประเทศไทยได้รับการยอมรับในเอกราชและอธิปไตยจากองค์การระหว่างประเทศที่มีอิทธิพลและบทบาทสำคัญในการรักษาสันติภาพและความมั่นคงของโลก เมื่อตระหนักถึงความจำเป็นดังกล่าวทำให้รัฐบาลไทยจึงทำทุกวิถีทางเพื่อที่จะให้ประเทศมหาอำนาจซึ่งเป็นสมาชิกประจำของคณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติมีมติเป็นเอกฉันท์ในการสนับสนุนการสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติของประเทศไทย ด้วยสาเหตุนี้ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องเจรจาและทำความตกลงกับประเทศต่าง ๆ จึงเป็นสาเหตุทำให้ประเทศไทยต้องยอมคืนดินแดนให้แก่ประเทศอังกฤษและประเทศฝรั่งเศส อีกทั้งยังต้องสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตกับประเทศจีนและฟื้นฟูความสัมพันธ์ทางการทูตกับสหภาพโซเวียต ทั้งนี้ก็เพื่อให้ประเทศดังกล่าวสนับสนุนการสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติของประเทศไทย โดยในขณะนั้นองค์การสหประชาชาติเปรียบได้ว่าเป็นเสมือนสโมสรของประเทศผู้ชนะสงครามก็ว่าได้ ในท้ายที่สุดด้วยความพยายามและการดำเนินการของรัฐบาลไทยก็ได้สามารถเจรจาและทำความตกลงกับประเทศมหาอำนาจจนได้รับมติเป็นเอกฉันท์จากคณะมนตรีความมั่นคงแห่งองค์การสหประชาชาติและจากสมัชชาใหญ่แห่งองค์การสหประชาชาติในการยอมรับประเทศไทยเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติสมดังความมุ่งหมายของรัฐบาลไทย

จากความพยายามยามดังกล่าวก็แสดงให้เห็นได้ว่านโยบายต่างประเทศของประเทศไทยนับตั้งแต่การยอมแพ้อย่างไม่มีเงื่อนไขของประเทศญี่ปุ่นจนถึงประเทศไทยสามารถสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติอย่างเป็นทางการนั้น ก็เพื่อเป้าหมายที่สำคัญในการรักษาเอกราชและอธิปไตยของประเทศไทย โดยการกระทำของรัฐบาลไทยคือการใช้องค์การสหประชาชาติเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ประเทศไทยไม่ตกอยู่ในสถานะประเทศผู้แพ้สงครามโลกครั้งที่ 2 และหากนำกรอบแนวคิดเหตุผลของรัฐมาพิจารณาการดำเนินนโยบายต่างประเทศของประเทศไทย ก็จะเห็นว่ารัฐบาลไทยก็ดำเนินการทุกวิถีทางที่จะรักษาความเป็นรัฐที่สมบูรณ์ของประเทศไทยให้คงอยู่ต่อไป และการเข้าเป็นองค์การสหประชาชาติของประเทศไทยก็ยืนยันได้ว่าเอกราชและอธิปไตยของประเทศไทยได้รับการยอมรับอย่างเป็นทางการอีกครั้ง นอกจากนี้การเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติยังเป็นประโยชน์ในการช่วยเหลือและสนับสนุนประเทศไทยให้สามารถรักษาสันติภาพและความมั่นคงของประเทศไทยได้อีกทางหนึ่งด้วย ซึ่งก็ถือได้ว่าการสมัครเข้าเป็นสมาชิกองค์การสหประชาชาติของประเทศไทยเป็นการดำเนินนโยบายต่างประเทศครั้งสำคัญของประเทศไทยอีกครั้งหนึ่ง

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

กนต์ธีร์ ศุภมงคล. *การวิเทโศบายของไทย: ระหว่างปี พุทธศักราช 2483 ถึง 2495*. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์, 2555.

กรมองค์การระหว่างประเทศ. *กฎบัตรสหประชาชาติ*. กรุงเทพฯ ฯ: กระทรวงการต่างประเทศ, 2537.

<https://www.law.cmu.ac.th/law2011/journal/e1378954256.pdf>.

กระทรวงการต่างประเทศ. *120 ปี กระทรวงการต่างประเทศ*. กรุงเทพฯ ฯ: อัมรินทร์พรินติ้ง แอนด์ พับลิชชิ่ง 1996.

ขจิต จิตตเสวี. *องค์การระหว่างประเทศ : องค์การระหว่างประเทศในกระแสโลกาภิวัตน์และภูมิภาคภิวัตน์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2557.

จุลชีพ ชินวรโรณ. *โลกในศตวรรษที่ 21 : กรอบการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2557.

ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. *เพื่อชาติ เพื่อ Humanity ภารกิจของวีรบุรุษเสรีไทย จำกัด พลาญกูร ในการเจรจากับสัมพันธมิตร*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์สร้างสรรค์, 2549.

ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. *ประวัติศาสตร์เมืองไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ดอกหญ้า, 2538.

ดิเรก ชัยนาม. *ไทยกับสงครามโลกครั้งที่ 2*. นนทบุรี: สำนักพิมพ์ศรีปัญญา, 2560.

เดวิด เค วัยอาจ. *ประวัติศาสตร์ไทยฉบับสังเขป*. Translated by กาญจณี ละอองศรี และคนอื่น ๆ. กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2556.

นรนิติ เศรษฐบุตร. "ไทยกับสหภาพโซเวียตสถาปนาการทูตกันก่อนหรือหลังสงครามโลก?" *ศิลปวัฒนธรรม*, 10 สิงหาคม, 2550, 16.

ประมาณ อติเรกสาร. *ญี่ปุ่นบุกประเทศไทย จอมพล ป. พิบูลสงคราม - นายปรีดี พนมยงค์ ร่วมใจกันคิดแก้ปัญหา*. สำนักพิมพ์เส้นทาง.

ประสพ สุขุม. "การปฏิบัติงานในระหว่างและหลังสงครามในแคนดี ในนิวยอร์ก และในสหรัฐอเมริกา." In *ไทยกับสงครามโลกครั้งที่ 2*. นนทบุรี: สำนักพิมพ์ศรีปัญญา, 2560.

ประสิทธิ์ ปิวาวัฒนาพานิช. *คำบรรยายเบื้องต้นกฎหมายองค์การระหว่างประเทศ*. ปทุมธานี: โครงการตำราและเอกสารประกอบการสอน คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2561.

ปรีดี พนมยงค์. *โมฆสงคราม : บันทึกถึงจะประวัติศาสตร์ที่ยังไม่เคยเปิดเผยของรัฐบาลอาวุโสปรีดี พนมยงค์*. กรุงเทพฯ: มูลนิธิปรีดี พนมยงค์, 2558.

เพ็ญศรี ตึก. *การต่างประเทศกับเอกราชและอธิปไตยของไทย*. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน, 2542.

- ประกาศสันติภาพ. (2488, 16 สิงหาคม). "ราชกิจจานุเบกษา." เล่มที่ 62 หน้า 503-506.
- พระราชบัญญัติยกเลิกกฎหมายว่าด้วยคอมมิวนิสต์. (2489, 12 พฤศจิกายน). "ราชกิจจานุเบกษา." ตอนที่ 73 หน้า 561-562.
- วิชิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร์. *ตำนานเสรีไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แสงดาว, 2546.
- วิเทศกรณีย์ (นามปากกา). *ไทยกับสถานการณ์สงครามโลกครั้งที่ 2*. กรุงเทพฯ: ศิลปาบรรณาการ, 2511.
- สิริ เปรมจิตต์. *ชีวิตและงานของ พลเรือตรี กล้วย อธิการนาวาสวัสดิ์ อดีตนายกรัฐมนตรี "ลิ้นทอง" หัวหน้าคณะรัฐบาลประชาธิปไตยสมบูรณ์ชุดแรกของเมืองไทย บันทึกประวัติศาสตร์การเมืองของไทยในระบอบประชาธิปไตย 45 ปี*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แสงธรรม, 2520.
- สุพจน์ ตำนตระกุล. *ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับขบวนการเสรีไทยและการต่อต้านญี่ปุ่น*. นนทบุรี: สถาบันวิทยาศาสตร์สังคม, 2533.
- . *ชำระประวัติศาสตร์ฉบับหลักไท*. สำนักพิมพ์จักรวรรดินุสรณ์, 2526.
- เสนีย์ ปราโมช. *ชีวิลิขิต*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.
- แสงประทีป (นามปากกา). *ขบวนการเสรีไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บันดาสาส์, 2516.
- หोजดหมายเหตุแห่งชาติ. *ประเทศไทยเข้าเป็นสมาชิกสหประชาชาติ*.
- . *สุนทรพจน์และคำปราศรัยของบุคคลสำคัญ เนื่องด้วยการขอปรับปรุงเส้นเขตแดนระหว่างไทย - อินโดจีนฝรั่งเศส (พ.ศ.2483)*.
- . *หนังสือโต้ตอบในเรื่องการสมัครเข้าเป็นสมาชิก Uno และ Unrra*. 1946.

ภาษาอังกฤษ

- "70 Ways the Un Makes a Difference." United Nations, 2015, <https://www.un.org/un70/en/content/70ways/index.html>.
- "Admission of Siam to the United Nations : Letter from the President of the Security Council to the President of the General Assembly."
- "Telegram Dated 46/07/20 from Mr. L. D. Bhakdi, Siamese Chargé D'affaires in Washington D.C., to Mr. A. Sobolev, Acting Secretary-General."
- Bloomfield, Lincoln P. "The U.N. And National Security." *Foreign Affairs* 36, no. 4 (1958): 597-610. <https://doi.org/10.2307/20029314>.
<http://www.jstor.org/stable/20029314>.
- Botero, Giovanni. *Botero: The Reason of State*. Cambridge Texts in the History of Political Thought. Edited by Robert Bireley. Cambridge: Cambridge University

Press, 2017. doi:10.1017/9781316493953.

Charivat Santaputra. *Thai Foreign Policy 1932-1946*. Bangkok: Committees on the project for the National Celebration on the Occasion of the Centennial Anniversary of Pridi Banomyong , Senior Statesman, 2000.

Dolivet, Louis. *The United Nations; a Handbook on the New World Organization ; Preface by Trygve Lie*. London: Phoenix House, 1946.

"The Failure of the League of Nations." In *Power and the Pursuit of Peace: Theory and Practice in the History of Relations between States*, edited by F. H. Hinsley, 309-322. Cambridge: Cambridge University Press, 1962.

"General Assembly, 1st Session : 67th Plenary Meeting, Held on Sunday, 15 December 1946."

Goodrich, Leland M. "From League of Nations to United Nations." *International Organization* 1, no. 1 (1947): 3-21. <http://www.jstor.org/stable/2703515>.

Grotenhuis, René. "Nation and State." In *Nation-Building as Necessary Effort in Fragile States*, 25-44: Amsterdam University Press, 2016.

Hell, Stefan. *Siam and the League of Nations: Modernisation, Sovereignty and Multilateral Diplomacy, 1920-1940*. Bangkok: River Books, 2010.

Hotz, Alfred J. "The United Nations since 1945: An Appraisal." *The Annals of the American Academy of Political and Social Science* 336 (1961): 127-136. <http://www.jstor.org/stable/1032810>.

"Imperial Rescript of the Termination of the War, August 14, 1945." National Archives of Japan, 1945, <https://www.ndl.go.jp/constitution/e/shiryo/01/017shoshi.html>.

Jeansonne, Glen, and David Lührssen. "World War 2 (1939–1945)." In *War on the Silver Screen. Shaping America's Perception of History*, 28-81: University of Nebraska Press, 2014.

"Letter Dated 28 August 1946 to the Secretary-General from the Siamese Representative in the Matter of Siam's Application for Membership in the United Nations."

Ministry of Foreign Affairs. "Letter Dated 46/05/20 from the Siamese Minister of Foreign Affairs to the Secretary General and Received 46/05/31."

"Letter Dated 46/07/09 Addressed by Mr. A. Sobolev, Acting Secretary-General, to Mr.

- Knothi Suphamongkhon, Representative of the Siamese Minister of Foreign Affairs, and the Reply Dated 46/07/11."
- Siamese Legation. "Letter Dated 46/07/15 from Mr. L. D. Bhakdi, Siamese Chargé D'affaires in Washington D.C., to the Secretary-General."
- Siamese Legation. "Letter Dated 46/08/03 from L. D. Bhakdi, Siamese Charge D'affaires in Washington, D.C., Handed to A. Sobolev, Acting Secretary-General on 5 August 1946."
- "Letter Dated 46/08/19 from Konthi Suphamongkhon, Siamese Representative on Siam's Application to the Un Addressed to the Secretary-General."
- "Letter from the Siamese Representative to the Secretary-General Dated 24 August 1946."
- "Letter to the Secretary-General from H.R.H. Prince Wan Waithayakon, Representative of Siam, Dated 29 November 1946."
- Siamese Lagation. "Letter to the Secretary General from Hrh Prince Wan Waithayakon, Representative of Siam, Dated 28 November 1946; and Attached Agreement."
- Millett, Allan R. "The Korean War: A 50-Year Critical Historiography." *Journal of Strategic Studies* 24, no. 1 (2001/03/01 2001): 188-224.
<https://doi.org/10.1080/01402390108437827>.
- "National Security and the International System." In *Western Realism and International Relations: A Non-Western View*, edited by Aswini K. Ray, 1-6: Foundation Books, 2004.
- Palmer, Alan. *The Penguin Dictionary of Twentieth - Century History 1900-1991*. 4 ed. London: Penguin Books, 1992.
- Poole, Thomas. *Reason of State: Law, Prerogative and Empire*. Cambridge Studies in Constitutional Law. Cambridge: Cambridge University Press, 2015. doi:DOI: 10.1017/CBO9781316106099.
- Pracha Guna-Kasem. "*Thailand and the United Nations (1945-1957)*." Doctor of Philosophy, Yale University, 1960.
- Security Council. "Resolution 8 (1946) / [Adopted by the Security Council at Its 57th Meeting], of 29 August 1946."

- Rothschild, Emma. "What Is Security?". *Daedalus* 124, no. 3 (1995): 53-98.
<http://www.jstor.org/stable/20027310>.
- Rothwell, Charles Easton. "International Organization and World Politics." *International Organization* 3, no. 4 (1949): 605-619. <http://www.jstor.org/stable/2703616>.
- Schwelb, Egon. "Amendments to Articles 23, 27 and 61 of the Charter of the United Nations." *The American Journal of International Law* 59, no. 4 (1965): 834-856.
<https://doi.org/10.2307/2197095>. www.jstor.org/stable/2197095.
- "Security Council Official Records, 1st Year : 54th Meeting, Held at Lake Success, New York, on Wednesday, 28 August 1946."
- "Security Council Official Records, 1st Year : 81st Meeting, Held at Lake Success, New York, on Friday, 29 November 1946."
- "Security Council Official Records, 1st Year : 82nd Meeting, Held at Lake Success, New York, on Tuesday, 10 December 1946."
- "Security Council Official Records, 1st Year : 83rd Meeting, Held at Lake Success, New York, on Thursday, 12 December 1946."
- Security Council. "Security Council, 1st Year : 57th Meeting, Thursday, 29 August 1946."
- Shirk, Paul R. "Thai-Soviet Relations." *Asian Survey* 9, no. 9 (1969): 682-693.
<https://doi.org/10.2307/2642300>.
- Smith, George H. "The Theory of the State." *Proceedings of the American Philosophical Society* 34, no. 148 (1895): 181-334. www.jstor.org/stable/983255.
- Songsri Foran. *Thai-British-American Relations During World War II and the Immediate Postwar Period, 1940-1946: A Research Paper Presented to the American Studies Program, the American Council of Learned Societies*. Bangkok: Thai Khadi Research Institute, Thammasat University, 1981.
- THE UNITED NATIONS. *Charter of the United Nations and Statute of the International Court of Justice*. Sanfrancisco: 1945.
- United Nations. *Basic Facts About the United Nations, 42nd Edition*. 2017.
 doi:doi:<https://doi.org/10.18356/2faf3279-en>. <https://www.un-ilibrary.org/content/publication/2faf3279-en>.
- . *Yearbook of the United Nations 1946-47*. New York: United Nations, Department of Public Information, 1947.

United Nations, Office of Public Information. *Everyman's United Nations: A Complete Handbook of the Activities and Evolution of the United Nations During Its First Twenty Years, 1945-1965*. New York: United Nations, Office of Public Information, 1968.

"Vichy." In *Ordinary Workers, Vichy and the Holocaust: French Railwaymen and the Second World War*, edited by Ludivine Broch. *Studies in the Social and Cultural History of Modern Warfare*, 40-67. Cambridge: Cambridge University Press, 2016.

Viroli, Maurizio. "The Origin and the Meaning of the Reason of State." In *History of Concepts*, edited by Iain Hami'Siier-Monk, Kaiun Tilmans and Frank Van Vree. *Comparative Perspectives*, 67-74: Amsterdam University Press, 1998.

Wiberg, Håkan. "The Security of Small Nations: Challenges and Defences." *Journal of Peace Research* 24, no. 4 (1987): 339-363. <http://www.jstor.org/stable/424427>.

Wong, Derek. "Sovereignty Sunk? The Position of 'Sinking States'." *Melbourne Journal of International Law* 14 (2013): 346-391. <https://search.informit.com.au/documentSummary;dn=117565232273849;res=IELHSS>.

"World War II." In *America in the World*, edited by Jeffrey A. Engel, Mark Atwood Lawrence and Andrew Preston. *A History in Documents from the War with Spain to the War on Terror*, 131-156: Princeton University Press, 2014.

Wouters, Jan, and Tom Ruys. "Security Council Reform: A New Veto for a New Century?", 39. Brussels: Royal Institute for International Relations, 2005. <http://aei.pitt.edu/8980/>.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	เรืออากาศเอกธนชัย นิสัยนต์
วัน เดือน ปี เกิด	28 พฤษภาคม 2533
สถานที่เกิด	61/2 หมู่ 1 ตำบล เขาพระ อำเภอ เดิมบางนางบวช จังหวัด สุพรรณบุรี
วุฒิการศึกษา	พ.ศ.2555 วิศวกรรมศาสตรบัณฑิต (วศ.บ.) วิศวกรรมอากาศยาน (เกียรตินิยมอันดับ 2) โรงเรียนนายเรืออากาศนวมินทกษัตริยาธิราช พ.ศ.2557 หลักสูตรการบินของโรงเรียนการบิน กองทัพอากาศ พ.ศ.2557 หลักสูตรนักบินลำเลียงขั้นต้น รุ่นที่ 7 พ.ศ.2557 หลักสูตรนักบินลำเลียงขั้นก้าวหน้า รุ่นที่ 5 พ.ศ.2559 หลักสูตรการยุทธการระดับฝูงบิน รุ่นที่ 80 พ.ศ.2559 หลักสูตรนายทหารกำลังพล รุ่นที่ 27
ที่อยู่ปัจจุบัน	61/2 หมู่ 1 ตำบล เขาพระ อำเภอ เดิมบางนางบวช จังหวัด สุพรรณบุรี